

Nemzeti Horgászturisztikai Stratégiai és Fejlesztési Munkacsoport

2.2, egyeztetett állapot

Készült:

**A Nemzeti Horgászturisztikai Stratégia
horgász-, horgászszervezeti és szakmai konzultációi, valamint
a kormányzati szervek által tett észrevételek, módosítási javaslatok
alapján**

Budapest, 2024. július 15.

Tartalomjegyzék

Egyes, az NHTS keretében használt fogalmak jegyzéke	5
Egyes, az NHTS keretében használt rövidítések jegyzéke	8
Bevezetés	10
Vezetői összefoglaló	14
A horgászat jövőjét meghatározó tényezők Magyarországon	14
A horgászturiztika jövőjét meghatározó tényezők Magyarországon	15
Nemzetközi kitekintés	15
Az NHTS célrendszere	18
Az NHTS eszközrendszere, finanszírozási formái és illeszkedése	19
A turizmust támogató egyéb európai uniós és hazai források	23
A megvalósításban részt vevő szereplők	29
Az Aktív Magyarországért felelős államtitkárság és az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ szerepe az OHHP végrehajtásában	29
A MOHOSZ és az Országos Horgászszervezeti Szolgáltató Központ szerepe az OHHP végrehajtásában	30
Helyzetelemzés és értékelés	32
A horgászturizmus fogalmi meghatározása, általános jellemzői	32
Földrajzi adottságok	35
A horgászat iránt érdeklődők létszáma Magyarországon	37
A horgászat fejlődése, történetisége Magyarországon	41
A horgászturizmus főbb külföldi desztinációi	44
Fogalmi elhelyezés, költségpiramis, multiplikátor-hatás	55
A horgászturizmus egyes kapcsolatai	58
Versengő hasznosítási formák, szükséges priorizáció	61
A szabadidős horgászat helyettesíthetősége	62
A szabadidős horgászat elfogadása és támogatottsága	62
Szabadidős horgászat és környezetvédelem	63
Természetvédelem és horgászturizmus	63
Vízisportok és horgászturizmus	64
Versenysport és horgászturizmus	64
Kereskedelem és horgászturizmus	67
Halfogyasztás, haltermékek, halas gasztronómia és horgászturizmus	68
A magyar horgászturizmus jellemző típusai	77
A zöld szemlélet és az éghajlatváltozás várható hatásai a horgászturizmus jövőjére	81
A horgászat, mint ökoturizmus	82
Szolgáltatások és szolgáltatási csomagok	84
A horgászszervezetek kérdőíves megkérdezésének eredményei	89
A horgászok kérdőíves megkérdezésének eredményei	94
Motiváció, célcsoportok	105
Információ és promóció	109
A MOHOSZ horgászszervezeti rendszerének felépítése, működése és eredményei	112
A szervezetrendszer felépítése és működtetése	112
A MOHOSZ eredményei a 2016-2023. években	113
SWOT analízis	117
A megvalósítás alapelvei és lehetőségei	118
Elérhetőség és terhelhetőség, hálózati megközelítésű hatásterületi logika	118
A horgászturizmus szempontjából kiemelt térségek meghatározása	118
Nyilvántartott halgazdálkodási vízterületek besorolása	119
Kiemelt halgazdálkodási és horgászturisztikai hasznosítású állóvizeink	121
Balaton	121

<i>Tisza-tó</i>	130
<i>Velencei-tó</i>	132
<i>Ráckevei (Soroksári)-Duna</i>	133
Kiemelt halgazdálkodási és horgászturisztikai hasznosítású folyóvizeink	135
<i>Duna</i>	135
<i>Tisza</i>	140
<i>Körösök</i>	142
Kiemelt egyéb stratégiai vízterületeink	144
<i>Maconkai-víztározó és tórendszere</i>	144
<i>Deseda-tó</i>	147
<i>Látóképi-víztározó</i>	148
Egyéb fontosabb vízterületek	150
<i>Dráva</i>	150
<i>Rába</i>	152
<i>Fertő tó</i>	153
<i>Vas vármegye horgászvizei</i>	154
Befogadó szervezeti rendszer	155
Kiemelt, standard és egyéb szolgáltatási pontok, támogató fejlesztési elemek	156
Célcsoport-orientált, fenntartható fejlesztések	157
Elérhetőség, egységes arculat, rendezett támogató infrastruktúra	157
Közös, egységes információ és specifikus, dinamikus kommunikáció	158
Gazdasági alapok, kiszámítható beruházási finanszírozás, tartós és önerős fenntartás	159
Környezeti, társadalmi fenntarthatóság	159
A kötelező fenntartási időn túli garanciák	160
Szabad partszakaszok, a hasznosítás korlátai, másodlagos jövedelemszerzők	163
Vízhasználati sorrendiség	166
Fejlesztési koncepció és célkitűzések	169
Szakmai alapon és igényvezérelten kialakított hálózati rendszer	169
MOHOSZ kontroll és franchise-logika a fenntarthatóság érdekében	169
Minőségi szolgáltatások és szolgáltatási csomagok, szinergiák más szolgáltatásokkal	170
A vidék és a vízpart, az elmaradott térségek fokozatos fejlesztése	170
Horgászvezető oktatás, mint egyedülálló támogatási felület, többszintű oktatási formák	171
A virtuális világ helyett vissza a természetbe	174
Egészségnyereség, aktív életévek	174
Pozitív és mérhető nemzetgazdasági hatások	177
A stratégia átfogó célja és célrendszere	180
Információ, marketing, promóció és kommunikáció	183
Koordináció és menedzsment	184
Impresszum	189
Jegyzetek	190

Egyes, az NHTS keretében használt fogalmak jegyzéke

aktív turizmus	az aktív turizmus olyan utazási forma, amely aktív részvételt és fizikai aktivitást igényel a turisták részéről (gyalogos természetjárás, kerékpáros turizmus, vízi turizmus, síturizmus, vitorlás turizmus és lovas turizmus, valamint a horgászturizmus)
állami horgászokmány	a Magyar Horgászokmány, az állami horgászjegy, a horgász fogási napló, valamint a turista állami horgászjegy
„Balatoni hal”	uniós oltalom alatt álló földrajzi jelzés (OFJ)
„catch and release” horgászat	olyan – adott esetben a halállományok megőrzésére és a horgászat hosszú távú fenntarthatóságára is irányuló – gyakorlat, amely során a horgász a megfogott halakat szándékosan visszahelyezi a vízbe anélkül, hogy azokat megtartaná vagy elpusztítaná
fajlagos tilalmi idő	a halfajok ívási időszakához igazodó, az adott hal célzott horgászatának, kifogásának tilalmára vonatkozó szabályozás
fenntartható természetesvízi halgazdálkodás	olyan gyakorlatok és intézkedések, melyek fő célja a halállományok hosszú távú megőrzése, az ökoszisztéma egészségének fenntartása, valamint ezen tevékenységek társadalmi-gazdasági fenntarthatóságának biztosítása
finomszereléses, feeder, bojlis, pergető, legyező horgászat	a horgászathoz használt felszerelés és a horgászott cél halfaj(ok), halméret tekintetében specializált főbb horgászmodszerek elnevezése
haleltartó képesség	adott vízterület természetes vagy halgazdálkodási célú hasznosítása esetén a halgazdálkodó által kontrollált haleltartó potenciálja, a hal életfeltételeinek állandó, megfelelő szintű biztosítása mellett
halgazdálkodás	a természetes vizek halállományának védelmével, megújításával és hasznosításával összefüggő tevékenységek, valamint az akvakultúra és az egyéb haltermelési tevékenységek gyűjtőfogalma
halgazdálkodási jog	vagyoni értékű jog, mely magába foglalja az adott halgazdálkodási vízterülethez kapcsolódó – a halgazdálkodási tevékenység szempontjából releváns – jogokat és kötelezettségeket
halgazdálkodási célú monitorozó rendszer	a halgazdálkodást támogató, a környezeti paraméterek mérésére és értékelésére alkalmazott eszközök és know-how

halgazdálkodási kíméleti terület	a halállományok telelő- és szaporodóhelyeinek védelme érdekében a halgazdálkodási hatóság határozatával kijelölt terület, mely állandó vagy időszakos halfogási tilalommal párosul
halgazdálkodási terv	a halállomány és élőhelyének megújulását, illetve az élőhelynek megfelelő korú és méretű halállomány tartós fennmaradását biztosító gazdálkodási terv
halgazdálkodásra jogosult	a halgazdálkodási jogot a gyakorlatban hasznosító természetes vagy jogi személy
hallépcső	a halak természetes helyváltoztatásának akadályoztatása esetén a folyóvizek hosszirányú átjárhatóságát biztosító mesterséges létesítmény
halőrzési tevékenység	a halgazdálkodási vízterület halállományának és élőhelyének őrzésével, megóvásával, a jogszerű horgászat ellenőrzésével kapcsolatos tevékenységek összessége
halrács	a halak adott víztestbe történő bejutását vagy onnan való kijutását korlátozó, méretszelektív műszaki szerkezet
haltelepítés	a hal vagy más hasznos víziállat egyedének, vagy állományának hasznosítási céllal történő kihelyezése halgazdálkodási vízterületre
haltermelés (tógazdasági haltermelés)	a közös halászati politikáról, az 1954/2003/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2371/2002/EK és a 639/2004/EK tanácsi rendelet és a 2004/585/EK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről szóló 2013. december 11-i (EU) 1380/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti akvakultúra gyűjtőfogalmon belül valamely halfaj vagy más hasznos víziállat állományának mesterséges módon történő termelése
horgászat (sporthorgászat)	rekreációs célból a halnak halgazdálkodási vízterületen és haltermelési létesítményben a halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvényben és a végrehajtására kiadott, a halgazdálkodás és a halvédelem egyes szabályainak megállapításáról szóló 133/2013. (XII. 29.) VM rendeletben megengedett módon horgászalkésztséggel vagy a csalihalnak 1 négyzetméternél nem nagyobb emelőhálójával való fogása
horgászati célú halgazdálkodás	olyan halgazdálkodási forma, ahol a fő tevékenység a horgászat vagy a horgászathoz szükséges halállomány biztosítása

horgászrend	a jogszabályi előírásokon túl vagy azoktól eltérően az adott halgazdálkodási vízterületre megállapított, a horgászat rendjére vonatkozó előírások összessége
horgászsport	a horgászaton és a MOHOSZ keretein belül országos sportági szakszövetségi alapon működő versenysport tevékenység
horgászturizmus	speciális, az NHTS keretében meghatározott aktív turisztikai tevékenység
horgásztúra-vezető, „guide”,	horgászvíz-specifikus és általános technikai, jogszabályi ismeretekkel rendelkező túravezetői szolgáltatást nyújtó természetes személy
ívíhelyek, halbölcsők	a halak szaporodásához, az ivadék túléléséhez megfelelő partszakaszok, vízterületek
rekreációs halászat	a halnak vagy más hasznos víziállatnak megengedett módon és eszközzel halgazdálkodási vízterületen történő rekreációs célú fogása, továbbá gyűjtése, ide nem értve a horgászatot
sólya	jellemzően kishajók, csónakok partra húzásához, leeresztéséhez használt, enyhe lejtésű parton létesített csúsztatópálya
szelektív állományszabályozó halászat	a halállomány fajösszetételét, nagyságát célzottan befolyásoló halfaj- és/vagy méretszelektív halászati tevékenység
területi jegy	olyan, a halgazdálkodásra jogosult által kiadható horgászokmány, amely a horgászrendben meghatározott általános horgászati lehetőségeket a megjelölt nyilvántartott halgazdálkodási vízterületen díj fizetése ellenében, meghatározott időszakra biztosítja
turizmus	a személyek lakó- és munkahelyen kívüli minden szabad helyváltoztatása, valamint az azokból eredő szükségletek kielégítésére létrehozott szolgáltatások összessége (WTO)
urban fishing, street fishing	horgászat városias környezetben

Egyes, az NHTS keretében használt rövidítések jegyzéke

AMFÁT	Aktív Magyarországért felelős államtitkárság
AÖFK	Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ
ÁHSZ	Állami Halőri Szolgálat
BHMM	Balatoni Horgászturisztikai Mikrohálózat
C&R	Catch and Release
DNSH	„jelentős károkozás elkerülése” elve
EAA	Európai Horgász Szövetség
EFTTA	Európai Horgászok Gyártók és Kereskedők Szövetsége
EMVA	Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESZA	Európai Szociális Alap
ETE	Európai Területi Együttműködés
EU	Európai Unió
EUMOFA	Halászati és Akvakultúra-termékek Piacának Európai Megfigyelőközpontja
EuroVelo	Európai Kerékpárút-hálózat
FeHoVa	Fegyver, horgászat, vadászat nemzetközi kiállítás
Hhvtv.	A halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény
MOHOSZ	Magyar Országos Horgász Szövetség
HORINFO	Egységes Horgász- és Horgászszervezeti Informatikai Szolgáltató és Támogató Program, mint komplex horgász és horgászszervezeti informatikai szakrendszer
HSSZI	Horgászsport Szakszövetségi Iroda
ICPDR	Duna-védelmi Nemzetközi Bizottság
INTERREG	az Európai Unió kiemelt eszköze, mely az EU-n belüli városok és régiók együttműködését erősíti
KAP	közös agrárpolitika

KEHOP Plusz	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (2021-2027)
KHP	közös halászati politika
LEADER	az Európai Unió vidékfejlesztési politikájának része, közösségvezérelt helyi fejlesztés
MAHOP	Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (2014-2020)
MAHOP Plusz	Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (2021-2027)
MAHOR	Magyar Horgász (magazin)
MI	mesterséges intelligencia
MOHOSZ	Magyar Országos Horgász Szövetség
NEA	Nemzeti Együttműködési Alap
NÉBIH	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
NHTS	Nemzeti Horgászturisztikai Stratégia
OHHP	Országos Horgászturisztikai Hálózati Program
OHSZK	Országos Horgásszervezeti Szolgáltató Központ
ORFK	Országos Rendőr-főkapitányság
OVF	Országos Vízügyi Főigazgatóság
OVMFP	Országos Versenypálya Minősítési és Fejlesztési Program
PCM	projekt ciklus menedzsment
RRF	Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz
RSD	Ráckevei (Soroksári)-Duna
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (2014-2020)
TOP Plusz	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (2021-2027)
UNWTO	ENSZ Turisztikai Világszervezete

Bevezetés

A turizmus, azon belül **az aktív turizmus világszerte egyre népszerűbb**, s a közvetlen lakóhelyen kívül a legjelentősebb és az egyik leghasznosabb módja a szabadidő eltöltésének. A tevékenység és annak háttérpára, a szektor társadalmi, nemzetgazdasági jelentősége, társultan jövedelemtermelő szerepe az elmúlt időszakban dinamikusan növekedett és a jelen ismeretek alapján e kedvező tendencia a jövőben is folytatódni fog. Hazánk a turizmus számos területén nemzetközi összehasonlításban is számottevő adottságokkal és komparatív előnyökkel rendelkezik. Mindezeket Magyarország Kormánya időben felismerte és jelentős, eredményes lépéseket tett meg **Magyarország turisztikai potenciáljának minőségi és mennyiségi fejlesztése** érdekében. E feladattal párhuzamosan fontos döntések születtek a sport, benne a szabadidősport szerepének erősítése, egyben az egészséges életmód ösztönzése érdekében is.

A horgászat a Föld minden pontján jelen lévő, részben kódolt természeti ösztönökön alapuló, ősi gyökerekkel, hagyományokkal rendelkező, igen elterjedt szabadidős tevékenység, amely számos országban **fajlagosan a legtöbb embert mozgatja meg**. Ennek a tevékenységnek a már nem kizárólagosan élelemszerzésre irányuló, hanem a szabadidő hasznos eltöltésére, a rekreációra, élményszerzésre fókuszáló megfelelője, a sporthorgászat ma Magyarországon is a legnépszerűbb szabadidős tevékenység, több százezer állampolgár több millió napot felölölő, a természetben eltöltött, hasznos egyéni és társas időtöltése.

A tiszta víz az élet bölcsője és egyben feltétele. Víz nélkül nincs hal, hal nélkül nincs horgászat. Felelős környezet- és természetvédelem nélkül nincs élő, tiszta víz. **Felelős halgazdálkodás nélkül nincs sokszínű, őshonos halállomány**, ennek hiányában nincs sikeres és fenntartható horgásztatás. Egy társadalmi szintű feladathoz megfelelő szervezetrendszer is szükségeltetik. A halgazdálkodást, a horgászatot és főleg a horgászokat szervező és koordináló Magyar Országos Horgász Szövetség (a továbbiakban: MOHOSZ) – több szakminisztérium által is intézményesen támogatva – ma hazánk legnagyobb hálózatos, számos közfeladatot is ellátó kiemelt társadalmi szervezete. Maga a MOHOSZ egyben országos sportági szakszövetség is, ez utóbbi szakmai felületet nézve szintén egyáltalán nem véletlenül. A sporthorgászatból kifejlődött magyar **horgászsport tekintetében** látványos, nagy eredmény, hogy **nemzetünk tartósan a világ élmezőnyében** van. A hazai versenyek, köztük a magyar rendezésű világversenyek évről évre sok tízezer embert mozgatnak meg, valamint másodlagosan tovább generálják a tartósan növekvő külföldi látogatottságot is. Sportnemzet, de benne horgászsport nemzet is vagyunk.

Horgászat, sporthorgászat, turizmus. De mi is a horgászturizmus? A kérdésre a helyes választ a szakmai megközelítések mellett talán a számos ismert, emocionális alapú elhatárolás, majd az így képzett definíciók összessége alapozhatja meg. Egy biztos, széles a spektrum, különösen, ha azt az alaptézist rögzítjük, hogy sokszor a szálláshely-szolgáltatás, étkezés, valamint számos egyéb, **egyéni vagy családi élményszerzés** társul a horgászat „idegen földön” történő, jellemzően többnapos és egyre jellemzőbben négy évszakos gyakorlásához. Maga a hazai horgászat is roppant változatos. Ha esetünkben csak az édesvízi lehetőségeket vizsgáljuk, akkor ezekben a kajajos horgásztól

a vadvízi műlegyezésig, a mikropergetéstől az akár mázsás halóriások „kiült”, kivárt fogásáig, az egyéni és társas tevékenységtől a valódi élsportig sok „műfajt”, köztük számos aktív elemet találhatunk. Így talán nem tűnhet hibásnak az a következtetés, ha **a horgászturizmust egy speciális ötvözetnek jelenítjük meg** a szélesebb értelemben vett turizmus, azon belül jelentős részben az aktív- és nem meglepő módon a vízi turizmus részhalmazaként, ám a specialitásai okán vitathatatlanul **önálló gyűjtőfogalomnak elismerve**.

Ami a társadalomban tevékenységi szinten tartósan és tömegesen jelen van, annak lehet, sőt inkább legyen stratégiája is. 2017 októberében Magyarország Kormánya, a magyar turizmus történetében először fogadott el célzottan az ágazat számára készült stratégiát, mely több mint 10 éves távlatban határozta meg azt a keretrendszert, amelyben **az állam és a piac közösen gondolkodik Magyarország turizmusának jövőjéről**. A 2021 májusában felülvizsgált, majd 2023 januárjában kiegészített Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 (Turizmus 2.0) pedig paradigmaváltást jelentett a turizmusban, és azóta is zsinórmértékül szolgál minden ágazati szereplő és turisztikai fejlesztés számára. A végrehajtási és koordinációs feladatok fő felelőse a Magyar Turisztikai Ügynökség. Az időközben – az új kormányzati struktúra keretében – megalakított Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ (a továbbiakban: AÖFK) irányításával az **aktív turizmus erősödő szektora** számára szintén szükségessé vált egy fejlesztési tárgyú szakpolitikai alapidokumentum megalkotása. Ezt a szerepet tölti be a Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégia 2030. A stratégia hat fő túratípus, a gyalogos természetjárás, a kerékpáros, a vízi, a sí, a vitorlás és a lovas turizmus, valamint néhány egyéb, kisebb bázissal rendelkező aktív tevékenység köré épül. A sort a Nemzeti Vízi Turisztikai Stratégia elkészítése folytatja, a harmadik legnépszerűbb túratípust tovább szegmentálva, már szakági jellegű stratégiaként. Reményeink szerint ezen vonulatba szinergiát erősítő társspecialitásként illeszkedik a most elkészített **Nemzeti Horgászturisztikai Stratégia 2030**, amely dokumentum (a továbbiakban: NHTS) minden előzményi stratégiából szeretne építkezni, de ahhoz hozzátenni is.

Maga az NHTS és annak tematikája szintén többéves előzménnyel rendelkezik. A 2014 novemberi tisztújítás után a MOHOSZ szervezete és vezetése teljesen átalakult. Ez a tevékenység és alapfeltételeként a korábban hatályba lépett, szintén **új szemléletű halgazdálkodási törvény** (a halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény, a továbbiakban: Hhvtv.) megteremtette annak lehetőségét, hogy a jelentős társadalmi kört érintő sporthorgászat és az azt megalapozó szolgáltatásként **a horgásztatás egységes irányítás alatt**, kormányzati támogatással jelentős tényező maradjon az állami tulajdonú természetes vizek hasznosításában, a szabadidő eltöltésében, piaci értelemben is kapcsolódva a vizek és vízpartok egyéb rekreációs és üzleti szolgáltatásaihoz.

A Kormány a hazai szabadidős és sporthorgászat új keretrendszerének megalkotására, pozicionálására irányuló, **többéves jogalkotási és szervezetfejlesztési tevékenység** egyik legjelentősebb lépéseként a horgászati célú Nemzeti Halgazdálkodási és Horgászati Stratégiáról és az Országos Horgászati Hálózati Programról szóló 1564/2016. (IX. 29.) Korm. határozattal elfogadta az első, akkor még a halgazdálkodási feladatokkal összevont stratégiát és programot. Ezt követően a horgászati célú Nemzeti Halgazdálkodási és Horgászati Stratégiáról és az Országos Horgászati Hálózati Program

végrehajtásához szükséges feladatokról szóló 1064/2018. (II. 28.) Korm. határozatban (a továbbiakban: OHHP határozat) meghatározta, hogy 2019. január 1-jétől az állami horgászjegy és fogási napló kibocsátásáért fizetendő díj teljes egészében a MOHOSZ bevételeit képezze. Ezzel egyidejűleg OHHP határozatban előírásra került az is, hogy a MOHOSZ a Hhvtv.-ben meghatározott tárgyi bevételeit kizárólag a jogszabályban és közfeladat-ellátási szerződésben meghatározott feladatok ellátására fordíthatja.

A Hhvtv. 2019. január 1-jétől hatályba lépő módosításával a gyakorlatban is megvalósultak az OHHP elvárásai, vagyis **a MOHOSZ törvényi szinten a Hhvtv. módosításával kijelölésre került egyes állami feladatok, mint közfeladatok ellátására.** A Hhvtv. 2020. évi módosításával kiegészítésre és gyakorlati alapú pontosításra kerültek a közfeladatok, melyeket a MOHOSZ a horgászokra és a horgásszervezetekre kiterjedően lát, láthat el a 2019 februárjában megalakult Országos Horgásszervezeti Szolgáltató Központon keresztül (a továbbiakban: OHSZK). Jelenleg 37 ilyen közfeladat azonosított, s ezen az ágon a MOHOSZ által ellátandó, közfeladatként átvett állami feladatok tartós és minőségi ellátásához szükséges működési források allokációja került megtervezésre, ide nem értve a hálózati-turisztikai, beruházási jellegű ingatlan-fejlesztéseket, valamint a halak, a vízi élővilág tekintetében a jelentősebb élőhely-fejlesztési tevékenységeket.

Az OHHP határozat keretében kiemelten a hálózatos szervezeti működtetéshez és a vízparti horgászturisztikai szolgáltatásokhoz kapcsolódó alap- és kiegészítő infrastruktúra kialakításához, a megmaradt MOHOSZ vagyonelemek (ingatlanok, építmények) felújításához kívántak beruházási forrásokat meghatározni, mely lehetőség több ok – köztük a horgászturizmus meghatározásának, majd annak a kormányzati struktúrába történő beillesztésének elmaradása – miatt eddig nem tudott megvalósulni. Időközben **a MOHOSZ bizonyított**, mivel az elmúlt 7 évben fő feladatként egy atipikus, ám az átláthatóságra, a hatékonyságra, a szinergiákra és együttműködésekre alapuló komplex, közfeladat-ellátásra is képes szervezeti és szervezetrányítási rendszer kialakítását végezte el, több megközelítéssel is sikeres megvalósítással. A közfeladat-ellátás 5 éve alatt a szükséges és lehetséges mértékben **elhatárolásra kerültek a halgazdálkodási és horgászturisztikai feladatok. Bizonyítottak a horgászok és a horgásszervezetek** is, mivel több százezer fővel növekedett a regisztrált horgászok száma. További érv lehet az a tény is, hogy a hasonló nagyságrendű és feladatú szervezetek közül egyedül a MOHOSZ, illetve horgásszervezetei nem részesültek még – egy fenntartható horgászturisztikai hálózati modell keretében nyújtott – a tevékenységük kiterjesztését, professzionalizálását segítő, átfogó beruházási, fejlesztési támogatásban.

Maga az NHTS a nemzeti stratégiákról szóló 38/2012. (III.12.) Korm. rendelet rendelkezéseit figyelembe véve a Miniszterelnökségen működő Aktív Magyarországért felelős államtitkárság (a továbbiakban: AMFÁT) és az AÖFK felügyeletével, a Miniszterelnökség mellett a Miniszterelnöki Kabinetiroda, az Agrárminisztérium, a MOHOSZ, valamint a Széchenyi István Egyetem (Győr) és a Pécsi Tudományegyetem szakembereinek bevonásával megalakult munkacsoport (a továbbiakban: NHTS munkacsoport) által készült el. Az NHTS és a fenntartható modell megalapozása érdekében **nemzetközi és hazai piackutatás**, több helyzetfeltáró tanulmány készült, eközben folyamatos volt a szakmai javaslatok egyeztetése, ütköztetése. A társadalmasítás és a szakmai

megalapozás újabb, már a 2023. évre aktualizált lépéseit az érintettek ismételt megkérdezése, majd **az 555 horgászszervezet és a 4.494 horgász által kitöltött részletes kérdőív** adatainak részletes feldolgozása, elemzése jelentette.

2023. október 26-án Budapesten, a Nemzeti Horgászturisztikai Stratégia Bemutató és Konszenzus Szakkonferencia keretében került sor az NHTS 1.0 bemutatására és megvitatására. Az újabb értékes észrevételek, tapasztalatok alapján született meg az itt bemutatott NHTS 2.0, kormányzati döntés-előkészítési állapot. Időközben a Hhvtv. és végrehajtására kiadott, a halgazdálkodás és a halvédelem egyes szabályainak megállapításáról szóló 133/2013. (XII. 29.) VM rendeletének újabb, jelentős módosítása, valamint a víziközeledésről szóló 2000. évi XLII. törvény célzott módosítása tovább folytatta a horgászturizmus támogató környezetének megalapozását.

A leszűrt, majd szintetizált tapasztalatok alapján kijelenthető, hogy **a horgászatot és vele a horgászturizmust csak a halállomány, a vízpart és a vízparti szolgáltatások együttes minőségének biztosításával lehet érdemben fejleszteni.** A döntésnél kiemelten érdemes figyelemmel lenni a horgászat, mint egy „életen át játszható” **rekreációs tevékenység** egészségre gyakorolt, kapcsoltan az életétnyereségen át levezethető közvetett közgazdasági hatásaira is. A horgászutánpótlás-nevelés, oktatás hozzájárulhat ahhoz, hogy a gyermekeink kiszakadjanak a számítógépek világából és tevékenységük közben megélik a természeti környezet varázsát, változatosságát, hasznos új ismereteket szerezzenek. A mindennapi gyakorlatban a sporthorgászatot megismerők, majd megszeretők 80%-a többé teljesen nem is hagy fel e tevékenységével, de ma már szeret új helyeket, módszereket kipróbálni, s követi az aktuális trendeket. A horgászattal korábban felhagyó felnőttek két nagyobb hullámban – a gyermeknevelést követően, illetve a nyugdíjazás időszakában – szintén jellemzően visszatérnek a horgászat rendszeres gyakorlásához. Külön bónusz, hogy a hölgyhorgászok aránya az elmúlt 10 évben az általános trendnél is jóval dinamikusabban emelkedik, sőt a teljes **horgászkorfa** – rácsfolva a korábbi, átlagéletkorra vonatkozó előítéletekre, ma már jól bizonyíthatóan – „fiatalabb”, mint a teljes társadalomé. Megdőlt a másik, „a magányos emberek sportja” tézis is, mivel mára a horgászat jellemzően egy dinamizálódó **családi, baráti, mikroközösségi tevékenység**. Nem feltétlenül halfogás, hanem élményszerzés, sőt életérzés.

Van tehát hívóerő, számosság, stratégia; jelentős múlt, biztos jelen és biztató jövő. Nem véletlen, hogy a horgászoké Magyarország legnagyobb civil közössége!

Vezetői összefoglaló

A horgászat jövőjét meghatározó tényezők Magyarországon

Az ország természeti adottságai európai szinten is figyelemre méltóak, természetes vizekben való gazdagságunk, vizeink halfaunája már napjainkban is mind a belföldi horgászok, mind a környező országok horgászai számára vonzóak. Köszönhetően a természetesvízi kereskedelmi célú halászat megszüntetésének és ezen unikális kormányzati intézkedéssel párhuzamosan a szilárd szakmai alapokon nyugvó **horgászati célú halgazdálkodás** megteremtésének, halállományunk nemzetközi viszonylatban egyre versenyképesebb.

Az **őshonos magyar halállomány** a Hhvtv. 3. §-a által deklaráltan nemzeti kincs, a természetes vizek döntő többsége, mint nyilvántartott halgazdálkodási vízterület állami tulajdonban van. Közülük is kiemelkedik a Balaton, mint – számos egyéb, jelentős hasznosítási formája mellett – a magyar horgászat „koronaékszere”.

A fenntarthatóságot, állományfejlesztéseket szolgáló telepítéseket, valamint a visszatelepítéseket közvetetten támogatta a döntően a haltermelést, kisebb részben (az élőhely-fejlesztéseken keresztül) a halgazdálkodást támogató 2014–2020-as Magyar Halgazdálkodási Operatív Program és reményeink szerint még sikeresebben támogatja majd a 2021–2027-es ciklusra érvényes Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (a továbbiakban: MAHOP Plusz) is. Az egyéb, várhatóan rendelkezésre álló hazai és uniós források számos lehetőséget nyújtanak a „vizes” élőhelyek fejlesztésére, rehabilitációjára, valamint új élőhelyek létrehozására is. **Kiemelten fontos, hogy a megvalósuló fejlesztések már a tervezési és előkészítési szakasztól kezdve konzekvensen, állami kontroll mellett támogassák az okszerű halgazdálkodást, azon keresztül a horgászturizmust is.**

A **klimaváltozás** hatásainak mérséklésére, a víz meg- és visszatartására szervezett kormányzati intézkedések, nagyívű programok kerültek megtervezésre és számos helyen elkészültek vagy megkezdődtek a fizikai megvalósítások is. Kiemelten fontos, hogy már a tervezés folyamatától arra kell törekedni, hogy a jövő hasznosítása a kivitelezés során kellően megalapozott legyen.

A környezet- és természetvédelem oldaláról a **koordinált és kontrollált sporthorgászat** jelenléte hozzáadott értéket jelent, a tevékenység hatása jól monitorozható. A természeti értékek védelmét – az erre hivatott állami szervezetek munkáján túl – a jelentős létszámú, technikailag mára már jól felszerelt halőri szolgálat is hatékonyan szolgálja.

A horgászat jogszabályi környezete magas szintű, a horgásztatás kiforrott szervezeti rendszere készen áll a horgászturisztikai fejlesztések megvalósítására és fenntartására. Az állami tulajdonban lévő természetes vizek döntő többségét haszonbérli MOHOSZ és a szervezeti rendszerébe tartozó horgászszervezetek elmúlt években kialakított együttműködésével, a **közfeladat-ellátási működési rendszer** jelentős hozzáadott értékével képesek a tartós fenntartásra, a hatékony, szolgáltatási jellegű működésre. Ezen együttműködés természetesen ki kell, hogy terjedjen minden egyéb érintettre és érdekeltre is.

A horgászturisztika jövőjét meghatározó tényezők Magyarországon

A horgászturizmus, mint közmegegyezéssel definiált **speciális aktív turisztikai termék** kevésbé sérülékeny, mint más turizmus termékek, amit jól bizonyított a COVID-19 világjárvány alatti nagy arányú horgászlétszám növekedés és az a tény, hogy a közelmúltban megtapasztalt inflációs gazdasági nehézségek (következmenyként a jelentős ár- és díjemelések) idején is csak csekély mértékű volt a visszaesés. Kijelenthető, hogy a horgászat Magyarországon ma **mindenki számára elérhető**, minőségi egyéni vagy társas szabadidő eltöltési forma, mely napjainkban egyértelműen felívelő szakaszban van.

Magyarország minden térsége képes a horgászturizmus helyszínéül szolgálni, ezáltal **egyenlő esélyt biztosít az elmaradt térségeknek** is. Kiemelendő, hogy a frekvenciált célterületek jelentős része pont a kevésbé fejlett térségekhez kötődik, ezáltal a horgászturizmus fejlesztése annak komplex társadalmi, helyi közösségi hatása miatt több okból is felértékelődik.

Az elmúlt évek sokrétű, minőségi turizmusfejlesztése jelentős alapot ad a háttér- és kiegészítő szolgáltatások (szállás, étkezés, élménybiztosítás) egyidejű vagy társult igénybevitelére, ezáltal a **családi vagy társas jelleg** erősítésére, valamint a többnapos horgásztúrák lehetőségének megteremtésére. A hazai horgászturisták mellett mindez a külföldi vendégek számára különösen jelentős motiváció.

Jelen NHTS megalkotása fontos mérföldkő abban a többéves folyamatban, amely a halgazdálkodás és a horgászat jogi környezetének, majd szervezetrendszerének, a szervezetrendszer működésének kialakításán át a horgászturizmus fogalmának konszenzusos megalkotásáig, szerepének és jövőképeinek meghatározásáig ívelt át.

Az NHTS szakmailag és igényszinten is megalapozza a célzottan összehangolt, hálózatos fejlesztéseket, melyek megtérülését jól segíti a horgászturizmus négy évszakos volta és az **igénybe vevők növekvő száma**, az igények minőség irányába történő átrendeződése is. Ha a szükséges, megfelelő önkontroll mellett megtervezett források a hálózati modell megvalósításával párhuzamosan biztosításra kerülnek, akkor garantált a környezeti és pénzügyi alapú **fenntarthatóság**, a szinergia és a multiplikátorhatás a turizmus többi területével, melynek egyenes következménye a társadalmi szintű elfogadás és elégedettség.

Nemzetközi kitekintés

Számos példát találunk Európában, de világviszonylatban is, ahol a horgászturizmus jelentőségét már régebben felismerték és a fejlesztéseket kidolgozott stratégia mentén végrehajtották. A szabadidős horgászat számos európai országban **jelentős, jól pozicionált szabadidős tevékenység**. A teljesség igénye nélkül szeretnénk néhány pozitív példát bemutatni.

Írország turizmusában a horgászturizmus mindig is hangsúlyos szerepet játszott, elsősorban az ország azon részein, amelyek kevésbé vonzották a hagyományos üdülőforgalmat. Az ír stratégia egyik legfontosabb részévé vált a horgászklubok megalakításának ösztönzése. A horgászat fontos ágazat az ír idegenforgalom számára, különösen a vidéki és a tengerparti területeken volt képes gazdasági

növekedést biztosítani. Az egy külföldi vendégforgászra jutó átlagos költség Írorszában jóval meghaladja az általános látogatókét. Számos fesztivált és horgászversenyt is szerveznek, melyekkel egyéni horgászok és horgászcsapatok Írországra utazását ösztönzik¹.

Az **Egyesült Királyságban** a horgászatot a **legnépszerűbb sportként** tartják számon a résztvevők száma alapján. A sporthorgászat őshazájában az angol felnőtt lakosság egyharmada már életében legalább egyszer kipróbálta a horgászatot és 5%-a legalább egyszer horgászott a vizsgált évben, ez több mint kétmillió főt jelent². Az angol horgászklubok, horgászparkok nagy népszerűségnek örvendenek, számos esetben a tagfelvételre akár éveket is várni kell.

Norvégia és Izland példáján keresztül megismerhetjük, hogy az **interaktív turizmusirányítás** milyen jelentős szerepet játszhat a fenntartható turizmusfejlesztésben, a reziliencia erősítésével, mint alapvető céllal és a konfliktusok kezelésében³.

Spanyolországban a horgászkultúra nagyon mély gyökerekkel rendelkezik. A horgászturizmusnak nagy jelentősége van mind az édesvízi, mind a tengeri horgászat kapcsán. Az Ebro folyóba az 1970-es években szándékosan betelepített – ott nem őshonos – harcsa horgászata turisztikailag komoly gazdasági potenciállal jár együtt. Az előnyök közé tartozik a **munkahelyteremtés, a turisztikai szolgáltatásokból származó bevételek**, de például ezáltal a **földárak növekedése** is. Spanyolország horgászturizmusa ugyanakkor nem korlátozódik az Ebro folyóra, többek között a galíciai partvidéken is **sikeres projektek futnak már évtizedek óta, melyek részben a part menti halászközösségek funkcionális diverzifikációját, másrészt a halászati ágazat és a turizmus közötti szinergiák megteremtését szolgálják az uniós közös halászati politika által finanszírozott kezdeményezések által**⁴.

Lengyelországban a falusi turisztikai vállalkozások megjelentek a tavak, folyók és lagúnák környékén, a halak pedig amellet, hogy vonzóak a horgászok számára, a helyi természetes, hagyományos konyhák nagyon fontos elemei is. Sok szabadidős horgász vagy a családjával érkezik, vagy a barátaival együtt szervez vízitúrákat. A **horgászok nemcsak horgásznak, hanem szállást is foglalnak, helyi éttermekben étkeznek és megtekintik a térségben elérhető egyéb turisztikai látványosságokat**. Ha megnézzük, hogy a horgászok mennyi időt töltenek a víz közelében, könnyen megállapíthatjuk, hogy nagyon kíváncsi vendégek. A frekvenciált vízterületektől távol élő horgászokkal is érdemes számolni, mert ők gyakrabban veszik igénybe a régió turisztikai infrastruktúráját (szállodák, horgászboltok, éttermek), mint a helyi horgászok vagy a közelben lakók. A part menti tengeri horgászat szintén nagy fejlesztési potenciállal rendelkezik⁵.

¹Inland Fisheries Ireland, (2020)

²Brown, A. – Dash, G. – Harrison, J. – Tarpey, S. (2016): Angling Trust Participation Insight Report, Summary Report, 2016. Angling Trust, Herefordshire

³Solstrand, M.-V. (2013): Marine angling tourism in Norway and Iceland: Finding balance in management policy for sustainability, Natural Resources Forum, 37 (2013) 113-126

⁴Rubén C. Lois González – María de los Ángeles Piñeiro Antelo (2020): Fishing Tourism as an Opportunity for Sustainable Rural Development – The Case of Galicia, Spain. Land 2020, 9, 437; doi:10.3390/land9110437

⁵Marek Trella – Maciej Mickiewicz (2016): Recreational fisheries pressure in the Polish waters of the Vistula Lagoon and considerations of its potential impact on the development of regional tourism, Arch. Pol. Fish. (2016) 24: 231-242, DOI 10.1515/aopf-2016-0020

A **Csehország** területén végzett elemzés alapján megállapításra került, hogy az egyéni horgászok és horgászlatogatások száma az elmúlt években a horgászterületeken nőtt. Egy átlagos horgász **sokféle horgászterületet látogat**. Az olyan **nagyvárosokban**, mint Prága **a horgászat az egyik utolsó megmaradt módja annak, hogy az emberek kapcsolatba kerüljenek a természettel**. A horgászat **alacsony kockázatú** és erőfeszítést igénylő sport és általában nem a legdrágább hobbi, így optimális az **idős emberek** számára, illetve **közepes vagy alacsony jövedelem** esetén is. A horgászok sokat utaztak otthonuktól, hogy meghatározott halakat fognak, olyan fajokat, amelyek az otthoni horgászterületeiken nem elérhetők. A „**catch and release**” szellemében az emberek inkább visszaengedik a halakat a vízbe, mert egyre jobban érdekli őket a halak jóléte és védelme⁶.

Az **Amerikai Egyesült Államokban** jelenleg körülbelül 74 millió horgász van, akik közül több mint 50 millióan horgásznak egy adott évben. Ez azt jelenti, hogy több amerikai horgász, mint ahányan golfoznak és teniszeznek összesen, a futás után a legnépszerűbb outdoor tevékenység. Az USA-ban egy nagyon jelentős iparág épült fel a sporthorgászatra, ami magában foglalja **a horgászati termékek, szolgáltatások** (pl. szálláshelyek, éttermek), csónakházak, felszerelések **értékesítését**, amely több mint 800.000 **munkahely megteremtését és megtartását** segíti. Kiemelendő, hogy az édesvízi horgászat is nagyon keresett, széles szegmensre vonzza a célhal és célterület, horgászati módszer szerint. A horgászok közvetlenül 51,2 milliárd USA dollárt költenek felszerelésekre, engedélyekre, kirándulásokra és egyéb, a horgászattal kapcsolatos cikkekre vagy eseményekre, így az amerikai horgászok átlagköltsége 1.037 USA dollár évente. Rendkívüli népszerűsége mellett a szabadidős horgászat az USA gazdaságának fontos eleme. A szabadidős horgászat meglehetősen olcsó, ha a horgászok már rendelkeznek a szükséges felszereléssel és a horgász helyek közelében laknak. Ennek megfelelően a COVID-19 világjárvány kevésbé érintette a szabadidős horgászatot, mint a szabadidős tevékenységek más formáit. A világjárvány alatt megváltozott **a horgászat motivációja, a stresszoldás** népszerűbb volt a világjárvány alatt, mint előtte⁷.

Ausztrália esetében a becslések szerint az ötéves és idősebb ausztrálok 19,5%-a horgászott 2000-ben legalább egyszer, ez 4,2 millió főnek felel meg. A szabadidős horgászat Ausztráliában 2018–2019-ben becslések szerint 11,5 milliárd dollárral járult hozzá az ausztrál bruttó hazai termékhez (GDP), és több mint 100.000 teljes munkaidős egyenértékű munkahelyet támogatott 1,392 milliárd ausztrál dollár értékben. Az ausztrál kormányzat nagy erővel támogatja az édesvízi élőhelyek fenntartását is⁸.

⁶Elmer, L.K. – Kelly, L.A. – Rivest, S. – Steell, S.C. – Twardak, W.M. – Danylchuk, A. – Arlinghaus, R. – Bennett, J.R. – Cooke, S.J. (2017): Angling into the future: ten commandments for recreational fisheries science, management, and stewardship in a good anthropocene. Environ. Manage. 60, 165–175. <http://dx.doi.org/10.1007/s00267-017-0895-3>

⁷<https://asafishing.org/wp-content/uploads/2021/11/Sportfishing-in-America-Economic-Report-March-2021.pdf>

⁸Moore, A. – Schirmer, J. – Magnusson, A. – Keller, K. Hinten, G. – Galeano, D. – Woodhams, J. – Wright, D. – Maloney, L. – Dix, A. (2023): National Social and Economic Survey of Recreational Fishers 2018-2021; FRDC Project No 2018-161; Fisheries Research and Development Corporation

Az NHTS célrendszere

A stratégiaalkotás első lépéseként megfogalmaztuk a küldetést, mely szerint stratégiánk célja a **nemzetközileg versenyképes, üzletileg és ökológiailag fenntartható horgászturizmus** megteremtése, egységes tematikára épülő, magas minőségi színvonalú szolgáltatáskínálat létrehozásával, szervesen kapcsolódva más aktív turisztikai termékekhez.

Jövőképünkben a horgászturizmus hosszú távon az aktív turizmus egyéb termékeihez hasonlóan:

- növekvő gazdasági tényező a turizmuson belül,
- a vidékfejlesztés egyik hatékony eszköze,
- mindenki számára elérhető, minőségi szabadidő-eltöltést biztosít,
- közösségformáló tevékenység,
- az egészséges, környezettudatos életmód és az arra nevelés megtestesítője,
- pozitív hozadék a környezetvédelem terén.

Növekvő gazdasági tényező a turizmuson belül. Számos nemzetközi példa bizonyítja, hogy a horgászturizmus az aktív, azon belül a vízi turizmusban meghatározó súllyal tud megjelenni. Egy erős belpiacra alapozva az ország kedvező adottságai miatt a beutazóturizmus esetén is jelentős potenciállal bír. A horgászturizmus négy évszakos volta által a turisztikai szezon meghosszabbodik, a vendégéjszakák száma jelentős mértékben nő.

A vidékfejlesztés egyik hatékony eszköze, így alkalmas arra, hogy segítse a hátrányos helyzetű régiók felzárkóztatását, munkahelyeket teremtsen. A horgászturizmus fejlesztése a fenntartható turizmus mind a három pillérét erősíteni tudja, így a gazdasági, társadalmi és környezeti elemet is. Az új munkahelyek létrejöttével megakadályozza az elvándorlást, bevételt teremt a helyi közösségeknek, felértékelődik a szaktudás és a nyelvismeret. Magával vonja a helyi vállalkozásokat, az önkormányzatok és a lakosság közötti kapcsolat erősödését és a turisztikai infrastruktúra és szuprastruktúra fejlesztését, figyelve a természeti értékekre.

Mindenki számára elérhető, minőségi szabadidőeltöltést biztosít. A horgászok számának folyamatos növekedése jelzi, hogy a horgászat az a szabadidős tevékenység, mely a COVID-19 világjárvány idején és a gazdaságilag kedvezőtlenebb helyzetben is minden rétegnek biztosította, illetve biztosítja az aktív kikapcsolódást.

Közösségformáló tevékenység, jelentős szerepe van a társadalmi és családi kapcsolatok ápolásában. A horgásztáborok, szakkörök már kiskorban segítik a társasági kapcsolatok kialakulását. A sportrendezvények, többnapos horgásztúrák szintén jelentős közösségformáló erők.

Az egészséges, környezettudatos életmód és az arra nevelés megtestesítője. Külföldi kutatások bizonyítják, hogy mind a fizikai, mind a mentális egészségre pozitív hatással van. A horgászat gyakorlása segíthet megvédeni a mentális egészséget stresszes időszakokban és hozzájárul az egészségben eltöltött életevek számának növekedéséhez is, s e ténynek társadalmi értéke (Isd. egészségnyereség nemzetgazdasági hatásai) jelentősége van.

Pozitív hozadék a környezetvédelem terén. A valódi sporthorgászok a környezet szemei és fülei. Képesek korán felismerni a környezetben fellépő káros folyamatokat és azokat jelezni, így akár megelőzhetők a nagyobb környezeti katasztrófák (pl. vízszennyezések, halpusztulások) is.

1. sz. ábra: Az NHTS célrendszere

Az NHTS eszközrendszer, finanszírozási formái és illeszkedése

A célokat meghatározó stratégia elfogadása után eszközként az Országos Horgászturisztikai Hálózati Program (a továbbiakban: OHHP) keretében kezdődhet meg a tervezés, majd a megvalósítás. Maga az OHHP a tervek szerint számos új, innovatív megoldással hatékony, dinamikus kereteket szolgáltat a fenntarthatóság, a környezettudatos és biztonságos üzemeltetés érdekében.

A kiemelt és standard szolgáltatási pontok esetében első körben **meghatározásra kerülnek a kötelező és az opcionális, valamint a közfeladat-ellátási és vállalkozási jellegű szolgáltatások**, melyeket a konkrét fejlesztési pontok kijelölése után a második körben a környező szolgáltatásokkal harmonizálni is szükséges a megvalósítás utáni tartós gazdasági fenntarthatóság érdekében is. A pontszerű attrakciók, élményelemek, mikro-kiállítóhelyek a helyi specialitásokra, lehetőségekre épülnek, de ugyanez tetten érhető lesz az egyéb szolgáltatások vagy a vendéglátás esetében a halas gasztronómia esetében is.

1. sz. táblázat: Fejlesztési célok és a hozzájuk tartozó intézkedések

Intézkedéscsoportok	Intézkedések
Horgászathoz kapcsolódó attrakciók fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> komplex horgászturisztikai szolgáltatási pontok (látogatóközpontok, nyílt közösségi terek) horgászati tematikájú vízi és vízparti tanösvények horgászati és halászati kiállítóhelyek vízpartok, vizek egyéb pontszerű attrakciói
Vízparti infrastruktúra fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> élménypontok létesítése, elérhetősége, rendezettsége, környezete családbarát fejlesztések horgász kikötők, sólyák stégek, kiépített parti horgász helyek esőbeálló, tűzrakóhelyek vizes blokkok szemétkgyűjtők megközelítési utak, parkolóhelyek komplex akadálymentesítés
Szolgáltatások fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> kiemelt és standard szolgáltatási pontok ügyfélszolgálati, értékesítési pontok jegykiadás, online szolgáltatások vendéglátás, étkezés, szállás horgászcsónak bérlet horgász eszköz kölcsönzés horgászvezetés (guide)
Információ, marketing, promóció, kommunikáció fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> márkázás, brandépítés arculatfejlesztés kampányok direkt kommunikáció fejlesztése (HORINFO) rendezvények, események horgász sport versenyek bemutató rendezvények
Koordináció és menedzsment fejlesztés	<ul style="list-style-type: none"> szolgáltatási ponti munkatársak oktatása horgászvezetők (guide) oktatása monitoring és értékelés fejlesztése aktív turisztikai hálózatfejlesztés

A fejlesztési célok eléréséhez szükséges forrásokat a kormányzati stratégiák általános időszávjához és részben az EU ciklusidőhöz igazodóan 2030-ig, 1+6 éves ütemezésben az alábbi táblázat tartalmazza.

2. sz. táblázat: Az NHTS végrehajtásához szükséges források

Az NHTS fő célok* megvalósításnak tervezett bruttó költsége, szintre hozás és önerő nélkül, az OHHP keretében			
Időszak	Közösségi építmények, vízparti és csatlakozó infrastruktúra fejlesztései, nem üzleti és üzleti célú szálláshely- és vendéglátás fejlesztések, élményelemek	Informatika, kommunikáció, marketing, humánszolgáltatás	Összesen
Eredeti elő-terjesztés (2016.)	10.000 mFt	3.000 mFt	13.000 mFt
Elvi javaslat (2024.)	19.150 mFt	4.788 mFt	23.938 mFt
2023-2024.	A munkabizottsági költségeket a Miniszterelnökség és a MOHOSZ finanszírozta		
2024.	Megvalósíthatósági tanulmányok megrendelése; tervezés és engedélyeztetés, területvásárlás és közműrendezés előkészítése; arányos egyéb projektköltségek: 100 mFt		
2025.	Építési beruházások, belsőépítészet, környezeti kieg. fejlesztések megvalósítása, gördülő tervezés és engedélyeztetés; kisléptékű célfejlesztések megvalósítása; arányos egyéb költségek: 2.000 mFt		
2026.	Építési beruházások, belsőépítészet, környezeti kieg. fejlesztések megvalósítása, gördülő tervezés és engedélyeztetés; arányos egyéb költségek: 4.788 mFt		
2027.	Építési beruházások, belsőépítészet, környezeti kieg. fejlesztések megvalósítása, gördülő tervezés és engedélyeztetés; arányos egyéb költségek: 4.788 mFt		
2028.	Építési beruházások, belsőépítészet, környezeti kieg. fejlesztések megvalósítása, gördülő tervezés és engedélyeztetés; arányos egyéb költségek: 4.788 mFt		
2029.	Építési beruházások, belsőépítészet, környezeti kieg. fejlesztések megvalósítása, gördülő tervezés és engedélyeztetés; arányos egyéb költségek: 4.788 mFt		
2030.	Programzárás, áthúzódó beruházási elemek: 2.686 mFt		

*a kimutatás a MOHOSZ által elviekben elérhető MAHOP Plusz élőhely-fejlesztéseket (maximum 2 milliárd Ft) az elhatárolások okán sem tartalmazza, de ezeknél és a más forrásokból megvalósítandó aktív turisztikai fejlesztéseknél természetesen törekedni kell az NHTS-szinergikus megvalósításra

A 2. sz. táblázatban megjelölt NHTS-OHHP forrásigény alapját **a 1526/2016. (IX. 29.) kormányhatározatban már elfogadott 13.000 mFt jelenértéke** képezi (ez a KSH által az építőipar termelői szektorra, azon belül az épületek építése kapcsán közzétett 2016-2022. évek árindexei alapján került meghatározásra). A 2024-2030. közötti végrehajtás időszakára a reálérték megtartása javasolt a további, fentiek szerint számított inflációs hatások figyelembevételével, de **a**

későbbi pótforrás-biztosítási igények kizárása mellett (automatizált szintre hozás, felülről zárt keretösszeg).

A megjelölt 23.938 mFt forrásigényből tervezetten 5+2 év alatt a besorolási szinteknek megfelelően kb. 23 (1+2+9+11) szolgáltatási pont és néhány hozzájuk kapcsolódó speciális turisztikai, infrastrukturális célfejlesztés valósulna meg, kb. 9.500 m² összes alapterülettel, a szükséges berendezésekkel és élményelemekkel. Ide kapcsolódnak még standard és értékesítési pontok fejlesztései, melyek további 30-40 helyen valósulhatnak meg (a tervezett építési költség belsőépítészeti nélkül nettó 1,2 mFt/m², parkolók és parkosítás alapterületi költsége +30%).

Az NHTS sikeres megvalósításához és a célok eléréséhez elengedhetetlen a kiszámítható és hosszú távú finanszírozás, mely az eddigi egyeztetések alapján a leghatékonyabban és alapvetően hazai források biztosításával valósítható meg. Fontos megemlíteni, hogy a lehetőségként vizsgált „Aktív Magyarország Alap”, mint a Miniszterelnökség AMFÁT és az AÖFK által létrehozott új alapja olyan projektek, fejlesztések megvalósulását tudja támogatni, amelyek egyéb forrásokból – a felhasználási szabályozások alapján – nem támogathatók. **Ha ez az alap lesz a NHTS forrása, akkor annak a fentiek szerinti, ütemezett, hazai forrásokkal való feltöltése szükséges.**

3. sz. táblázat: A horgászturisztikai intézkedésekre várható közvetlen (NHTS-OHHP) és közvetett (erősítő) források, finanszírozás szerinti prioritással

Intézkedéscsoportok	Hazai források				
	Aktív Magyarország Alap (NHTS-OHHP)	TOP Plusz	EMVA / INTERREG	KEHOP Plusz	MAHOP Plusz
Közösségi építmények, vízparti és csatlakozó infrastruktúra fejlesztései, nem üzleti és üzleti célú szálláshely- és vendéglátás fejlesztések, élményelemek					
Egyéb: informatika, kommunikáció, marketing, humánszolgáltatások					
Horgászturisztikával kapcsolódó élőhely-fejlesztések					

A turizmust támogató egyéb európai uniós és hazai források

Az Európai Unió (a továbbiakban: EU) különböző módokon támogatja a turizmust és benne a horgászturizmust, melyekkel elsődlegesen olyan projektek finanszírozása valósítható meg részben vagy egészben, melyek regionális vagy térségi szintű területfejlesztési célokat szolgálnak.

Fontos kiemelnünk, hogy hazánk esetében az EU-s támogatási lehetőségek irányvonalait a 2021-2027. programozási időszakra vonatkozó hatályos Partnerségi Megállapodás (az EU Bizottsági határozat száma C(2022)10002; a bizottsági határozat dátuma 2022. december 22.) határozza meg. A Partnerségi megállapodás alapján a „Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030”, a „Nemzeti aktív turisztikai stratégia 2021-2030” és így a „Nemzeti Horgászturisztikai Stratégia 2030” fejlesztési dokumentumaiban rögzített célokhoz az alábbi támogatási programok biztosíthatnak pénzügyi forrásokat:

1. Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz:

Az ERFA, ESZA alapok által nyújtott Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (a továbbiakban: TOP Plusz) források a településfejlesztéshez, helyi gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó kisebb léptékű helyi, járási jelentőségű, elsősorban önkormányzati turisztikai fejlesztéseket támogatják, kiegészítve helyi civil és egyházi jellegű fejlesztésekkel, amelyek nem tagjai országos vagy nemzetközi hálózatoknak. Emellett a TOP Plusz támogatja a több megyére kiterjedő aktív és ökoturisztikai fejlesztéseket, termék- és szolgáltatásfejlesztést. „Az integrált és inkluzív társadalmi, gazdasági és környezeti fejlődés, a kultúra, a természeti örökség, a fenntartható turizmus és a biztonság előmozdítása” program keretében az alábbi források biztosítottak:

- A köztulajdonban lévő **turisztikai javak védelme, fejlesztése és népszerűsítése és turisztikai szolgáltatások:**
 - városi térségekben: 48,866 millió euró,
 - városi térségeken kívül: 131,750 millió euró.
- A kulturális örökség védelme, fejlesztése és népszerűsítése és kulturális szolgáltatások:
 - városi térségekben: 24,128 millió euró,
 - városi térségeken kívül: 63,750 millió euró.
- A **természeti örökség védelme, fejlesztése és népszerűsítése és a Natura 2000 területektől eltérő ökoturizmus:**
 - városi térségekben: 70,295 millió euró,
 - városi térségeken kívül: 191,674 millió euró.

A fentiekén kívül a TOP Plusz keretében a zöld településfejlesztés részeként a települési, helyi, belterületi **zöld és kék infrastruktúrafejlesztések** támogathatók, beleértve a rekreációs zöldfelületeket és a kapcsolódó „okos város” fejlesztéseket is. Ezen zöld és kék infrastruktúra fejlesztéseket ösztönző források a turizmusfejlesztés komplementer forrásaként is tekinthetők.

A Miniszterelnökség Területfejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkárságtól a MOHOSZ bekérte a 2014-2020. év között a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (a továbbiakban: TOP) keretében a horgászattal, horgászturizmus fejlesztéssel összefüggő, támogatott projektek

adatait. A megkapott adatokból megállapítható, hogy a beazonosított támogatott projektek száma országosan 38 volt, melyekkel összesen 3.054,7 mFt támogatás került biztosításra. A 38 projektből a kedvezményezettek megoszlása a következő:

- 24 horgászszervezet (22 egyesületi, 2 tagszövetségi projekt),
- 9 települési önkormányzat,
- 2 egyéb egyesület,
- 1 gazdasági társaság.

A horgászszervezeti kedvezményezettek által elnyert TOP forrás összege 1.755,2 mFt volt a teljes, 7+2 éves pályázati ciklusban, mely 195,0 mFt/év forrásbiztosítást jelentett az ágazatnak. Fontos megemlíteni, hogy a fenti 24 horgászszervezeti projektből mindössze 11 projekt volt a „TOP-1.2.1. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés” program által biztosított turisztikai forrásokból, ami 1.674,9 mFt elnyert horgászszervezeti támogatást jelentett.

Fontos megemlíteni továbbá, hogy ezen pályázatok horgászturisztikai célú szakmai értékelésébe a MOHOSZ nem került bevonásra. A vízpartok horgászturisztikai fejlesztése érdekében az említett 11 projekt többségében a vízpartok megközelítését szolgáló utak, parkolók, rézsűk, műtárgyak karbantartása, valamint padok, pihenőhelyek, illemhelyek, sétányok, horgásztégek, információs táblák elhelyezése valósult meg.

Kiemelendő, hogy az elmúlt fejlesztési ciklusban ezen projekteken túl számos olyan, állami szervezetrendszerbe tartozó (pl.: nemzeti park igazgatósági, állami erdőgazdasági) beruházás ismert, melyek nevében vagy célrendszerében a „horgász” vagy a „horgászat” kitétel nem szerepel, de a megvalósítás alapján a besorolás egyértelmű.

A kapott adatok alapján az is megállapítható, hogy a horgászati ágazat a társadalmi súlyához, jelentőségéhez képest igen szerény és szigetszerű TOP forrásokban részesült 2014–2020 között.

A TOP Plusz források vonatkozásában a munkacsoport véleménye, hogy azok a jelenlegi szegmentáltság és a helyi érdekek okán fő forrásként nem, csak közvetett (erősítő) forrásként használhatók fel. Fontos felhívni a figyelmet arra, hogy pl. a TOP Plusz forrásokból megvalósult önkormányzati horgászvíz-fejlesztések is bekapcsolhatók az OHHP „brand” üzemeltetési keretrendszerébe és ezt érdemes már a pályázati kiírásoknál is ösztönözni, továbbá a MOHOSZ szakmai véleményezési lehetőségét biztosítani.

2. Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap - LEADER:

A közös agrárpolitikán belül az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (a továbbiakban: EMVA) támogatja az EU vidékfejlesztési célkitűzéseit. Az elkövetkezendő öt év költségvetése a hazai KAP-ban összesen 14,7 milliárd euró. Ennek csaknem felét Magyarország Kormánya biztosítja, az EU-tól 8,4 milliárd euró forrás érkezik. A vidékfejlesztési források több mint fele, csaknem 1.500 milliárd Ft gazdaságfejlesztésre megy, több mint 1.000 milliárd Ft pedig fenntarthatósági célokat szolgál majd. Mindkettő jelentős bővülést jelent csakúgy, mint a felértékelődő, tudásátadáshoz kapcsolódó kiadások kerete, ami a kétszeresére nő.

Az EMVA támogatások keretében is biztosítottak a források kis részben a vidéki turizmus fejlesztésére közvetve vagy közvetlenül, így pl.: a falusi szálláshelyek kialakítását, fejlesztését célzó mezőgazdasági termelők tevékenységeinek diverzifikációjára (nem mezőgazdasági tevékenységgel való bővítésére), valamint a vállalkozás indítására irányuló intézkedésekre. Az Európai Unió vidékfejlesztési politikájának része, közösségvezérelt helyi fejlesztés a LEADER program (a továbbiakban: LEADER). Az EMVA-n belül a LEADER keretében szintén lehetőség van arra, hogy ilyen jellegű fejlesztések valósuljanak meg, amennyiben a helyi fejlesztési stratégia mentén a helyi akciócsoport így dönt. A LEADER ún. „alulról építkező” megközelítés, amely mezőgazdasági termelőkől, vidéki vállalkozásokból, helyi szervezetekből, önkormányzatokból és különböző ágazatok szakértőiből álló helyi akciócsoportok létrehozására irányul. A helyi akciócsoportok kidolgozzák saját helyi fejlesztési stratégiájukat, és maguk döntenek a rendelkezésükre álló költségvetési források felhasználásáról. A LEADER-megközelítés megerősíti a helyi közösségeket összetartó kapcsolatokat, ösztönzi az ágazatokon átívelő innovációt és elősegíti, hogy a helyi akciócsoportok országos és uniós szinten egyaránt megosszák egymással tudásukat. Ma a LEADER megközelítést alkalmazó és a közösségvezérelt helyi fejlesztés szempontjait követő csoportok több tízezer projektet kezelnek, amelyek gazdasági, kulturális, társadalmi és környezeti előnyöket biztosítanak az európai vidéki térségek számára.

A munkacsoport véleménye, hogy közvetett (erősítő) forrásként egyes kis léptékű (1-25 mFt/projekt) vidéki fejlesztések az EMVA alapokból, illetve a LEADER forrásokból is megvalósíthatók, itt elsődlegesen a horgászegyesületek, a horgászatot kiszolgáló mikrovállalkozások infrastruktúra-fejlesztési programjai kaphatnak finanszírozást.

3. Határ menti INTERREG programok:

Az INTERREG program az Európai Unió kiemelt eszköze, mely az EU-n belüli városok és régiók együttműködését erősíti (a továbbiakban: INTERREG program). Az Európai Területi Együttműködés keretében megvalósuló határ menti INTERREG programok célja elmélyíteni, valamint a lehetőségekhez mérten minél inkább kiterjeszteni az együttműködés és kapcsolatépítés hatókörét a már megkezdett és sikeresnek bizonyuló transznacionális együttműködések nyomán, melynek érdekében a program jobb feltételeket teremt és ösztönzőket biztosít a térség fő érdekeltjei részére. Az INTERREG programok tartalmazhatnak turisztikát és határ menti vízi turizmust is fejlesztő zöld-kék programokat.

A munkacsoport véleménye és az eddigi ismeretek alapján az NHTS-OHHP szempontjából csekély relevanciával bírhatnak az INTERREG programok, mert speciális, határon átnyúló partnerség elvárásait kevés hazai horgászszervezet tudja jelenleg biztosítani. Tekintettel a tágabb, élőhely-fejlesztéssel is összekapcsolható lehetőségekre ugyanakkor nem szabad elvetni, sőt inkább támogatni kell egy-egy a horgászturisztikához illeszkedő, nagyobb léptékű fejlesztési elképzelést.

4. Egyéb hazai források:

Az EU-s forrásokon túl kis mértékben, de rendelkezésre állnak már elhatárolt olyan hazai források is, melyek jellemzően a horgászati infrastruktúra kis léptékű fejlesztéseit, programjait tudják támogatni.

Kiemelt elvi, konstrukciós jelentőséggel bír a jelen NHTS szempontjából a Kiszalud Turisztikai Fejlesztési Program. Ezen program „minden idők” legnagyobb hazai turisztikai fejlesztéseket összefogó kormányzati ernyőprogramja és célja, hogy 2030-ig Magyarországot Közép-Európa turisztikai központjává tegye. Jelentőségét mutatja, hogy egyik meghatározó alappillére a kormány által elfogadott „Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030”-nak, amelynek kiemelt célja a minőségi élménykínálat létrehozása a hazánkba érkező külföldi és a belföldi turisták számára egyaránt. A program a termék- és attrakciófejlesztés, a turisztikai desztinációk, termékek, attrakciók és alapinfrastruktúra (szálláshelyek, vendéglátóhelyek és közlekedési kapcsolatok) fejlesztésének irányait határozza meg. A Kiszalud Program zászlóshajójaként útjára indított Kiszalud Szálláshelyfejlesztési Konstrukció 2030-ig tartó futamideje alatt összesen 300 milliárd Ft keret teszi lehetővé a szálláshelyek minőségi megújulását, szintlépését. Az egyes horgászturisztikai szállás- és vendéglátási szolgáltatások megújítása és létrehozása terén a Kiszalud Program jelen NHTS szempontjából is forrásokat nyújthat.

A civil szervezeti rendszerbe tartozó horgászati hasznosítóknak a fentiekén túl még az alábbi programok nyújthatnak csekély összegű támogatási forrásokat:

- Magyar Falu Program Falusi Civil Alap,
- Városi Civil Alap,
- Nemzeti Együttműködési Alap,
- Vármegyei és települési Önkormányzati civil alapok.

A Kiszalud Turisztikai Fejlesztési Program vonatkozásában a munkacsoport a programot az OHHP szakmai szempontrendszer oldaláról irányadónak tekinti, de véleménye szerint e programból csak a tisztán üzleti alapú horgászturisztikai szállás- és vendéglátási szolgáltatások megújítása és létrehozása javasolt támogatásra. Az egyéb, csekély összegű támogatási formák a források terhelése és az egyéb helyi érdekek okán fő forrásként nem, csak esetenkénti közvetett (erősítő) forrásként használhatók fel.

5. Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz:

A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (a továbbiakban: KEHOP Plusz) programban támogatásra kerülnek a külterületeken (védett természeti és Natura 2000 területeken) megvalósuló fejlesztések, melynek kedvezményezettjei főként a nemzeti park igazgatóságok. Emellett **nagy léptékű és nagy összegű projektek támogatása** valósul meg komplex módon ott, ahol a zöld elemek esetén elvárás az Integrált Településfejlesztési Stratégiához illeszkedés, megteremtve ezáltal a kapcsolatot a TOP Plusz és KEHOP Plusz programok között. A KEHOP Plusz programban a lakott területen víziközmű-fejlesztésekhez kapcsolt és/vagy ezen rendszereket tehermentesítő, illetve a

víziközműveket körforgásos rendszerszemléletbe ágyazó céllal támogathatók zöld és kék infrastruktúra-fejlesztések.

Az NHTS vonatkozásában a KEHOP Plusz program keretében az alábbi célterületek a relevánsak:

- „Víz és település”: Több vízgazdálkodási beruházás, mely a településeknek lehetőséget ad az alapberuházással együtt megvalósítható OP céljaihoz illeszkedő elemek finanszírozására (pl. zöld infrastruktúra, ökoszisztéma szolgáltatások, a beruházás fenntartását segítő elemek). Az alapberuházásra építhető egyéb szakági (pl. közlekedés, aktív és ökoturizmus, agrárium) szinergiákat érdemes kihasználni. A vízügyi felelősségi körbe tartozó lakosságot, vagyonelemeket, a táj, az élővilág vízellátásának biztonságát is védő egyéb felszíni vagy felszín alatti vízhez kötődő, illetve vízminőségi problémát kezelő projektek, a vízviasszatartás, a vízhasznosítás, vízhasználat és vízgazdálkodás hatékonyság javítása kapnak itt helyet. A vizek jó állapotát célzó beruházások támogathatók önállóan és integráltan is. Előnyben kell részesíteni a kockázatcsökkentő célú területhasználat váltást, a hullámtér növelését, és akár településrész ilyen célú áttelepítését.
- „Vízvár, aszálykár, vízvédelem”: Tájegységtől függően súlyos probléma a talajvízszint-csökkenés. Az árvízi és vízhiány okozta kockázat fokozódik, a hullámterek feliszapolódása folytatódik, a kisvizek nyáron kitettebbek az eutrofizációnak. A hazai belvízcsatorna-hálózat fejlesztése szükséges a csapadékviszonyok kezelése érdekében. Az elvezetés-centrikusság helyett a vizek megtartása szükséges. A nagy léptékű vízviasszatartó kapacitás növelése dombvidéken víztározókkal, síkvidéken ideiglenes tározókkal valósulhat meg. A vízvár és aszálykár gyakran kiegészül ökológiai szempontokkal, utóbbi önállóan is szükségessé tehet vízvédelmi beruházásokat. Az aszály miatti láncreakció kezeléséhez szükséges a vízvártartás szemléletű vízrendezés (integrált belterületi vízrendezés, belvízgazdálkodás, tisztított szennyvizek hasznosítása, árvíz és erózió ellen is védő vízgyűjtő hasznosítás), az automatizálás, a táblaszintű/táblák feletti vízrendezés, a talajvédelem, a megfelelő gazdálkodási forma, a talaj- és vízmegtartó művelési mód és az ártéri- és tájgazdálkodás ösztönzése.

A horgászturizmus szempontjából különösen támogatható fejlesztések:

- a dombvidéki és síkvidéki tározáshoz szükséges, valamint talajvízszint javítást segítő beruházások,
- a tájegység szintű komplex vízvédelmi, vízgazdálkodási, ökológiai szempontokból kiinduló beruházások,
- a meglévő műtárgyak és rendszerek fejlesztése, bontása, újak építése, ill. kiváltása zöldinfrastruktúra elemekkel, védvonalak megerősítése, kiépítése, áthelyezése, hullámterek növelése, revitalizációja, tározók létesítése, megújítása, előnyben részesítve a természetes vízviasszatartást, kiegészítő jelleggel kis léptékű megoldások használata,
- a csatornák, víztestek (gravitációs) összekötése, ideiglenes és állandó vízmegtartó, beszivárgást növelő területek kialakítása, a lefolyási, megtartási és jó ökológiai viszonyok működtetéséhez szükséges beruházások (mederrendezés, kotrás, vizes élőhelyek),
- a természetes vízviasszatartás holt- és mellékágakban, hullámtéri és mentett oldali holtág beavatkozások, vízfolyások hossz- és keresztirányú

átjárhatóságának javítása, a célzott felszín alatti víztározás, a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló 2022. október 23-i (EK) 2000/60 európai parlamenti és tanácsi irányelv szerinti célok elérését szolgáló beruházások, a vízbázisvédelem, a szennyvezetékek kezelése, a zárt rendszerben hasznosított termálvizek visszasajtolása, tározása, a folyó és ártér kapcsolata, a vízpartok revitalizációja.

A felsorolt tevékenységek természetükből adódóan az RRF DNSH technikai iránymutatás szerinti elemzés alapján összhangban állnak a „ne okozz jelentős kárt” elvével, ezen tevékenységekre biztosított forrás 507,584 millió euró.

A munkacsoport álláspontja, hogy a KEHOP források az NHTS-OHHP szempontjából közvetlen forrásszerzésre nem relevánsak, ugyanakkor a beruházások helyének kijelölése, majd a tervezés és a megvalósítás horgászati, horgászturisztikai szempontrendszerének a MOHOSZ-szal egyeztetett elfogadása és azok megvalósítása kulcsfontosságú a további tervezett horgászturisztikai fejlesztések jövedelemtermelő képessége és fenntarthatósága szempontjából.

6. Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz:

A MAHOP Plusz programban támogatásra kerül a fenntartható halászat és a vízi biológiai erőforrások helyreállításának és védelmének az előmozdítása.

A program célja az elsősorban tudományos alapokon nyugvó és innovatív halgazdálkodási gyakorlatok kialakítása, az adott élőhelyi sajátosságokhoz igazodó, tervezett fejlesztések, műszaki beavatkozások menedzselése és a fenntartható természeti értékek megőrzése, óvása és fejlesztése a frekvenciált pontokon. A MAHOP Plusz keretében támogatni kívánt célok:

- a biológiai sokféleség megőrzése érdekében az ívóhelyek/halbölcsők létrehozása (tervezés, kivitelezés, üzembe helyezés), a meglévők műszaki fejlesztése, helyreállítása (azaz olyan statikus vagy mozgó létesítmények építése/telepítése, korszerűsítése, amelyek az ott élő őshonos halfajok populációinak a regenerálódását szolgálják), továbbá az elavultak eltávolítását,
- a halgazdálkodási vízterületek kezelése, helyreállítása és monitoringja a vándorló fajok ívási helyei és vándorlási útvonalai vonatkozásában (mesterséges vízi létesítmények közvetlen környezetében ún. hallépcsők, vízi halfolyosók kialakítása),
- a halgazdálkodással érintett víztereken ún. halgazdálkodási kíméleti területek létrehozása, és a meglévőkön természetvédelmi célú műszaki fejlesztések végrehajtása,
- olyan védelmi/rehabilitációs intézkedések, amelyek a vízi biológiai sokféleséget és a vízi ökoszisztémákat ért károk helyreállítására vonatkoznak, különös tekintettel az olyan haváriahelyzetekre, mint a vízszennyezések és járványos megbetegedések miatt bekövetkezett halpusztulások, árvizek, aszály és vízhiány sújtotta vízterek, egyéb okokból a víztereken bekövetkező drasztikus változások (pl. folyószabályozás, feltöltődés, feliszapolódás, földcsuszamlás, gátszakadás),

- a nyilvántartott halgazdálkodási területek esetén a partvédelem céljából nád/sás szegélyek kialakítása és a meglévők rekonstrukciója,
- a haleltartó képesség és az őshonos állományok természetes szaporodási feltételeinek javítása, az idegenhonos, invazív halfajok visszaszorítására irányuló tevékenységek támogatása, valamint az idegenhonos invazív halfajok állományát szabályozó ökológiai célú szelektív halászat eszközeinek megújítása, fejlesztése,
- a halgazdálkodási célú monitorozó rendszer kiépítése, valamint a célok megvalósításához szükséges gép- és eszközbeszerzések.

A fenntartható természetesvízi halgazdálkodás támogatására (élőhely-fejlesztésre) elkülönített tervi összeg 2.243,4 mFt (teljes MAHOP Plusz 11,14%-a).

A fő célcsoportok a MOHOSZ, mint ezen esetben 100%-os támogatási intenzitásra jogosult közjogi szervezet, valamint a MOHOSZ-szal konzorciumban a halgazdálkodási hasznosító horgászszervezetek, továbbá a MOHOSZ stratégiai partnerei.

A munkacsoport álláspontja, hogy a MAHOP Plusz források az NHTS-OHHP szempontjából közvetlen forrásszerzésre nem alkalmasak, ugyanakkor az OHHP horgászati, horgászturisztikai szempontrendszereknek megfelelő megvalósítási terv irányító hatósági elfogadása, majd annak sikeres megvalósítása kulcsfontosságú lehet az adott pontra, partszakaszra, vízterületre tervezett horgászturisztikai fejlesztések jövedelemtermelő képessége és fenntarthatósága szempontjából.

A megvalósításban részt vevő szereplők

Az Aktív Magyarországért felelős államtitkárság és az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ szerepe az OHHP végrehajtásában

Miniszterelnökség Aktív Magyarországért felelős államtitkársága

Az AMFÁT a horgászat, mint szabadidős és rekreációs tevékenység esetében kormányzati szereplőként felelős az ágazat képviseletéért. E munkája során figyelemmel kíséri az Országgyűléshez benyújtott jogszabálytervezeteket, határozati javaslatokat, jelentéseket, beszámolókat, tájékoztatókat, a kormányzat intézkedését igénylő bizottsági és képviselői javaslatokat. Gondoskodik a kormányülés, a kormányzati döntéshozói fórumok napirendjén szereplő előterjesztések, jelentések kapcsán felkészítő feljegyzések elkészítéséről, beszerzéséről, valamint az elkészült felkészítők felsővezetők részére történő eljuttatásáról, továbbá a véleményezésre kapott előterjesztések koordinációjáról. **A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet alapján az AMFÁT készíti elő az NHTS és az OHHP elfogadására irányuló kormányelőterjesztést, melynek a NHTS és ennek nyomán a program támogatásán felül tartalmaznia kell a szükséges források biztosításáért felelős szervezet megjelölését és a program végrehajtásához szükséges – 2024–2030 évekre bontott – biztosítandó, hazai költségvetésből történő források összecsúszó meghatározását.**

Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ

Az AÖFK az aktív turisztika országos szakmai háttérintézményeként segíti az OHHP végrehajtását, összhangban a Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégia 2030 szakanyagával, az ágazati és térségi aktív turisztikai stratégiákkal, megteremtve és kihasználva a különböző tevékenységek, túratípusok közötti sinergiákat.

Az NHTS és az OHHP szerinti beruházások és fejlesztések megvalósítása során az AÖFK lebonyolító szervként jár el a központi költségvetésből folyósított támogatások sikeres, hatékony és átlátható felhasználása érdekében. A központi és térségi központi beruházások, fejlesztések (Országos Hálózati Központ, Kiemelt Horgászturisztikai Szolgáltatási Pontok) esetében a MOHOSZ kedvezményezett, és ennek alapján építetű szerepben jár el.

Az OHHP keretében az országszerte megvalósuló egyéb horgászati tematikájú beruházások (Kiemelt Ügyfélszolgálati Pontok, Standard Horgászturisztikai Szolgáltatási Pontok, Értékesítési Pontok, bennük találkozási- és élménypontok, vízi és vízparti tanösvények, horgászati és halászati kiállítóhelyek stb.) megvalósítása érdekében az AÖFK a MOHOSZ-szal egyeztetett nyilvános támogatási felhívást tesz közzé a horgásszervezetek részére. A támogatási kérelmek elbírálása és a támogatások felhasználása során a MOHOSZ szakmai közreműködő szerepet vállal.

Jelentős, egyben a kiemelt kormányzati programok végrehajtása során is **újszerű, innovatív garanciális elem** az NHTS és az OHHP sikeres végrehajtása érdekében, hogy az AÖFK és a MOHOSZ közösen kidolgozza a **halgazdálkodási jog gyakorlásának időtartamához** (jelenleg 15, tervezetten 20 év) **igazodó kötelező fenntartás** és a kapcsolódóan a fenntarthatóság feltételeit, az egységes megjelenésre és franchise logikájú üzemeltetésre vonatkozó szabályrendszereket, továbbá – kizárólag a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátó-tevékenység esetében – a vállalkozói tőkebevonás, rész-üzemeltetés korlátait és lehetőségeit. A MOHOSZ az Agrárminisztérium közreműködésével a halgazdálkodási jog gyakorlásával járó, szerteágazó közfeladat-ellátási tevékenységét is harmonizálni tervezi a fejlesztésekkel, így e tevékenység szintén a környezeti és gazdasági fenntarthatóságot segíti majd elő.

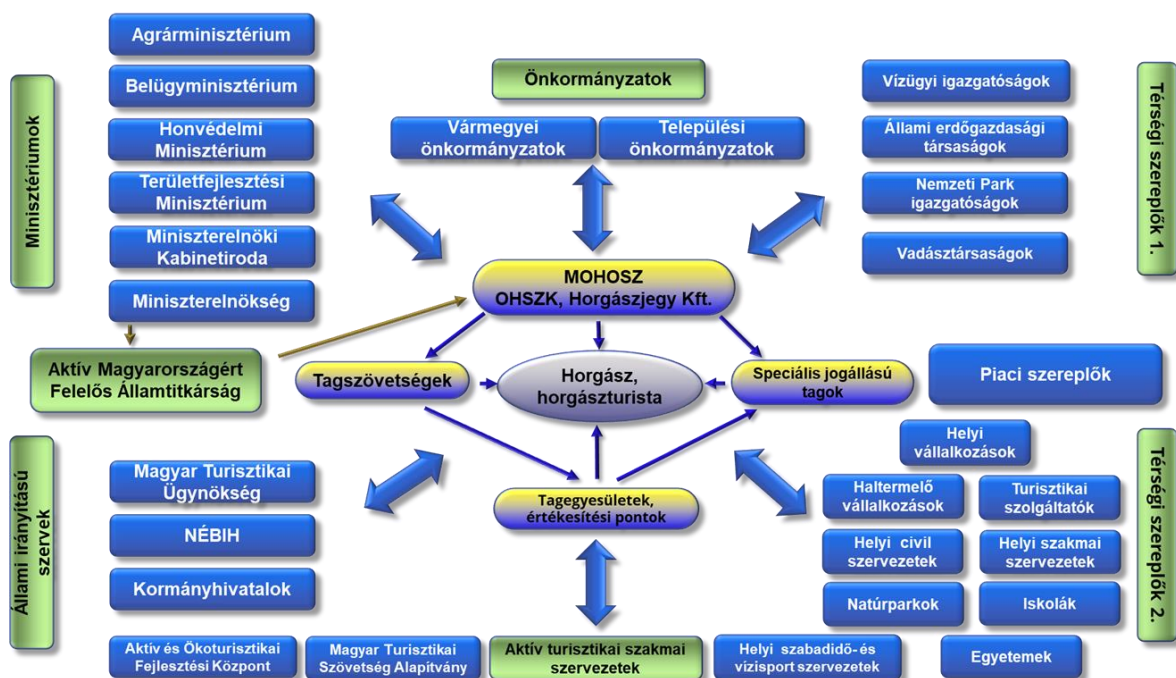
A MOHOSZ és az Országos Horgásszervezeti Szolgáltató Központ szerepe az OHHP végrehajtásában

Az NHTS koordinációjában terveink szerint a MOHOSZ-ra és munkaszervezetére, az OHSZK-ra meghatározó (többek között előkészítő, közreműködő, véleményező, lebonyolító) szerep hárul. A célok elérése érdekében szoros együttműködésre van szükség a MOHOSZ és az érintett minisztériumok között, kiemelten az alap- és közfeladat-ellátási tevékenységével kapcsolatban az Agrárminisztériummal, az országos sportági szakszövetségi tevékenységével kapcsolatban a Honvédelmi Minisztériummal, a kiemelt társadalmi tevékenységgel kapcsolatban a Miniszterelnöki Kabinetirodával, valamint természetesen a horgászturisztika felügyeletét ellátó Miniszterelnökség Aktív Magyarorszáért felelős államtitkárságával. Fontos a helyi önkormányzatokkal, a NÉBIH-hel, azon belül különösen az Állami Halőri Szolgálat szervezetével, a kormányhivatalok területi halgazdálkodási hatóságaival, az ORFK szervezetével és a vármegyei, a helyi

rendőrkapitányságokkal, az Országos Vízügyi Főigazgatósággal és a területi szerveivel, továbbá egyéb érintett központi közigazgatási szervekkel való aktív együttműködés is.

A közsféra szereplőin túl a célok eléréséhez szoros együttműködésre van szükség az agráregyetemekkel és egyéb, alapvetően kiemelendően a MOHOSZ szervezetrendszerébe tartozó, turisztikai fejlesztéssel érintett horgászszervezetekkel.

2. sz. ábra: Az NHTS stratégia megvalósításában részt vevő szereplők közötti kapcsolatrendszer

Helyzetelemzés és értékelés

A horgászturizmus fogalmi meghatározása, általános jellemzői

A Mabrian Technologies 2019 óta elemzi az utazók viselkedésének alakulását és utazási motivációit. Friss kutatásuk legfontosabb tanulsága, hogy COVID-19 a világjárvány lecsengése után **az élményalapú⁹ tevékenységek nagyobb népszerűségnek örvendenek, mint korábban bármikor**. A vizsgálat szerint COVID-19 világjárvány és a bezártság ráébresztette az embereket, hogy mennyire fontos, hogy a szabadidejükben élvezzék a természetet, jól érezzék magukat és egészségesek legyenek. Mindez átragadt az utazók motivációira is.¹⁰

A turizmus jelentősége a gazdaságban megkérdőjelezhetetlen, miközben napjainkra a szabadidős tevékenységek is jelentősen átalakultak és sok esetben a turizmussal összekapcsolódtak. Mára a turizmus fejlődése, pontosabban volumenének növekedése eljutott oda, hogy a világ egyre több turisztikai célterületén „túlturizmusról” beszélhetünk, sőt egyes kutatók már nem is túl-, hanem totális turizmusról beszélnek, ahol a Föld minden négyzetcentimétere turisztikai desztinációvá vált, és ahol senki nem vonhatja ki magát a turizmus hatásai alól. A mennyiségi növekedés mellett ugyanakkor minőségi fejlődés, a turizmus egyre differenciáltabbá válása is megfigyelhető, és egyre több tevékenység képezheti turizmus alapját – köztük a horgászat is.

A modernkori szabadidős horgászat nem rendelkezik olyan egyszerű meghatározással, amely teljes mértékben leírná jelentőségét (Trella M. – Mickiewicz M., 2016)¹¹. A legrégebbi és talán legfejlettebb horgászkultúrával rendelkező Egyesült Királyságban a lazacfélékre történő műlegyes horgászatra még külön kifejezést is használnak („game angling”, nemeshalra történő horgászat), ugyanakkor minden más, amit mi Magyarországon horgászatként üzünk, az a Brit-szigeteken a coarse angling (szó szerint: „durva horgászat”) kategóriájába tartozik.

Az átlagos horgász szemszögéből nézve **a szabadidős horgászat több különböző alapvető szükségletet elégít ki**, beleértve **a rekreációt** (a szabadban való időtöltés egyik formája), **a fogyasztást** (az egészséges táplálkozás egyik módja) és **a sportot** (ami akár versenyszerű is lehet). A rekreációs célú horgászturizmus mindezen szükségletek együttes kielégítésére törekszik.

⁹Az „élményalapú” fogalom meghatározásaként a wellnesshez, az aktív életmódhoz, a természethez és a gasztronómiához kapcsolódó tevékenységeket vették figyelembe. Az élmény alapú turizmus olyan utazási és turisztikai tevékenységeket jelent, amelyek középpontjában az egyedi élmények és érzelmek állnak. Ennek a turizmusfajtának az a célja, hogy az utazók számára különleges, emlékezetes és érzelmi szinten gazdag tapasztalatokat nyújtson. Ezáltal az élmény alapú turizmus törekszik arra, hogy túllépjen a hagyományos látványosságok és látnivalók megtekintésén, és inkább olyan tevékenységeket kínáljon, amelyek lehetővé teszik az utazók számára, hogy részesei legyenek egyedi élményeknek, interakcióknak és kapcsolatoknak a célpontjukban. A lényege, hogy az utazók személyre szabott, autentikus és jelentőségteljes élményeket kapjanak, amelyek emlékezetes élményeket nyújtanak számukra, és kapcsolatot teremtenek a helyi kultúrával és közösségekkel.

¹⁰https://turizmus.com/utazas-kozlekedes/az-elmanyalapu-tevekenysegek-felvaltjak-a-hagyomanyos-utazasi-motivaciokat-1188295?utm_source=turizmus.com+bulletin&utm_campaign=41285deb76EMAIL_CAMPAIGN_2023_08_22_04_55_CO PY_01&utm_medium=email&utm_term=0_a522800983-65e3064c12-%5BLIST_EMAIL_ID%5D#google_vignette

¹¹Trella, M. – Mickiewicz, M. (2016): Recreational fisheries pressure in the Polish waters of the Vistula Lagoon and considerations of its potential impact on the development of regional tourism. *Fisheries & Aquatic Life*, 24(4), 231-242.

Ennek megfelelően számos definíciót alkottak az elmúlt évtizedekben a horgászturizmusra. „A horgászturizmus gazdasági hatása a Tisza-tó térségében”¹² című anyagban a horgászturizmus meghatározásakor már találkozunk elfogadható, alkalmazható definíciókkal. Akceptálható például a következő: „A horgászturizmus olyan **aktív szabadidős tevékenység**, amely vízen vagy vízparton történik, egyetlen célja a halfogás, és **általában kapcsolódik hozzá helyszíni szolgáltatások igénybevétele**.” (Füstös, 2010)¹³. Székely Andrea¹⁴ tanulmányában pontosítja a Füstös-féle definíciót: „A horgászturizmus olyan, az állandó tartózkodási helye(ke)n kívül, vízen vagy vízparton történő aktív szabadidős tevékenység, amely egyetlen célja a halfogás és általában kapcsolódik hozzá helyszíni szolgáltatások igénybevétele”.

A fenti definíciók hiányosságaként fogható fel azonban, hogy bennük a horgászturizmus egyetlen célja a halfogás, holott a horgászturisták jelentős részben érdeklődnek más élmények és szolgáltatások iránt is. A meghatározást ezért napjainkban ismét szükséges módosítani azzal, hogy **elsődleges, de nem egyetlen célja a halfogás** (Ivancsóné Horváth – Dérer, 2023)¹⁵, mivel több kutatás utal arra (Knopf et al., 1973¹⁶; Fedler – Ditton, 1994¹⁷; Sutton, 2007¹⁸; Matulić et al., 2010¹⁹; Kauppila – Karjalainen, 2012²⁰; Ivancsóné Horváth – Ercsey, 2017²¹), hogy legalább olyan **fontos motiváció a kikapcsolódás, a nyugalom, a szabadban töltött idő**, akár halfogás nélkül is.

További definíciós nehézséget okoz, hogy az UNWTO, az ENSZ Turisztikai Világszervezete **turistának** azt tekinti, aki otthonától eltávozva legalább egy éjszakát eltölt egy szálláshelyen, így szigorúan véve nem számít turistának, csak **kirándulónak** egy olyan horgászvendég, aki akár egy egész napos túrára indul bérelt csónakkal és fizetett túravezetővel, de a nap végeztével hazatér tartózkodási helyére, holott költsége, fogyasztása révén jelentős hatást gyakorolhat a helyi gazdaságra.

Természetesen nem csupán hazai, hanem nemzetközi publikációk, kutatások, felmérések, fejlesztési stratégiák is foglalkoznak a horgászturizmussal. A rekreációs célú horgászatnak az Európai Horgászszövetség 2004. évi dinant-i közgyűlésén elfogadott meghatározása szerint „**a horgászat** zsinórral és horoggal történő halfogási módszer”, illetve „horgászat a halak megfogása vagy az arra tett kísérlet, főleg a következő módon: horgászbót, bot vagy kézben tartott zsinór segítségével,

¹²A horgászturizmus gazdasági hatása a Tisza-tó térségében, Debrecen, 2013;

https://geo.unideb.hu/sites/default/files/upload_documents/tanulmany_horgaszturizmus-gazdasagi-hatasa_0.pdf

¹³Füstös G. (2010): Horgászturizmus jegyzet, https://hugepdf.com/download/horgaszturizmus-fsts-gabor-2010_.pdf (letöltve: 2015.10.12.)

¹⁴Müller, A. – Könyves, E. (2006): Az egészségturizmus lehetőségei az Észak-alföldi régióban. *Az Eszterházy Károly Főiskola tudományos közleményei (Új sorozat 33. köt.). Testnevelés, sport, egészségturizmus= Acta Academiae Paedagogicae Agriensis. Sectio Sport*, 132-143.

¹⁵Ivancsóné Horváth Zs. – Dérer I. (2023): A horgászturizmus térhódítása Magyarországon, avagy vidékfejlesztés a horgászatra alapozva in: Miskolczi Márk (szerk.): Változó perspektívák napjaink turizmusában, Akadémiai Kiadó, DOI: [10.1556/9789634549734](https://doi.org/10.1556/9789634549734)

¹⁶Knopf, R. C. – Driver, B. L. – Bassett J. R. (1973): Motivations for fishing. *Transactions of the North American Wildlife and Natural Resources Conference* 38:191–219.

¹⁷Fedler, A. J. – Ditton, R. B. (1994): Understanding angler motivations in fisheries management. *Fisheries* 19:6–13.

¹⁸Sutton, S. G. (2007): Constraints in recreational fishing participation in Queensland, Australia. *Fisheries* 32:73–83.

¹⁹Matulić, D. – Šprem, N. – Piria, M. – Tomljanović, T. – Treer, T. – Safner, R. – Anićić, I. (2010): Analysis of Recreational Fisheries in the Croatian Areas of the Sava and Danube Rivers, *Agriculturae Conspectus Scientificus*, Vol. 75 No. 4. pp. 183–190.

²⁰Kauppila, P. – Karjalainen T. P. (2012): A process model to assess the regional economic impacts of fishing tourism: A case study in northern Finland, *Fisheries Research*, Vol. 127–128,0 pp. 88–97.

²¹Ivancsóné Horváth Zs. – Ercsey I. (2017): Horgászturizmus, mint transzformáció In: Lőrincz, Ildikó (szerk.) XX. Apáczai-napok Nemzetközi Tudományos Konferencia. "Semper Reformare". Tanulmánykötet Győr, Magyarország: Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar, pp. 517-526., 10 p.

nem kereskedelmi céllal”; a **szabadidős horgászati ágazat** a horgászokat, a horgászfelszerelés-szaküzleteket és a horgászfelszereléseket gyártó szervezeteket jelenti, továbbá a horgászcsónak- és hajóbérlést, kedvtelési célú hajók és azokhoz tartozó felszerelések építését és gyártását, horgász kikötők üzemeltetését és szakosodott horgász médiumokat, horgászturisztikai és más kapcsolódó vállalkozásokat és szervezeteket, valamint a szabadidős horgászattal valamilyen módon összefüggő teljes menedzsment-környezetet (pl. közhivatalok). A horgászturizmus ugyan nem kerül közvetlenül definiálásra az anyagban, azonban a szabadidős horgászati ágazat definíciójában ott van a horgászturizmus, ráadásul annak a kapcsolódó területekkel való összefüggésében.

M.G. Pawson és munkatársai (2008)²², Michael C. Hall (2021)²³ tanulmányukban érdekes módon nem definiálják közvetlenül a horgászturizmust, helyette a szabadidős célzattal folytatott horgászatot írják le, mely olyan **horgászat, amelyet nem élelmiszer- vagy jövedelemszerzés céljával űznek**.

Az Európai Horgász Szövetség (EAA) 2004-es tanulmányában²⁴ definíciószerűen meghatározta a rekreációs célú horgászatot, mely szerint „a rekreációs célú horgászat olyan horgászati tevékenység vagy kísérlet a hal fogására, amely horgászbottal és zsinórral történik, nem kereskedelmi célra, a szabadidős horgász nem értékesíti a fogott halat”.

Hannonen és Hoogendoorn (2022)²⁵ szerint a horgászturizmus pedig olyan tevékenység, ahol nem a megélhetés az elsődleges cél; és a horgászturizmus a turisták tevékenysége.

Moore és munkatársai²⁶ 2023-ban a **szabadidős horgászt** olyan személyként határozták meg, aki egy 12 hónapos időszak alatt legalább egyszer horgász, és a horgászat alatt **a vízi szervezetek nem kereskedelmi célú, bármilyen módszerrel történő aktív kifogását** értik. Ez a meghatározás magában foglalja a horgászat egyes típusait, amelyeket néha a horgászat kulturális vagy önellátási formáinak tekintenek. Ennek a meghatározásnak azonban fontos korlátai vannak. Nem foglalja magában a szabadidős horgászatban érdekelt valamennyi személyt, ezen okok miatt a szabadidős horgászok néhány további típusát is meghatározták, így:

- a jelenlegi horgászokat: azok, akik az előző 12 hónapban legalább egyszer horgásztak,
- a közelmúltbeli horgászokat: azok, akik az elmúlt 12 hónapban nem horgásztak, de az előző öt évben horgásztak,
- a múltbeli horgászokat: azok, akik életük során valamikor horgásztak, de utoljára több mint öt éve horgásztak,
- a nem horgászokat: azok, akik életük során soha nem horgásztak.²⁷

²²Pawson, M. G. – Glenn, H. – Padda, G. (2008): The definition of marine recreational fishing in Europe. *Marine Policy*, 32(3), 339-350.

²³Hall, C. M. (2021): Tourism and fishing. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 21(4), 361-373.

²⁴European Angling Alliance, EAA (2004): 10th General Assembly of the European Anglers Alliance – Dinant, Belgium 25-28 March 2004: Recreational angling definition in: http://www.eaa-europe.org/fileadmin/templates/eea/docs/DEFINITION_EAA_Angling_Def_long_FINAL_EN.pdf (letöltve: 2014.02.14.)

²⁵Hannonen, O. – Hoogendoorn, G. (2022): Angling tourism: A state-of-the-art review. *Matkailututkimus*, 18(2), 6-30.

²⁶Moore, A. – Schirmer, J. – Magnusson, A. – Keller, K. – Hinten, G. – Galeano, D. – Woodhams, J. – Wright, D. – Maloney, L. – Dix, A. (2023): National Social and Economic Survey of Recreational Fishers 2018-2021; FRDC Project No 2018-161; Fisheries Research and Development Corporation

²⁷Moore, A. – Schirmer, J. – Magnusson, A. – Keller, K. – Hinten, G. – Galeano, D. – Woodhams, J. – Wright, D. – Maloney, L. – Dix, A. (2023): National Social and Economic Survey of Recreational Fishers 2018-2021; FRDC Project No 2018-161; Fisheries Research and Development Corporation

A Hhvtv. megfogalmazása szerint a horgászat rekreációs célból a halgazdálkodási vízterületen a halkan megengedett módon és horgászalkésztséggel vagy a csalihalnak 1 négyzetméternél nem nagyobb emelőhálójával való fogása²⁸.

A horgászat tehát egy gyűjtőfogalom. Minden olyan módszert magában foglal, melynek során horgászalkésztséggel próbálunk halat fogni.

A hazai horgászati vertikum legnagyobb – jelenleg még számottevő mértékben kiaknázatlan – erőforrását a magyar turizmus (és vendéglátóipar) külpiazi pozíciói, az országban található desztinációk relatíve magas nyugat-európai ismertsége, és a **turizmus gyorsan javuló átlagos szolgáltatási színvonala, infrastrukturális háttere** szolgáltatja. Tekintettel arra, hogy az európai turizmus hagyományosan mediterrán fókuszú (tradicionálisan a külföldi vendégéjszakák fele realizálódik ebben a térségben), **jelentős potenciál** rejlik a közép-európai térségben (azon belül hazánkban) az idegenforgalom külföldi célpiacainak bővítése terén. A vendégszám és a vendégéjszakák terén hazánk az EU középmezőnyében található napjainkban, azonban adottságai magasabb szintre predesztinálják. A horgászat, a horgászturizmus szempontjából mindegyik turisztikai régió számottevő környezeti értékekkel és tradíciókkal rendelkezik, azonban e lokációk között jelentős eltérések mutatkoznak ezen adottságaik jelenlegi hasznosíthatósága terén²⁹.

Földrajzi adottságok

A turizmus elsődleges meghatározó tényezői a természeti adottságok, melyek különböző módon gyakorolnak közvetlen hatást a vendégek motivációjára. Vonzerő lehet az adott táj látványértéke, de a vizek menti turizmus esetén az aktívan végezhető tevékenységek köre is (evezés, horgászat, kerékpározás, túrázás). A rendszerváltozást megelőzően a vízparti, ezen belül pedig a folyók menti turizmus széles tömegeket mozgatott meg, de nem voltak jellemzőek a tudatos, komplex fejlesztések, így nem került sor a folyók adottságainak turisztikai célú feltárására (Donka, 2012)³⁰. **A vízi turizmus az aktív turizmuson belül az urbanizáció erősödése miatt reneszánszát éli**, mivel az utóbbi időben jelentősen megnőtt az igény a turisták részéről az érintetlen, sokszor természetvédelmi területeken való pihenésre. A tájértékek turisztikai célú hasznosításának komplex formája egyre inkább az aktív turizmusból bontakozik ki (Michalkó, 2002)³¹, ugyanis itt a vízparti üdülés, és a közel érintetlen természeti adottságok teremtik meg a keretét a rekreációs célú sporttevékenységeknek (úszás, evezés, horgászat stb.) (Hutiray–Várkonyi, 1995)³². A vízparti települések adottságai eltérő módon határozzák meg a turizmus egyes formáihoz történő viszonyulást és bár Donka 2012-es tanulmánya óta több mint tíz év telt el, még mindig igaz, sajnos, hogy a part menti települések nem azonos mértékben felelnek meg a vízi turizmus fogadásával szemben támasztott követelményeknek.

²⁸Hhvtv. 2. Értelmező rendelkezések 2. § 16. pont

²⁹BA–Logisztika Tanácsadó Kft. (2016): A horgászat országos viszonyai, piaci pozíciói, valamint fejlesztési irányai - Átfogó ágazati elemzés és szakmai program

³⁰Donka, A. (2012): A Folyók szerepe a turizmusfejlesztésben in: Nyári, D. (2012): Kockázat – Konfliktus – Kihívás A VI. Magyar Földrajzi Konferencia, MERIEXWA nyitókonferencia és a Geográfus Doktoranduszok Országos Konferenciájának Tanulmányai, 181-193.

³¹Michalkó G. (2002): Az aktív turizmus alapjai. In: BÁNHIDI M. (szerk.): A vízi és vizek menti turizmus alapjai. BGF, Budapest, pp. 20-27.

³²Hutiray J. – Várkonyi Zs. (1995): Szabadidő, turizmus, rekreáció. In: Kereskedelmi Szemle 36. évf. 11. sz. pp. 25-30.

4. sz. táblázat: A nyilvántartott halgazdálkodási területek (2023.12.31.)

		db	%	ha	%
1.	Összes halgazdálkodási vízterület¹	2 381	100%	157 486	100%
AMOHOSZ SZERVEZETI RENDSZERÉBE TARTOZÓ VÍZTERÜLETEK:		1 270	53,3%	134 900	85,7%
1.1.	MOHOSZ haszonbérletben²	631	26,50%	57 514	36,5%
1.1.1.	Horgászati hasznosítási célra alhaszonbérbe adva ³	613	25,75%	53 980	34,3%
1.1.1.1.	Duna-szakaszok összesen (Szigetközi hullámtéri ágrendszerrel)	11	0,46%	21 410	13,6%
1.1.1.2.	Tisza-szakaszok összesen (Tisza-tó nélkül)	6	0,25%	9 199	5,8%
1.1.1.3.	Körösök	6	0,25%	1 252	0,8%
1.1.2.	Közvetlen (MOHOSZ) horgászati célú hasznosításban	12	0,50%	2 647	1,7%
1.1.2.1.	Velencei-tó	1	0,04%	2 283	1,4%
1.1.2.2.	Egyéb vízterületek	6	0,25%	71	0,0%
1.1.2.3.	Együttműködési keretmegállapodás keretében hasznosítva	1	0,04%	185	0,1%
1.1.2.4.	Alhaszonbérleti szerződés előkészítése folyamatban	4	0,17%	108	0,1%
1.1.3.	Kizárólagosan horgászati célú haltermelésre hasznosított vízterület	6	0,25%	887	0,6%
1.2.	MOHOSZ társhaszonbérletben⁴	2	0,08%	19	0,0%
1.3.	Speciális jogállású tag közvetlen horgászati célú hasznosításában	3	0,13%	69 102	43,9%
1.3.1.	Balaton	1	0,04%	61 139	38,8%
1.3.2.	BHN Zrt. által hasznosított egyéb vízterület	1	0,04%	1 962	1,2%
1.3.3.	Tisza-tó	1	0,04%	6 000	3,8%
1.4.	Horgászszervezet közvetlen hasznosításában	634	26,63%	8265	5,2%
1.4.1.	Tagszövetségi hasznosításban	51	2,14%	677	0,4%
1.4.1.1.	Állami haszonbérlet (pályázattal)	6	0,25%	131	0,1%
1.4.1.2.	Tulajdonosi haszonbérlet vagy alhaszonbérlet	8	0,34%	78	0,0%
1.4.1.3.	Önkormányzati haszonbérlet	20	0,84%	268	0,2%
1.4.1.4.	Egyéb, vegyes tulajdoni formák	17	0,71%	201	0,1%
1.4.2.	Egyesületi hasznosításban	583	24,49%	7 588	4,8%
1.4.2.1.	Állami haszonbérlet (pályázattal)	17	0,71%	179	0,1%
1.4.2.2.	Tulajdonosi haszonbérlet vagy alhaszonbérlet	220	9,24%	2 907	1,8%
1.4.2.3.	Önkormányzati haszonbérlet	269	11,30%	3 247	2,1%
1.4.2.4.	Egyéb, vegyes tulajdoni formák	77	3,23%	1 254	0,8%
NEM MOHOSZ SZERVEZETI RENDSZERBE TARTOZÓ VÍZTERÜLETEK		1 111	46,7%	22 586	14,3%
1.5.	Egyéb szervezet, személy közvetlen hasznosításában	977	41,0%	12 904	8,2%
1.5.1.	Önkormányzat hasznosításában	64	2,7%	550	0,3%
1.5.2.	Nemzeti Park Igazgatóság vagy Magyar Állam hasznosításában	23	1,0%	2 428	1,5%
1.5.3.	Állami Zrt. hasznosításában	18	0,8%	103	0,1%
1.5.4.	Egyéb cég vagy magánszemély hasznosításában	606	25,5%	6 990	4,4%
1.5.5.	Nincs jogosult hasznosító	266	11,2%	2 833	1,8%
1.6.	Különleges rendeltetésű vízterületek (Balaton nélkül)	134	5,6%	9 682	6,1%
1.6.1.	Nemzeti Park Igazgatóság vagy Magyar Állam hasznosításában	37	1,6%	7 081	4,5%
1.6.2.	Állami Zrt. hasznosításában (Balaton nélkül)	10	0,4%	87	0,1%
1.6.3.	Egyéb cég vagy magánszemély hasznosításában	0	0,0%	0	0,0%
1.6.4.	Nincs jogosult hasznosító	87	3,7%	2 515	1,6%

* Az 1.1. és 1.2. szerinti adatok a haszonbérleti és alhaszonbérleti szerződések adataiból álló MOHOSZ adatbázis alapján, a további adatok az OHA adatbázis szerint kerültek összesítésre

¹ Önálló víztérkóddal rendelkező, nyilvántartott halgazdálkodási vízterület (OHA szerinti "aktív" nyilvántartási állapottal)

² AM-el kijelölés útján megkötött haszonbérleti szerződéssel, döntően állami-, vagy többségi állami tulajdonban

³ Kizárólag MOHOSZ tagszövetség, vagy tagszövetségi tag horgászszervezet részére

Forrás: MOHOSZ 2024

Most azonban minden esély megvan arra, hogy **komplex módon, hálózatosan minden vízhez kötődő turisztikai tevékenység részére ideális fejlesztések** jöjjenek létre. Fontos azonban már a tervezési stádiumban ezek összehangolása.

Magyarországnak földrajzi fekvéséből adódóan a felszíni természetes élővizekben és így horgászvizekben való gazdagsága vitathatatlan, **mind folyóvizekben, mind tavakban bővelkedünk**. Magyarországon a 2023. év végén összesen 2.381 nyilvántartott halgazdálkodási vízterület volt. Ezekből az összes állami tulajdonú természetes vízterület döntő többsége, mintegy 135 ezer hektár a MOHOSZ szervezeti rendszerébe tartozik.

A MOHOSZ közvetlen haszonbérletébe 631 vízterület tartozik, köztük az összes jelentős folyónk. E vizek, valamint – a Hhvtv. 3. §-a alapján nemzeti kincsként meghatározott – őshonos halállomány őrzésében, védelmében a MOHOSZ halőri adatbázisa (OHA) alapján 2023. év végén 787 hivatásos halőr és 1.166 társadalmi halőr vesz részt, akik a horgásszervezetek megbízásából teljesítenek szolgálatot. A MOHOSZ – a Hhvtv. felhatalmazása alapján – 2022. évtől létrehozta az országos és a területi illetékességű halőri megbízások keretrendszerét is.

5. sz. táblázat: A nyilvántartott halgazdálkodási területek hasznosításának változása (2015–2023)

	db	ha
Horgásszervezetek által hasznosított vízterületek 2015. végén: (Balaton és Tisza-tó nélkül)	887	25 550
2016. évben kötött szerződéssel:	416	47 343
2017. évben kötött szerződéssel:	84	7 139
2018. évben kötött szerződéssel:	39	1 520
2019. évben kötött szerződéssel:	10	283
2020. évben kötött szerződéssel:	10	255
2021. évben kötött szerződéssel:	30	292
2022. évben kötött szerződéssel:	21	356
2023. évben kötött szerződéssel:	21	297
MOHOSZ haszonbérleti vízterületek összesen:	631	57 485
Balaton és Tisza-tó:	3	69 102
Horgásszervezetek által közvetlenül hasznosított vízterületek:	634	8 265
MOHOSZ szervezetek és speciális jogállású tagok által hasznosított vízterületek 2023. év végén összesen:	1 268	134 852

Forrás: MOHOSZ 2024

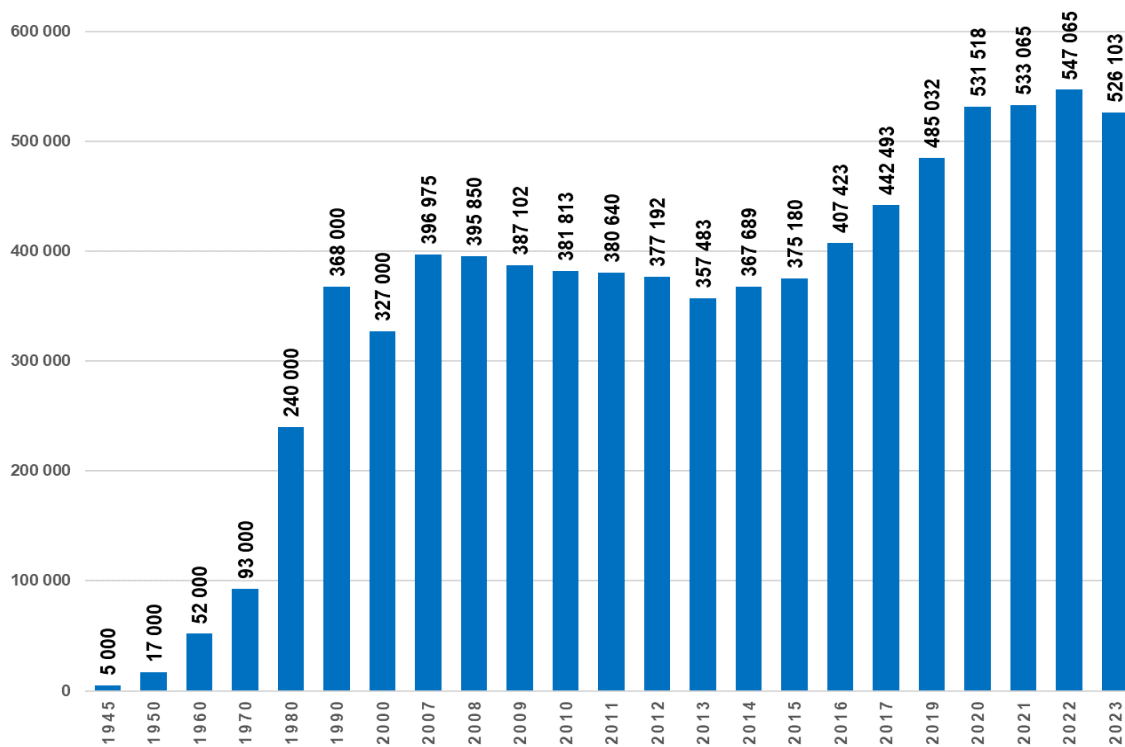
A horgászat iránt érdeklődők létszáma Magyarországon

A horgászat, mint tevékenység egyidős az emberiséggel (legalábbis a halfogás ősi formája, a halászat), de szerepe napjainkra teljesen átalakult. A kezdeti táplálékbiztosítás helyébe napjainkra egy rekreációs tevékenység lépett, mely komoly gazdasági potenciállal bír (Ivancsóné Horváth – Ercsey, 2016)³³. A mai ember hétköznapi során egyre inkább elszakad a természettől, az urbanizációs

³³Ivancsóné Horváth Zs. – Ercsey I. (2017): Horgászturizmus, mint transzformáció In: Lőrincz, Ildikó (szerk.) XX. Apáczai-napok Nemzetközi Tudományos Konferencia. "Semper Reformare". Tanulmánykötet Győr, Magyarország: Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar, pp. 517-526., 10 p.

folyamatok, a digitális technológiák és ezzel összefüggő életmódváltozás miatt. A COVID-19 világjárvány azonban megmutatta a valós igényt a természetben végezhető tevékenység iránt. Ekkor ugrásszerűen megnőtt a horgászok létszáma a horgászat kevésbé korlátozott volta miatt, majd később ezt a tendenciát a jelentős infláció (kapcsoltan díjemelés) sem tudta jelentősen visszavetni (3. ábra).

3. sz. ábra: Az állami horgászjegyet váltott horgászok létszáma (1945–2023)

Forrás: MOHOSZ 2024

A horgászok létszámának meghatározásában különböző kategóriákat kell meghatározni, mint ahogy azt a nemzetközi szakirodalom is teszi:

- az adott évben állami horgászjegyet/turista állami horgászjegyet váltott,
- az elmúlt 5 évben volt horgász állami horgászjegye vagy turista állami horgászjegye,
- már horgászott legalább egyszer az életében.

A 2023. év végén Magyarországon 948.702 fő befejezett regisztrációval rendelkező, nyilvántartott horgász volt, melyből adott évben 526.103 fő váltott ki állami horgászjegyet, melyen felül 15.947 fő állami turista horgászjegyet váltott. Megjegyzendő, hogy az egyesületi tagságot létesített külföldiek (több ezer fő) nem a turista állami jegyet kiváltottak létszámában szerepelnek.

A turista állami horgászjegy 2014. május 1-jétől lett elérhető a NÉBIH online rendszerében, majd a MOHOSZ 2021-től átvette a forgalmazást. A turista állami horgászjegy – a váltás időpontjától számítva – 90 napig érvényes és egy darab horgászbottal való horgászatra jogosít. Az első vásárlás előtt a hobbi horgászoknak számot kell adniuk az alapvető szabály- és fajismeretről is. A teljes értékesítési és ismeretfelmérési folyamat online³⁴.

³⁴<https://portal.nebih.gov.hu/-/1-bot-90-nap-2000-ft-mar-kivalthato-a-turista-allami-horgaszjegy>

6. sz. táblázat: A regisztrált, az állami horgászjegyet, a turista állami horgászjegyet kiváltó horgászok és rekreációs halászok létszámának alakulása (2019–2023.)

	2019	2020	2021	2022	2023
Befejezett horgász regisztráció száma	558 128	690 295	776 875	856 082	948 702
Magyar Horgászkártya igénylések száma	485 032	575 403	633 116	684 652	725 574
Kiadott állami horgászjegyek száma	485032	531518	533 065	547 065	526 103
Kiadott turista állami horgászjegyek száma	6 621	20 885	17 945	18 165	15 947
Kiadott állami halászjegyek száma	1 011	984	992	974	894

Forrás: MOHOSZ, 2024

7. sz. táblázat: A horgászok száma és megoszlása vármegyénként (2023.12.31.)

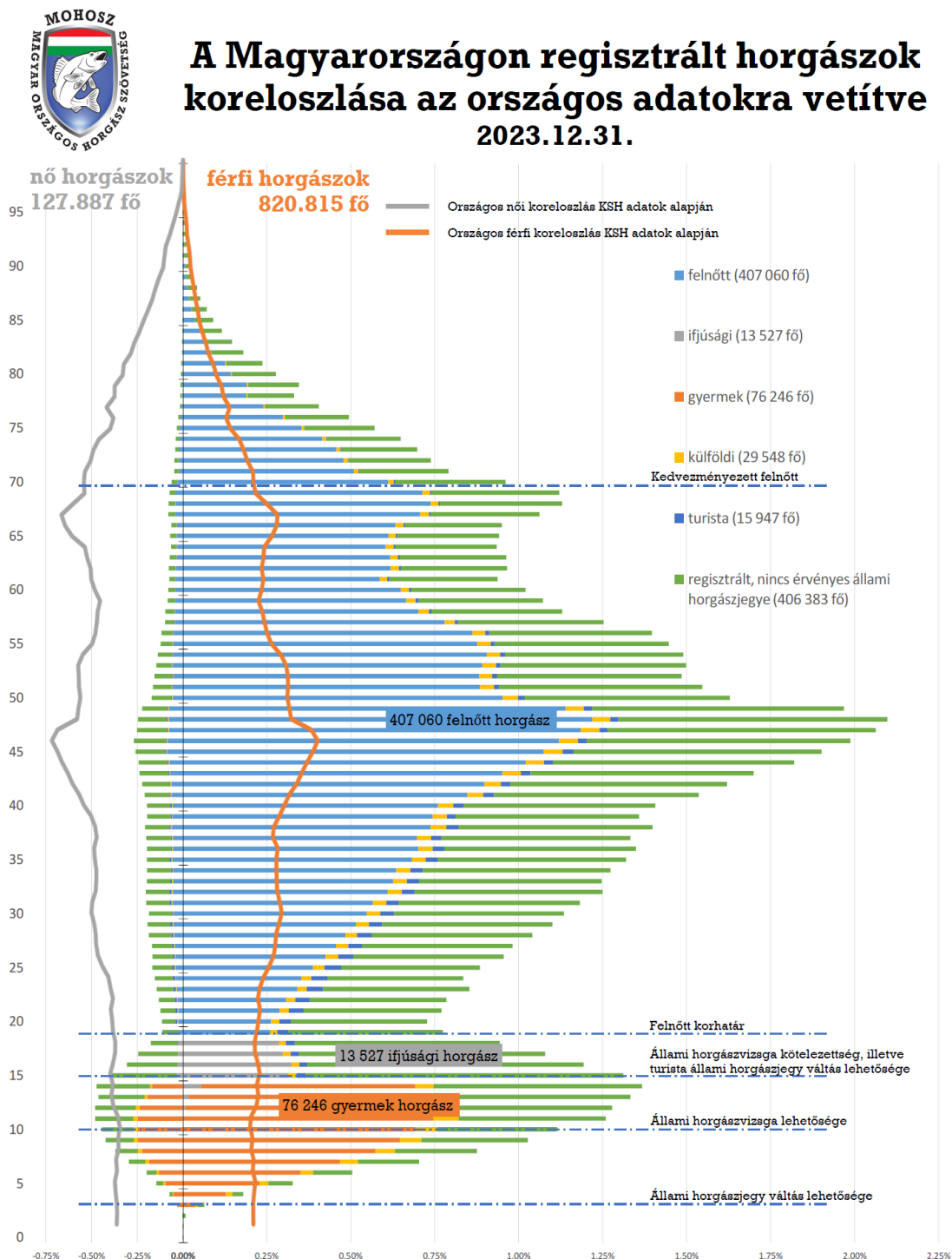
Állampolgárság	Regisztrált, okmányt adott évben nem váltott	Állami horgászjeggyel rendelkezik	Turista állami horgászjeggyel rendelkezik	Összesen	
Magyar	502 680	371 338	15 839	889 857	
Külföldi	21 552	35 062	2 260	58 874	
Összesen	524 232	406 400	18 099	948 731	

Vármegye	Regisztrált, okmányt adott évben nem váltott	Állami horgászjeggyel rendelkezik	Turista állami horgászjeggyel rendelkezik	Összesen	Regisztrált horgászok száma lakosság arányosan (%)
Bács-Kiskun	32 232	23 357	876	56 465	11
Baranya	19 969	14 884	313	35 166	10
Békés	23 571	16 397	607	40 575	13
Borsod-Abaúj-Zemplén	30 845	23 221	1 177	55 243	9
Csongrád-Csanád	18 602	15 881	782	35 266	9
Fejér	27 669	18 779	608	47 056	11
Főváros	51 085	44 523	2507	98 115	6
Győr-Moson-Sopron	23 872	16 561	1 123	41 556	9
Hajdú-Bihar	23 766	17 324	1028	42 118	8
Heves	17 145	11 170	493	28 808	10
Jász-Nagykun-Szolnok	27 367	20 787	489	48 643	14
Komárom-Esztergom	17 056	12 698	536	30 290	10
Nógrád	8 495	5 709	211	14 415	8
Pest	77 597	59 299	2429	139 325	10
Somogy	16 869	13 449	393	30 711	10
Szabolcs-Szatmár-Bereg	28 634	18 942	544	48 120	9
Tolna	15 141	10 354	346	25 841	12
Vas	10 438	7 226	529	18 193	7
Veszprém	18 454	12 019	565	31 038	9
Zala	13 873	8 758	283	22 914	9
Külföldi	21 552	35 062	2 260	58 874	
Összesen	524 232	406 400	18 099	948 732	10

*A külföldiek számának eltérését a két táblázati részben az okozza, hogy amennyiben a külföldi horgász nem vált tagságot, akkor külföldi jogosultsággal, ha tagságot vált, akkor a magyarokat megillető jogosultsággal válthat állami horgászjegyet.

Forrás: HORINFO, 2024

4. sz. ábra: A Magyarországon regisztrált horgászok koreloszlása az országos adatokra vetítve (2023.12.31.)

Kiadva: 2024. január 30.
Készítette: MOHOSZ-OHSZK

A kategóriákba sorolás elve a statisztikai kimutatásban

felöltt: 18 év feletti, aki egyesületi tagsággal és állami horgászjeggyel rendelkezik
ifjúsági: 14-18 év (10-22 évesek közötti, állami horgászvizsgával, egyesületi tagsággal, és állami horgászjeggyel rendelkezik)
gyermek: állami horgászjeggyel igen, de tagsággal nem rendelkező 3-14 éves
külföldi: külföldi állampolgár, akinek van állami vagy turista állami horgászjegye
turista: turista állami horgászjegyet váltott magyar állampolgár

Forrás: MOHOSZ, Csizmár Erika, HORINFO, 2024

A horgászok korfája jól mutatja, hogy a horgászok döntő többségét a középkorúak teszik ki, mely egyértelműen bizonyítja, hogy a horgászok közössége – szemben a sztereotípiákkal – nem elöregedő. A felnőtt horgászok mellett nagy számú gyermekhorgász vált évről évre állami horgászjegyet. 2023-ban a gyermekhorgászok száma 76.246 fő volt, mellettük 13.527 volt az ifjúsági horgászok létszáma.

A horgászat fejlődése, történetisége Magyarországon

A magyarországi horgászat fejlődése két időbeli részre osztható, melynek az NHTS szempontjából is jelentős határvonala 2010. évben határozható meg.

1. A 2010. évet megelőző időszak meghatározó eseményei és intézkedései

- 1888: Első magyar halászati törvény – 1888. évi XIX. törvénycikk a halászatról –, amely pl. a halfogásra jogosító okmányra, fajlagos tilalmi időkre, méretkorlátozásokra szabályozást ad.
- 1903: Első magyar nyelvű horgászati témájú könyv megjelenése Rózsahegyen (Jurek József: A pisztráng és lepényhal horgászat. Megj.: lepényhal=pénzes pér).
- 1908: Első magyar horgászegyesület megalakulása (Budapesti Sporthorgászok Egyesülete, amely ma is működik).
- 1945: Első magyar horgászszövetség megalapítása (10 horgászegyesület létrehozta a Soroksári Dunaági Horgász Egyesületek Végrehajtó Bizottságát, a mai Ráckevei Dunaági Horgász Szövetség jogelődjét).
- **1946: A MOHOSZ megalapítása.**
- 1947: Elindult a MOHOSZ havilapja, a Magyar Horgász (MAHOR) – jelenleg 77. évfolyamában jár.
- 1969: Megszüntetik a kereskedelmi halászatot a Ráckevei Duna-ágon, a folyóág kizárólagos horgászkezelésbe kerül.
- 1974: Megszüntetik a kereskedelmi halászatot a Velencei-tavon, a tó kizárólagos horgászkezelésbe kerül
- 1994: Megszüntetik a kereskedelmi halászatot a Tisza-tavon, a tó kizárólagos horgászkezelésbe kerül
- 2005.09.29: Parlamenti Nyílt Nap – A halászat és horgászat helyzete és lehetőségei az EU-tag Magyarországon

2. A 2010. évet követő időszak meghatározó eseményei és intézkedései

Nemzeti Kormányunk kiemelt figyelmet fordított a természetesvízi kereskedelmi halászat megszüntetésére, kapcsoltan e vizek horgászkezelésbe adására, a horgászat és horgászturizmus fejlesztésére. E célok végrehajtása érdekében stratégiai partnerségre lépett a MOHOSZ-szal, Magyarország legnagyobb civil szervezetével.

Maga a horgászat 2013 és 2018 között új alapokra került a jogszabályi környezet többlépcsős kialakításával. A jogalkotók a Hhvtv. 3. §-ában deklarálták, hogy **a halállomány nemzeti kincs, természeti érték és gazdasági erőforrás**, mely tényezők okán a természetes vizekben (halgazdálkodási vízterületeken) élő **hal az**

állam tulajdonát képezi, illetve azt, hogy a halgazdálkodási hasznosításnál a horgászat és a horgászturizmus fejlesztése elsőbbséget élvez (Dérer, 2015)³⁵.

A horgászat és a horgászturizmus fejlődése 2014-től a koncepciójában is **új ágazati törvény** (Hhvtv.) megalkotásával, majd a MOHOSZ átalakításának megkezdésével kapott komoly lendületet, majd jelentős mérföldkő következett be 2016-ban, amikor **megszűnt a kereskedelmi halászat a természetes vizeken és a halgazdálkodás joga döntően a horgászszervezetekhez került**. Nem véletlen, hogy az elmúlt 7 évben **rohamosan emelkedett a horgászok száma**, 2016-ban alig volt több mint 400.000 fő, mára azonban a regisztrált horgászok száma meghaladja a 900.000-t.

A folyamatos fejlődésben nagy szerepet játszik a MOHOSZ által meghozott intézkedések sora, így 2017-ben az „országos” összevont területi jegyrendszer bevezetése, mely a jelentősebb természetes vizek teljes lefedettségét biztosította. Ezáltal **a Duna és a Tisza teljes szakaszán, a Velencei-tavon, a Tisza-tavon és a Balatonon, valamint közel 100 további vízterületen egy – országos – területi jegy kiváltása elegendő** lett. Újabb fontos lépés volt a horgaszjegy.hu oldal elindítása, melynek szerepét 2019-től egy **komplex horgász és horgászszervezeti informatikai szakrendszer**, az Egységes Horgász- és Horgászszervezeti Informatikai Szolgáltató és Támogató Program (a továbbiakban: HORINFO szakrendszer) vette át. A rendszer segítségével kényelmesen, akár otthonról, online módon megvásárolhatók a horgászrendszerhez csatlakozott halgazdálkodásra jogosultak területi jegyei, információt kaphatunk a horgászvizekről, összehasonlíthatjuk az árakat, helyi horgászrendeket, horgászati lehetőségeket.

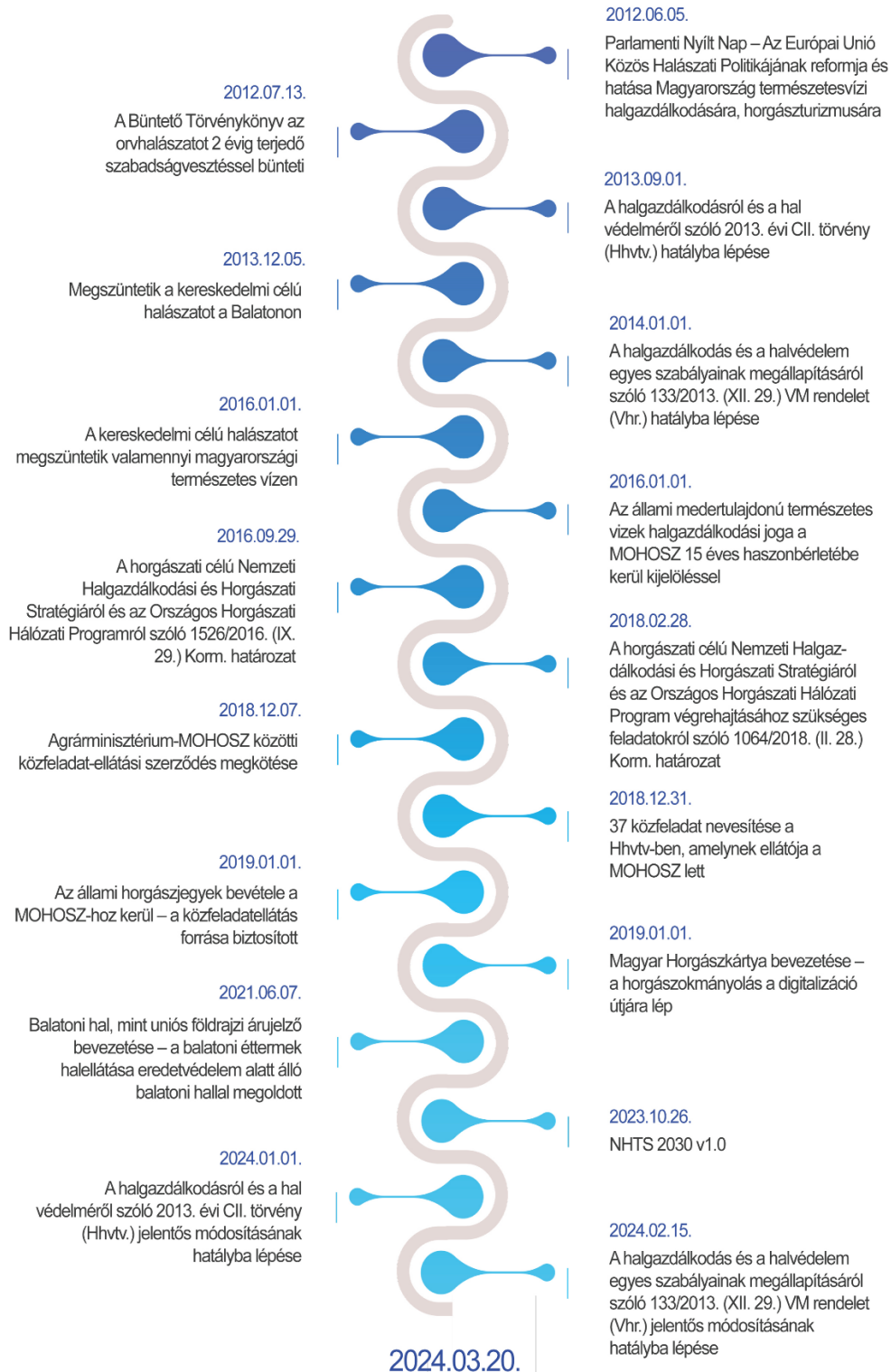
A rendszer fejlesztése folyamatos, 2022 végén megtörtént a horgászvizek legfontosabb ismertetőivel való feltöltés, mely a horgászok jobb tájékozódását, hiteles információhoz jutását segíti. Mivel minden horgásznak kötelezően regisztrálnia kellett a HORINFO szakrendszerbe, így **megnyílt egy közvetlen kommunikáció lehetősége is a horgászokkal**. Ez jó lehetőséget biztosít a marketingkommunikáció erősítésére. A jövőben az oldal lehetőséget biztosít különböző szolgáltatóknak is (szállásadóknak, éttermeknek, horgásztúra vezetőknek stb.), hogy szolgáltatásaikat közvetlenül a horgászoknak ajánlják és értékesítsék.

³⁵Dérer I. (2015): Száraz elmélet vs. vizes gyakorlat: a hazai horgászturizmus fejlesztésének lehetőségei NYME XIX. Apáczai-napok Konferencia - „Falusi-, Vízi- és Horgászturizmus” Szimpózium – előadás, Győr, 2015.10.22.

5. sz. ábra: A 2010 óta végbement változások

2010-től

Nemzeti Kormányaink kiemelt figyelmet fordítanak a természetesvízi kereskedelmi halászat megszüntetésére, kapcsolatosan a vizek horgászkezelésbe adására, a horgászat és horgászturizmus fejlesztésére, valamint a célok végrehajtása érdekében stratégiai partnerségre lépnek a MOHOSZ-szal, Magyarország legnagyobb civil szervezetével

Forrás: Saját szerkesztés

A COVID-19 pandémia alatt a horgászat népszerűsége egész Európában robbanásszerűen növekedett, mint szabadterben, biztonságosan végezhető rekreációs tevékenység (EAA, 2022)³⁶, és nem volt ez másként Magyarországon sem. A COVID-19 vilájárvány tanulságai mellett érdemes megemlíteni, hogy **a horgászat gyakorlása bizonyítottan hozzájárul az egészségben eltöltött életevek számának növekedéséhez** is, s e ténynek társadalmi értéke van (egészségnyereség nemzetgazdasági hatásai).

Számos területen azonban még szükségesek a fejlesztések és ezek elmaradása leginkább a természetes vizeken jelent problémát. A folyamszabályozásokkal, az árvízvédelmi munkákkal, a lecsapolásokkal az idők során jelentősen csökkent a természetes ívóterületek nagysága. A haltelepítések, bár folyamatosak, leginkább a zárt tavakon jelentenek gyors eredményt. A természetes vizek rehabilitálása időigényes feladat.

A szolgáltatók közötti versenyben megfigyelhető, hogy **a fogyasztó azonos tartalmú szolgáltatások között az elérhetőség alapján dönt**. Ezalatt érthetjük a területi jegyek megválthatóságát, de a vízterület megközelíthetőségét is. Míg az előbbi esetén a HORINFO szakrendszerhez csatlakozással a halgazdálkodók 0-24 órában elérhetővé tudják tenni a jegyeiket, addig a vízpartok megközelíthetősége, a parkolási lehetőségek még fejlesztésre szorulnak. Ez azonban sok esetben lassú és nehézkes folyamat, mivel a halgazdálkodó a legtöbb esetben a partnak, vízterületnek nem tulajdonosa, pusztán használója, hasznosítója.

A természetes vizeken **nagy szükség van „guide”-okra, horgásztúra vezetőkre**, akik ismerve az adott természetes vizet, a horgászokat a megfelelő horgászhelyekre tudnák kalauzolni, így növelve a fogás esélyét, mivel a horgászturisták is, mint a turisták általában, minél rövidebb idő alatt minél több élményt szeretnének (Raffay, 2022)³⁷. A kapcsolódó, jelenleg igen hiányos horgásztatási és horgászturisztikai szolgáltatások megteremtése, hálózatos, szervezett üzemeltetése és minőségbiztosítása legalább annyira fontos, mint maga a halállomány és a vizek természeti környezete. A természeti adottságok okán sokszor a gazdaságilag legelmaradottabb térségekben lehet a legnagyobb eredményt elérni, így ez a helyi önkormányzatok elemi érdeke is (Dérer, 2015)³⁸.

A horgászturizmus főbb külföldi desztinációi

Európában és a tengeren túl is vannak vizek, amelyek nagyon kedveltek a magyar horgászok körében. Ezeket a desztinációkat nem elsősorban az adott ország egyéb vonzerői, hanem kimondottan a horgász által kedvelt, nagy tömegben vagy kapitális méretben jelenlévő halak miatt keresik fel honfitársaink. Ha szegmentálnunk kellene a horgászokat a desztinációk szerint, akkor egyrészt az édesvízi és a tengeri horgászat szerint, másrészt a fogható halfajok szerint lenne célszerű a szegmentáció. Halfajok szerint megkülönböztetünk az édesvizeken ún. békés halakra, ugyanott rabló halakra és a tengereken különféle tengeri halakra horgászó horgászokat. A békés halak közül külföldi úti célként két hal jelenik meg.

³⁶European Angling Alliance, EAA (2022): It is high time to include Marine Recreational Fisheries in the Common Fisheries Policy, in: <https://www.eaa-europe.org/positions/common-fisheries-policy-2022.html> (letöltve: 2022.12.17.)

³⁷Raffay, Z. (2022): A horgászturizmus pozíciójának erősítése Magyarország turizmusában, TVT Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok 2022. VII. évfolyam 1. szám, DOI: 10.15170/TVT.2022.07.01.07.

³⁸Dérer I. (2015): Száraz elmélet vs. vizes gyakorlat: a hazai horgászturizmus fejlesztésének lehetőségei NYME XIX. Apáczai-napok Konferencia - „Falusi-, Vízi- és Horgászturizmus” Szimpózium – előadás, Győr, 2015.10.22.

Az egyik a ponty, a másik pedig a dévérkeszeg. Mind a két halfajta fogható hazánkban is, a külföldi utat azok választják, akik kapitális példányokat szeretnének fogni. Ahogyan igaz ez a ragadozóhalak közül a harcsára, a süllőre, a csukára, a sügérre. Más a helyzet a lazaccal, azzal itthon nem találkozunk a horgász és pisztránggal is csak nagyon kevés helyen.

Az alábbiakban felsoroljuk a legkedveltebb desztinációkat, megemlítve a fontosabb halakat, amelyek ott foghatók:

- Románia, Duna-delta: ponty, harcsa, csuka, süllő, sügér
- Olaszország, Pó folyó: harcsa, ponty
- Spanyolország, Ebro-folyó: harcsa, ponty, süllő, pisztrángsügér
- Franciaország, Rhone-folyó: harcsa, süllő, ponty (torkolat környéki vizek: marlin, tonhal)
- Norvégia: lazac, tőkehal, óriás laposhal, egyéb tengeri halak
- Svédország: csuka, tavi pisztráng
- Kazahsztán, Ili-folyó: harcsa
- Kanada: tokhal
- Thaiföld: sziámi óriásponty, arapaima, óriás Mekong harcsa
- Mexikó: vitorlášal, tengerisügér-félék³⁹

A fentiek közül közvetlen versenytársaknak Románia, Olaszország, Spanyolország és a skandináv országok tekinthetők.

Európa és az egyéb kontinensek számos országában komoly hagyományokkal bír a horgászturizmus, de leginkább kontinensünk nyugati és északi részén elhelyezkedő országokra, valamint az Amerikai Egyesült Államokra és Ausztráliára jellemző. A következő részben bemutatjuk az érintett országok jellegzetességeit, legfőbb horgászturisztikát érintő paramétereit.

1. Írország

A Central Fisheries Board (Központi Halászati Tanács) és a Fáilte Ireland (az Ír Nemzeti Turizmusfejlesztési Hivatal)⁴⁰ által 2005-ben készített stratégia azért került részletesebben elemzésre, mert Írország turizmusában a horgászturizmus mindig is hangsúlyos szerepet játszott, elsősorban az ország azon részein, amelyek kevésbé vonzották a hagyományos üdülőforgalmat. A horgászat fontos ágazat az ír idegenforgalom számára, mivel különösen a vidéki és a tengerparti területeken képes gazdasági növekedést biztosítani, valamint az egy külföldi vendég horgászra jutó átlagos költség Írországban jóval meghaladja az általános látogatókét.

Egy 2004-es fogyasztói kutatást követően, amely a legfontosabb külföldi piacokon élő horgászok igényeit és szokásait vizsgálta, a Fáilte Ireland és a központi és regionális halászati tanácsok 2005-ben **új stratégiát dolgoztak ki a horgászturizmus számára.**

³⁹adventurefishing.eu

⁴⁰Inland Fisheries Ireland (2013)

A projektnek négy célkitűzése volt:

- Az író horgászturizmus akkori helyzetével kapcsolatos **ismeretek átadása az ágazatban érdekelteknek** és tevékenységük összehangolása.
- Az érdekeltelekkel együttműködve **integrált marketingstratégia** kidolgozása a horgászturizmus számára.
- A stratégia megvalósítási prioritásainak tisztázása.
- A stratégia végrehajtására vonatkozó ütemterv kidolgozása.

Az **alapvető célok** a következők voltak:

- A horgászati **lehetőségek minőségi és mennyiségi javulása** az országban, a vizek halállományának szintjének jelentős javulásával.
- A horgászturizmus kínálati oldala hatékonyan, üzleti alapon működjön, túlteljesítve az ügyfelek elvárásait, valamint **fejlesztve és kihasználva az ágazatok közötti szinergiákat**.
- A horgászturizmus hozamának (gazdasági és környezeti szempontból) fenntartható növekedése megvalósuljon (évi 4,5%).
- Az iparágon belül és kívül is széles körben tudatában legyenek az Írországra irányuló horgászturizmusban rejlő lehetőségeknek, és ismerjék el az általunk kínált élmények széles skáláját és minőségét.
- Írország és azon belül a horgász helyek könnyen megközelíthetőek legyenek a látogatók számára, és könnyen hozzáférhetőek legyenek az információk.
- **Az illetékes szervezetek összehangoltan dolgozzanak** azon, hogy megcélazzák és fejlesszék a piac azon szegmenseit, amelyek igényei leginkább megfelelnek Írország horgászati kínálatának.
- Írország a horgászturisták számára minden sportágban (*szakágban*) ismert és elismert prémiumcélpont legyen.

A **stratégia megvalósításának prioritásai** az alábbiak szerint kerültek összefoglalásra:

- Azon normák meghatározása, amelyek alapján a horgászturizmus elemei támogathatók: a horgászok részére termékeket és szolgáltatásokat nyújtók számára **olyan szabványokat kell felállítani és közzétenni, amelyek egyértelműen az ügyfelek elvárásain és igényein alapulnak.** A magas színvonalú horgászélmények nyújtására vonatkozó szabványok meghatározásának folyamata a „kiválósági központok” azonosításával indult, ahol a horgászok a horgászat, a szállás, az étkezés és a támogató szolgáltatások/tevékenységek legmagasabb minőségét kapták az országban.
- A kínálat hatékony értékesítése a megfelelően kiválasztott horgász-célcsoportok számára: a marketingtevékenységeket csak azokra a piaci szegmensekre kell összpontosítani, amelyek jelentős méretűek, ahol van kereslet az írországi kínálat iránt, és ahol a meglévő kínálat képes megfelelni az elvárásoknak. Ez azt jelenti, hogy **a marketing a célszegmensek elvárásaihoz és érzelmeihez szól** – a marketingkommunikáció tervezésekor fontos a horgászok széles körű igényeinek ismerete ahelyett, hogy egyszerűen csak a rendelkezésre álló kínálatot erőltetik.
- Együttműködés a halászati ágazattal a kínálat minőségének fejlesztése és az erőfeszítések összehangolásának javítása érdekében: aktív érdekérvényesítő szerepet kell betölteni a sikert akadályozó kérdések kezelésében – a stratégia konzultációs szakasza számos, a horgászatot befolyásoló strukturális kérdésre hívta fel a figyelmet, többek között a hálózattal történő kereskedelmi halászárra, a

ragadozóhalak állományával történő gazdálkodásra, az illegális halászatra és a víz/élőhely minőségére.

- Meg kell könnyíteni a látogatók számára az Írországba tett horgászati célú utazásokat: ez különösen fontos, mivel a szervezett utazások helyett az egyéni önálló utazások dominálnak. Az ügyfeleknek **könnyű hozzáférést kell biztosítani a releváns és korrekt információkhoz**, amelyek lehetővé teszik számukra a horgásztúra felkutatását, megtervezését, lefoglalását és élvezetét, valamint azt, hogy kiváló élményben legyen részük ott tartózkodásuk során. Biztosítani kell, hogy az oda látogató horgászokat oda irányítsák, ahol elvárásaik a legjobban teljesülnek. Megállapították, hogy az akkori információszolgáltatás egy része nehezen áttekinthető, és inkább a halászati ágazat szerkezetét tükrözte, mint a horgászok igényeit. Ez a tény különösen fontos volt az új horgászok Írországra vonzása szempontjából is, mivel nekik több információra van szükségük, mint a visszatérő látogatóknak, akik már jobban ismerik az írországi horgászati lehetőségeket.
- A horgászturizmusban részt vevő szervezetek szerepének tisztázása: **az egyes szervezetek horgászturizmussal kapcsolatos felelősségi körét egyértelműen meg kell határozni;** létre kell hozni egy platformot arra vonatkozóan, hogy az egyes szervezetek hogyan fognak együttműködni a stratégia jövőképe és céljainak megvalósítása érdekében – ez a horgászturizmus központi koordinációs csoportja. Ez segít a korlátozott erőforrások optimális hasznosításában (embereket, finanszírozást stb.) és elősegíti azt, hogy az ágazat tisztában legyen az egyes szervezetek felelősségi körével, valamint a rendelkezésre álló támogatással és szolgáltatásokkal.

A horgászturisztikai marketingstratégia megvalósítása a megfelelő források biztosításától is függ, hogy a célokat és célkitűzéseket érdemi intézkedésekké lehessen alakítani, amelyek a látogatók számának meghatározott növekedését eredményezik. A Fájlte Ireland 2005 körül évente mintegy 650.000 eurót fordított a horgászat marketingjére és népszerűsítésére, a Tourism Ireland és a központi és regionális halászati tanácsok partnerségével. Egyetértés mutatkozott abban, hogy további forrásokra lesz szükség a stratégia teljes mértékben történő megvalósításához. E célból a stratégia időtartama alatt összesen 3 millió euró többletfinanszírozást igényeltek a horgászturizmus marketingjére.

A Fájlte Ireland és a központi és regionális halászati tanácsok a Művészeti, Sport- és Turisztikai Minisztériummal, valamint a Kommunikációs, Tengerügyi és Természeti Erőforrások Minisztériumával együttműködve közösen dolgozták ki a stratégiával összhangban lévő, részletes és célzott intézkedéscsomagot, amely az elfogadott kiadásokhoz a lehető legjobb ár-érték arányt biztosítja. Az új stratégia megvalósításának méréséhez egyfajta „eredménykártyát” kellett készíteni, amelynek kulcsfontosságú teljesítménymutatói három nagy kategóriába sorolhatók: volumen és hozam, pl. látogatószám és kiadások piaconkénti bontásban stb.; végrehajtás, pl. mennyire jól valósultak meg bizonyos kezdeményezések; és elégedettség, pl. ágazati visszajelzések.

Ezen túlmenően elfogadott, hogy a stratégia megvalósításának és mérésének elősegítése érdekében részletes, pontos és időszerű statisztikákra van szükség a turisztikai horgászatról. Ebből a célból a Fájlte Ireland és a Central Fisheries Board közös kutatási projektet rendelt meg, amelynek célja a rendelkezésre álló adatok áttekintése, tanácsadás új adatgyűjtési módszerekről és a különböző halászati és

turisztikai forrásokból származó kutatások összegzése annak érdekében, hogy a horgászturizmus tendenciáit a jövőben pontosan meg lehessen ragadni és nyomon lehessen követni.

2. Egyesült Királyság

A Környezetvédelmi Ügynökség (2008) a horgászatot az **Egyesült Királyság legnépszerűbb sportja** címkével tartja számon a résztvevők száma alapján. A 2016-ban készített Angling Trust Participation Insight Report⁴¹ szerint az angol felnőtt lakosság egyharmada már életében legalább egyszer kipróbálta a horgászatot és 5%-a legalább egyszer horgászott a vizsgált évben, ez 2.015.009 főt jelent. A 11-16 év közöttiek esetén ez az arány sokkal magasabb, 44% horgászott már életében legalább egyszer és 24%-uk az elmúlt két évben.

A leggyakoribb ok a horgásztól való távolmaradásra a családi elfoglaltság (39,3%) és a munka, illetve tanulás (38,4%), a nem megfelelő időjárás (16,1%) és a horgászat költségei (16,7%). A jelenlegi horgászok 70%-a azt mondta, hogy a horgászat rövid pihenéssel és más tevékenységekkel való kombinálása ösztönözné őket a horgászatban való részvételre, 56%-uk többet horgászna, ha lennének olyan események, ahol barátokkal, családtagokkal lehet horgászni. A jelenlegi horgászok 82%-a fiatal korában kezdte el a horgászatot, 61%-uk 10 éves kora előtt, 21%-uk pedig 11-15 éves korában. Mindössze a horgászok 11,4%-a kezdett el horgászni 30 éves kora felett. A horgászok 1/3-a több mint 40 napot horgászik évente. A horgászat nagyon különbözik sok más sporttól és szabadidős tevékenységtől – különösen amiatt, hogy az időjárás néha igen szélsőséges ingadozásai megakadályozhatják az embereket a részvételben; valamint, hogy a halak elérhetősége szezonális.

3. Csehország

Egy tanulmány megállapította, hogy a horgászat népszerűsége egyre nő **Csehországban**, mivel egyre több az új horgász. A kiváltó tényező valószínűleg a gazdasági helyzet javulása Csehországban. Az olyan nagyvárosokban, mint Prága, a horgászat az egyik utolsó megmaradt módja annak, hogy az emberek kapcsolatba kerüljenek a természettel. Másrészt, a horgászat alacsony kockázatú és kevés erőfeszítést igénylő sport, és általában az egyik kedvező árú hobbi. Ez optimális az idős emberek számára, illetve közepes vagy alacsony jövedelem esetén. Kelch et al. (2006)⁴² és Rees et al. (2017)⁴³ arról számolt be, hogy a legtöbb horgász ebbe a társadalmi-gazdasági kategóriába tartozik. Kijelentették, hogy **a horgászat kedvelt szabadidős tevékenység, mert jelentős gazdasági, társadalmi, kulturális és hagyományos érték** (Elmer et al., 2017)⁴⁴.

⁴¹Brown, A. – Dash, G. – Harrison, J. – Tarpey, S. (2016): Angling Trust Participation Insight Report, Summary Report, 2016. Angling Trust, Herefordshire

⁴²Kelch, D. – Lichkoppler, F. – Sohngen, B. – Diagneault, A. (2006): The value of steelhead (*Onchorhynchus mykiss*) angling in Lake Erie tributaries. J. Great Lakes Res. 32, 424–433. [http://dx.doi.org/10.3394/0380-1330\(2006\)32\[424:TVOSOM\]2.0.CO;2](http://dx.doi.org/10.3394/0380-1330(2006)32[424:TVOSOM]2.0.CO;2)

⁴³Rees, E.M.A. – Edmonds-Brown, V.R. – Alam, M.F. – Wright, R.M. – Britton, J.R. – Davies, G.D. – Cowx, I.G. (2017): Socio-economic drivers of specialist anglers targeting the non-native European catfish (*Silurus glanis*) in the UK. PLoS One 12. <http://dx.doi.org/10.1371/journal.pone.0178805>

⁴⁴Elmer, L.K. – Kelly, L.A. – Rivest, S. – Steell, S.C. – Twardek, W.M. – Danylchuk, A. – Arlinghaus, R. – Bennett, J.R. – Cooke, S.J. (2017): Angling into the future: ten commandments for recreational fisheries science, management, and stewardship in a good anthropocene. Environ. Manage. 60, 165–175. <http://dx.doi.org/10.1007/s00267-017-0895-3>

A vizsgálatok szerint a horgászok több tíz kilométert utaztak otthonuktól, hogy meghatározott halakat fogjanak, olyan fajokat, amelyek az otthoni horgászterületeiken nem elérhetők (Sipponen–Gréboval, 2001⁴⁵; Wedekind et al., 2001⁴⁶; Dotson–Charter, 2003⁴⁷; Kelch et al., 2006⁴⁸). Az alacsonyabb hozamot és fogást a „catch and release” világszerte megnövekedett népszerűsége okozta. A „catch and release” szellemében az emberek visszaengedik a halakat a vízbe, mert egyre jobban érdekli őket a halak jóléte és védelme (Kearney, 1999)⁴⁹. A gazdasági helyzet javulásával az emberek inkább vásárolnak halat a helyi szupermarketben, ahelyett, hogy ismeretlen környezetből származó halat fogyasztanak – sokkal könnyebb halat vásárolni a boltban, mint előkészíteni otthon⁵⁰.

4. Norvégia és Izland⁵¹ (tengeri horgászturizmus)

Bár tengerparttal hazánk nem rendelkezik és így értelemszerűen a tengeri horgászturizmus sem releváns számunkra, a két északi ország szervezési, irányítási tapasztalataiból azonban találunk átvételre érdemes elemeket. A két ország horgászturizmus szempontjából történő együtt kezelését indokolja, hogy (1) mindkét országban hasonló, érintetlen fjorddomborzati viszonyok között elhelyezkedő horgásztáborokat találunk, ahol ugyanazok a halfajok találhatók nagy számban; (2) a horgászturisták elsősorban a kontinentális Európából, Oroszországból és az Egyesült Királyságból érkeznek; és (3) Norvégia és Izland egymás mellett szerepel az utazásszervezők prospektusaiban, hasonló horgászturisztikai utakat hirdetve. A két ország földrajzi elhelyezkedése ugyanakkor különbözik egymástól. A turisták autóval el tudnak jutni Norvégiába, ami esetleg félő, hogy az élő természeti erőforrások túlzott mértékű kitermeléséhez hozzájáruló tényezőnek fog bizonyulni. Norvégia egyedülálló, 83.281 km hosszú partvonala számtalan lehetőséget kínál a turistáknak, hogy megtapasztalják a Norvég-tenger élményét, és lényegében ott horgászhatnak, ahol akarnak, anélkül, hogy megfigyelnék őket. Egy másik jelentős különbség, hogy Izland, mint horgászturisztikai célpont, nem fejlődött olyan mértékben, mint Norvégia.

A hagyományos kisüzemi part menti halászat Norvégiában és Izlandon több évszázados múltra tekint vissza, és a kulturális és társadalmi identitás fontos eleme. Mindkét országban átalakuláson mennek keresztül a távoli tengerparti közösségek, kénytelenek alkalmazkodni a változásokhoz, amelyek az ökológiai, gazdasági vagy társadalmi feltételek átalakulásával járnak. Az elmúlt 40-50 évben drámai mértékben csökkent a hagyományos kisüzemi part menti halászati tevékenység Norvégiában; a csökkenés számos part menti halfeldolgozó üzem bezárásával párhuzamosan történt. A part menti közösségeknek új módszereket kellett találniuk a

³⁷Sipponen, M. – Gréboval, D. (2001): Social, economic and cultural perspectives of European inland fisheries: review of the EIFAC Symposium on Fisheries and Society. *Fish. Manage. Ecol.* 8, 283–293. <http://dx.doi.org/10.1046/j.1365-2400.2001.00280.x>

⁴⁶Wedekind, H. – Hilge, V. – Steffens, W. (2001): Present status, and social and economic significance of inland fisheries in Germany. *Fish. Manage. Ecol.* 8, 405–414. <http://dx.doi.org/10.1046/j.1365-2400.2001.00261.x>

⁴⁷Dotson, R.C. – Charter, R.L. (2003): Trends in the Southern California sport fishery. *California Cooperative Oceanic Fisheries Investigations Reports* 44. pp. 94–106.

⁴⁸Kelch, D. – Lichkoppler, F. – Sohngen, B. – Diagneault, A. (2006): The value of steelhead (*Onchorhynchus mykiss*) angling in Lake Erie tributaries. *J. Great Lakes Res.* 32, 424–433. [http://dx.doi.org/10.3394/0380-1330\(2006\)32\[424:TVOSOM\]2.0.CO;2](http://dx.doi.org/10.3394/0380-1330(2006)32[424:TVOSOM]2.0.CO;2)

⁴⁹Kearney, B. (1999): Perspectives on evaluating recreational fisheries from the keynote speakers. In: Pitcher, T.J. (Ed.), *Evaluating the Benefits of Recreational Fisheries. Fisheries Centre Research Reports* 7, pp. 44–45.

⁵⁰Roman Lyach – Martin Čech (2018): A new trend in Central European recreational fishing More fishing visits but lower yield and catch, *Fisheries Research* 201 (2018) 131–137

⁵¹Solstrand, M-V. (2013): Marine angling tourism in Norway and Iceland: Finding balance in management policy for sustainability, *Natural Resources Forum*, 37 (2013) 113-126

rendelkezésükre álló tengeri élő erőforrások hasznosítására, és megjelent a tengeri horgászturizmus, amely új lehetőségeket teremtett a halakból történő pénzkeresésre. A tengeri horgászturizmusra való áttérés azonban nem volt könnyű, és különösen Norvégiában gyakoriak a konfliktusok a különböző érdekelt felek között.

Egy multidiszciplináris elméleti keretre épülő tanulmány megvizsgálta a norvégiai és izlandi tengeri horgászturizmus-menedzsment stratégiákra vonatkozó empirikus adatokat és a kapcsolódó, több érdekelt felet érintő konfliktusokat. Az adatokból kiderül, hogy **az interaktív turizmusirányítás** milyen szerepet játszhat a konfliktusok enyhítésében. **A konfliktuscsökkentés szükséges folyamat a fenntartható turizmusfejlesztéshez** és a távoli part menti közösségek ellenálló képességének erősítésében. A tengeri horgászturizmus komplex rendszerkapcsolata az élő erőforrások kitermelésére és a több érdekelt fél részvételével, több operatív szinten zajló konfliktusokra épülnek. Ez magában foglalja a kisüzemi halászati tevékenységből való átalakulást, valamint a tengeri horgászturizmus, mint életképes alternatíva elfogadásának szükségességét a távoli part menti közösségek csökkenő gazdasági kilátásainak fényében. Az adatok megmutatják, hogy az **interaktív turizmusirányítás** milyen jelentős szerepet játszhat a fenntartható turizmusfejlesztésben, a reziliencia erősítésével, mint alapvető céllal.

Az izlandi Halászati és Mezőgazdasági Minisztérium alá tartozó Halászati Igazgatóság felelős a hobbihorgászat szabályozásáért. **Azoknak, akik turisztikai vállalkozást működtetnek, és hajókat terveznek szabadidős célú horgászatra külön engedélyt kell kérniük** a Halászati Igazgatóságtól minden egyes hajóra, amelyet ilyen célokra kívánnak használni. Minden egyes csónaknak, amelyet a horgászvíz-tulajdonosok turisztikai célú horgászatra használnak, van egy kvótája, és a csónakból származó minden fogást e kvóta szerint kell mérlegelni. Mivel a turisták egész nyáron horgásznak, az egyes táborok tulajdonosának/napi vezetőjének nyomon kell követnie a szállított halmennyiséget az egyes hajók kvótájához képest. Ha több kvótára van szükség, több kvótát kell vásárolni a szabadpiacon, vagy egy másik hajóról kell átvenni. Ha a turisták halat szeretnének hazavinni magukkal Izlandról, akkor meg kell venniük a halat, és az nem az lesz, amit ők maguk fogtak (Norvégiában a jelen tanulmányban szereplő valamennyi horgászturisztikai vállalkozás biztosítja ezt a szolgáltatást). Az ár 2011-ben 150 euró volt 20 kilogramm vegyes fajú halfiléért. Mivel minden, a turisták által kifogott halat ki kell rakodni és le kell mérni, Izlandon jól nyomon követhető, hogy hol, mikor, mennyi és milyen halat zsákmányolnak a tengeri horgászturizmus révén.

A halgazdálkodási vállalkozások és a kormány között rendszeres kommunikáció zajlik Izlandon. Az izlandi interjúkból kiderült, hogy a kormány elkötelezett amellett, hogy a turizmusnak ez a formája minden érdekelt fél számára sikeres maradjon. A horgásztatással foglalkozó vállalkozások e-mail, szóbeli megbeszélések és hivatalos levelek útján kommunikálták a felmerülő konfliktusokat; ezekre a hivatalos szervek időben válaszoltak. A konfliktusok megoldásával a vállalkozások stabilizálhatják működésüket, növelhetik a turistalátogatások számát, és jobban integrálhatják tevékenységüket a környező közösségekbe.

Norvégiában a tengeri horgászturizmushoz kapcsolódó, több érdekelt felet érintő konfliktusok több operatív szinten is felmerültek. A kisüzemi halászok és a helyi közösségek lakói azzal érvelnek, hogy a turisták üresre horgásszák a fjordokat, és figyelmen kívül hagyják a norvég exportkvóta-szabályokat. Mivel a norvégiai tengeri

horgászturizmus-menedzsmentet úgy alakították ki, hogy ezt az érvet nem lehet egyértelműen bizonyítani vagy cáfolni, ez tovább szítja a vitát. Nincsenek olyan szabályozások, amelyek megszámolnák, hogy egy adott fjordban egy adott időpontban hány turista horgászik, vagy hogy az egyes halfajokból mennyit fognak ki horgászok a tengerből (vagy mennyi hal veszik el a C&R mortalitás miatt – a sarkvidéki vizekben a halakat néha 100-200 méteres mélységből fogják ki. Ilyen mélységekből a gyors felszínre kerülés a hal pusztulásához vezet. A halak túlélését az is befolyásolja, hogy milyen mélyen nyelték be a horgot). Nem lehet nyomon követni, hogy hány turista visz magával 15 kg halat; és a turisták egy része a törvényes 15 kg-nál jóval többet visz el. A turistákat a vámosok a határátkelőhelyeken néha több száz kilogramm, a kiviteli kvótát meghaladó mennyiségű hallal fogják el. A határon elfogott turisták a jelen kutatásban terepként használt horgásztáborokból érkeznek. A média a helyi hírekben beszámol ezekről a jogsértésekről, valamint arról a helyről, ahol a turisták a halat szerezték, ami tovább erősíti a helyi közösségek negatív véleményét a horgásztáborokkal és a horgászturistákkal szemben.

5. Spanyolország

Kifejezetten a harcsa horgászatára szakosodott kempingek és más horgászturisztikai vállalkozások sora található az országban az Ebro folyó mentén, a folyó harcsabőségére alapozva. E tény jelentős részben annak köszönhető, hogy kötelező jelleggel alkalmazzák a „catch and release” elvet, illetve a folyó kellően távol van ahhoz számos küldő országtól, hogy ne legyen érdemes vagy kivitelezhető kereskedelmi mennyiségben kivinni onnan a filézett harcsahúst, mint az olaszországi Pó folyó esetében. Más országokban (elsősorban az Egyesült Királyságban és Németországban, a két legerősebb európai küldő piacon) is már kifejezetten az Ebro folyón történő harcsahorgászatra szakosodott vállalkozásokat találhatunk. Spanyolország horgászturizmusa ugyanakkor nem korlátozódik az Ebro folyóra, többek között a galíciai partvidéken is **sikeres projektek futnak már évtizedek óta, részben a part menti halászközösségek funkcionális diverzifikációját, a halászati ágazat és a turizmus közötti szinergiák megteremtését szolgálják az uniós közös halászati politika által finanszírozott kezdeményezések.** Különös figyelmet fordítanak a helyi közösségek által irányított fejlesztések integrálására a horgászterületek fenntartható fejlődése érdekében. A regionális kormányzat is jelentős támogatást nyújt e tevékenységhez, amely többek között lehetővé teszi a halászok átképzését idegenvezetővé és a horgászturizmusban való alkalmazását, a halászközösségek gazdaságának és jövedelmének diverzifikálását⁵².

6. Lengyelország⁵³

Lengyelországban a horgászatot gyakran említik tavak, folyók, tengerek közelében található turisztikai vagy üdülőhelyek által kínált attrakciók egyikeként, de leggyakrabban az egyéb attrakciók között szerepel. Lengyelországban körülbelül 1,5 millió ember viszonylag aktív horgász, ennek ellenére a szabadidős horgászturizmus

⁵²Rubén C. Lois González – María de los Ángeles Piñeiro Antelo (2020): Fishing Tourism as an Opportunity for Sustainable Rural Development – The Case of Galicia, Spain. Land 2020, 9, 437; doi:10.3390/land9110437

⁵³Marek Trella – Maciej Mickiewicz (2016): Recreational fisheries pressure in the Polish waters of the Vistula Lagoon and considerations of its potential impact on the development of regional tourism, Arch. Pol. Fish. (2016) 24: 231-242, DOI 10.1515/aopf-2016-0020

nem működik önállóan makroszinten, mint például a skandináv országokban. Az egyes turisztikai létesítmények mikroszinten azonban a szabadidős horgászoknak szolgáltatások sokaságát kínálják. A természetben való nyaralással kombinált horgászat a turizmus egy sajátos típusa, amely – beleértve a szabadidős horgászturizmust is – számos régióban fontos fejlesztési elem, illetve azzá válhat.

A Visztula-lagúna a Balti-tenger délkeleti partvidékén található belső vízgyűjtő medence. A lagúnában a leggyakoribb halfajok a ponty- és a sügérfélék, szezonálisan előfordul a hering és a viaszlazac. Korábban az angolna is bőségesen előfordult ott. Figyelemre méltó a meglehetősen stabil gardapopuláció. A Visztula-lagúna környékén a turizmus említésre méltó, számos működő kikötővel és horgászbázissal. A tervek között szerepel a meglévő kikötők fejlesztése és újjáélesztése, egyéb beruházások mellett. A lagúnát körülvevő területek látnivalói és természeti vonatkozásai szintén nagyra értékelték. Az eddigi tanulmányok azt mutatták, hogy a Visztula-lagúnát jó rekreációs horgász helynek tartják. A rövid távú és éves horgászengedélyek alacsony árai, a viszonylag alacsony halászati nyomás, a medence nagy mérete és a benne élő számos vonzó faj mind-mind hozzájárulnak a horgászok körében való népszerűségéhez (e tekintetben a Balatonra vagy a Tiszatóra hasonlít). A szabadidős horgászat jelentős mértékben befolyásolja a turizmus általános fejlődését a tengerparti és tavi régiókban. Amellett, hogy a szabadidős horgászat pozitív hatással van a helyi turizmus fejlődésének ösztönzésére, veszélyeket is azonosítottak vele kapcsolatban, többek között egyes halfajok túlhorgászását és a környezetromlást.

Az egy horgászra jutó átlagos horgásznapiok száma 2011–2014 között 31,5 nap volt, 1 és 152 nap közötti tartományban. A horgászok állandó lakóhelye átlagosan 30,5 km-re volt a Visztula-lagúnától. E távolság elemzése azt mutatja, hogy a legtöbb szabadidős horgász helyi lakos volt, bár voltak külföldi horgászok is. Az egy horgászra jutó átlagos horgászidő napi 5,2 óra volt, míg a horgászattal töltött idő 1 és 18 óra között mozgott. A szabadidős horgászok évente 0,5 és 376 kg közötti mennyiségű halat fogtak a Visztula-lagúnában, az egy horgászra jutó átlagos éves fogás 38,8 kg volt. A 2011 és 2014 közötti vizsgált időszakban a szabadidős horgászok évente átlagosan 58,9 tonna halat fogtak ki, 39,6 és 74,5 tonna közötti tartományban.

A Visztula-lagúna iránti érdeklődést felkelthette többek között az is, hogy a horgászok között információáramlás folyik az ezen a horgászterületen elért kiváló fogásokról. (Hasonló mechanizmusok már régóta működnek mindenhol máshol is; például egyetlen sajtócikk sem olyan hatékony az angol horgász helyek népszerűsítésében, mint a helyi kocsmákban a horgászok által terjesztett pletykák, amint azt Angliában már az 1970-es évek végén megfigyelték.) A mai információs társadalomban a kocsmák szerepét az internet váltotta fel, és ezen keresztül a horgász helyekkel kapcsolatos információk áramlása és elérhetősége jelentősen megnőtt.

Lengyelországban egyre több szabadidős horgász választja a tengeri vizeket is, és amiatt sok hajótulajdonos döntött úgy, hogy a kereskedelmi halászatról a szabadidős tengeri horgásztatásra tér át. Egyes becslések szerint a tengeri horgászatból származó bevétel már 2009-ben elérte a kereskedelmi halászatból származó bevétel 50%-át, annak ellenére, hogy a fogások sokkal kisebbek. A part menti tengeri horgászat nagy fejlesztési potenciállal rendelkezik. A falusi turisztikai vállalkozások

megjelennek a tavak, folyók és lagúnák környékén, **a halak pedig amellett, hogy vonzóak a horgászok számára, a helyi természetes, hagyományos konyhák nagyon fontos elemei is.** Sok szabadidős horgász vagy a családjával érkezik, vagy barátaival együtt szervez vízitúrákat. **A horgászok nemcsak horgásznak, hanem szállást is foglalnak, helyi éttermekben étkeznek, és megtekintik a térségben elérhető egyéb turisztikai látványosságokat.** Ha megnézzük, hogy a horgászok mennyi időt töltenek a víz közelében, könnyen megállapíthatjuk, hogy nagyon kíváncsok a környékre, akikért érdemes erőfeszítéseket tenni. A lagúnától távol élő horgászokkal is érdemes számolni, mert ők gyakrabban veszik igénybe a régió turisztikai infrastruktúráját (szállodák, horgászboltok, éttermek), mint a helyi horgászok vagy a közelben lakók.

A horgászok horgászati módjának elemzése sok információt szolgáltatott a lagúnát horgászó szabadidős horgászok témakörében. A csónakból horgászók általában jobb anyagi helyzetben vannak, és megengedhetik maguknak a saját csónakot, vagy meg tudják fizetni annak bérletét. Ezek a horgászok gyakrabban veszik igénybe horgász-túravezetők szolgáltatásait is. Ők gyakoribb vendégei a Visztula-lagúna közelében található éttermeknek és szállodáknak. **Azok a horgászok, akik távolabbról érkeznek egy adott horgászhelyre, általában jómódúbbak és jobb felszereléssel rendelkeznek, mint a helyi szabadidős horgászok.** Ezenkívül nem korlátozzák őket a horgászjegyek árai, mivel ezek az árak a legkisebb kiadást jelentik a horgászkirándulás teljes költségén belül.

Mindezek a tényezők azt bizonyítják, hogy a szabadidős horgászturizmusban jelentős potenciál rejlik, ami pozitív hatással lehet a régió fejlődésére. **A turizmus, beleértve a szabadidős horgászturizmust, széles körben elismerten a gazdaságfejlesztés egyik eszköze, és a társadalmi fejlesztés egyik lehetősége is egyben.** A horgászturizmusnak egy konkrétan meghatározott célja van – a rekreációs célú horgászat. Minden horgász, csakúgy, mint minden turista, olyan helyet keres, amely bizonyos, számára optimális attrakciókkal rendelkezik. A Visztula-lagúna ilyen attrakciókat kínál, számosat a horgászaton kívül is. A Visztula-lagúnában a horgászturizmus potenciálisan nagy lehetőségeket kínál a turizmus regionális szintű fejlesztésére.

7. Amerikai Egyesült Államok

A szabadidős horgászat a szabadidő eltöltésének fő motivációjával folytatott horgászat, amely fontos társadalmi, gazdasági és természetvédelmi értékekkel bír. Az Egyesült Államokban több mint 49 millió ember vallja magát szabadidős horgásznak, amivel a szabadidős horgászat a kocogás után a második helyen áll a népszerű szabadidős tevékenységek között. Rendkívül népszerűsége mellett a szabadidős horgászat az USA gazdaságának fontos eleme is, és a szabadidős horgászatból származó jövedéki adók jelentik **számos természetvédelmi erőfeszítés elsődleges finanszírozási forrását.** A szabadidős horgászok közös motivációi lehetnek pszichológiai (pl. pihenés, kikapcsolódás), társadalmi (pl. interakció más horgászokkal), versenyek iránti motivációk (pl. horgászversenyek), vagy egyszerűen a természet megtapasztalása iránti vágyat tükrözhetik. Az egyéb okok, mint például az élelemszerzés jelentősége az USA-ban jellemzően alacsonyabb. A szabadidős horgászok motivációi nem statikusak, és a motivációk változásai befolyásolják a horgászatban való részvételt és az ahhoz kapcsolódó

horgászengedély-értékesítést, – ami szintén fontos bevételi forrása a horgászat megőrzésére irányuló erőfeszítéseknek⁵⁴.

A COVID-19 világjárvány jelentősen befolyásolta a horgászok motivációit és a tevékenységben való részvételét. Egyrészt a zárlatok és az utazási korlátozások korlátozták a szabadidős horgászatban való részvételt, másrészt, mivel az Egyesült Államokban a szabadidős horgászat nagy része viszonylag közel történik a résztvevők otthonához, a COVID-19 világjárvány miatti korlátozások miatt a lakóhelyhez közelebbi desztinációk népszerűsége nőtt. A szabadidős horgászat meglehetősen olcsó, ha a horgászok már rendelkeznek a szükséges felszereléssel, és a horgász helyek közelében laknak. Ennek megfelelően a COVID-19 világjárvány kevésbé érintette a szabadidős horgászatot, mint a szabadidős tevékenységek más formáit. A horgászathoz való hozzáférés korlátozásai ellenére 2020 tavaszán a horgászattal töltött idő mennyisége mérhetően nagyobb volt, mint a nem pandémiás tavaszokon. A legtöbb válaszadó **a horgászatot a COVID-19 idején biztonságos tevékenységnek tartotta**. A horgászok közel egyharmada számolt be arról, hogy a világjárvány alatt megváltozott **a horgászat motivációja, a stresszoldás** népszerűbb volt a világjárvány alatt, mint előtte. Részben a társas horgászat vélt biztonsága miatt a szabadidős horgászat 2020 tavaszán is népszerű tevékenység maradt sok amerikai horgász számára. A nem munkával töltött idő növekedésével és az elvárt távolságtartás betartásával új szó is bekerült az angol szótárakba, ez pedig a social distancing horgászattal eltöltött formája, a *social fishtancing*⁵⁵.

8. Ausztrália

2000-ben Ausztráliában a becslések szerint az ötéves és idősebb ausztrálok 19,5%-a horgászott legalább egyszer egy évben, ez 4,2 millió ausztrálnak felel meg (Henry – Lyle 2003⁵⁶, Moore et al., 2023⁷¹). Ez lényegesen több, mint az a 10,5%, amely a becslések szerint világszerte részt vesz a szabadidős horgászatban (Arlinghaus et al. 2015)⁵⁷. 2020-ban a COVID-19 világjárvány hatásai ellenére nem volt jelentős változás a legalább egyszer horgászni járók arányában.

A legtöbb hobbihorgász évente kevesebb mint öt napot horgászott, néhányan azonban több mint 52 napot horgásztak egy évben. Az adott évben a kevesebb horgászat gyakori okai a munkahelyi kötelezettségek, a horgásznapi alatti rossz időjárás, a megnövekedett otthoni kötelezettségek, az éppen elérhető horgásztársak hiánya és a rossz környezeti feltételek voltak⁵⁸. Összességében Ausztrália 4,38 millió felnőtt szabadidős horgásztaggja 28,59 millió napot töltött horgászattal.

⁵⁴<https://asafishing.org/wp-content/uploads/2021/11/Sportfishing-in-America-Economic-Report-March-2021.pdf>

⁵⁵Midway S.R. – Lynch A.J. – Peoples B.K. – Dance M. – Caffey R. (2021): COVID-19 influences on US recreational angler behavior. PLoS ONE 16(8): e0254652. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0254652>

⁵⁶Henry, G.W. – Lyle, J.M. (2003): The National Recreational and Indigenous Fishing Survey, Australian Government Department of Agriculture, Fisheries and Forestry, Canberra.

⁵⁷Arlinghaus, R. – Tillner, R. – Bork, M. (2015): Explaining participation rates in recreational fishing across industrialised countries. *Fisheries Management and Ecology* 22(1), 45-55.

⁵⁸Moore, A. – Schirmer, J. – Magnusson, A. – Keller, K. Hinten, G. – Galeano, D. – Woodhams, J. – Wright, D. – Maloney, L. – Dix, A. (2023): National Social and Economic Survey of Recreational Fishers 2018-2021; FRDC Project No 2018-161; Fisheries Research and Development Corporation

Fogalmi elhelyezés, költségpiramis, multiplikátor-hatás

Ha a horgászatot a turizmusban szeretnénk elhelyezni, akkor egy összetett képet látunk. A horgászturizmus más termékekkel is szorosan összefügg, azoktól elválaszthatatlan.

6. sz. ábra: A horgászturizmus a turizmus rendszerében

Forrás: Ivancsóné Horváth – Ercsey (2017)⁵⁹, Hoitsy (2012)⁶⁰ alapján

Lengyel (2002)⁶¹ meghatározása alapján **az adott településen végzett szabadidős tevékenységeket is turizmusként értelmezzük.** A fentiekből kiindulva a lakóhelyükön és annak közvetlen környékén horgászók a helyi turizmusban vesznek részt, de mivel ezek a horgászati alkalmak nem haladják meg a 24 órát – Lengyel (2002)⁵¹ alapján –, őket csak **kirándulóknak** nevezhetjük, míg a lakóhelyüktől távolabb, többnapos horgászatot résztvevőket **horgászturistáknak**. Aubert (2012)⁶² turisztikai és szabadidőterek földrajzi tipizálása szerint **a lakóhelyhez közeli, vendégéjszaka nélküli horgászatot rövid, rekreációs célú utazásokként, míg a távolabbi, belföldi és külföldi, többnapos horgászatokat turisztikai célú utazásokként definiálhatjuk.**

A horgászturizmus a szabadidős turizmusba tartozik, azon belül több termékcsoporthoz is besorolható, így az aktív turizmusba, a vízi turizmusba, a sportturizmusba, az ökoturizmusba (Raffay, 2022)⁶³ és a vidéki turizmusba is, a napjainkban egyre népszerűbb street fishing miatt a városi turizmusba, sőt Eden és Baratt (2006)⁶⁴ a kalandturizmushoz is sorolja, Szabó (2012)⁶⁵ pedig az agroturizmus kínálati elemeként említi. Legerősebb kapcsolódást a vízi, vízparti turizmussal találunk, a horgászturizmus annak egy speciális módja. A speciális szó itt valóban a megfelelő

⁵⁹Ivancsóné Horváth Zs. – Ercsey I. (2017): Horgászturizmus, mint transzformáció In: Lőrincz, Ildikó (szerk.) XX. Apáczai-napok Nemzetközi Tudományos Konferencia. "Semper Reformare". Tanulmánykötet Győr, Magyarország: Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar, pp. 517-526., 10 p.

⁶⁰Hoitsy Gy. – Woynarovich A. – Moth-Poulsen, T. (2012): Guide to trout farming based angling tourism, The FAO Regional Office for Europe and Central Asia, Budapest

⁶¹Lengyel M. (2002): A turizmus általános elmélete I., Heller Farkas Gazdasági és Turisztikai Szolgáltatások Főiskolája, Budapest

⁶²Aubert A. (2012): A turizmus rendszere, in: AUBERT Antal (szerk.): Magyarország Idegenforgalma Szakkönyv és Atlasz, Cartographia Tankönyvkiadó Kft., Budapest, pp 12.

⁶³Raffay, Z. (2022): A horgászturizmus pozíciójának erősítése Magyarország turizmusában, TVT Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok 2022. VII. évfolyam 1. szám, DOI: 10.15170/TVT.2022.07.01.07.

⁶⁴Eden, S. – Baratt, P. (2009): Outdoors versus indoors? Angling ponds, climbing walls and changing expectations of environmental leisure, Area (2010) 42.4, pp. 487–493

⁶⁵Szabó G. (2012): A vidéki turizmus Magyarországon, in: AUBERT Antal (szerk.): Magyarország Idegenforgalma Szakkönyv és Atlasz, Cartographia Tankönyvkiadó Kft., Budapest, pp. 38.

kifejezés, hisz a vadászathoz hasonlóan, viszont **más turizmus fajtáktól eltérően a horgászat vizsgához, engedélyhez kötött tevékenység.**

A turizmust támogatandó, 2014-től online módon kapható kimondottan turista állami horgászjegy is, ami 90 napig érvényes. Vizsga helyett egy egyszerű ismeretfelmérésre itt is sor kerül, de ez az állami horgászjegyhez jutásnak egy egyszerűsített módja, amittől az várható, hogy a horgászatot sokan kipróbálják és később hivatalos állami horgászvizsgát téve, belépnek egy horgászegyesületbe, majd állami horgászjegyet váltanak.

A vízi turizmusnak megkülönböztethetjük aktív és passzív formáit, attól függően, hogy a benne résztvevők milyen tevékenységet végeznek. Bánhidi (2013)⁶⁶ szerint „**a passzív vízi turizmusban az emberek elsősorban a vízi környezet jótékony hatásait veszik igénybe úgy, hogy nem végeznek aktív tevékenységet.**” Passzív horgászturizmus alatt a horgászversenyeken nézőként vagy a szabadidős horgászatot kísérő családtagként való részvételt értjük. **Maga a horgászat azonban feltétlenül az aktív turizmushoz sorolandó** (Ivancsóné Horváth – Ercsey, 2017)⁶⁷.

A horgászturizmus egyike a falusi turizmushoz kapcsolódó aktív szabadidő eltöltésének (Wilson et al., 2001⁶⁸, Ryglóvá, 2007⁶⁹), esélyt teremtve a kevésbé fejlett térségeken, településeken a fenntartható turizmus megvalósulására és egyben az egyik legjelentősebb vízhez, vízparthoz kapcsolódó rekreációs tevékenység (Navratil, 2009)⁷⁰. Az Európai Horgász Szövetség (European Angling Alliance, EAA 2022-ben⁷¹ arról írt, hogy Spanyolországban a rekreációs fogások igaz, hogy csak 5%-át teszik ki az összes halfogásnak, az általa generált bevétel azonban elérte a kereskedelmi halászati ágazat abban az évben termelt értékének 87%-át. Ez a **horgászturisztikai jellegű bevétel 16-szoros értéktényezőt jelent halkilogrammonként a halászathoz (helyi horgászathoz) képest.**

Az utóbbi időben a **nagyvárosokban a horgászat az egyik utolsó megmaradt módja annak, hogy az emberek kapcsolatba kerüljenek a természettel.** Erre alapozva alakult ki új irányzatként, a **városi turizmus** vonzerejeként a street fishing, mely a folyóparton fekvő nagyvárosokban vonzó a pergetőhorgászok számára.

Itt is meg kell említeni a horgászat sport szegmensét is, mivel hazánkban 5 szakágban, 29 kategóriában hirdetnek meg országos bajnokságot (MOHOSZ, 2022)⁷² és ennél is szélesebb az Európa- és világbajnokságok sora, melyen a résztvevők az **aktív sportturizmus** szereplőinek, míg a kísérők és nézők passzív sportturistáknak tekinthetők. Érdemes megemlíteni, hogy a MOHOSZ a szabadidős horgászatra a sporthorgászat, a horgászatot belül az országos sportági

⁶⁶Bánhidi M. (2013): Vízi és vizekmenti turizmus alapjai, Magyar Sporttudományi Társaság Sportturizmus Szakosztály, Budapest, pp. 22.

⁶⁷Ivancsóné Horváth Zs. – Ercsey I. (2017): Horgászturizmus, mint transzformáció In: Lőrincz, Ildikó (szerk.) XX. Apáczai-napok Nemzetközi Tudományos Konferencia. "Semper Reformare". Tanulmánykötet Győr, Magyarország: Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar, pp. 517-526., 10 p.

⁶⁸Wilson, S. – Fresenmaier, D. R. – Van Es, J. C. (2001): Factor for success in rural tourism development, *Journal of Travel Research* 40 (2): pp. 132-138.

⁶⁹Ryglóvá, K. (2007): Limiting factors in the field of business activities in rural tourism, *Agricultural Economics – Czech*, 53 (9) pp. 421-431

⁷⁰Navratil, J. – Martinát, S. – Kallabová, E. (2009): Framework for utilizing angling as a tourism development tool in rural areas, *Agricultural Economics* 55, 10

⁷¹European Angling Alliance, EAA (2022): It is high time to include Marine Recreational Fisheries in the Common Fisheries Policy, in: <https://www.eaa-europe.org/positions/common-fisheries-policy-2022.html> (letöltve: 2022.12.17.)

⁷²MOHOSZ, (2022): <https://nyito.mohosz.hu/index.php/szovetseg/66-palyazatok/1002-palyazat-szovetsegi-kapitany-feladatok-ellatasara> (letöltve: 2022.01.10.)

szakszövetségi alapon működő versenysport rendszerre a **horgászsport** definíciót használja.

E ponton érdemes megtekinteni a tevékenység költségpiramisát, amely jól mutatja a horgászturiztikában rejlő lehetőségeket is.

7. sz. ábra: A horgászat és a horgászturizmus egyszerűsített költségpiramisa

Forrás: Dérer (2017)

A korábbi, horgászati célú Nemzeti Halgazdálkodási- és Horgászati Stratégia (NHHS) egyik szemléltető ábrája összefoglalta a horgászturizmus multiplikátor hatását és a kapcsolatrendszert a különböző területek között. Mindez igaz az NHTS esetében is.

8. sz. ábra: A horgászturizmus multiplikátor gazdasági hatása

Forrás: Dérer, 2015

A horgászturizmus egyes kapcsolatai

A horgászturizmus, akár elsődleges motivációként szerepel a desztináció kiválasztásában, akár a desztinációba más céllal érkező vendégek mellékesen űzött tevékenységéről legyen szó, a turizmus számos más termékével mutat szinergikus hatásokat.

8. sz. táblázat: A horgászturizmus lehetséges szinergikus hatásai más turisztikai termékekkel

	Horgászturizmus	Városi turizmus	Falusi turizmus	Egészségturizmus	Kulturális turizmus	Aktív turizmus	Ökoturizmus	Bor- és gasztronómiai turizmus	MICE turizmus	VFR turizmus	3 vagy 4 S turizmus
Horgászturizmus	X										
Városi turizmus		X	X								
Falusi turizmus			X								
Egészségturizmus				X							
Kulturális turizmus					X						
Aktív turizmus						X					
Ökoturizmus							X				
Bor- és gasztronómiai turizmus								X			
MICE turizmus									X		
VFR turizmus										X	
3 vagy 4 S turizmus											X

Jelmagyarázat:

	erős kapcsolat		közepesen erős kapcsolat		gyenge kapcsolat	X	nincs kapcsolat
--	----------------	--	--------------------------	--	------------------	---	-----------------

Forrás: Michalkó alapján, módosítva

A táblázatban elsősorban azok a turisztikai termékek szerepelnek, amelyeket a magyar turizmuskutatásban megkerülhetetlen Michalkó Gábor és társai részletesen elemeznek, ezért nem külön kategória a bevásárló- vagy az ifjúsági turizmus. Az átláthatóság és kezelhetőség érdekében nincsenek az egyes termékeken belül alszegmensek sem (aktív turizmuson belül külön kerékpáros, lovas, vízi turizmus stb.). Nem szerepelnek a turizmus szűk rétegek számára vonzó vagy elérhető, extrém formái sem („dark tourism”, vagyis gyász- és katasztrófaturizmus; úrturizmus; filmturizmus stb.), ugyanakkor fontosnak tartottuk a turizmus olyan hagyományos formáinak, mint a 3S/4S turizmus (hagyományos vízparti nyaralások) vagy a barátok, rokonok látogatása (VFR turizmus) feltüntetését.

Véleményünk szerint **a horgászturizmus legerősebben az aktív, az öko- és a falusi turizmushoz kapcsolódik**, mivel színterei csaknem kizárólag urbánus övezeteken kívül található, többé-kevésbé természetközeli területek. (Az urban fishing, street fishing kategória ugyan létezik, de népszerűségében, már csak fizikai korlátok miatt is, nem vetekedhet a vidéki területek horgászturizmusával, arról nem is beszélve, hogy az urbanizált, közlekedési és kommunális infrastruktúrával sűrűn ellátott területeken a horgászat és így a horgászturizmus lehetőségei sokkal korlátozottabbak, mint ott, ahol kevesebb a konfliktusforrás.)

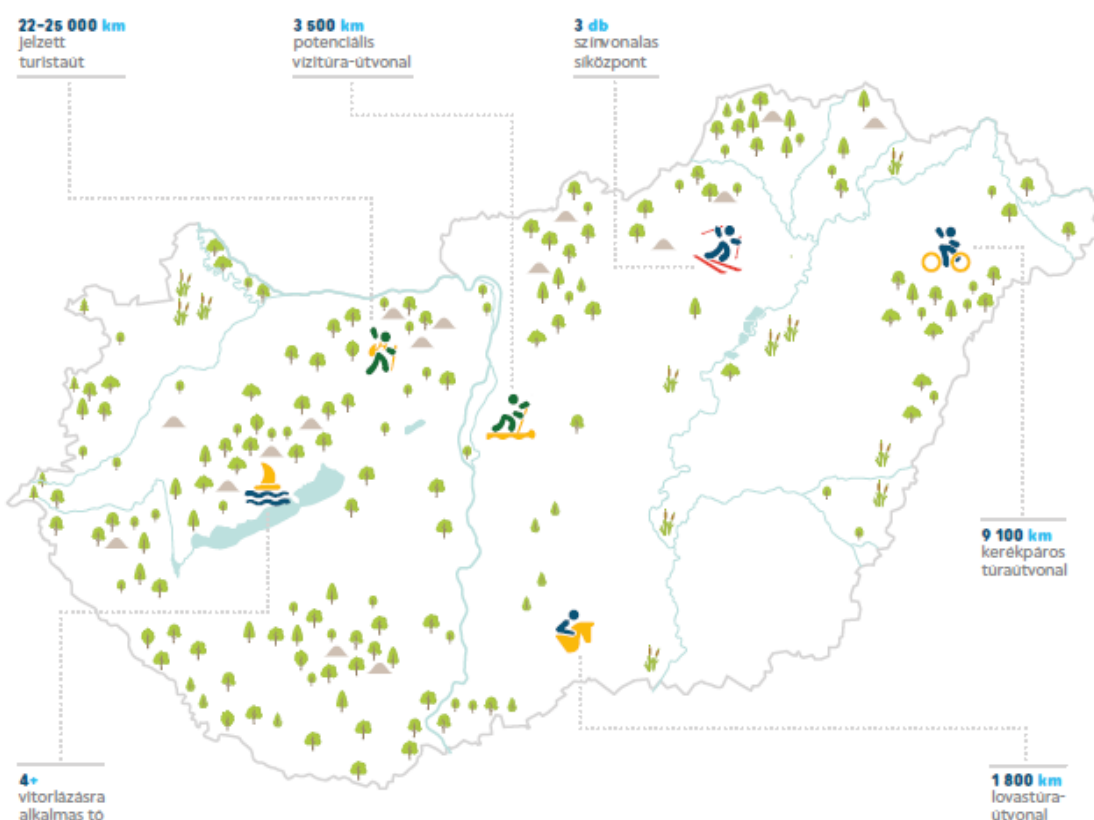
Mivel a legtöbb horgásztúra nem egynapos, a szállást leginkább a vízpart közelében lévő turisztikai létesítményekben lehet megoldani (természetesen a horgászturisztikai vállalkozások által üzemeltetett vízparti szálláshelyek mellett). **A horgászturizmusban résztvevők többnyire nem csupán a fogás, hanem a táj, az esztétikai és egyéb élmény miatt is utaznak, így részükre az ökoturizmus, a flóra és fauna, a helyi gasztronómia, esetleg az élő helyi tradíciók, valamint más élményelemek bemutatása érdekes lehet.** A kapcsolat talán legerősebb az aktív turizmussal (a horgászturisták által preferált módszerek közül több – pergetés, legyezés – kifejezetten aktív turisztikai tevékenységnek számít), ami miatt érdemes az aktív turizmussal való szinergiák részletesebb elemzésével többet foglalkozni, építve a 2030-ig szóló időszakra készített, 2022. év legvégén publikált, vagyis teljesen naprakésznek tekinthető **Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégia 2030** című dokumentumra. Némileg meglepő módon a horgászat, mint olyan nem fordul elő nevesítve a stratégiában, annak ellenére, hogy a legnépszerűbb szabadidős tevékenységek közé tartozik és a kiemelt vonzerők között a domborzati viszonyok után rögtön a folyók és tavak szerepelnek a felsorolásban, mint nemzetközi viszonylatban is versenyképes erőforrások, akár vízi túrázásról, akár vitorlázásról legyen szó. A választ „a horgászturisztika itt miért nem szerepel?” kérdésre az önálló NHTS megalkotása, annak bemutatott érv- és célrendszere adja meg. Értelemszerűen ugyanezek a folyók és tavak a horgászturizmus céljaira is kiválóan megfelelnek (az **alternatív hasznosítási módok rangsorolt igényeinek megállapítása** mellett, majd azok tiszteletben tartásával), ugyanakkor **számos olyan vízterület van az országban, amelyek turisztikai célú hasznosítása a vízhez kötődő turisztikai tevékenységek közül gyakorlatilag csak a horgászat révén lehetséges** (kiszívófolyások, kis területű tavak, magántulajdonban lévő bértavak).

Az NHTS **SWOT** elemzésében az erősségek között az érintetlen természetközeli élőhelyek (köztük ártéri erdők, vizes élőhelyek), az attraktív folyók és tavak (és ismét említve az európai összehasonlításban is vonzó vizes élőhelyek) szerepel, illetve a bejárhatóság európai léptékben is megengedő szabályozása (a vizekhez való hozzáférés többnyire nem ütközik akadályokba) és a vonalas infrastruktúra

kiépítettsége (a legtöbb vízterület viszonylag könnyen megközelíthető akár tömegközlekedési eszközökkel és személygépkocsival is). Az alábbi térkép 3500 kilométernyi potenciális vízitúra útvonalat jelenít meg (ezek a víztestek mind alkalmasak a horgászturizmus számára is), illetve egy vitorlázásra alkalmas tavat, a Balatont (amelynek horgászturizmusával a jelen tervezet másutt részletesen foglalkozik).

A lehetőségek közt előkelő helyen szerepel, hogy más, népszerű turisztikai attrakciókkal való összekötés, keresztpromóció (a stratégiában nevesítve ilyen a gasztronómia, falusi turizmus, sportturizmus, de az ökoturizmus is említendő) szinte minden tájegységben lehetséges (lenne). Két olyan trend, amely napjainkra jellemző és vélhetően tartós is marad – az aktív turizmus iránti érdeklődés válsághelyzetekben is erős (a COVID-19 világjárvány miatti utazási korlátozások, vagy a gazdasági vagy politikai okokból problémássá váló külföldi utak híján többen dönthetnek aktív belföldi pihenés mellett), illetve a környezettudatos gondolkodás, a természet felértékelődése.

9. sz. ábra: Magyarország eltérő járásmódú aktív turisztikai útvonalai

Forrás: Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégia 2030, 12. o.⁷³

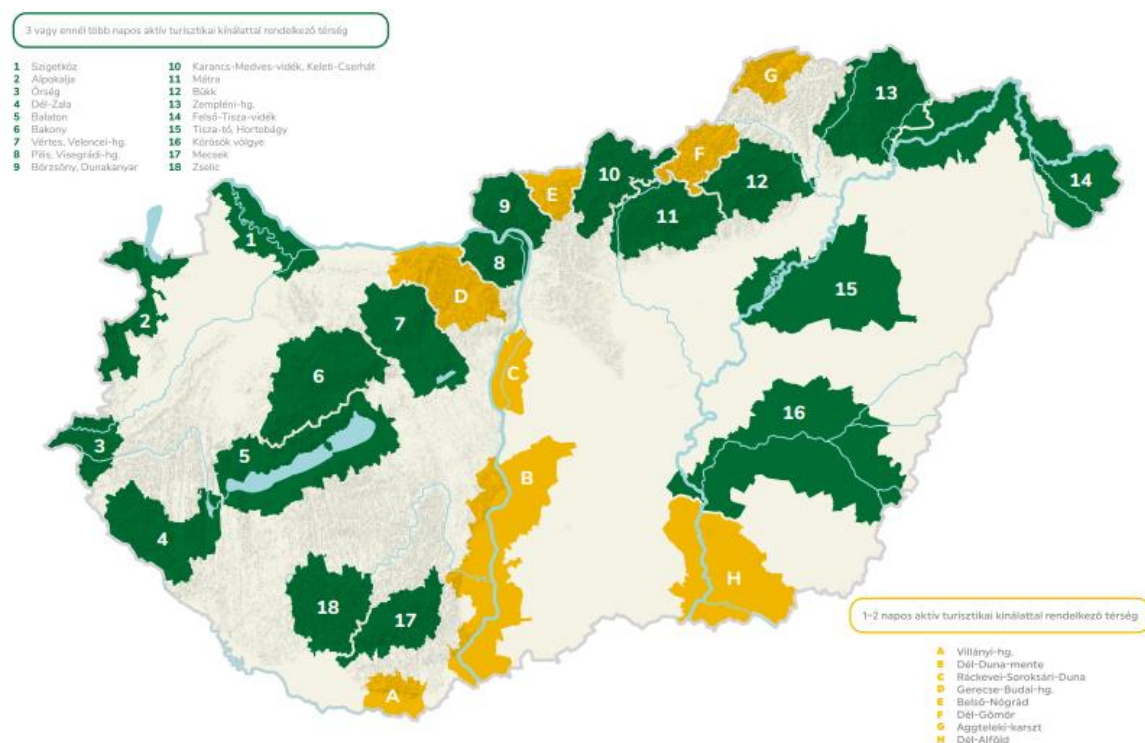
Az ország aktív turisztikai fejlesztési térségei között a döntő többség olyan terület, ahol a horgászturizmus is az egyik legfontosabb vonzerő lehet (a többnapos tartózkodásra csábító térségek közül ilyen a Szigetköz, a Balaton, a Felső-Tisza vidék és a Tisza-tó, és persze a többi tájegységnek is vannak horgászturisztikai

⁷³Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégia 2030, 12. o.

erőforrásai), de a rövidebb, maximum kétnapos túrákra elegendő kínálattal rendelkező térségek között is ott találjuk a (a NHTS-ben részletesebben bemutatott) Ráckevei-(Soroksári) Dunát, a Dél-Duna mentét és a Tiszát két oldalról közrefogó Dél-Alföldet). Megjegyzendő: éppen a horgászat lehet az, amivel a vendégek átlagos tartózkodási ideje meghosszabbítható ezeken a területeken is.

A veszélyek között a természeti értékek állapotának a túlturizmusból adódó romlása és a természetközeli érintetlen területek (más okokból történő) csökkenése szerepel, illetve az a veszély, hogy együttműködés (szinergiák) helyett az azonos erőforrásokat használó turisztikai tevékenységek között konfliktusok adódhatnak.

10. sz. ábra: Magyarország aktív turisztikai fejlesztési térségei

Forrás: Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégia 2030, 51. o.

Versengő hasznosítási formák, szükséges prioritizáció

A horgászturizmus legfontosabb erőforrásai a megfogható hal, illetve a halfogásnak otthont adó vízterületek és természeti környezet. Ezeket az erőforrásokat nem csupán a horgászturizmus, hanem a turizmus más formái is hasznosítják (túrázás, vízi sportok – kajakozás, kenuzás, vadvízi evezés, búvárkodás –, falusi turizmus) és a turizmus mellett más nemzetgazdasági ágak, illetve tevékenységek is igénybe veszik (mezőgazdaság – öntözés, haltermelés; energiatermelés; környezetvédelem; közlekedés és szállítás), így óhatatlanul szükség van prioritizálásra.

Az NHTS nem kizárólagosságot, hanem a valós igényekre alapuló, konszenzusos hasznosítási paletta kialakítását célozza meg, valamennyi helyi érdekelt aktív bevonásával.

Amennyiben a két alapvető erőforrást, a halat és a fogásának otthont adó természeti környezetet vizsgáljuk, a horgászturizmus lehetőségeit és igényeit alapvetően két „konkurens” hasznosítási mód mentén, a vizes élőhelyek természetvédelmi kezelése, illetve a víztesteket használó egyéb vízi turisztikai tevékenységekkel való harmonikus együttélés lehetőségeivel együtt kell megvizsgálnunk.

A szabadidős horgászat helyettesíthetősége

A kempingezés, a szabadtéri piknik/grillezés és a kajakozás gyakran helyettesíti a szabadidős horgászatot. Azonban egy 2018-as felmérésben a horgászok egyharmada a szabadidős horgászatot fontosabbnak tartotta, mint bármely más szabadtéri szabadidős tevékenységet. Jól ismert, hogy sokan képesek különböző szabadtéri szabadidős tevékenységekkel helyettesíteni egymást, és hasonló előnyöket elérni alternatív tevékenységek végzésével (Lovelock et al. 2018)⁷⁴. A szabadidős horgászathoz hasonló hasznat és/vagy elégedettséget biztosíthatnak a kempingezés, a vadászat, a golf és más sportok, csónakázás, bűvárkodás, túrázás, szörfözés, vízisíelés és úszás, mely tevékenységeket a válaszadók a horgászattal kapcsolatos megkérdezésben a leggyakrabban jelölték meg.

A korábbi kutatásokból kiderül, hogy még ezeket a leggyakrabban említett **alternatív szabadidős tevékenységeket is a szabadidős horgászoknak csak kis hányada tekinti a horgászat elfogadható helyettesítőjének**. A legtöbb tanulmányban a horgászok jelentős része – a tanulmánytól függően 40% és 80% között – nem tudott olyan helyettesítő tevékenységet megnevezni, amelyről úgy érezte, hogy egyenértékű eredményeket hoz a horgászattal (Ditton–Sutton, 2004⁷⁵, Gentner–Sutton, 2008⁷⁶).

A szabadidős horgászat elfogadása és támogatottsága

A társadalmi elfogadás általában azt jelenti, hogy egy személy, csoport vagy közösség elfogad vagy jóváhagy egy adott tevékenységet, az elfogadás/jóváhagyás szintjei pedig a toleranciától az aktív támogatásig terjednek (Mather és Fanning 2019)⁷⁷. Egy „tevékenység” bármi lehet egy új bányá építésétől kezdve a megújuló energiaforrások megvalósításán át, ültetvények telepítéséig vagy különböző típusú szabadidős tevékenységek végzéséig. A társadalmi támogatás fenntartása fontos a szabadidős horgászat hosszú távú jövője szempontjából. A legnyilvánvalóbb, hogy **a társadalmi elfogadás megléte lehetővé teszi a szabadidős horgászat fejlesztésének folytatását**: támogatja a szabadidős horgászatra szánt erőforrások folyamatos elosztását, és segít biztosítani annak a sok vállalkozásnak a megélhetését, amelynek jövedelme a szabadidős horgásztól függ (Joyce–Thompson 2000⁷⁸; Gunningham et al. 2004⁷⁹; Esteves–Vanclay 2009⁸⁰).

⁷⁴Lovelock, B. – Jellum, C. – Carr, A. (2018): Pulling the pin on active outdoor leisure: Building an understanding of leisure abandonment from the narratives of outdoor recreationists. *Leisure Sciences* 40(5), pp.406-422.

⁷⁵Sutton, S.G. – Ditton, R.B. (2005): The substitutability of one type of fishing for another. *North American Journal of Fisheries Management* 25(2), pp.536-546.

⁷⁶Gentner, B. – Sutton, S. (2008): Substitution in recreational fishing. *Global challenges in recreational fisheries*, pp.150-169.

⁷⁷Mather, C. – Fanning, L. (2019): Social licence and aquaculture: towards a research agenda. *Marine Policy* 99, 275-282.

⁷⁸Joyce, S. – Thompson I. (2000): Earning a social licence to operate: Social acceptability and resource development in Latin America. *The Canadian Mining and Metallurgical Bulletin* 93(1037)

⁷⁹Gunningham, N. – Kagan, R. – Thornton, D. (2004): Social licence and environmental protection: Why businesses go beyond compliance. *Law and Social Inquiry* 29(2):307-341.

⁸⁰Esteves, A.M. – Vanclay, F. (2009): Social Development Needs Analysis as a tool for SIA to guide corporate-community investment: Applications in the minerals industry. *Environmental Impact Assessment Review* 29(2):137-145

Ezzel szemben a társadalmi támogatás elvesztése jellemzően a tevékenység csökkentésére vagy megszüntetésére irányuló nyomással, a szabályozás magasabb szintjével, a hozzáférés csökkenésével és/vagy a tevékenység végzésének megnövekedett költségeivel jár (Gunningham et al.⁸¹ 2004; Vanclay 2014⁸²). Ez azt jelenti, hogy a lakosság folyamatos támogatása fontos az erőforrásokhoz való hozzáférés fenntartásához. A lakosság hobbihorgászatról alkotott véleményét sok minden befolyásolhatja, többek között a horgászati szervezetek és az egyes horgászok tevékenysége, valamint a horgászattal kapcsolatos információk. Ebben a mindenkorinak is szerepe lehet, pl. a horgászatot népszerűsítő kampánnyal. Ma a legtöbbször eleve azokban a médiumokban van szó a kormány horgászokat segítő tevékenységéről, amelyet csak a horgászok olvasnak (pl. MAHOR). **Szélesíteni kell a kommunikációt a társadalmi elfogadottság erősítése és a horgászat, mint életforma népszerűsítése érdekében**, sőt akár fakultatív iskolai anyag is lehet a horgászati alapismeretek. Erre van is példa, így pl. az USA-ban⁸³.

Szabadidős horgászat és környezetvédelem

A környezetvédelem az élet minden területén fontos, és ez alól a szabadidős horgászat sem kivétel. A szabadidős horgászok leggyakrabban azzal járulnak hozzá a környezetvédelemhez, hogy a horgászatuk során összeszedik a szemetet, részt vesznek a környezetvédelmi napokon, adományokat adnak a természetvédelemmel foglalkozó szervezeteknek, és részt vesznek az élőhely-helyreállítási tevékenységekben (Smith et al. 2016)⁸⁴. Ők a természet őrszemei, a fajok észlelésétől kezdve a környezeti problémák bejelentéséig segítik a természet védelmét (McPhee 2017)⁸⁵.

Az NHTS szempontjából itt is meg kell említenünk a fenntarthatósági célkitűzéseket, melyeket a tervezéstől az üzemeltetésig következetesen érvényesíteni kívánunk.

Természetvédelem és horgászturizmus

A természetvédelem célja a természeti erőforrások megóvása, fenntartása és fejlesztése, illetve bemutatása (az ökoturizmus támogatása minden nemzeti parknak, mint hazánk természetvédelmi csúcsszerveinek a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényből levezethető feladata). A horgászturizmus látszólag feléli, elfogyasztja a természeti erőforrást, a halat, így a horgászturizmus fejlesztése a természetvédelem érdekeivel ellentétesnek tűnhet, de az esetek nagy részében van lehetőség a két hasznosítási mód együttes alkalmazására. Egyrészt a horgászturizmus nem feltétlenül jelenti a halállomány csökkentését (a „catch and release” elve szerint működő horgászturizmus nem fogyasztja el az erőforrást, nem viszi el a halat), de halállomány-megújuló képességén belül történő halelvitel sem jelenti az ökoszisztéma károsodását (nem is beszélve a horgászok által történő haltelepítésekről, amelyek éppenséggel gazdagítják a vizek halállományát).

⁸¹Gunningham, N. – Kagan, R. – Thornton, D. (2004): Social licence and environmental protection: Why businesses go beyond compliance. *Law and Social Inquiry* 29(2):307-341.

⁸²Vanclay F. (2014): Developments in Social Impact Assessment: An introduction to a collection of seminal research papers. In: Vanclay F. editor. *Developments in Social Impact Assessment*. Cheltenham: Edward Elgar. p. xv-xxxix.

⁸³<https://www.fishingschool.org/programs/curriculum/>

⁸⁴Smith, A. – Welch, D. J. – Donnelly, R. – Kelley, R. (2016): A review of the national recreational fishing code of practice. Technical Report. Reef Ecologic Pty Ltd 33p.

⁸⁵McPhee, D.P. (2017): Urban recreational fisheries in the Australian coastal zone: the sustainability challenge. *Sustainability* 9(3), p.422.

A szervezett horgászat az idegenhonos inváziós fajok visszaszorításának és ezzel az őshonos fajok életfeltételi javításának hatékony eszköze is lehet. Másrészt, a horgászat okozta esetleges negatív hatások (környezeti terhelés a horgászturizmus gerjesztette utazások által, a horgászturisztikai létesítmények ökológiai lábnyoma) megfelelő tervezéssel minimalizálhatók vagy akár teljesen semlegesíthetők, a horgászok által végzett természetvédelmi tevékenységek – ivadékmentés, szemétszedés – a természeti környezet állapotának jelentős javulását eredményezheti.

A horgászturizmus környezeti nevelő tevékenységénél fogva az ország általános környezeti kultúrájának fejlődéséhez is hozzájárulhat. A horgászturizmus nyereségéből akár vissza is forgathat a természetvédelemben (önkéntes alapon vagy a turizmussal jobban terhelt területeken akár kötelezően fizetendő járulék formájában).

Bizonyos esetekben a természetvédelemnek ugyanakkor elsőbbséget kell biztosítani a horgászturizmussal szemben, akár a horgászat korlátozása által is. Mivel a halak élőhelye más, fokozottan védett és védett állatok élőhelye is lehet, az érzékeny vizes területek (például ramsari területek) esetében a zavarásra érzékeny, az ember közelségét el nem viselő élőlények életfeltételeinek biztosítása érdekében – indokolt esetben – állandó területi, vagy időszakos horgászati korlátozásokra is szükség lehet.

Vízisportok és horgászturizmus

A horgászathoz nélkülözhetetlen vízterületek nemcsak a horgászoknak, de a fürdőzőknek, a motorizált vagy kézi erővel hajtott vízi járművekkel túrázók számára is szabadidejük eltöltésének helyszínéül szolgálnak. A horgászturizmushoz hasonlóan komoly bevételeket hozó vízi sportok helyszínén egyszerű **megoldás lehet a nyári, fürdőzési szezonban az egyéb hasznosítási formák, a nyári szezonon kívüli időszakban pedig a horgászat számára elsőbbséget biztosítani.**

Az NHTS ún. vízi esemény- és programnaplárakkal mindezt megvalósíthatónak látja.

Versenysport és horgászturizmus

A horgászatban megkülönböztetünk (a hazai definíciók szerint) **sporthorgászatot és horgászsportot.** Míg az előbbi maga az általános szabadidős tevékenység, az utóbbi sport gyűjtőfogalom, a versenyeken való részvételt jelenti.

McKean és munkatársai (2014)⁸⁶ tanulmányukban horgászónként és utazásonként 244 dolláros különbséget talált a verseny- és a hagyományos sporthorgász utak között. A horgászversenyeken való részvétel viszonylag rövid időszak alatt végzett intenzív tevékenységet jelent, általában egy kis földrajzi területen belül, és ebből következően gazdasági hatásuk igen jelentős lehet a helyi gazdaságban. A versenysportban is fontos a fajpreferencia, valamint a helyszínválasztás (Melstrom,

⁸⁶McKean, J. R. – Johnson, D. – Taylor, R. G. (2014): Estimating tournament effects on sportfishing demand. *Tourism Economics* 20(5), 1067–1086.

2017⁸⁷; Melstrom-Lupi, 2013⁸⁸). A felmérések számos információt gyűjtöttek össze, beleértve a nemzetközi látogatók utazási útvonalait, a szállás részleteit, az utazás hosszát, az utazás költségeit egy adott út során. Írországból folytatott vizsgálatok is megállapítják, hogy lényegesen magasabbak a versenyhorgászok kiadásai, mind a horgászalköltségek, mind a szállás, étkezés tekintetében, mint a többi horgász kategória esetében. A különbség a költségek tekintetében akár négyszeres is lehet⁸⁹.

A horgászversenyek a szabadidős horgászatban megszokottak, egyes versenyek adott halfajra kerülnek kiírásra, a versenyek többségében azonban nincsenek korlátozások a fajok tekintetében. Rendeznek versenyeket édes és sós vizekben egyaránt. Versenyeket számos célból szervezhetnek, többek között pl. kereskedelmi vállalkozások népszerűsítése; adománygyűjtő kezdeményezésként horgászklubok számára; gazdaságfejlesztési célokra (pl. turizmus), de természetesen az önmegvalósítás részeként önmagáért a versenyen való megméretésért és hírnévszerzésért. A legtöbb verseny földrajzilag kis területekre korlátozódik, és általában néhány naposak, ebből következően gazdasági hatásuk igen jelentős lehet a helyi gazdaságra. Írországból a legnagyobb kiadások a nem ír horgászokhoz köthetők, akik vendégházakban és panziókban, a brit horgászok pedig akár szállodai szálláson szállnak meg. Versenyenként 398 és 410 euró közötti összeggel többet költenek, mint az ír horgászok referenciakategóriája. Ez azt tükrözi, hogy a nemzetközi horgászok lényegesen többet költenek a horgászversenyekre (O'Reilly, 2014)⁹⁰.

Egyedül Észak-Amerikában a becslések szerint évente 25-31.000 versenyszerű horgász eseményt rendeznek (Kerr-Kamke, 2003⁹¹; Schramm et al., 1991⁹²) és minden ötödik horgász vesz részt horgászversenyeken (Petchenik, 2009)⁹³. Az Egyesült Királyságban a horgászklubok tagjainak negyede említette a versenyhorgászatot a horgászklubba való csatlakozás fontos okaként (Brown et al., 2012)⁹⁴, míg Írországból több mint 280 versenyszerű horgász esemény zajlott 2013-ban (O'Reilly, 2014)⁹⁵. A horgászversenyek számos célt szolgálnak. Egy horgászat, mint minden versenysport, segíti a résztvevők készségeinek fejlesztését.

Magyarországon is nagyon népszerű a versenyhorgászat, bár a valóban professzionális szinten már kevesebben versenyeznek. A második, átmeneti szint a területi bajnokságok rendszere. **Összesen mintegy százezer horgász rendszeresen vesz részt horgászversenyen, ezek éves száma több ezer,**

⁸⁷Melstrom, R. T. (2017): Estimating a model of sportfishing trip expenditures using a quasi-maximum likelihood approach. *Tourism Economics* 23(2), 448–459.

⁸⁸Melstrom, R. T. – Lupi, F. (2013): Valuing recreational fishing in the Great Lakes. *North American Journal of Fisheries Management* 33(6), 1184–1193.

⁸⁹Curtis, J. – Hynes, S. – O'Reilly, P. – Breen, B. (2017): Recreational angling tournaments: participants' expenditures *Journal of Sport & Tourism*, 21:3, 201–221, DOI: 10.1080/14775085.2017.1322998 To link to this article: <https://doi.org/10.1080/14775085.2017.1322998>

⁹⁰O'Reilly, P. (2014): The economic impacts of angling events in Ireland (Master's thesis). J.E. Cairnes School of Business and Economics, National University of Ireland, Galway

⁹¹Kerr, S. J. – Kamke, K. K. (2003): Competitive fishing in freshwaters of North America: A survey of Canadian and US jurisdictions. *Fisheries* 28(3), 26–31.

⁹²Schramm Jr, H. L. – Armstrong, M. L. – Funicelli, N. A. – Green, D. M. – Lee, D. P. – Manns Jr, R. E. – Waters, S. J. (1991): The status of competitive sport fishing in North America. *Fisheries* 16(3), 4–12.

⁹³Petchenik, J. (2009): Public awareness of, participation in, and opinions about fishing tournaments in Wisconsin. Bureau of Science Services, Wisconsin Department of Natural Resources. Retrieved from <http://dnr.wi.gov/files/pdf/pubs/ss/ss1064.pdf>.

⁹⁴Brown, A. – Djohari, N. – Stolk, P. (2012): Fishing for answers: Final report of the social and community benefits of angling project. Substance. Retrieved from <http://resources.anglingresearch.org.uk/sites/resources.anglingresearch.org.uk/files/Final>

⁹⁵O'Reilly, P. (2014): The economic impacts of angling events in Ireland (Master's thesis). J.E. Cairnes School of Business and Economics, National University of Ireland, Galway

többsége helyi horgászegyesületi vagy baráti verseny. Versenyzői igazolvány csak az élsporthoz, a világversenyeken, országos bajnokságokon történő induláshoz szükséges, ez mintegy 3.000 fős nagyságrendet jelent. 2021-ben kiemelkedő létszám, 7.122 fő váltotta ki a megyei vagy országos bajnokságokon való induláshoz szükséges versenyzői igazolványt, mivel ekkor a COVID-19 kijárási tilalom miatt máshogy nem vehettek részt versenyen.

A MOHOSZ által rendezett országos bajnokságokat jelenleg 29 versenyszámban tartják meg. Sok esetben elődöntő és középdöntő előzi meg a döntőt. Az országos versenyek helyszínére, a felkészülés és a versenyek presztízse miatt, **sokszor már napokkal korábban is elutaznak a versenyzők tréningezni és jellemzően nem egyedül, hanem egy segítővel vagy a családtagokkal együtt** utaznak a horgászok. 2023-ban 176 versenynapon összesen 69 országos versenyforduló és 1 hazai rendezésű Európa-bajnokság került lebonyolításra, 3.111 nevező részvételével. A segítőikkel együtt összesen 4.847 fő 22.130 vendégéjszakát töltött el a versenyek helyszínén.

A 2023. évben a magyar nemzeti válogatottak 26 kiemelt nemzetközi verseny, ebből 21 világ- és Európa-bajnokság indulói voltak, valamint 5 egyéb nemzetközi versenyen vettek részt, továbbra is megtartva kiemelkedő, dobogós helyünket a világ édesvízi horgász versenysportjában.

9. sz. táblázat: Világ- és Európa-bajnokságokon elért eredmények – érmek és olimpiai pontok a casting szakág nélkül (2015–2023)

Magyar horgászcsapatok eredményei	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2021	2022	2023
csapatarany		1		1	3		4	3	4
csapatezüst	2		1	3	3			3	2
csapatbronz	1	3	2		1		3	3	3
egyéni arany		1	1		1		4	2	2
egyéni ezüst	2	1			2		5	3	4
egyéni bronz		1	1	2			2	5	1
összesen:	5	7	5	6	10		18	19	16
Érmek olimpiai pontértéke	24	35	24	30	57		101	97	88
Elért olimpiai pontszámok	35	37	34	44	79		118	118	112

*2020-ban a COVID-19 járvány miatt a versenyek nem kerültek megrendezésre

Forrás: MOHOSZ, 2024

A MOHOSZ a közfeladat-ellátásból származó bevételeiből elkülönített Országos Versenypálya Minősítési és Fejlesztési Program keretében központi támogatást biztosított az elmúlt években az ország több pontján található horgászversenypálya felújításokhoz. Így valósulhattak meg MOHOSZ támogatással a Nagykunsági-főcsatorna Kenderes-Bánhalma melletti szakaszán, a Szolnok melletti Alcsiszigeti Holt-Tiszán, a Bátorterenyre melletti Maconkai-víztározón és tórendszerén, a Debrecen melletti Látóképi-víztározón és a Kaposvár melletti Desedán az elmúlt években, több ütemben olyan mértékű fejlesztések, melyek ezen vízparti területeket nemzetközi horgászversenyek minden igényét kielégítő megtartására alkalmassá tették.

Megjegyzendő, hogy ezen programszerű fejlesztésekkel megvalósított magas komfortfokozatú verseny-horgászhelyek nemcsak a versenyhorgászok, hanem az év döntő részében valamennyi, ezen területen horgászni kívánó horgász részére elérhetők és így fokozzák a tágabb horgászturisztika lehetőségeit is.

Kereskedelem és horgászturizmus

A horgászciikk-kereskedelem és a horgászturizmus közötti együttműködés sok szempontból elősegíti a horgászturizmus fejlődését. **A kereskedelmi egységek közreműködése lehetővé teszi a horgászturizmus szolgáltatási spektrumának bővítését**, különféle szolgáltatásokkal és termékekkel, ami végül a horgászok számának növekedését és a horgászturizmus bővülését eredményezi. Az NHTS szempontjából a horgászciikk-kereskedelem része az etetőanyag- és csali forgalmazás, a számos, más aktív turisztikai formához is kapcsolódó kiegészítők árusítása. Szintén itt említjük meg a hazai gyártást is, mely innovatív folyamataival tovább javíthatja a horgászturizmus pozíciót is.

A vásárláson túl az **eszközkölcsönzés** az egyik kiemelkedő és a horgászturizmus számára fontos szolgáltatás. A horgászciikk-kereskedelmi egységek eszközöket biztosíthatnak a horgászok számára, melyeket a helyszínen ki lehet kölcsönözni. Ez kényelmes a horgászok számára, hiszen megspórolják a drága eszközök beszerzésének költségét, a helyszínre szállítás nehézségeit, különösen, ha csak alkalmanként horgásznak vagy utaznak horgászni. A távolról érkező vendégek vagy külföldi horgászok az esetlegesen helyi specifikumokkal bíró felszerelések kipróbálására is lehetőséget kapnak a kölcsönzés keretében.

A horgászciikk-kereskedelem kihasználhatja a **szakmai tudását**, hogy személyre szabott tanácsokat nyújtson a horgászok számára. A helyi horgászati lehetőségek és eszközök ismertetése mellett segíthetnek a horgászoknak a legmegfelelőbb eszköz kiválasztásában.

A horgászciikk-kereskedelem **online rendelést** és gyors kiszállítási lehetőséget is kínál. Ez segíti a horgászokat, hogy könnyedén és időben rendelhessenek eszközöket, akár felszereléseket és kiegészítőket, de elsősorban olyan csalianyagokat, amelyek eredményesek az adott helyszínen.

A **standardizált értékesítés** kulcsfontosságú a horgászciikk-kereskedelmi egységek számára. A standardizált termékek és szolgáltatások biztosítják, hogy a vásárlók egységes minőséget kapjanak, függetlenül attól, hogy hol, vagy mikor vásárolnak. Ez a fajta standardizáció hozzájárul az ügyfelek bizalmának növeléséhez, javítja az ügyfél elégedettséget és nem csak növeli a horgászciikk kereskedelmi egységek hatékony értékesítését, hanem a horgászvizek üzemeltetőinek is kiemelkedő lehetőséget biztosít.

A horgászciikk-kereskedelem **partneri együttműködések**et alakít ki a horgászturisztikai szolgáltatókkal a kiemelkedő horgászélmény érdekében. Az ilyen partnerségek javítják a horgászturizmus szolgáltatásait és emelik a horgászat színvonalát. Párhuzamosan a **horgászversenyek és rendezvények támogatásával** ezen szolgáltatók is lokálisan segítik a horgászturizmus fejlődését. A versenyek és rendezvények nemcsak vonzzák a horgászokat, hanem lehetőséget adnak a horgászciikk-kereskedelmi egységeknek arra is, hogy bemutassák magukat és értékesítsék termékeiket.

Összefoglalva, a horgászciikk-kereskedelmi egységek többféle módon támogathatják és elősegíthetik a horgászturizmus fejlődését. **A szolgáltatások és termékek standardizálása lényeges a minőségi horgászélmény biztosításához.** A horgászciikk-kereskedelmi egységek komplex szerepet játszanak a horgászturizmus fejlesztésében, mivel elősegítik a horgászat népszerűsítését, hozzáférést biztosítanak eszközökhöz és szakértelmet nyújtanak a horgász helyek, horgász módszerek megismeréséhez. **NHTS cél, hogy a helyspecifikus értékesítés és kölcsönzési, tanácsadási szolgáltatások a kiemelt fejlesztési helyszíneken folyamatosan rendelkezésre álljanak.**

Halfogyasztás, haltermékek, halas gasztronómia és horgászturizmus

A hal azon táplálékok közé tartozik, melyek nagyon sokáig alapvető élelmiszerként szerepeltek a mindennapi táplálkozásban. Mindenki számára hozzáférhetőek voltak és a többi fehérjeforráshoz képest viszonylag olcsó táplálékot jelentettek, mivel sokan halászzal, horgászzal biztosították a család számára a halat. A XIX. században azonban a folyamszabályozások következtében csökkent vizeinkben a korábbi halbőség és a horgászat is szervezett keretek közé szorult, engedélyhez kötött passzió lett, amit eleinte csak az uraságok engedhettek meg maguknak (Vigh, 1987)⁹⁶.

Törőcsik (2014)⁹⁷ szerint gyakori halfogyasztóvá válik az, akinek a családjában már kiskorától kezdve sok halat esznek, vagy közel lakik a vízhez, esetleg horgász családtagja van, vagy a hal fogyasztásakor kulináris élményt él át, vagy egyszerűen csak tudatos.

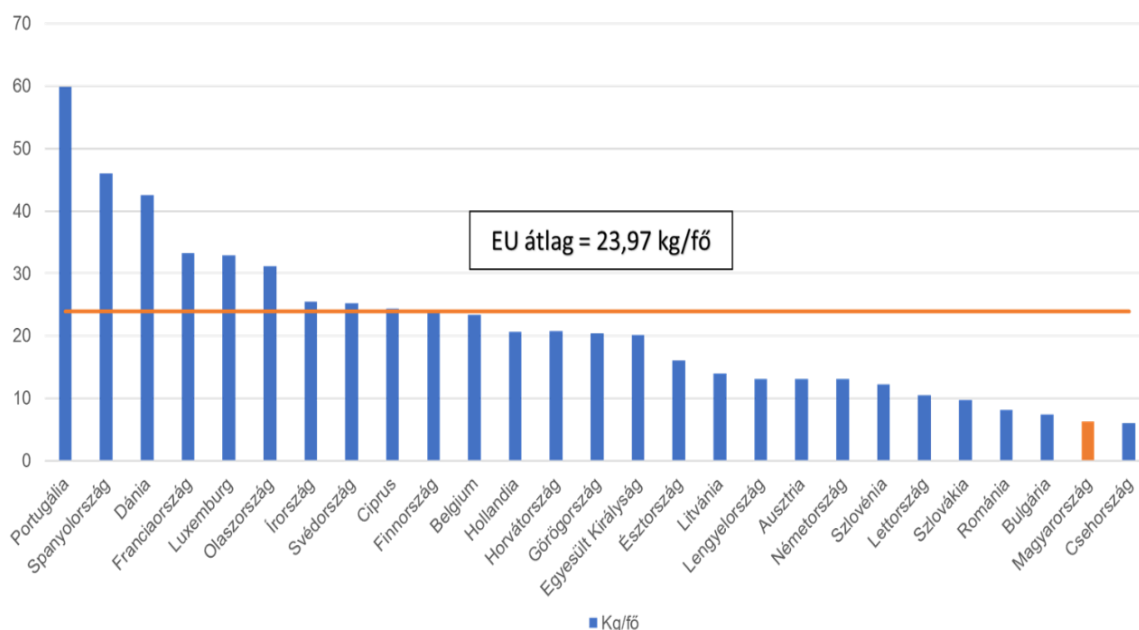
Európában a halfogyasztás mennyisége az 1960-as évektől kezdve folyamatosan növekedett. A Halászati és Akvakultúra-termékek Piacának Európai Megfigyelőközpontja (EUMOFA)⁹⁸ által kiadott 2021-es jelentés alapján 2020-ban az átlagos halfogyasztás az Európai Unióban 23,97 kg/fő volt. Ugyanez a tanulmány Magyarország 2020-as egy főre eső halfogyasztását 6,28 kg-ra teszi. Az 10. ábrán látható, hogy Magyarország az európai összevetésben a halfogyasztás tekintetében sajnos még sereghajtó.

⁹⁶Vigh, J. (1987): A magyar horgászat krónikája, Interpress, Budapest

⁹⁷Dr Törőcsik Marketing Inspiráció Fogyasztói Magatartás Kutató Intézet Trendinspiráció Műhely (2014): A magyar lakosság halfogyasztási szokásai közösségi marketingstratégia kidolgozásának támogatása, prezentáció, 2014. február 20. http://halaszat.kormany.hu/download/1/d9/90000/honlapra0220_halfogyasztasi%20szokasok_kutatas_prezi.pdf (Letöltve:2016. december 11.)

⁹⁸EUMOFA (2021): The EU Fishmarket, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021

11. sz. ábra: A halfogyasztás alakulása az európai országokban 2020-ban (kg/fő)

Forrás: saját szerkesztés az EUMOFA 2021-es adatai alapján

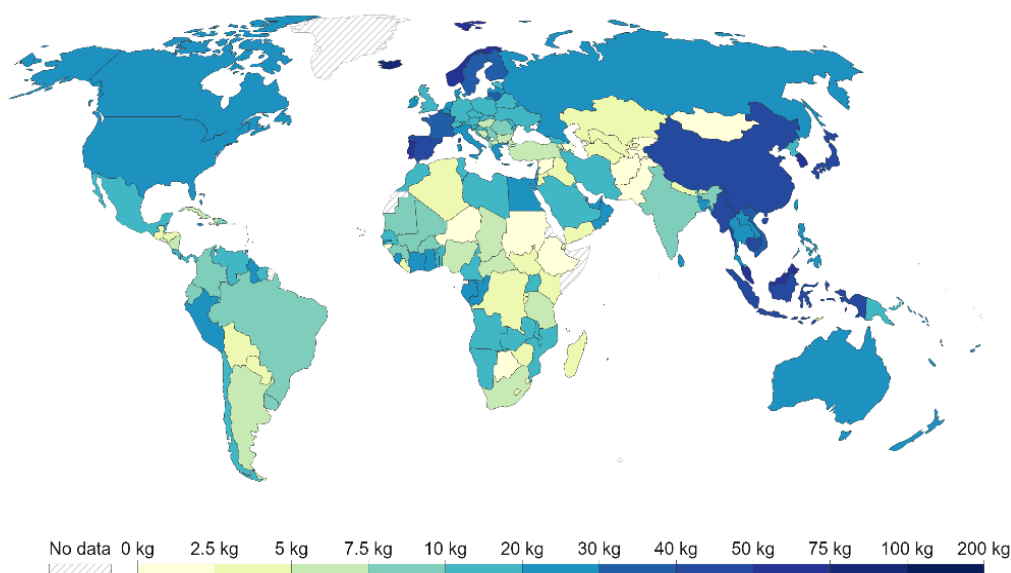
Természetesen nem szabad figyelmen kívül hagyni az ország elhelyezkedéséből adódó sajátosságokat sem. Azon országok lakói, melyek határosak a tengerrel, illetve tengeri halászatot folytatnak, lényegesen több halat esznek.

12. sz. ábra: Hal és tengeri ételek fejenkénti fogyasztása 2020-ban a világon

Fish and seafood consumption per capita, 2020

Data is inclusive of all fish species and major seafood commodities, including crustaceans, cephalopods and other mollusc species.

Our World in Data

Source: Food and Agriculture Organization of the United Nations

OurWorldInData.org/fish-and-overfishing • CC BY

Note: Data is based on per capita food supply at the consumer level, but does not account for food waste at the consumer level.

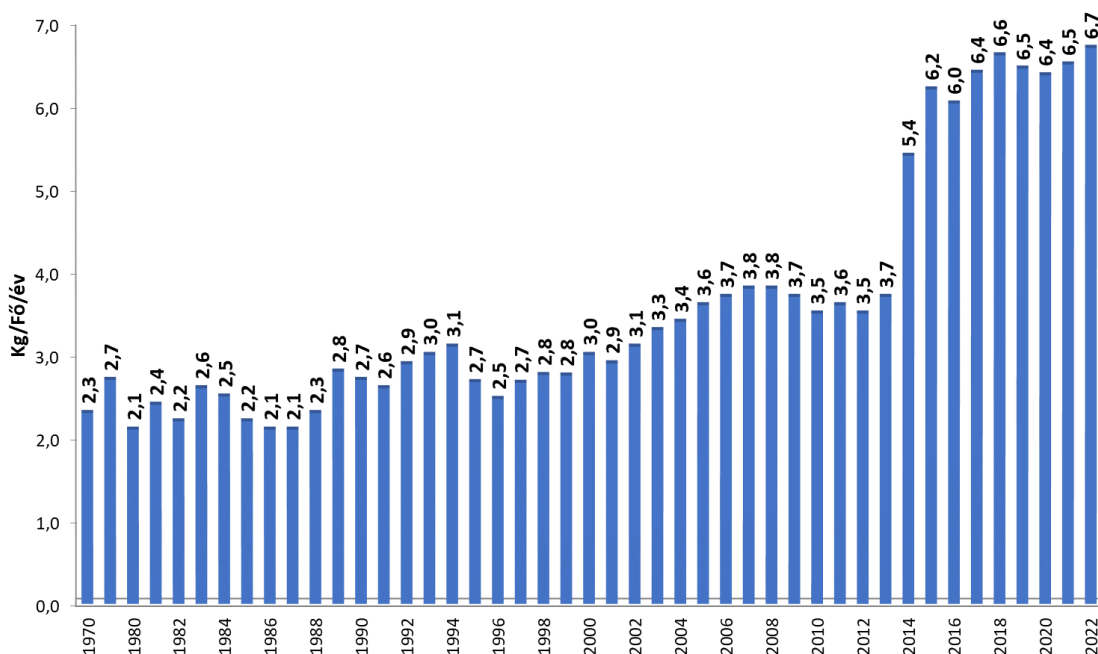
Forrás: Our World in Data⁹⁹

⁹⁹<https://ourworldindata.org/grapher/fish-and-seafood-consumption-per-capita>

A KSH és a MA-HAL¹⁰⁰ adatai szerint az élelmiszermérlegekből számított halfogyasztás hazánkban is évről évre növekszik (12. sz. ábra). A fogyasztás növekedése nagyon lassú, nem hozott igazi áttörést az sem, hogy 2018. január 1-től a hal áfája 5%-ra csökkent a korábbi 27%-ról.

Tekintve a 2022. évi 4.479.604 kg fogási adatot és az ez évben állami jegyet váltott 547.065 horgászlétszámot, **a horgászok által elfogyasztott hal 8,19 kg-mal növeli az ő átlagos halfogyasztásukat.** Természetesen az általuk fogott halat többnyire nem egyedül, hanem a családjukkal fogyasztják el, ami tekintve, hogy Magyarországon 1,8 fő az átlagos háztartásméret, közel 1 millió ember halfogyasztását növeli meg 4,55 kg-mal.

13. sz. ábra: A magyar lakosság halfogyasztásának változása 1970-2022¹⁰¹

Forrás: Saját szerkesztés a KSH (2017) és a MAHAL¹⁰² (2022)¹⁰³

A fentiek ellenére azonban **kijelenthető, hogy a magyar lakosság halfogyasztásának növelése mindenféleképp kívánatos lenne.** Állításunkat statisztikai vizsgálatokkal is alá tudjuk támasztani. Mindenki által ismert tény, hogy Magyarországon a vezető halálozási ok a szív és érrendszeri megbetegedés. SPSS program segítségével regressziós vizsgálatot végeztünk a szív és érrendszeri megbetegedésekben való halálozás (EUROSTAT 2014-es 100.000 lakosra standardizált adatai)¹⁰⁴ és a halfogyasztás mennyisége (EUMOFA, 2017)¹⁰⁵ között.

¹⁰⁰MAHAL: Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet

¹⁰¹Rendelkezésre álló élelmiszerek és tápanyagok mennyisége az élelmiszermérlegek alapján. Az élelmiszermérlegek sémája a következő: Termelés + behozatal – kivitel – veszteség ± készletváltozás = belföldi felhasználás

¹⁰²MA-HAL: Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet

¹⁰³MA-HAL (2021): JELENTÉS a Szervezet működésének 2020. évi eredményeiről

¹⁰⁴EUROSTAT (2014): Causes of death – standardised death rate, 2014 (per 100 000 inhabitants) YB17.png [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Causes_of_death_%E2%80%94_standardised_death_rate,_2014_\(per_100_000_inhabitants\)_YB17.png](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Causes_of_death_%E2%80%94_standardised_death_rate,_2014_(per_100_000_inhabitants)_YB17.png) (Letöltve: 2017.11.30.)

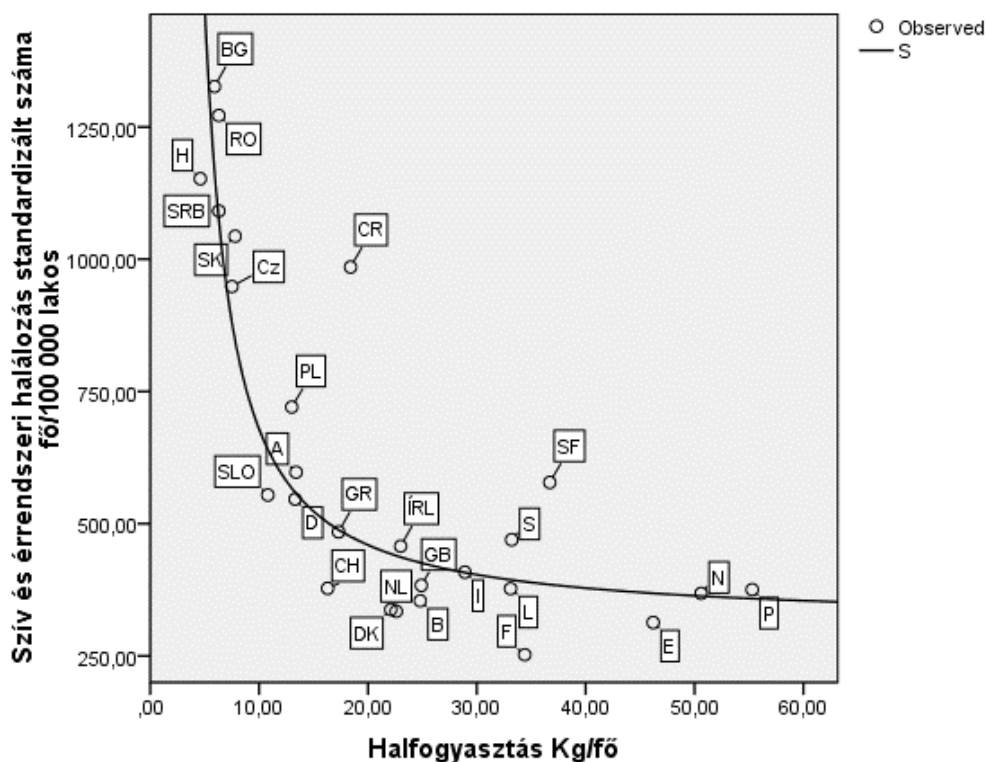
¹⁰⁵EUMOFA, (2017): EU Consumer habits regarding fishery and aquaculture products, Annex 4 Country Fiches, European Commission, 2017 january <http://www.eumofa.eu/eumofa-publications> (Letöltve: 2017.11.30.)

Nyilvánvaló, hogy a halálozás oka számos más tényezőtől is függ, így genetikai adottságtól, az életmódtól, stressztől stb., de a vizsgálat is igazolja, hogy **azokban az országokban, ahol az egy főre jutó halfogyasztás magas, a szív és érrendszeri halálokokban való halálozás aránya a lakosság körében alacsony**. Az adatokra exponenciális görbe volt illeszthető, mely ($R^2=0,746$; $Y=\exp(5,740+7,798/X)$) erős kapcsolatot mutatott.

A táplálkozási szakemberek azt javasolják, hogy hetente 1-2 alkalommal együnk halat. A halfogyasztás ösztönzésével csökkenthető lenne a korai szív- és érrendszeri betegségekben való elhalálozás (Ivancsóné Horváth – Kőmíves, 2018)¹⁰⁶.

14. sz. ábra: A szív- és érrendszeri halálozás és a halfogyasztás közötti regressziós kapcsolat

$$Y=\exp(5,740+7,798/X) \quad R^2=0,746$$

Forrás: Ivancsóné Horváth – Kőmíves, 2018¹⁰⁷

Az ábrán jól látszik, hogy azokban az országokban, ahol a lakosság halfogyasztása eléri évente fejenként a 10-15 kg-ot, drasztikusan csökken a szív- és érrendszeri betegségben való halálozás aránya. Ez azt jelenti, hogy ha a magyar lakosság esetén a jelenlegi éves 6,4 kg/fő halfogyasztást megdupláznánk, akkor a felnövekvő generációk szív- és érrendszeri halálozása vélhetően drasztikusan csökkenne. Figyelembe véve, hogy a halfogyasztási adatok a hal élősúlyában vannak kifejezve és feldolgozási és sütési veszteség 60-70% is lehet, ez heti egy alkalommal nettó 10 dkg hal elfogyasztását jelenti.

¹⁰⁶Ivancsóné Horváth Zs. – Kőmíves Cs. (2018): A hal a magyarok táplálkozásában: Múlt, jelen, jövő; Halászat-Tudomány Vol. 4/1. (2018) pp. 20-26.

¹⁰⁷Ivancsóné Horváth Zs. – Kőmíves Cs. (2018): A hal a magyarok táplálkozásában: Múlt, jelen, jövő; Halászat-Tudomány Vol. 4/1. (2018) pp. 20-26.

A turizmus kapcsán még ki kell térnünk a gasztroturizmusra. Számos vízparti településen rendeznek a halételekhez kapcsolódó rendezvényeket (Pinkavölgyi Halas Napok, a Tiszai Halak Napja, Tihanyi Gardália – Garda Fesztivál, Bajai Halászléfőző Fesztivál, Hal-Víz nap Dömsöd, Dunamenti Halfesztivál Mohács, Püspökpusztai Csukapörköltfőző Verseny stb.), melyek többnyire vendégéjszaka számban még kevésbé jelentenek növekedést, de az adott település imázsépítésében, ismertségének növelésében már nagy szerepük van.

Magyarország uniós tagállami státusza mind mennyiségi, mind minőségi szempontból nagy kihívást jelent a magyar halgazdálkodási ágazat számára. Ennek a kihívásnak kiváló minőségű vagy különleges minőségű halainkkal és sajátos haltermékeinkkel felelhetünk meg. A piaci versenyképesség fokozása érdekében ezért egyre inkább előtérbe kerül a hagyományos és különleges minőséget garantáló védjegyek és földrajzi jelzések alkalmazása. Az EU minőségpolitikájának alappillérei az uniós minőségrendszerek. Az EU közös halászati politikájában egyre nagyobb hangsúlyt kap a vidék fenntartható fejlesztése, amelynek szerves része a meghatározott földrajzi helyhez vagy hagyományos haltermelési módhoz köthető termékek előállításának és értékesítésének előmozdítása. Hazai piacunk védelme érdekében is fontos minőségi élelmiszereink megkülönböztetése a tömegtermékektől. A minőségrendszerek közös célja, hogy ösztönözzék a haltermelés változatosabbá tételét, illetve eszköz arra, hogy a haltermelők számára lehetővé tegye termékeik piacon való megkülönböztethetőségét és piaci értékének növelését, védje a visszaélésektől a tagállamok azonosítható földrajzi eredetű és hagyományos termékeit, ezzel biztosítva fennmaradásukat, állandó minőségüket.

A sikeres horgászati célú halgazdálkodás egyik alappillére a rendszeres, minőségi haltelepítés, melynek az egyes őshonos halfajokra irányuló specifikumain túl a horgászok által elfogyasztott hal az egyik legfontosabb kimeneti indikátora. **A horgász által elvihető, magas gasztronómiai minőséget képviselő hal elkészítésének, fogyasztásának lehetősége erősíti a horgászturizmus vonzerejét.**

Ha áttekintjük a Magyarországon jelenleg hatályos és egymás mellett párhuzamosan működő uniós és nemzeti minőségpolitikai rendszerek helyzetét, valamint az azokban szereplő, Magyarországon előállított halak és haltermékek jelenlegi státuszát, akkor a hasznosulás és hasznosítás oldaláról egyaránt számos következtetést vonhatunk le. Az EU-ban a mezőgazdasági és halászati termékek, valamint élelmiszerek minőségének biztosítására számos jogintézmény hivatott, amelyek közül kiemelkednek a következők: földrajzi árujelzők rendszere, a hagyományos különleges termékek, az ökológiai termelés termékei, valamint az Euroterroirs kezdeményezés. Ez utóbbi hazai komponense a Hagyományok – Ízek – Régiók (HÍR) program. Mindezeket túl a minőség igazolásának lehetnek speciális nemzeti megoldásai is. Egy ilyen sajátos nemzeti kezdeményezésre jó példa a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény (a továbbiakban: Hungarikumok tv.).

1. Földrajzi árujelzők

Az oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel, illetve eredetmegjelöléssel ellátott mezőgazdasági, halászati termékek és élelmiszerek értékeinek megőrzésére az EU oltalmi rendszert hozott létre, amely 1992 óta működik. Ezek esetében kapcsolat áll

fenn a termék vagy élelmiszer jellemzői és annak földrajzi eredete között, azaz a termékek csak azon a földrajzi területen belül állíthatók elő, amely az elfogadott termékleírásokban meghatározásra került. Az uniós szinten elismert termékekről az Európai Bizottság nyilvántartást vezet, az ún. DOOR adatbázist.

Az **oltalom alatt álló eredetmegjelölés** (a továbbiakban: OEM) egyrészt szoros kapcsolatot jelöl a termék és a földrajzi hely között, másrészt a termék készítésének (termelés, előállítás, feldolgozás) minden fázisa az adott földrajzi helyen történik, végül pedig a termék különleges minőségének hátterében a földrajzi környezeten túl a természeti és az emberi tényező áll. Magyarországon mindössze 1 halászati termék szerepel az OEM kategóriában, az **Akasztói szikiponty**. Az Európai Bizottság álláspontja szerint az OEM logók magasabb marketingértéket képviselnek a közös piacon.

Ezzel szemben az **oltalom alatt álló földrajzi jelzés** (a továbbiakban: OFJ) egy lazább kapcsolatot takar az adott termék és a földrajzi környezet között: a termék előállításának egyes lépései közül ugyanis elegendő egyetlen lépésnek az adott földrajzi területen történnie, továbbá a termék különleges minőségének oka pusztán a földrajzi környezet vagy a termék hírneve.

További különbség, hogy a földrajzi jelzésként történő elismerésre irányuló bejegyzési kérelmekben a meghatározott földrajzi terület és a termék hírneve közti kapcsolatot kell igazolni, az eredetmegjelölés esetében viszont azoknak a termék minőségére vagy jellemzőire vonatkozó adatoknak a bemutatása szükséges, amelyek alapvetően vagy kizárólag a földrajzi környezetnek (ideértve a természeti és emberi tényezőket is) köszönhetőek. Magyarországon 3 halászati termék rendelkezik OFJ címmel: **Balatoni hal, Szegedi tükörponty, Szilvásváradi pisztráng**. Adott földrajzi név használatának jogosultja az ugyanazon terméket termelők és feldolgozók csoportosulása.

2. A Hagyományok – Ízek – Régiók (HÍR) program

A vidéki élelmiszer-előállítási hagyományok megőrzése, ápolása jegyében, a Hagyományok – Ízek – Régiók programot az eredetileg francia előzményekkel kidolgozott uniós Euroterroirs (Európa Vidékei) kezdeményezéshez csatlakozva 1998-ban indította el a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium. Az Euroterroirs program az élelmiszer minőségét újszerű módon megközelítve, a számszerűsített kémiai, fizikai paraméterek mellett a termékhez kötődő hagyományokat, tájat és kultúrát is a termék fontos minőségi jellemzőjének tekinti. Az Euroterroirs program nem védjegyrendszer, hanem termékek gyűjteménye. Ennek magyar komponense, a HIR program célkitűzése, hogy létrehozza Magyarország hagyományos és tájjellegű mezőgazdasági és élelmiszeripari termékeinek gyűjteményét és előmozdítja komplex gazdasági hasznosításukat. Kétéves gyűjtőmunka (1999–2000) eredményeként 300 termék szakmai-történeti leírása készült el, régióként és azon belül ágazati bontásban. A HIR gyűjteményben szereplő 300 termék között mindössze 3 halászati terméket találunk, melyek az alábbiak: **Balatoni fogassüllő, Tiszai szürke harcsa, Tiszai**

nyurga ponty (megjegyzés: a HÍR gyűjteményben szerepelnek ugyan a fenti termékek, de egyikük sem viseli a HÍR védjegyet, mivel mindmáig nem pályáztak a potenciális jogosultjaik). 2009 óta lehet pályázni a HÍR védjegy használati jogára. Eddig mindössze egy halászati terméket találunk, amely elnyerte a HÍR védjegy használati jogát, ez a Szegedfish Kft. terméke, a **Szegedi tükrös ponty (filé)**.

3. Hungarikumok Gyűjteménye – Magyar Értéktár

A Hungarikumok tv.-t az Országgyűlés ötpárti egyetértéssel alkotta meg azzal a céllal, hogy megfelelő jogi keretet biztosítson a magyarság egésze számára fontos értékek azonosításához, gyűjtéséhez és dokumentálásához, lehetőséget biztosítva a minél szélesebb körben való megismertetésükhöz, megőrzésükhöz, védelmükhöz. A jogszabály egy már működő, széles körű civil kezdeményezésnek, a „hungarikum mozgalom”-nak kíván támogató jogi keretet biztosítani. A Hungarikumok tv.-i meghatározás szerint a „hungarikum” gyűjtőfogalom, amely egységes osztályozási, besorolási és nyilvántartási rendszerben olyan megkülönböztetésre, kiemelésre méltó értéket jelöl, amely a magyarságra jellemző tulajdonságával, egyediségével, különlegességével és minőségével a magyarság csúcsteljesítménye. Turizmus és vendéglátás kategóriában a **Bajai halászlé** és a **Tiszai halászlé**, Természeti környezet kategóriában a **Tiszavirág és tiszavirágzás**, Kulturális örökség kategóriában a **Fertő/Neusiedlersee kultúrtáj** került be eddig a **Hungarikumok gyűjteményébe**.

A nemzeti értékpiramis alsóbb szintjére bekerültek még olyan halas vagy halászati vonatkozású értékek is a nemzeti értékek közé, mint például a szegedi halbicska, az algyői halászcseré, az ártéri és folyami halászat ősi eszközei a Drávaszögben (rekesztő, állító, vető, tapogató szerszámok, halászati eszközök); élelmiszergazdaság, gasztronómia (csiptetős ponty, mundéros csuka, halpaprikás, kásás hurka, hegyibab), bajai halászléfőző bogrács, balatoni halászlé, biharugrai tükrös ponty, csongrádi halászházak, dunaföldvári halászlé, Ferenc-majori halastórendszer, hagyományos halászat a Duna magyarországi alsó szakaszán (Fajsz), halász-tanya, Halászlé Mini Skanzen, halászháló kötés, halászlé – szegedi halászlé, hortobágyi halastavak, mohácsi halászlé, pacsmagi halastavak, repített hal, vagy hasított hal, Sobri kupa nemzetközi halfőző verseny (Nagybaracska), sülysápi halastavak és környezetük, Tiszacsegei Halászcseré, tiszacsegei halászlé, tiszacsegei halászlé fesztivál, tiszai halászat, tolnai halételek és krumplinokli – recepttár, a viza és halászata.

4. Kiváló Minőségű Élelmiszer

A Kiváló Minőségű Élelmiszer (a továbbiakban: KMÉ) védjegyrendszer egy olyan hiteles, szakmailag és tudományosan is megalapozott, értékteremtő, hazai minőségrendszer, amely a kiváló minőségű élelmiszereket megkülönbözteti a piaci kínálat egyéb termékeitől. A védjegyrendszer abban segíti a vásárlót, hogy mindig kiemelkedő minőségű és biztonságos élelmiszereket emeljen le a boltok polcáról, mivel a KMÉ a minőség garanciája. A vásárlói igények egyre inkább a minőségi és a biztonságos élelmiszerek irányába tolódnak, azonban nem könnyű feladat az élelmiszerek széles palettáján megtalálni azokat a termékeket, amelyek

kiemelkednek a többi közül. 2022. december 14-től a KMÉ, illetve a KMÉ arany fokozatú védjegyek elnyerésére édesvízi élő hallal, az állati eredetű élelmiszerek különleges higiéniai szabályainak megállapításáról szóló 2004. április 29-i (EK) 853/2004. európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti feldolgozatlan friss halászati termékkel, vagy előkészített halászati termékkel van lehetőség pályázni. Az első olyan termék, amely édesvízi élő hal kategóriában 2023 decemberében kiérdemelte a KMÉ védjegyhasználati jogosultságot a Ráckevei Dunaági Horgász Szövetség „**Élő amur**” terméke, így egy MOHOSZ tagszövetséget illeti meg az elsőség ezen a téren.

5. Minőségi Magyar Hal

A Minőségi Magyar Hal (a továbbiakban: MMH) védjegy célja nemcsak a kiváló minőségű haltermékek jelenlegi termékkínálaton belül történő megkülönböztetése és kiemelése, de egyben egy olyan egyszerű, ugyanakkor átfogó minőségi feltételrendszer létrehozása is, amelynek elérése és betartása ágazatunk nem halogatható továbblépését és fejlődését hivatott szolgálni. Az MMH védjegy célja a termelőktől a fogyasztóig tartó teljes termékpályára (termelők, feldolgozók, kereskedők és vendéglátók) kiterjedő tanúsítási rendszer kialakítása, a védjegy korlátozott körű tanúsítással (élőhalra, friss és feldolgozatlan haltermékekre vonatkozóan) indult el 2017-ben. A minősítés kritériumai a pontyra, az afrikai harcsára, a süllőre és a pisztrángra vonatkozóan készültek el. Az MMH tanúsító védjegy fentiek szerint összeállított első, 2017-es változata széles körű formális és informális szakmai konzultációk, termelői és fogyasztói érdekek, valamint az aktuális lehetőségek figyelembevételével készült el. A **Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. a Buzsáki Tógazdaságban és a Balatonlelle-lrmapusztai Tógazdaságban termelt élő ponty, valamint élő süllő előállított termékeikre vonatkozóan**, valamint az **Aranyponty Zrt. – Sáregres Rétimajor halastavaiban nevelt élő pontyra** kapta meg az MMH tanúsítványt 2018-ban.

A „balatoni hal” története

2009. augusztus 25-én alakult meg a Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. a korábbi Balatoni Halászati Zrt. jogutódjaként. A váltással megszűnt a korábbi nagy hálós kereskedelmi célú balatoni halászat, az új cég ún. ökológiai célú, szelektív halászatot folytatott, amelynek során – az elvekkel kissé ellentmondásosan – még legálisan beszerezhető volt a Balatonból származó hal. 2013. december 5-én azonban teljesen megszűnt a tó medrében történő halászat, ezért ettől a pillanattól kezdve már az illúziója is elveszett annak, hogy valódi balatoni halat kínálhattak fel a tó körüli vendéglátóhelyek (a felmérések alapján a gyakorlatban jellemzően nem balatoni hal került az étlapokra). Az igény azonban megmaradt a minőséget ígérő „balatoni” halra, és erős lobbí indult a gasztronómia irányából a hiánycikk pótlására. Érkezett néhány nem megvalósítható javaslat is, pl.: folytatódjon mégis a korábbi halászat; legalizálják, hogy a horgász eladhassa a fogott halat; készüljenek nagy ketrecek, amelyekben a tógazdasági halakat bizonyos ideig úsztassák a Balatonban az értékesítés előtt.

A jogilag és szakmailag helyes megoldás végül „házon belülről” érkezett. Az első feladat az eredeti igény pontos azonosítása volt: **legyen kapható a tó körül egy kifogástalan ízű és minőségű helyi haltermék**, amelyet a gasztronómia a

Balatonhoz köthet, mindez fenntartható módon. Az NHTS ezt a rendezőelvet vallja más vizeken és a halas gasztronómia tekintetében is.

A Balaton vízgyűjtő területén közel azonos biotikus és abiotikus környezeti tényezők jellemzőek, így, ha az itt elhelyezkedő tó kezelése szakszerű, akkor akvakultúrában is termelhető a Balaton főmedrében élőével azonos húsminőségű hal. A BHN Zrt. tógazdaságaiban termelt pontyok és süllők pedig már korábban is bizonyították ezt, több főzőversenyen és „vakpróbán” is igazolták a balatoniakkal azonos minőségüket. 2017. december 15-én indította el az akkori Földművelésügyi Minisztérium a Minőségi Magyar Hal tanúsító védjegy bevezetését, négy nap múlva a Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. a hazai haltermelők között elsőként vehette át a buzsági telephelyén termelt pontyira, és a balatonlelle-irmapusztai telepén termelt pontyira és fogassüllőre vonatkozó tanúsítványt. 2018. május 9. A hazai eredetvédelem elfogadta a „Balatoni hal” terméknevet, mint oltalom alatt álló földrajzi jelzést. Ez azt jelenti, hogy kizárólag azt a halat lehet balatoni hal jelzővel illetni, ami közvetlenül a főmederből, illetve a Balaton egykori kiöntésterületein létesült édesvízi akvakultúrákból származik. A termék minőségét a szigorú tenyésztéstechnológiai, feldolgozási és nyomon követhetőségi rendszer biztosítja. Az elnevezés a tógazdasági termelés mellett az ökológiai célú szelektív angolnahalászat melléktermékeként esetenként jelenthet természetes környezetben felnőtt egyedeket is. 2021. június 7-én történt meg az elnevezésnek az oltalom alatt álló eredetmegjelölések és földrajzi jelzések nyilvántartásba történő bejegyzése Brüsszelben, így uniós oltalom alá is került a „Balatoni hal”. Az Agrárminisztérium Földrajzi Árujelzők Programjának eredményeként az EU területén „Balatoni hal”-nak csak a termékleírásában rögzített követelményeknek megfelelően tenyésztett pontyot és fogassüllőt lehet nevezni.

A „Balatoni hal” tenyésztése kizárólag a Balaton vízgyűjtő területén történhet. A balatoni halgazdaságok már az 1920-as évektől kezdve nagy gondot fordítottak a Balaton két, gazdasági szempontból legjelentősebb hala, a fogassüllő és a ponty tudatos halgazdálkodással történő szaporítására. A „Balatoni hal” földrajzi jelzés körébe tartozó fogassüllő húsa hófehér, sovány, szálkátlan és ízletes, alacsony zsír- és magas fehérjetartalmú. A „Balatoni hal” fogassüllő húsának különleges minősége annak köszönhető, hogy a Balaton vízgyűjtő területén nagy arányban megtalálhatók az őshonos, fehér húsú táplálékhalak (kűsz, dévérkeszeg és garda). A „Balatoni hal” földrajzi jelzést ponty esetében kizárólag a Balaton vízgyűjtő területéről származó „balatoni sudár” vagy „varászlói tükrös” államilag elismert tájfajták egyedeire lehet használni. A „Balatoni hal” földrajzi jelzéssel ellátott ponty húsa tömör, rugalmas állagú, ami a magas fehérjetartalmú természetes tápláléknak és kiegészítő természetes kagylótakarmánynak köszönhető.¹⁰⁸

2022. július 12-én sajtótájékoztató keretében mutatta be a Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. az új brandet a feldolgozást végző balatonboglári Halker Kft-vel közösen. Ettől az időponttól kezdődően a vendéglátó egységek mellett a lakosság is hozzájuthat a jó minőségű, védjegyes termékhez négy Balaton környéki üzletben.¹⁰⁹

¹⁰⁸<https://balatonihal.hu/ofj>

¹⁰⁹<https://balatonihal.hu/hireink/egyeb-hirek/sajtotajekoztaton-mutatkozott-be-a-balatoni-hal>

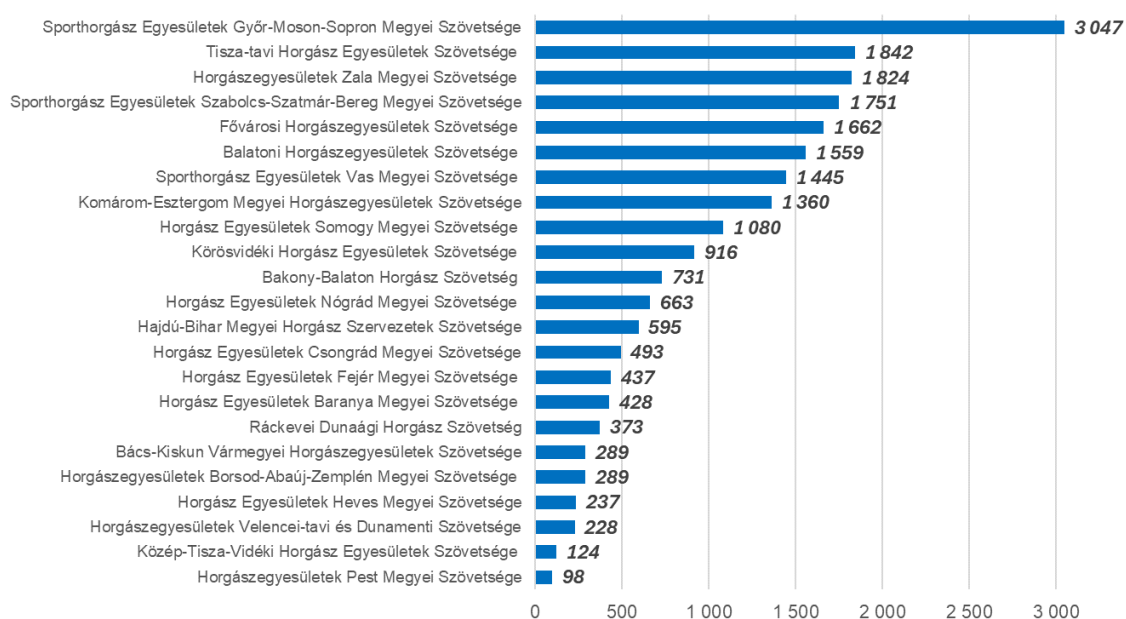
A felsorolás alapján láthatóan széles lehetőség van egy-egy termék elismerésére. A horgászturizmus során felméréseink eredménye azt mutatja, hogy **a horgászturisták inkább megvásárolják a helyi kész halételeket, mint feldolgozzák az általuk fogott halat és igényesek is a halételekre.** A minőségi magyar hal a minőségi hazai gasztroturizmus egyik alapja is. A MOHOSZ erre a piacra szeretné beléptetni majd a kecsegét is, melynek fogási (elviteli) lehetőségének visszaállítása önmagában is jelentős, a horgászturizmust fokozó vonzerő lehet.

A magyar horgászturizmus jellemző típusai

A hazai horgászati vertikum legnagyobb – jelenleg még számottevő mértékben kiaknázatlan – erőforrását a magyar idegenforgalom (és vendéglátóipar) külpiazi pozíciói, az országban található desztinációk relatíve magas nyugat-európai ismertsége, és a turizmus gyorsan javuló átlagos szolgáltatási színvonala, infrastrukturális háttere szolgáltatja. Tekintettel arra, hogy az európai turizmus hagyományosan mediterrán fókuszú (tradicionálisan a külföldi vendégéjszakák fele realizálódik ebben a térségben), jelentős potenciál rejlik a közép-európai térségben (azon belül hazánkban) az idegenforgalom külföldi célpiacainak bővítése terén. A vendégszám és a vendégéjszakák terén hazánk az EU középmezőnyében található napjainkban, azonban adottságai magasabb szintre predesztinálják.

A magyar horgászturizmust a horgászok és a horgászat tulajdonságai alapján lehet jellemezni, így a horgászok nemzeti, életkori összetétele, a horgászattal töltött napok száma, a horgászat helyszíne, annak jellege, a megcélzott halfaj és fogott és hazavitt hal mennyisége alapján.

15. sz. ábra: A tagszövetségeknél állami horgászjegyet váltó külföldi horgászok száma 2023-ban

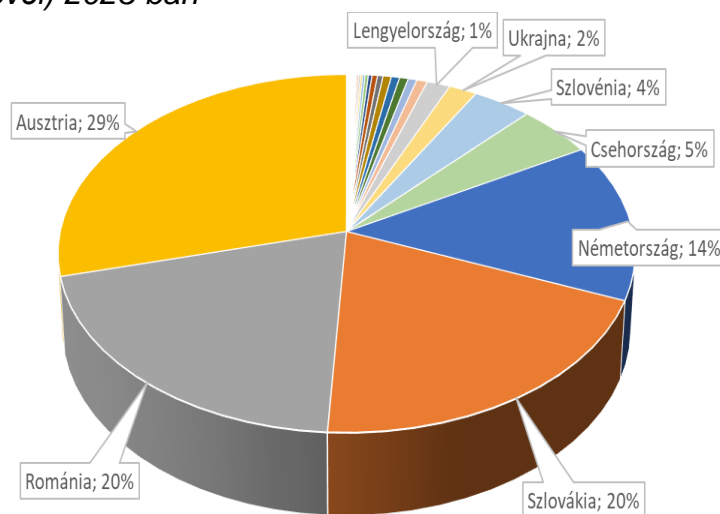

Forrás: Saját szerkesztés HORINFO 2024

A horgászat egyre szélesebb réteget érint hazánkban és egyre többen próbálnak ki távolabbi horgászati lehetőségeket és kapcsolják össze a horgászatot utazással akár belföldön, akár külföldön. A turizmus szempontjából fontos számba venni a hazánkba érkező külföldi horgászokat is, akiknek a száma az utóbbi években szintén jelentősen emelkedett, ami több dolgot is mutat: egyrészt hazánk vizeiről minden különösebb külpiazi marketingtevékenység nélkül is egyre pozitívabb kép alakul ki a környező országok horgászaihoz, másrészt a kedvező fekvés, a kedvező árak segítik a horgászturizmus fejlődését. Jelenleg a **horgászok megközelítőleg 5%-a érkezik külföldről**, 2020-ban 24.177 külföldi váltott egész évre érvényes állami horgászjegyet, ami azt jelenti, hogy több alkalommal is horgásztak hazánkban. Ez az adat nem tartalmazza a turista állami horgászjegyet váltó külföldi horgászok létszámát. A nemzetközi példák okán ez a mutató az NHTS elfogadása és az OHHP megvalósítása esetén jelentősen fejleszthető.

A küldő országokat tekintve a legtöbben az osztrákok érkeztek hozzánk (29%), a románok és a szlovákok követték őket (20%-20%), de számos német vendég is érkezik horgászati céllal (15. sz. ábra). Fontos megjegyezni azt is, hogy az itt számba vett horgászok általában több napra érkeznek, mert a költségeinél fogva akkor van értelme állami jegyet váltani a turista állami jegy helyett.

16. sz. ábra: A külföldiek megoszlása a küldő országok szerint (a legfontosabb küldő országok jelölésével) 2023-ban

Forrás: Saját szerkesztés HORINFO 2024

A 2022. év során az állami horgászjeggyel rendelkező horgászok (547.065 fő) a leadott és rögzített fogási naplók alapján (483.519 db) 7.367.336 horgásznapot töltöttek a vizek partján. Ez a rögzített fogási naplók alapján 15,2 horgásznapot jelent horgászónként. Ha figyelembe vesszük, hogy a fogási naplók közül 117.520 nulla horgásznappal lett rögzítve, akkor **20,13 napra tehető az egy horgász által átlagosan horgászattal töltött napok száma**. Megjegyezzük, hogy a 2023. évi fogási naplók feldolgozása 2024. május 31-ig esedékes. A kérdőíves megkérdezés eredménye alapján átlagosan 40 napot töltöttek horgászattal a megkérdezettek. A fogások tanúsága szerint a horgászok 44,6%-a vitt haza a horgászat után halat, átlagosan évi 20,4 kg mennyiségben.

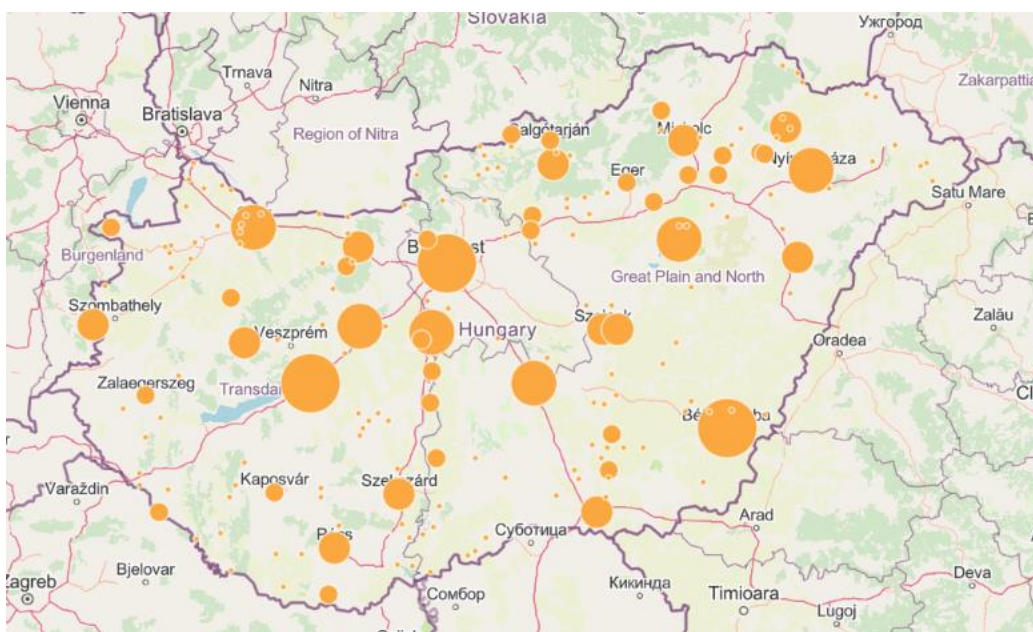
A mindösszesen három hónapra érvényes turista állami horgászjegyekkel összesen 29.100 horgásznapot horgásztak, ami átlagosan csak 1,6 horgásznapot jelent, azaz a turista állami horgászjegy tényleg csak azt a célt szolgálta, hogy az éppen nyaralását töltő turista kipróbálja az adott helyen a horgászatot.

Egy 2014-es kérdőíves megkérdezés szerint, melyben a szerzők 1.439 horgászt kérdeztek meg, a válaszadók 40%-a több mint 50 napot, 36%-a 21-50 napot, 20%-a 11-20 napot, 4%-a 0-10 napot horgászott (Ivancsó Horváth – Ercsey, 2014) ¹¹⁰.

Jelenleg a HORINFO rendszerből 256 halgazdálkodási hasznosító 481 nyilvántartott halgazdálkodási vízterületére lehetséges összességében 3.976 típusú területi jegyet váltani, tehát széles körű a választék. Ezek közül 313 nyilvántartott halgazdálkodási vízterületre akár otthonról, online is váltható területi jegy. A területi jegyek online elérhetősége és ezzel a kényelmi szolgáltatás mennyisége évről évre nő.

A 2023. évben összesen 642.855 területi jegy és 13.462 kiegészítő jegy került értékesítésre 256 halgazdálkodási hasznosító által a HORINFO szakrendszeren keresztül. A legtöbb területi jegyet a Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. halgazdálkodási hasznosításában lévő Balaton és vízrendszerére vásárolták meg a horgászok (92.020 db), ezt követte a Körösvidéki Horgász Egyesületek Szövetsége által eladott területi jegyek száma (52.915 db), majd a Ráckevei Dunaági Horgász Szövetség (47.763 db). A 16. sz. ábra az ország területén HORINFO szakrendszeren keresztül értékesített területi jegyek megoszlását mutatja, míg a 17. sz. ábra az értékesített területi jegyek mennyiségét a legnagyobb értékesítők szerint.

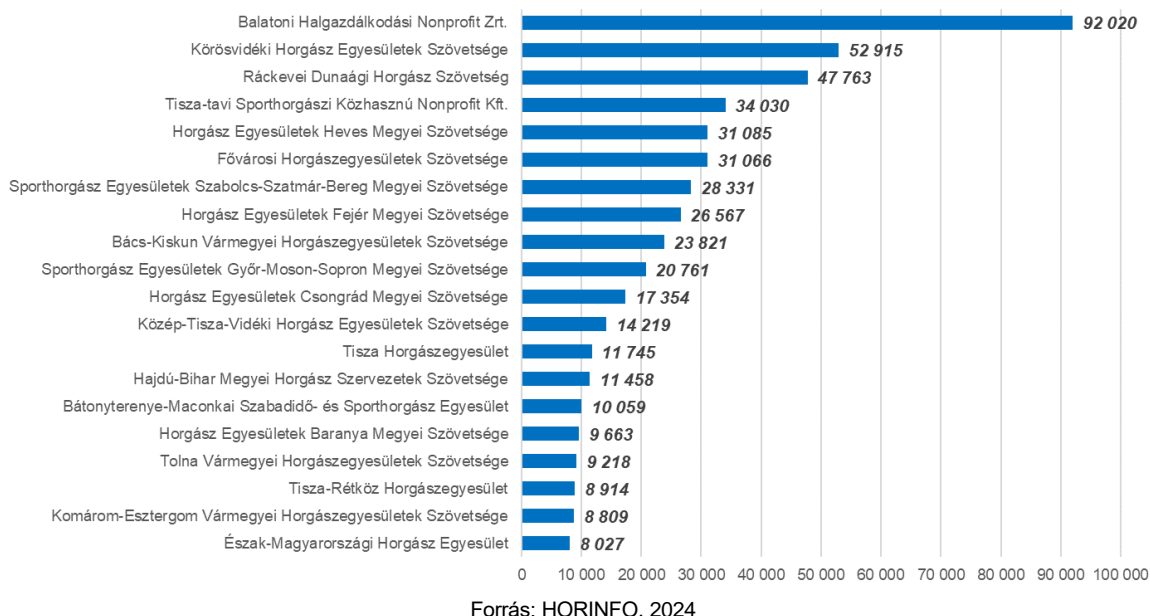
17. sz. ábra: Az ország területén HORINFO-n keresztül értékesített területi jegyek megoszlása a halgazdálkodásra jogosultak szerint (2023)

Forrás: HORINFO, 2024

¹¹⁰Ivancsó-Horváth, Zs. – Ercsey, I. (2016): A Regional-Based Analysis of Angling Tourism International Leisure Review, 5:1, pp. 71-98.

18. sz. ábra: A HORINFO szakrendszeren keresztül a legtöbb területi jegyet értékesítő (20 legtöbb) halgazdálkodási hasznosító által eladott területi jegyek száma (2023)

Az eladott területi jegyek több időszakra vonatkoznak, az időszakonként és a típusonként eladott darabszámokat a 10. sz. táblázat foglalja össze.

10. sz. táblázat: Az időszakonként és típusonként eladott területi jegyek száma (2023.01.01- 12.31.)

Időszakok	Általános	Parti	Sportcélú	Csónakos	Bojlis	Kiegészítő	Összesen
Napi/24 órás	218 721	77 808	26 007	2 812	1 729	4 806	331 883
2 napos/48 órás	12 973	582	564		969	54	15 142
3 napos/72 órás	19 201	11 332	610	1 077	3 183	221	35 624
7 napos	7 199	922	385		1 983	151	10 640
10 napos	406	7 906	7	1 051			9 370
Éjszakai	1 303	464	390		15	1 429	3 601
Féléves	1 961	657				136	2 754
Éves részlet	1 632					2	1 634
Éves	174 130	57 410	2 354	4 197	915	6 663	245 669
Összesen	437 526	157 081	30 317	9 137	8 794	13 462	656 317

Forrás: HORINFO, 2024

A horgászturizmussal leginkább az 1-10 napos területi jegyeket lehet összekapcsolni, de például a **határ közelében lakó külföldiek, a második lakásos turisták**, akiknek vízparti nyaralójuk van, sok esetben vásárolnak éves területi jegyet az adott vízterületre.

A horgászmodszerek közül a **bojlis módszert** kell kiemelni, mivel az jellemzően az a módszer, ami **mindenképp hosszabb tartózkodást feltételez**. Ehhez a módszerhez több helyen önálló, vagy kiegészítő jegy társul, de van, ahol normál jeggyel is lehet bojlizni.

A zöld szemlélet és az éghajlatváltozás várható hatásai a horgászturizmus jövőjére

A zöld szemlélet terjedése az elmúlt évtizedekben megállíthatatlannak látszik, többek között azért is, mert az éghajlatváltozás egyre nyilvánvalóbb tény, és egyértelműnek tűnik ebben az ember hatása. A hatások mérséklése, a zöld megoldások alkalmazása egyre több ember életének válik meghatározó vagy legalábbis fontos részévé. A zöld szemlélet a turizmusban is terjed, egyre többen figyelnek oda utazásuk környezeti/ökológiai lábnyomának mérséklésére és hajlandóak akár tenni is ezért (zöld szálláshelyek preferálásával, lakóhelyhez közelebbi utazásokkal, zöld szervezetek támogatásával).

A horgászturizmus szinte minden szempontból megfelel a zöld turizmus kritériumainak: a horgászturisztikai célterületek többnyire a lakóhelyhez viszonylag közel helyezkednek el, a szálláshelyek általában kis léptékűek, ahol könnyen alkalmazhatók környezettudatos megoldások, és ha a szállások vízpartra települtek, akkor a közlekedés gyakorlatilag az oda- és visszautazásra korlátozódik, helyben nincs rá szükség.

Lehetséges intézkedések a zöld szemlélet terjedésének támogatása érdekében:

- Intenzívebb marketingtevékenységgel **tudatosítani kell a horgászturizmus csekély ökológiai lábnyomát** és egyéb előnyeit.
- Az utazási irodák és a TDM (turizmus desztináció menedzsment) **szervezetek portfóliójába beemelni a horgászturisztikai kínálatot.**
- **A horgászatot és a horgászturizmust népszerűsítő rendezvények szervezése**, illetve megjelenés hasonló eseményeken.
- **Anyagi támogatások a horgászturisztikai szolgáltatók zöld beruházásaihoz** (energetika, szennyvízkezelés, esetleg járművek vásárlása).

Az éghajlatváltozás ezzel ellentétben szinte kizárólag negatív hatást gyakorol a horgászatra és a horgászturizmusra is Magyarországon. A (látszólagos) pozitív hatások között megemlíthetjük a vizek jéggel való borítottságának csökkenését, ezáltal a horgásznapok számának növekedését, illetve esetleg a nem téliesített horgászturisztikai létesítményekben a szezon kitolódását.

A negatív hatások közé sorolható a csapadék eloszlásának egyre szélsőségesebbé válása. Az aszály negatív hatása a horgászatra (és a haltermelésre) egyértelmű, de a hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadék is jelentős károkat okozhat a halgazdálkodási ágazatban, például egyes tavak gátjának elmosásával és ezáltal a tavak halállományának lecsapolásával.

Az egyre melegebb nyarak és egyre enyhébb telek következtében újabb invazív, a hazai halfaunára veszélyes halfajok és élősködők jelenhetnek meg. A vízmennyiség csökkenése a meleggel párosulva fokozza az oxigénhiányos állapotok kialakulásának gyakoriságát és ezzel a halpusztulások veszélyét. A jéggel való borítottság drasztikus csökkenése miatt a kárókatona-állomány kártétele is jelentősen nagyobb lesz.

Lehetséges intézkedések az éghajlatváltozás okozta probléma megszüntetése, illetve negatív hatásainak enyhítése érdekében:

- **Mikrovíztározók létesítésének támogatása** a kisebb horgásztavak villámárvíz idején potenciálisan fellépő haváriájának megelőzésére.
- A medertározás helyett lehetőleg oldaltározással, **a régi ártéri területek egy részének felhasználásával történő vízvisszatartás** szükségességének hangsúlyozása, tárgyalások az érintett vízügyi szervezetekkel.
- Az alacsony vízszint és a magas víz hőmérséklet okozta **veszélyhelyzetek megelőzése, illetve kezelése**, kapcsolatosan **real-time vízminőségi monitoring rendszer** üzemeltetése.
- A kormoránállomány hatásosabb ritkítását lehetővé tevő jogszabályok és gyakorlatok megalkotása.
- Halrácsok létesítése a nagy értékű zárt vízi halállományok védelme érdekében.
- Hallépcsők létesítése a folyóvízi halállományok vándorlása érdekében.
- A horgászturizmusnak a természetben folytatott más turisztikai tevékenységekkel (kerékpáros turizmus, túrázás, lovasturizmus, vízi turizmus) egyenértékűként történő elismerése.
- **A vízparthoz történő hozzáférés, szolgalmi jog jogszabályokkal történő és kikényszeríthető garantálása nagy természetes vizeinken.**
- A horgászturizmus fejlesztésére uniós és hazai forrású pályázatok kiírása (eszközbeszerzések, kikötői és egyéb infrastruktúra fejlesztése stb.)

A horgászat, mint ökoturizmus

A minőségi horgászélményt kereső utazók által **a jól szabályozott szabadidős horgászat a természeti erőforrásnak gazdaságilag egy olyan életképes felhasználása, amely egyszerre jövedelmező és fenntartható a helyi közösségek és ökoszisztémák számára.** A világ egyes részein a szabadidős horgászat lehet az elsődleges turisztikai vonzerő, és ha ökoturizmusként üzik, akkor a fenntartható fejlődés létfontosságú összetevője lehet. Az ökoturizmus alapvető vonzereje az, hogy pozitívan járulhat hozzá mind a természetvédelmi erőfeszítésekhez, mind a helyi gazdasághoz (Honey, 1999)¹¹¹.

Az ökoturizmus¹¹² fogalma 3 fő dimenziót foglal magában: a természetre való összpontosítást, a fenntartható gazdálkodást és a környezeti nevelést (Blamey, 2001)¹¹³. A horgászatot általában a terméket elfogyasztó, felélő tevékenységnek tekintik – bár a „catch and release” horgászat ennek ellentmond. A nem fogyasztó élményt nyújtó tevékenységeknek kisebb a hatásuk és ezért egyértelműen ökoturizmusnak kell tekinteni azokat. A horgászati ökoturizmus szempontjából a „catch and release” szabadidős horgászat megjelenése és széles körű elfogadása példátlan lehetőségeket teremtett.

A horgászok etikájában elért előrelépések is hozzájárulnak a szabadidős horgászat lehetséges fenntarthatóságához. Az USA-beli Nemzeti Tengeri Horgászati Szolgálat horgász etikai kódexe, amelyet a horgászcsoporthoz és a természetvédők részvételével dolgoztak ki, előírja a fogás korlátozását a kívánt fajra és méretre,

¹¹¹Honey, M. (1999): Ecotourism and Sustainable Development: Who Owns Paradise? Washington, DC: Island Press.

¹¹²Zwirn, M. – Pinsky, M. – Rahr, G. (2005): Angling Ecotourism: Issues, Guidelines and Experience from Kamchatka, *Journal of Ecotourism* 4:1, 16-31, DOI: 10.1080/14724040508668435

¹¹³Blamey, R.K. (2001): Principles of Ecotourism. In D.B. Weaver (ed.) The Encyclopedia of Ecotourism (pp. 5–22). New York, NY: CABI.

valamint olyan technikák alkalmazását, amelyek a halak visszaengedésekor a lehető legkisebb kárt okozzák (NMFS, 1999)¹¹⁴.

A horgászati ökoturizmusnak a „greenwashing”, vagyis a „zöldre festés” veszélyével is szembe kell néznie. Ha nem lesznek felállítva magas szintű normák, akkor egyes szolgáltatók a hagyományos, nem fenntartható horgászturizmus népszerűsítésére is az ökoturizmus címkét fogják felhasználni.¹¹⁵

Ökocímke-program

Minden ilyen törekvésnek szilárd szabványokon és iránymutatásokon kell alapulnia, de a szakirodalomban mindeddig nem létezett horgászati ökoturisztikai szabvány. Az egyetlen ökoturisztikai szervezet, amely svéd nyelven horgászati ökoturisztikai minősítési kritériumokat ad ki, a Nature's Best (The Swedish Ecotourism Association and The Swedish Travel and Council, 2002a)¹¹⁶. Tekintettel a horgászturisták nagy számára, a szabványok sürgető problémát jelentenek.

Az iránymutatásoknak az ökoturizmus meghatározásaiból kell következniük. Iránymutatást adhat Honey (1999)⁹⁷ ökoturisztikai jellemzője:

- a természeti helyszínekre való utazás;
- a hatások minimalizálása;
- a környezettudatosság fejlesztése;
- közvetlen pénzügyi előnyök a természetvédelem számára;
- pénzügyi előnyök és a helyi közösség megerősítése;
- a helyi kultúra tiszteletben tartása;
- érzékenység a fogadó ország politikai környezetére és társadalmi légkörére;
- az emberi jogok és a nemzetközi munkaügyi megállapodások támogatása.

A Nature's Best ökoturisztikai minősítő program hat átfogó kritériuma:

- a célállomás korlátainak tiszteletben tartása – a természetre és a kultúrára gyakorolt negatív hatások minimalizálása;
- a helyi gazdaság támogatása;
- a vállalat minden tevékenységének környezeti szempontból fenntarthatóvá tétele;
- aktív hozzájárulás a természetvédelemhez;
- a felfedezés, a tudás és a tisztelet előmozdítása;
- minőség és biztonság.

Hat ökoturisztikai terület, amivel foglalkozni kell a horgászati ökoturizmus leírásakor:

- természet élménye,
- helyszín,
- marketing,

¹¹⁴National Marine Fisheries Service (NMFS) (1999) Code of Angling Ethics. Washington, DC: National Oceanic and Atmospheric Administration, Department of Commerce. On WWW at <http://www.nmfs.noaa.gov/irf/ethics.html>. Accessed 20.9.04

¹¹⁵Zwirn, M. – Pinsky, M. – Rahr, G. (2005): Angling Ecotourism: Issues, Guidelines and Experience from Kamchatka, *Journal of Ecotourism* 4:1, 16-31, DOI: 10.1080/14724040508668435

¹¹⁶The Swedish Ecotourism Association and The Swedish Travel and Tourism Council (2002b) Naturens Bästa Kriteriedokument 2002–2005. On WWW at http://www.naturensbasta.se/illustrationer/fil_20040506091021.pdf. Accessed 30.9.04.

- oktatás/informálás/(interpretáció),
- tudásmegosztás,
- útmutató képzés (túrávezetőknek a helyi kultúráról, fenntarthatóságról)¹¹⁷.

Környezetileg fenntartható működés

Minden ökoturisztikai műveletnek környezeti szempontból fenntartható módon, minimális negatív hatással szabad csak működnie (Blamey, 2001)¹¹⁸. A szabadidős horgászathoz szükséges infrastruktúra magába foglalja a szálláshelyeket, a szállítást. A hatások minimalizálása megkövetelheti a motorcsónakokon a kétütemű motorok helyett négyütemű motorok használatát, a szálláshelyek energiahatékonyságát és energiatakarékosságát, a megújuló energiatermelést, az újrahasznosítási terveket, a környezetbarát horgászahajók használatát.

Szolgáltatások és szolgáltatási csomagok

Hazánk felszíni vizekben gazdag. A folyók, tavak, holtágak, morotvák megfelelő alapot nyújtanak a vízi és a vízparti turizmus számára. A legjelentősebb folyók a Duna, a Tisza és a Körösök. A tavak közül a Balaton, a Tisza-tó, a Velencei-tó és néhány kimagasló horgászturisztikai helyszínnek számító vízterület, mint például a Maconkai-víztározó és tórendszere, a Deseda-tó, a Látóképi-víztározó, a Széki (Devecseri) tározó, a Lázberci-tározó vagy a Pécsi-tó.

A folyók, tavak és víztározók mellett kiemelt jelentőségű horgászturisztikai célpontot jelentenek az ágrendszerek, melyek szintén kedveltek a horgászok körében. Például Magyarország északnyugati, Szlovákiával és Ausztriával határos részén, a Duna jobb partján található térség a Szigetköz. A Szigetköz a Duna (Öreg-Duna, Nagy Duna) és a Mosoni-Duna által határolt kistája.

Az ágrendszereknél maradva, Budapest környékének egyik legkedveltebb horgászparadicsoma a Ráckevei-Duna-ág déli részén lévő makádi Ezüstpart és a tassi Rózsa-sziget. A Ráckevei Dunaági Horgász Szövetség, mint az ország legnagyobb infrastruktúrával rendelkező területi szövetsége folyamatosan dolgozik a horgászok és családtagjaik természetközeli környezetben zajló magas szintű kiszolgálásán.

A víz éltető elem, amely mágnesként vonzza az embereket, bárhol is éljenek a világon. Mindenki tudja, hogy milyen megnyugtató egy tó, egy folyó látványa és milyen fontosak a vizek nyújtotta rekreációs lehetőségek, melyekkel részletesen foglalkozik a NHTS, illetve a témakörhöz szorosan kapcsolódó, külön Nemzeti Víziturisztikai Stratégia is.

Érdekességként említhetjük a Hewlett-Packard informatikai vállalat Európára, Közel-Keletre és Afrikára kiterjedő jelentős dolgozói mintán vett kutatását, mely szerint **a vízparti nyaralásból, pihenésből visszatérő dolgozók folytatják leghatékonyabban munkájukat**. A válaszok alapján a vízparti napfürdőzés vagy egyéb rekreáció háromszor nagyobb valószínűséggel vezet fokozott munkahelyi

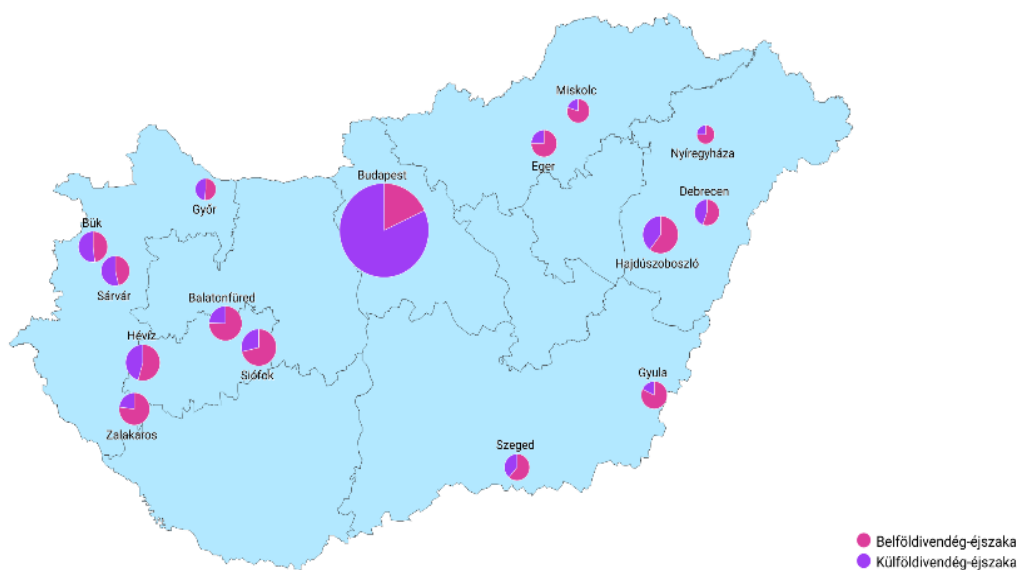
¹¹⁷Zwirn, M. – Pinsky, M. – Rahr, G. (2005): Angling Ecotourism: Issues, Guidelines and Experience from Kamchatka, *Journal of Ecotourism* 4:1, 16-31, DOI: 10.1080/14724040508668435

¹¹⁸Blamey, R.K. (2001): Principles of Ecotourism. In D.B. Weaver (ed.) *The Encyclopedia of Ecotourism* (pp. 5–22). New York, NY: CABI.

hatékonysághoz, mint a városnézéssel vagy tanulással, ismeretszerzéssel töltött szabadság és kétszer nagyobb valószínűséggel, mint az aktív pihenés vagy a kalandtúra.¹¹⁹

A KSH 2022. évi „Helyzetkép -Turizmus, vendéglátás” című kiadványa is jól mutatja, hogy **a 15 legnépszerűbb magyar város a turisztikai szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma alapján is mind vizekhez és gyógyvizekhez köthető**, ezért különösen fontos, hogy milyen vízparti környezet fogadja a vízpartra érkező turistákat.

19. sz. ábra: A 15 legnépszerűbb magyar város a turisztikai szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma alapján, 2022

A turisztikai szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák 35%-a a Budapest–Közép-Duna-vidéken, további 21%-a a Balaton köré koncentrálódott. A belföldi vendégéjszakák legnagyobb részét (28%) a Balaton turisztikai régióban töltötték el, miközben a külföldi vendégforgalom csaknem hattizede a Budapest–Közép-Duna-vidékre összpontosult. A túlnyomórészt külföldi turisták által felkeresett Budapesten közel 12 millió vendégéjszakát regisztráltak 2022-ben, míg a sorban következő három legfrekvenciáltabb városban, Hajdúszoboszlón, Siófokon és Hévízen meghaladta az 1 milliót a vendégéjszakák száma a turisztikai szálláshelyeken (www.ksh.hu). Ezen KSH adatok is alátámasztják azt, hogy a mai turisták a rendelkezésre álló egyre kevesebb szabadidejüket és anyagi erőforrásaikat olyan célpontokra helyezik, melyek évtizedek óta folyamatosan fejlődő turisztikai infrastruktúrával, vendégélménnyel és stabil szolgáltatásminőséggel várják a turistákat.

A vízpartokon elérhető infrastruktúrát igénybe vevő horgásztársadalom igényei és turisztikai elvárásai álláspontunk szerint azonos tendenciát mutatnak a teljes magyar társadalom igényeivel egy üdülés vagy horgásztúra szervezése esetén. A MOHOSZ által üzemeltetett Egységes Horgász- és Horgászszervezeti Informatikai Szolgáltató és Támogató Program (HORINFO szakrendszer) elektronikus nyilvántartása szerint 2023-ban Magyar Horgászkartyával 724.620 lakos rendelkezett, 526.381 db éves

¹¹⁹<https://www.hrportal.hu/hr/nyaralas-csokkentett-uzletmenet-vagy-igazi-kikapcsolodas-20120618.html>

állami horgászjegyet adtak ki, míg a turista állami horgászjegyek kiadása 15.947 db. Jelenleg ezen létszámadatokkal a MOHOSZ Magyarország legnagyobb hálózatos felépítésű civil szervezete, 37 nevesített állami feladat, mint közfeladat ellátója, s egyben az állami tulajdonú természetes vízterületek döntő többségének felelős halgazdálkodási és horgászturisztikai hasznosítója. Az évenként közel 10 millió rögzített tevékenységi napot jelentő sporthorgászat bizonyítottan aktív egyéni és társas szabadidős tevékenység.

Fentiekből láthatjuk, hogy a teljes lakosság közel 6%-a aktív horgász és a családtagokat is figyelembe véve az igénybevétel akár a 12-15%-ot is meghaladja. E társadalmi csoport jelentős méretéhez képest az egyetlen jelentős nagyságú és feladatellátású szervezeti rendszer, amely a rendszerváltás óta nem részesült programszerű állami fejlesztési támogatásban a vízpartok és vízparti infrastruktúra vonatkozásában. Ennek eredményeként a helyzetelemzésben megállapíthatjuk, hogy a horgászturisztikai infrastruktúra néhány vízterület, helyszín, térség kivételével országosan elmaradott. **A jelenlegi vízterületi és horgászturisztikai szolgáltatások és megoldások döntő többségükben nélkülözik fejlettség és karbantartottság tekintetében is a mai kor elvárásait.** Nem alkalmasak egy jól működő rendszer támogatására és a célcsoport igényeit kiszolgáló vonzó, informatikai megoldások befogadására sem.

A természetes folyóvizek és azok holtágai, ágrendszerei esetében jelentős horgászturisztikai potenciál van, de az alpinfrastruktúra annyira elmaradott néhány kivétellel, hogy sok esetben a horgászhelyek megközelítése is már kihívást jelent, mert a folyópartokhoz vezető utak rendkívül rossz minőségűek, vagy egyáltalán nincsenek is. Szintén kezelendő probléma, hogy **a tavak, folyók, patakok partján a vízügyi és természetvédelmi kezelők fenntartási kötelezettségei és lehetőségei sokszor nincsenek összhangban a turizmus elvárásaival.**

Napjainkban rendkívüli vonzerő a nemzetközi horgászturisztikai piacon is egy vadregényes, természetközeli horgászat lehetősége, de **a horgászat, mint termék értékesítése a célpiacok felé kizárólag úgy biztosítható, ha az adott vízterület mellett kiépítésre kerülnek komplex szolgáltatást nyújtó horgászturisztikai szolgáltatási pontok,** amelyek biztonságosan megközelíthetőek személygépjárművel, illetve a közelükben biztosítottak a vízre szállás vagy a horgászat alapfeltételei (pl.: sólyapályák, stégek, horgászati szakaszok).

A folyóvizek és a horgásztavak, állóvizek, jóléti tavak esetén is egyaránt igaz, hogy a megközelíthetőség mellett a horgászvizek többségénél a kis léptékű infrastruktúra is jelentős lemaradásban van az egyéb élményalapú szabadidős sportokhoz, vagy a természeti környezetre épülő kiszolgáló létesítményekhez, látogatóközpontokhoz viszonyítva.

A közforgalomtól el nem zárt, nonprofit horgászszervezeti hasznosításban álló horgásztavak mentén már korszerűnek számít, ha van néhány kiépített vizesblokk, illemhely, szelektív hulladékgyűjtő sziget. A közművek kiépítettségének hiányában több helyen mobil illemhelyekkel és tábori WC-kel oldják meg a horgászvízkezelők ezen alapvető szükségletnek a kiszolgálását. A jelenkor horgászturistáinak és a velük érkező családtagoknak nem tekinthető rendkívüli elvárásnak, hogy a horgászvizek mellett az alapvető szükségleteiknek higiénikus és a mai kor követelményeinek megfelelő létesítményekben tudjanak eleget tenni. A természetes horgászvizek

mentén ezen problémakör hatványozottan jelen van, ezért a horgászok számára most a vízpartokhoz közeli egyéb turisztikai létesítmények, benzinkutak jelentik a – reményeink szerint egyre inkább átmeneti – megoldást.

Hazánkban **a több ezer mozgáskorlátozott horgász számára a természetes vizeken a biztonságos és akadálymentesen megközelíthető horgászat jelenleg országosan kevés helyen biztosított.** Napjainkban az elérhető akadálymentes horgász helyek száma hazánkban nem éri el a 100-at, s ezen mennyiség – az esélyegyenlőségi irányelveket is figyelembe véve – még nem elégséges.

Jelenlegi információink szerint a teljesség igénye nélkül: a Velencei-tónál, a Tisza-tónál, Vas vármegye horgásztavainál, Ráckevei (Soroksári)-Dunán és Kaposváron találkozhatunk ilyen, a mozgáskorlátozottak részére kialakított horgász helyekkel.

Hivatalos „Access4you” tanúsítvánnyal, védjeggyel mindösszesen egyetlen horgász hely rendelkezik, ez a Csepeli Horgász Egyesület által a Ráckevei-Duna-ágon kialakított horgász hely. Az auditálás alapján az említett horgász állás megfelel a kerekesszékesek, babakocsis kismamák, idősek, mozgásukban korlátozottak számára.

Az Access4you védjegy az épített környezet akadálymentességéről nyújt részletes és megbízható információt mozgás, látás, hallás és kognitív speciális igényekkel élő emberek számára. Ez nem csak a fogyatékkal élő emberek és hozzátartozóik számára nyújt segítséget, hanem ingatlan tulajdonosoknak, cégeknek, szervezeteknek is.¹²⁰

A kerekesszékesek, idősek, mozgásukban korlátozott személyek mellett még számos nehézséggel élő polgártársunk van: gyengénlátó, vak, nagyothalló, siket, kognitív zavarral élő és segítő kutyával közlekedő emberek, akik között szintén több ezer fő horgász rendelkezik engedéllyel is, 2023-ban összesen 2.408 igazolt fogyatékkal élő horgász váltott állami jegyet, azonban a valós szám ennek többszöröse, mert az igazolás helyett jellemzően inkább kifizetik az állami horgász jegy teljes összegét is.

Az előzőekben leírt alpinfrastrukturális hiányosságok miatt a teljesen komplex szemléletű akadálymentes horgász helyekről és ezen célcsoportokra kidolgozott turisztikai helyszínekről sajnos nincs tudomásunk, a Hungary4All Akadálymentes Turisztikai Nonprofit Kft. online adatbázisában sem találtunk ilyen helyet.

Álláspontunk szerint az akadálymentes horgászati feltételek radikális javítása és azon belül az **akadálymentes horgászturizmus kialakítása** folyamatos törekvés kell, hogy legyen. A stratégiának a végrehajtása során törekedni kell arra, hogy minden idegenforgalmi termék és szolgáltatás elérhető legyen minden ember számára, függetlenül bármely fizikai korláttól, fogyatéktól vagy kortól. Ez a magán- és a köztulajdonban lévő horgászturisztikai helyszínekre egyformán vonatkozik.

Az akadálymentesség témakörében a horgászati és a horgászturisztikai területen tapasztalt valóság is azt támasztja alá, hogy **a horgászati ágazat a szükséges feladatok megvalósítására a közel 20 évvel ezelőtti EU-s csatlakozás óta még**

¹²⁰<https://access4you.io/certification>

nem kapott programszerű, központosított fejlesztési forrást. A tervezett új építményeknél teljes körű (nem projektarányos), komplex akadálymentesítést kell megvalósítani a jelenleg hatályos pályázati előírások szerint.

A horgászturisztikai infrastruktúráról és a nyújtott szolgáltatásokról, inkább azok krónikus hiányáról a MOHOSZ 2023. évi országos felmérésének adatai az alábbi képet mutatják 555 horgászvizet hasznosító szervezet adatszolgáltatása alapján.

11. sz. táblázat: Vízparti infrastruktúra elemek a kérdőíves megkérdezés alapján

Vízparti infrastruktúra/szolgáltatás típusa	Válasz
Horgászjegy értékesítés a vízparton	7
Horgászcsikk, csali értékesítés	3
Horgászszerszög bérlési lehetőség	1
Horgászhely foglalási lehetőség	1
Kikötőbérlési lehetőség	1
Sólyázási lehetőség	3
Csónakbérlési lehetőség	3
Tűzrakóhely	11
Esőbeálló	7
Áramvételezési pont	9
Kommunális blokk (hideg/meleg vizes mosdó, zuhanyzó)	6
Mobil WC	2
Belső parkoló	11
Horgász versenypálya	1
Halak feldolgozására alkalmas hely, eszköz	4
Akadálymentes horgászhely/stég	3
Horgászhelyre történő „szerviz” (étel, ital, csali stb. kiszállítás)	3
Családbarát kiegészítő szolgáltatások (játsszótér, strand)	4
Vezetett horgásztúra szervezés	1

Forrás: Kérdőíves megkérdezés

Az országban jól megfigyelhető, hogy az eltérő kiépítettség miatt az egyes horgászterületek döntően csak regionális vonzerőként funkcionálnak és térségi szinten tudnak hatást elérni.

A horgászati szolgáltatás nyújtása jelentős haltelepítési és halőrzési költségekkel jár, melyre főként a horgász területi jegyekből befolyó bevételek nyújtanak fedezetet. A hiányos és korszerűtlen infrastruktúra miatt a szolgáltatási spektrum is erősen a horgászatra korlátozódik a hasznosítók esetében, így a többlétszolgáltatásokból eredő bevételek szerény mértéket jelentenek. Azon vízhasznosítóknál, ahol a szűkös külső anyagi források mellett, de tudatos munkával, tulajdonosi szemlélettel létre tudtak hozni a horgászokat és családtagjaikat kiszolgáló jóléti infrastrukturális elemeket és azokat – a horgászati szezonban – aktívan működtetik, azon területek felkarolását és fejlesztését kell az NHTS egyik fő fókuszának tenni.

Az NHTS szemlélete szerint **döntően a már jól működő horgászati helyszíneket, mint jó gyakorlatokat kell továbbfejleszteni és hálózatba rendezni, hogy kiépüljön egy országos alapszintű hálózat**, ami minden nagyobb térségben tudja biztosítani a hazai – vidéki turizmus erősödését és **a horgászok mellett kiegészítő kiszolgálója tud lenni egyéb természetközeli szabadidősportoknak is** (vízi túrázás, természetjárás, kerékpározás stb.).

Az NHTS megvalósítása során arra kell törekedni, hogy a létrehozott új horgászturisztikai infrastruktúra és szolgáltatások működtetése során **lehetővé váljon az önálló, folyamatos állami segítség és a további tulajdonosi tökebefektetés nélküli, hosszú távú, fenntartható gazdálkodás** az új szolgáltatások vonatkozásában is.

A horgászszervezetek kérdőíves megkérdezésének eredményei

A felmérést 2023 augusztusában készítettük, melyben 555 horgászszervezet vett részt, valamint néhány, vízparti szálláshelyet működtető vállalkozó. Tekintve, hogy a 2022. év végén 26 önálló jogi személy területi tagszövetség, rajtuk keresztül pedig 1.217 horgászegyesület tartozott a MOHOSZ szervezeti rendszerébe, a kitöltési hajlandóság magasnak tekinthető (42,2%).

A válaszadó szervezetek közül 17 volt tagszövetség, 4 horgászszálláshelyet üzemeltető vállalkozó, két speciális jogállású tag, míg a többiek horgászegyesület nevében válaszoltak.

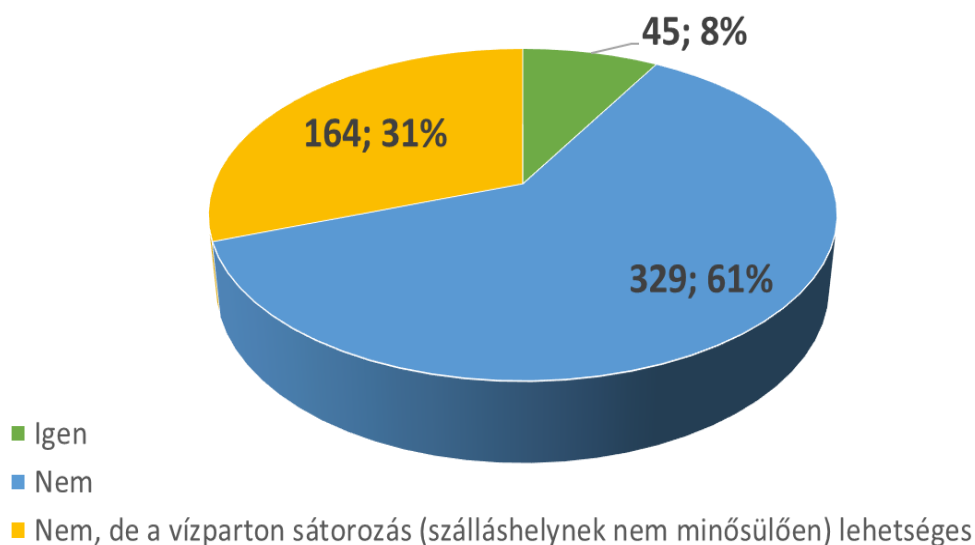
12. sz. táblázat: A kérdőív kitöltőinek vármegyéenkénti megoszlása

Vármegye	Válaszadók száma
Bács-Kiskun vármegye	46
Baranya vármegye	19
Békés vármegye	26
Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye	35
Csongrád-Csanád vármegye	24
Fejér vármegye	29
Győr-Moson-Sopron vármegye	38
Hajdú-Bihar vármegye	23
Heves vármegye	19
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye	32
Komárom-Esztergom vármegye	29
Nógrád vármegye	20
Pest vármegye	71
Somogy vármegye	24
Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye	22
Tolna vármegye	27
Vas vármegye	11
Veszprém vármegye	41
Zala vármegye	19
Összesen:	555

Forrás: Saját szerkesztés kérdőív adatai alapján

A válaszok 521 vízterületet érintenek. A kitöltők közül 61% nem üzemeltet szálláshelyet, 31% nem üzemeltet ugyan szálláshelyet, azonban a vízparton van sátorozásra lehetőség; és mindössze 8%, azaz 45 szervezet jelölte válaszában a szálláshely üzemeltetést (19. sz. ábra).

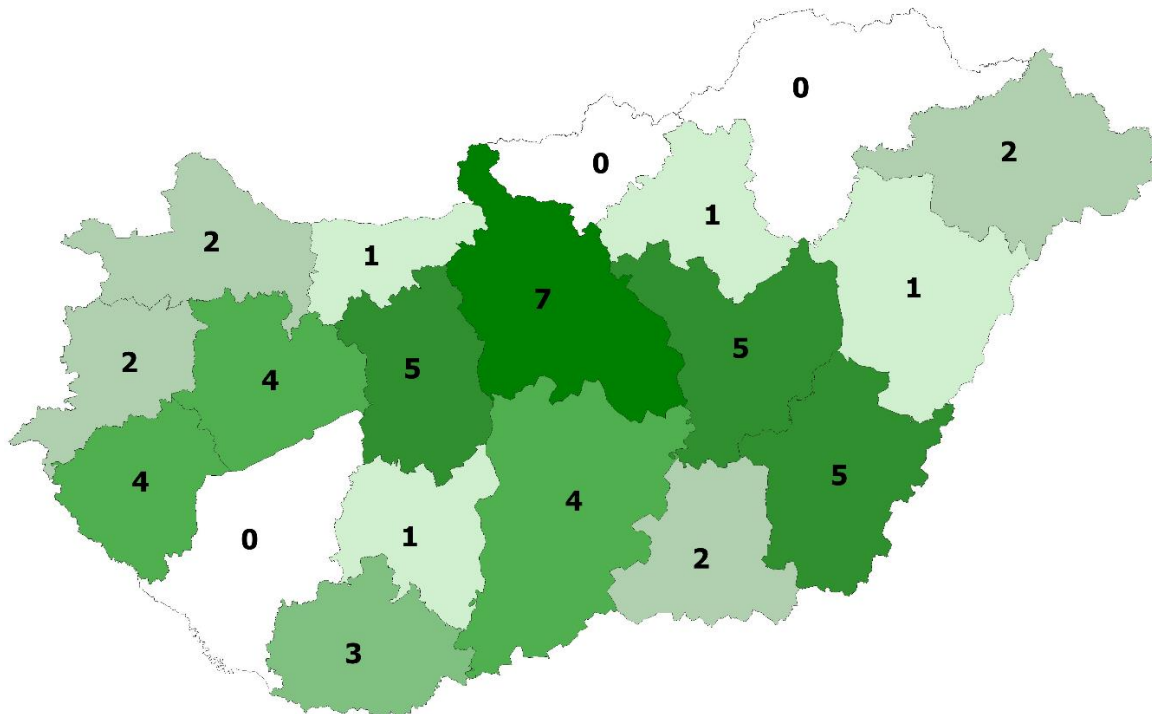
20. sz. ábra: A szálláshely-üzemeltetők aránya

Forrás: Saját szerkesztés, a kérdőív adatai alapján

A kutatás I. szakaszában a fent említett kérdés szűrőkérdésként funkcionált, tehát az I. szakaszban csakis azon 49 eset kerül elemzésre, amely az igen válaszlehetőséget jelölte meg.

21. sz. ábra: A felmérésben résztvevő önálló szálláshelyek üzemeltetőinek száma vármegyei szemléltetésben

Forrás: Saját szerkesztés, a kérdőív adatai alapján

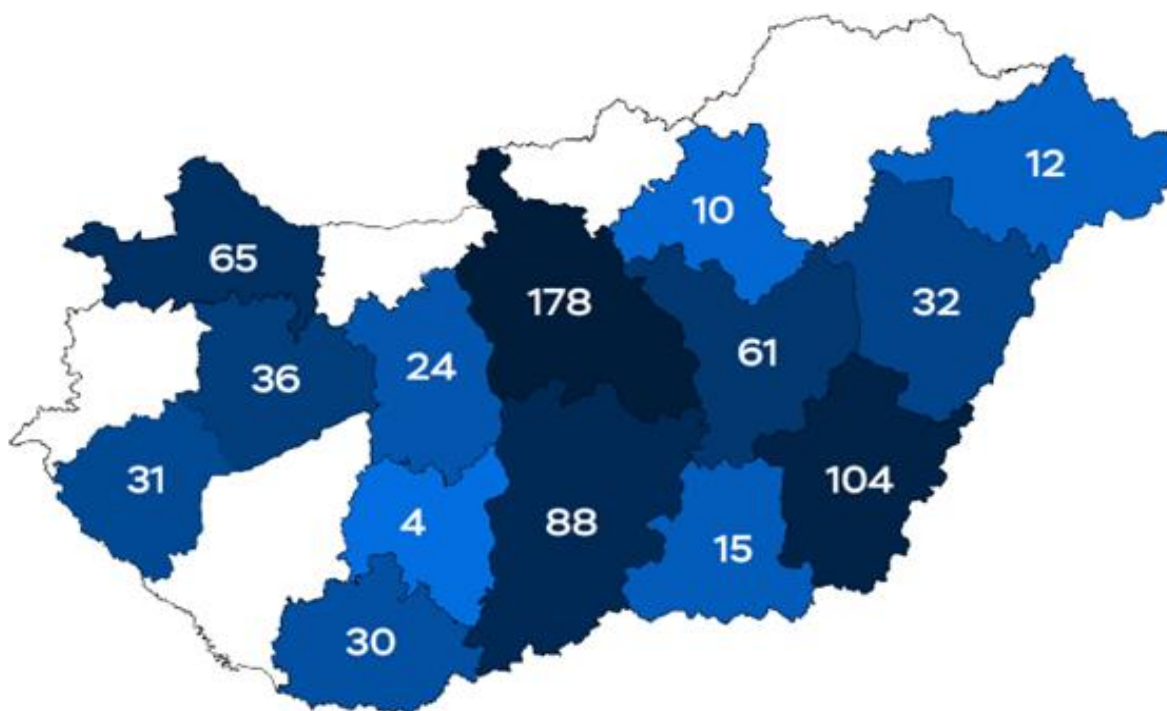
Jól látható – nem meglepő módon –, hogy a válaszadók közül a legtöbben Pest vármegyében üzemeltetnek szálláshelyet, de az Alföldön is relatív magas az arány (20. ábra).

A szálláshelyek típusát illetően leggyakoribb az „egyéb szálláshely” kategória, 26 említéssel, mely jól mutatja, hogy inkább a profil (azaz a horgászati lehetőség) az elsődleges, nem pedig a szálláshely minőségi szolgáltatása. Ezt vizsgálva továbbberősíti, hogy 10 említéssel a magánszálláshelyek követik az egyéb kategóriát, 5-en üzemeltetnek közösségi szálláshelyet, 3 szervezet üdülőháztetelet, és 1-1 említés érkezett a kempingre és a panzióra.

A felvetést – miszerint a horgászati profil, nem pedig a szálláshely szolgáltatásai és minősége az elsődleges szempont – erősíti, hogy a legtöbb esetben (21 említés) közvetlenül a vízparton helyezkednek el a szálláshelyek, vagy a vízparttól 200 méteren belül (szintén 21 említés). 1-1 válasz érkezett mind a 200-500 méteres körzet, mind pedig az ennél távolabbi távolságkategóriákra. Ezen szálláshelyek átlagosan 5 szobával rendelkeznek ($\bar{x} = 4,90$; $\delta = 4,26$; $\min = 1$; $\max = 21$).

Férőhelyek tekintetében az Alföldre helyeződik a hangsúly. Az alföldi vármegyékben 312 férőhelyet biztosítanak a szálláshelyszolgáltatással rendelkező válaszadók, Pest vármegyében 178-t, a Dunántúlon 190 férőhely számolható össze, ebből a legtöbb Győr-Moson-Sopron vármegyében.

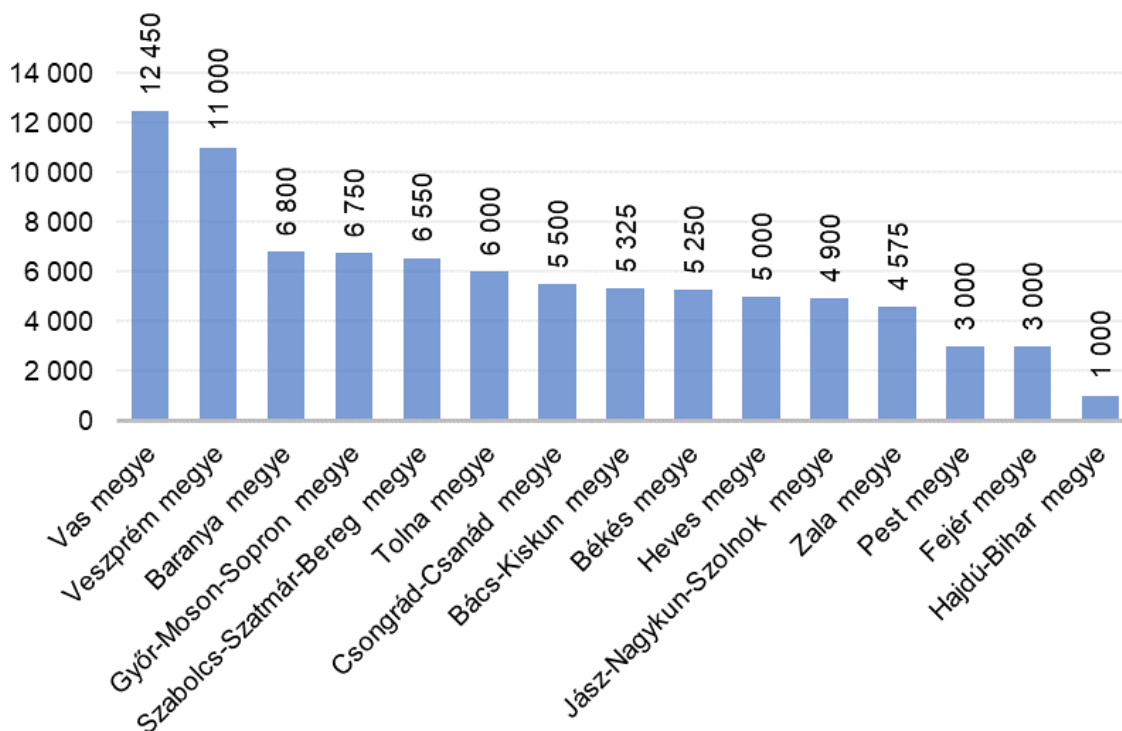
22. sz. ábra: A férőhelyek száma vármegyei eloszlásban

Forrás: Saját szerkesztés, a kérdőív adatai alapján

A szálláshelyek átlagára a minta alapján 5.806 Ft/fő/éj volt, relatív kis, 2.879 Ft szórással, mindazonáltal érdekes, hogy a Vas vármegyei szervezet kimagasló, 12.450 Ft-on kínálja szálláshelyeit, Budapesten ezzel szemben az átlagár 3.000 Ft volt.

23. sz. ábra: Az átlagárak megoszlása vármegyénként

Forrás: Saját szerkesztés, a kérdőív adatai alapján

A szezonáltság megoszlása közel arányos. Pozitív, hogy 16 szálláshely – azaz a szálláshelyet üzemeltető minta ~36,3%-a – 10-12 hónapos nyitvatartással rendelkezik, 15 (~34%) szálláshely 4-6 hónapon keresztül tart nyitva, 13 pedig (~29,5%) 7-9 hónapon keresztül.

A kihasználtság közel 50%-os. A nyitvatartási időszak alatt 49,16% az átlagos (szórás 28,77%) kihasználtság a szálláshelyeken. A leginkább kihasznált szálláshelyüzemeltetők Heves (80%), Jász-Nagykun-Szolnok (66%), Veszprém és Győr-Moson-Sopron (65-65%) vármegyékben találhatók, míg a legkevésbé kihasználtak Hajdú-Bihar (10%), Tolna (15%) és Szabolcs-Szatmár-Bereg (25%) vármegyékben.

Visszatérve a teljes mintára adódik a kérdés, miért ilyen alacsony az aránya a szálláshelyet üzemeltető szervezeteknek? A mikrokörnyezet logikusan hathat arra, hogy egy szervezetnek egyáltalán célszerű-e üzemeltetnie szálláshelyet, így célszerű elvégezni egy összefüggésvizsgálatot. A két változót vizsgálva („Üzemeltet-e szálláshelyet?” és „Van-e más szálláshely az Önök közelében?”) megállapítható, hogy van összefüggés a tényezők között.

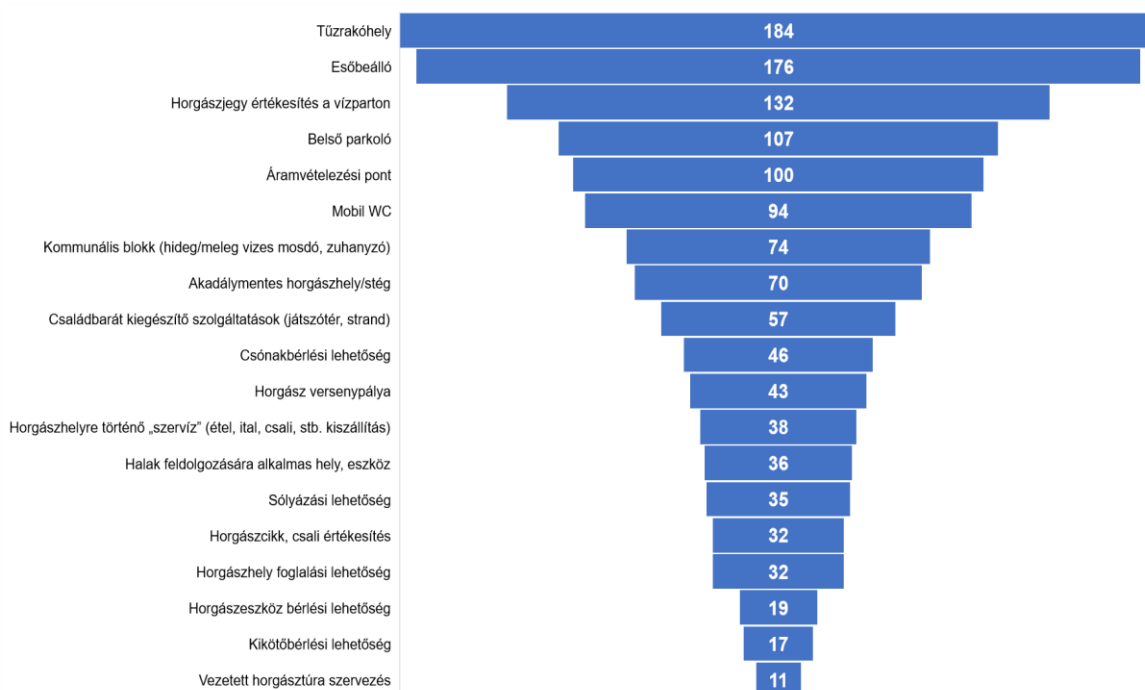
Statisztikailag szignifikáns összefüggés mutatkozott a két változó között, bár az R-négyzet statisztika 0,0148, ami azt sugallja, hogy az összefüggés viszonylag gyenge. Mindazonáltal **megállapítható, hogy amennyiben van más alternatíva a vízpart közelében, kevésbé rendelkeznek a szervezetek saját üzemeltetésű szálláshellyel.** Ezt a rendezőelvet az NHTS is támogatja.

Az arány nem pusztán a szálláshelyek aspektusában nevezhető alacsonynak. A vendéglátás szolgáltatásokat felmérő kérdésre 531 válasz érkezett, melyből 493 nemleges, így elmondható, hogy a vendéglátás szolgáltatások terén sem nagy a horgászszervezetek kínálati állománya, ám azon kevesek között, akik mégis üzemeltetnek vendéglátó egységet, jellemző a büfé (18 említés), az étterem (11 említés), és végül a büfé vagy „streetfood” jellegű étkezés (7 említés), melyek közül 19 szolgáltató egész évben nyitva tart, 17-en pedig szezonálisan. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a horgászturisták igényei ne lennének kiszolgálva, lévén más, azaz nem horgászszervezetek által üzemeltetett vendéglátóegység fellelhető minden válaszadó környezetében – jóllehet többségük (347 válasz szerint) a parttól több, mint 500 méteres távolságban, tehát nem kifejezetten a horgászturisták számára került kialakítva.

A teljes mintában 212 válaszadó által reprezentált szervezet nyilatkozott úgy, hogy nincsenek horgászturisztikai szolgáltatásaik. Mindazok, akik viszont rendelkeznek egyéb – tehát nem szálláshely vagy vendéglátás – szolgáltatásokkal, elsődlegesen a tűzrakóhelyet (184 említés), az esőbeállót (176), valamint a horgászjegy értékesítés a vízparton (132 említés) lehetőségeket említették.

Legkevesbé kínált szolgáltatás a horgászszerszökbérletési lehetőség (19), a kikötőbérletési lehetőség (17) és a vezetett horgásztúra szervezés (11).

24. sz. ábra: A biztosított horgászturisztikai szolgáltatások gyakorisága

Forrás: Saját szerkesztés, a kérdőív adatai alapján

A szolgáltatások biztosítása és minősítése érdekében 346 kitöltő jelezte, hogy a jövőben részt venne egy támogatott horgászturisztikai fejlesztésben. Közülük többeknek (268 említés) eszköz, berendezés vásárlás költsége jelentené a legnagyobb segítséget a támogatási formák közül, de az építés, felújítás költsége is jelentős (240 említés). A megújuló energiaforrások beszerzésének, telepítésének költsége 170 említéssel; a marketing, pr-tevékenység költsége 104 említéssel; az

immateriális javak pedig 91 említéssel kerültek megnevezésre. A kitöltők közül azonban mindössze 41 (azaz a támogatással élni kívánók 11,84%-a) jelölte, hogy az előzőekben felsorakoztatott fejlesztések megvalósításához rendelkezik már ajánlatokkal, kidolgozott, esetleg engedélyes tervekkel, melyekhez megközelítőleg átlagosan 15% önerőt tudnának kigazdálkodni vissza nem térítendő támogatás esetén.

Visszatérítendő támogatások viszonylatában (n=333) a minta szereplőinek mintegy 30%-a élne csak a lehetőséggel (102), míg 70%-uk (231) nem.

A horgászok kérdőíves megkérdezésének eredményei

A társadalmi vita keretében a nyílt kérdőíves megkérdezés célja a horgászok szokásainak, igényeinek felmérése, a halgazdálkodásról, vízterületekről, infrastruktúráról és a szolgáltatásokról alkotott véleményük rögzítése, valamint különböző célcsoportok meghatározása volt úgy, hogy mindezek segítségével le is lehessen határolni az NHTS fejlesztési célokat.

A kérdőíves megkérdezés 2023. szeptember 13. és október 10-e között zajlott le, online módon. A kérdőívet elsődlegesen a MOHOSZ Facebook oldalán osztottuk meg, de mind a tagszövetségek, mind az egyesületek részt vettek a terjesztésében a saját oldaluk segítségével. Kérdőívünket összesen 4494 fő töltötte ki, melyből az értékelhető végül 4491 volt, de mivel a magasabb kitöltési hajlandóság elérésének szándéka miatt nem voltak kötelezően kitöltendő válaszok, így egyes kérdéseknél lehetséges volt alacsonyabb kitöltési szám, melyet az egyes kérdések értékelésénél figyelembe vettünk. Az eredmények nem tekinthetők reprezentatívnak, de a nagy számú kitöltés lehetővé teszi a horgászokra való következtetések levonását. A kérdőív kiértékelésére SPSS és JMP statisztikai szoftverekkel került sor.

A minta bemutatása

A kérdőív kitöltőinek 93,5%-a volt férfi, 6,5%-a nő. A mintában a nők némiképp alulreprezentáltak, mivel a HORINFO szakrendszer adatai alapján elkészített horgász korfa alapján a nők aránya ennek több, mint a kétszerese. Legmagasabb létszámban az X és Y generáció töltötte ki a kérdőívet, de a többi generáció is nagy számmal képviselteti magát, mint ahogy az iskolázottság, a foglalkozás, a lakóhely és a jövedelmi helyzet szerinti megoszlás tekintetében is. A horgászközösségnek azonban az utóbbiak tekintetében nem ismerjük a megoszlását, így nem mondhatjuk a kérdőív eredményeire, hogy reprezentatívak, de összességében a számosság okán le tudtuk vonni a szükséges szakmai következtetéseket.

13. sz. táblázat: A kérdőívet kitöltők nem, családi állapot, átlagéletkor, iskolai végzettség, foglalkozás, lakhelytípus és gazdasági helyzet szerinti megoszlása

Összes kérdőívet kitöltő	4 494 fő
Nem	%
Nő	6,5
Férfi	93,5
Családi állapot	%
Egyedülálló	12,6
Házass, élettársi kapcsolatban élő	82,7
Elvált	3,6
Özvegy	1,0
A kitöltők átlagéletkora 44,8 év (szórás: 13,5)	%
Csendes (78 -)	1,0
Baby Boomer generáció (59 - 77)	9,1
X generáció (42 - 58)	30,1
Y generáció (28 - 41)	44,3
Z generáció (16 - 27)	15,2
Alfa generáció (1 - 15)	0,4
Legmagasabb iskolai végzettség	%
8 általános vagy kevesebb	3,0
Szaktunskásképző	23,9
Szakközépiskolai, gimnáziumi érettségi	42,5
Főiskola, egyetem	30,5
A válaszadók foglalkozása	%
Vállalkozó	11,7
Fizikai foglalkozású alkalmazott	33,6
Szellemi foglalkozású alkalmazott	24,4
Alkalmazásban álló vezető	10,9
Tanuló	3,3
Nyugdíjas	10,8
Munkanélküli	1,0
Háztartásbeli	0,4
Egyéb	3,9
Lakhely típusa	%
Főváros	13,4
Megyeszékhely	17,1
Város	42,6
Falu	26,9
Gazdasági helyzet	%
Jövedelmemből jól megélek, félre is tudok tenni	36,9
Jövedelmemből kijövök, de félre nem tudok tenni	49,6
Nehezen jövök ki a havi jövedelmemből	11,7
Jövedelem nem fedezi a havi szükségleteimet	1,9

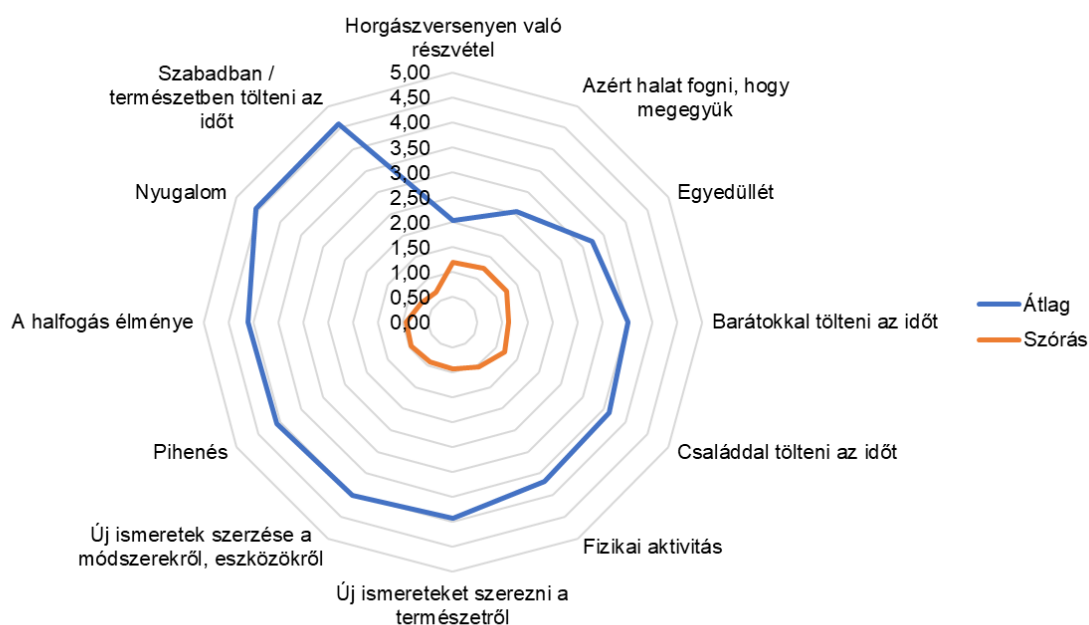
Forrás: Saját szerkesztés, a kérdőív adatai alapján

Eredmények

Általánosságban megállapítható volt a horgászokról, hogy többségük 6-15 éves korában kezdett el horgászni (61%) és 84%-uk válaszolta, hogy van a családjában rajta kívül horgász. Átlagosan 38 napot – azaz több mint egy hónapot! – horgásznak az év során. Egy 2014-es kérdőíves megkérdezés szerint, melyben a szerzők 1.439 horgászt kérdeztek meg, a válaszadók 40%-a több mint 50 napot, 36%-a 21-50 napot, 20%-a 11-20 napot, 4%-a 0-10 napot horgászott¹²¹.

11%-uk hetente többször horgászik, 26%-uk hetente legalább egyszer, 41%-uk pedig havonta legalább 1-2 alkalommal. 85%-uk horgászott a kérdőív kitöltését megelőző hónapban is. A horgászat során a legfontosabb motiváció, hogy a horgász a szabadban, a természetben töltheti az időt. (1-5 fokú skálán mérve, átlag(\bar{x})=4,58; szórás(σ)=0,69) és a nyugalom (\bar{x} =4,55; σ =0,74), de természetesen közvetlenül mögöttük ott van a halfogás élménye (\bar{x} =4,11; σ =0,94). A horgászat átalakulása tetten érhető a válaszokban, hisz a skálán nagyon hátra szorult az a motiváció, hogy a horgászat elsődleges motivációja a hal elfogyasztása lenne. A nagyon alacsony átlag (\bar{x} =2,55) mellett a legmagasabb szórással rendelkezik ez a tényező, (σ =1,25), ami azt jelenti, hogy van egy kisebbség (20%), aki kimondottan a táplálékszerzés miatt horgászik, de többségüknek ez a legkevésbé fontos motiváció.

25. sz. ábra: Az egyes tényezők fontossága a horgászat motivációjaként

Forrás: Saját szerkesztés, a kérdőív adatai alapján

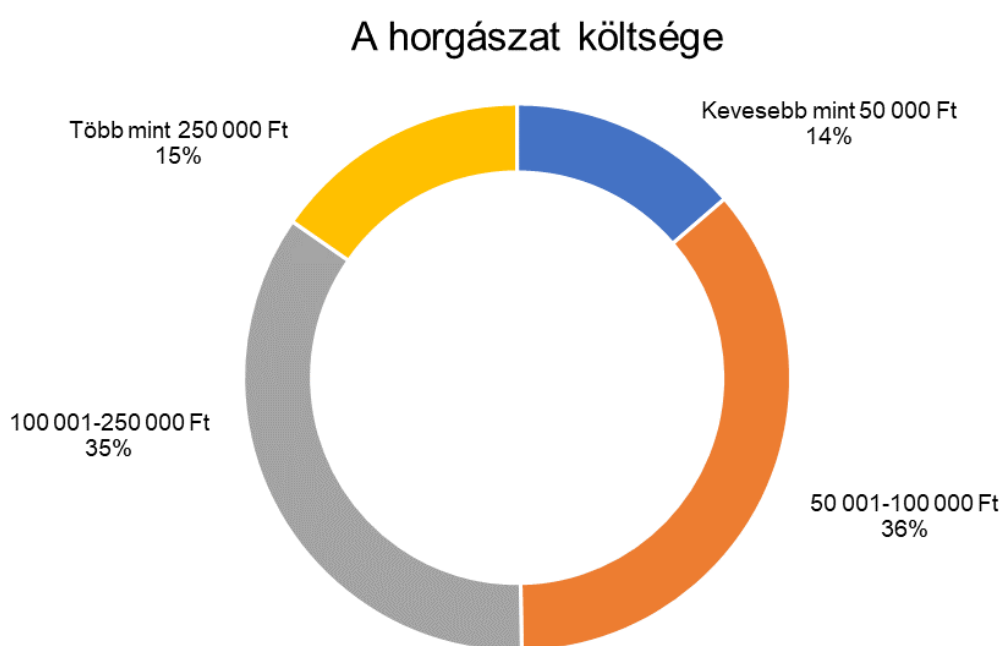
A horgászok 3/4-ének a horgászat fontos szerepet tölt be az életében (74,6%). Azt, hogy olykor nem jutnak ki a vízpartra, leginkább a munkahelyi és családi elfoglaltságok okozzák, olykor az időjárás vagy annak következménye (pl.: folyók

¹²¹Ivancsó-Horváth, Zs. - Ercsey, I. (2016): A Regional-Based Analysis of Angling Tourism International Leisure Review, 5:1, pp. 71-98.

áradása, tavak befagyása) is akadályozó tényező lehet. Sokan jelölték meg az anyagi okokat is annak ellenére, hogy többségük saját anyagi helyzetéről pozitívan vagy optimistán nyilatkozott.

A horgászattal kapcsolatos költségekre több kérdésben is kitértünk. Elsőként összességében vizsgáltuk meg az éves költsést, melybe csak kimondottan a horgászattal kapcsolatos költségeket kellett megbecsülniük a válaszadóknak. Közel azonos mértékben jelölték az 50.001-100.000 Ft és a 100.001-250.000 Ft éves költséget. Ennek a költségnek a legnagyobb részét a területi jegyek, horgászcsalik és felszerelések adják, de szerepel a felsorolásban a horgásztúrák, horgásztúravezetők költsége is.

26. sz. ábra: A horgászat éves becsült költségei

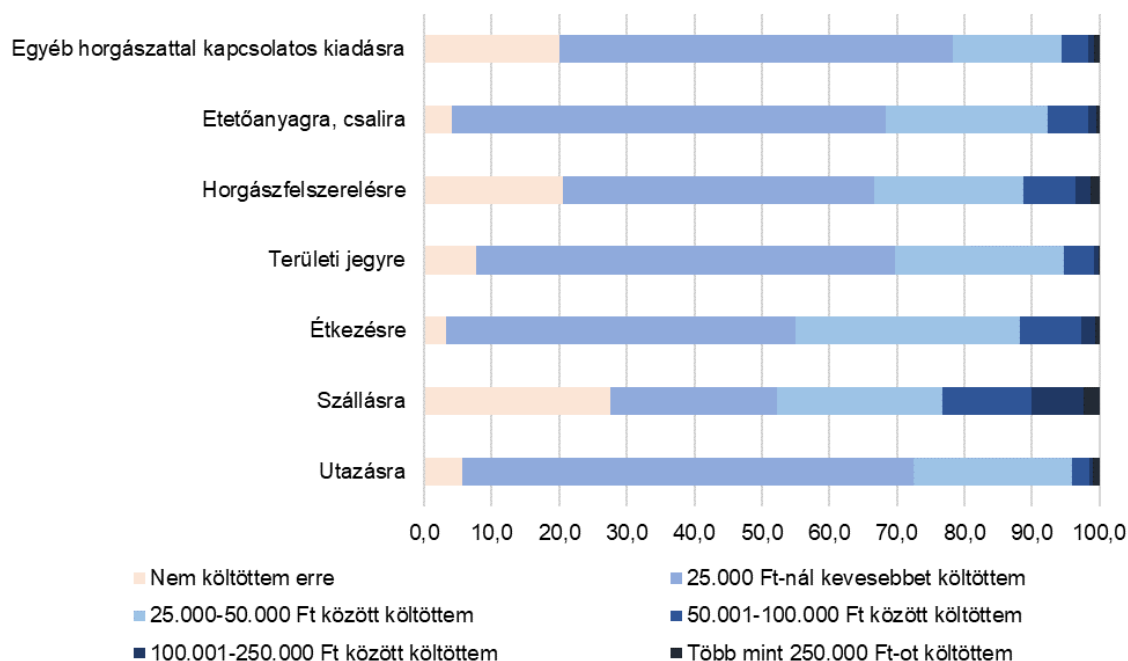

Forrás: Saját szerkesztés, a kérdőív adatai alapján

Kimondottan a horgászutazásokat vizsgálva megállapítható, hogy bár a horgászoknak közel 30%-a szállásra ilyenkor sem költ, viszont akik költenek, ott összességében a horgászutazás költségéből a legnagyobb összeget a szállás és az étkezés teszi ki. Itt meg kell azonban jegyezni azt is, hogy jelenleg, mint azt korábbi szervezeti kérdőívünk már jelezte, nehéz helyzetben vannak a horgászathoz szállást kereső horgászok, mert a vízparton kevés olyan horgászbarát szállást találnak, melyek a horgászathoz kapcsolódó kiegészítő szolgáltatásokat is biztosítani tudják (pl.: horgászcsikk kölcsönzés, halpucolás lehetősége, a hal tárolása, csalitárolás). **A horgászturisztikai keresletnek megfelelő célzott fejlesztéseket azonban minden esetben oly módon célszerű végrehajtani, hogy azok egyfajta találkozási pontként a helyi lakosság és a legtöbb célcsoport számára (túrázók, vízi turizmus, kerékpáros turizmus stb.) is megfelelő szolgáltatásokat és adott esetben szálláshelyet biztosítsanak.**

27. sz. ábra: Horgászatutazások költségi szerkezete

Horgászatutazások költségi szerkezete

Forrás: Saját szerkesztés, a kérdőív adatai alapján

Több szempontból vizsgáltuk a horgászat helyszínét. Minden egyes kérdés esetén egy 5 fokú skálán kellett értékelni az adott vízén történő horgászat gyakoriságát. Most a „gyakran” és „többnyire ott horgásznak” válaszokat összegezve mutatjuk be a horgászati helyszíneket.

A válaszok azt mutatják, hogy a válaszadók többsége az egyesülete vizén, vagy más horgászszervezeti kezelésű vízén horgászik. 44,1% válaszolta, hogy gyakran, vagy többnyire egyesületi vízén horgászik, egyéb horgászkezelésű vízén ez az arány 32,2%, míg magántavakon ez csak 26,9%, annak ellenére, hogy a magántavak megítélése pont a biztosított kiegészítő szolgáltatások okán inkább jó a horgászok körében. A távolságot tekintve elmondható, hogy a legtöbben a lakóhely környéki vizeket részesítik előnyben, elsősorban a tavakat (38,8%), de gyakran horgásznak lakóhely közeli folyóvízen is (32,8%). 25 km-nél távolabbi tóra a válaszadók 28,9%-a jár gyakorta, míg folyóvízre 22,6%.

Néhány kiemelt természetes vízterületet külön megvizsgáltunk, így a Balatont, a Tisza-tavat, a Velencei-tavat, a Dunát, a Ráckevei Soroksári Dunát, a Szigetköz-ágrendszert, a Tiszát, valamint a Körösöket. Az említett vizek közül a Duna, a Balaton és a Tisza volt a leglátogatottabb a megkérdezettek körében.

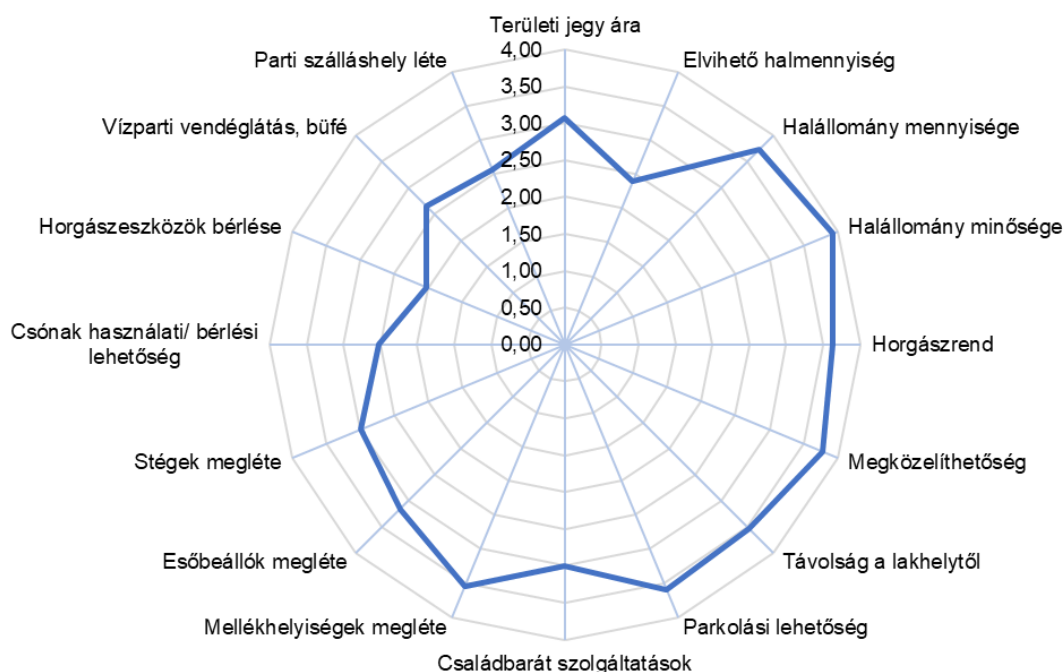
Vizsgáltuk a külföldi horgászatok mértékét is. Megállapítható, hogy a magyarok többségére (86,4%) egyáltalán nem jellemző, hogy külföldön is horgászna.

Megerősítésre került, hogy a horgászat helyszínének kiválasztásakor az ár az egyik legkevesbé meghatározó tényező, sokkal fontosabb a halállomány mennyisége és minősége, a megközelíthetőség, a parkolási lehetőségek és a

helyszínen lévő, a horgászathoz kapcsolódó kényelmi szolgáltatások. Ez minden tekintetben a már meglévő szálláshelyek, szolgáltatási pontok fejlesztését és az újonnan építendő horgász igényeknek (is) megfelelő kialakítását vetíti előre.

28. sz. ábra: A horgászat helyszínének kiválasztásakor az egyes tényezők fontossága

A horgászat helyszínének kiválasztásakor az egyes tényezők fontossága

Forrás: Saját szerkesztés, a kérdőív adatai alapján

A horgászok a válaszadás tanúsága szerint hajlandóak viszonylag nagyobb távolságra is utazni a lakóhelyüktől a horgászat miatt, 46%-uk akár 100 km-nél is messzebbre. **A válaszadóknak 38%-a szokott legalább 3 napos horgásztúrára menni, ez a hajlandósági mutató más turisztikai ágazatok összevetésében is jónak mondható.**

Megvizsgáltuk mind Magyarországon, mind külföldön a kedvelt úti célokat. Az említési gyakoriság alapján szöfelhőket készítettünk, melyek megmutatják a legnépszerűbb hazai és külföldi desztinációkat, utóbbiakat, mint versenytársainkat.

annak közelében is nehéz olyan szálláshelyet találni, mely szívesen fogadja a horgászokat. A rendelkezésre álló szálláshelyek döntő többsége magán szálláshely, de nem feledkezhetünk meg a második lakásos szálláshelyekről sem.

Az infrastrukturális fejlesztések és benne a horgászbarát szálláshelyek kialakítása, ezek szükségessége több fontos okra vezethető vissza a horgászturizmusban:

- A horgászturizmus egyre népszerűbbé válik Magyarországon és egyre több ember választja ezt a tevékenységet szabadidős tevékenységként vagy üdülési céllal. Ennek eredményeként növekszik az igény a horgászati szolgáltatásokra és szállásokra.
- A modern horgászok világszerte kényelmes és jól felszerelt szálláshelyeket keresnek, ahol kényelmesen pihenhetnek horgászat közben. Az infrastrukturális fejlesztések lehetővé teszik, hogy a horgászoknak minden (számukra szükséges) kényelmi szolgáltatás és felszerelés rendelkezésre álljon.
- A horgász szálláshelyek kialakítása és az infrastrukturális fejlesztések lehetőséget teremtenek új turisztikai célpontok létrehozására és fejlesztésére. Ezek a fejlesztések segíthetik a turizmus diverzifikálását és a régió vonzerejének növelését.
- A horgász szálláshelyek és infrastrukturális fejlesztések gazdasági előnyöket hozhatnak a helyi közösségeknek, például új munkahelyek létrehozásával, helyi vállalkozások támogatásával és a turizmus által generált bevétel növelésével.
- Az infrastrukturális fejlesztések során lehetőség nyílik a környezeti fenntarthatóság szempontjainak figyelembevételére és a környezeti károk minimalizálására, például az ökológiai lábnyom csökkentésével és a természeti területek megőrzésével.

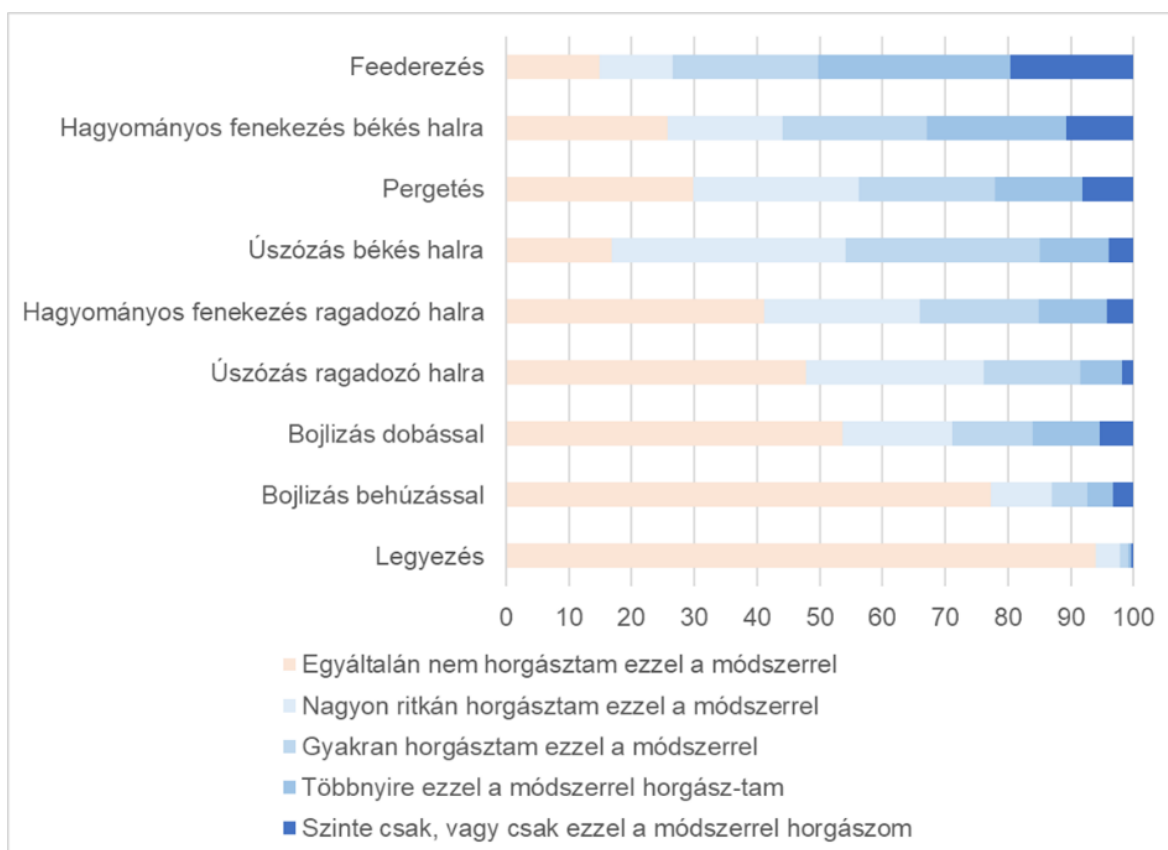
Az infrastrukturális fejlesztések és a horgász szálláshelyek kialakítása kiemelten fontos lépés a horgászturizmus további fejlődése és fenntarthatósága szempontjából és így hozzájárul a helyi közösségek gazdasági és társadalmi fejlődéséhez is.

Célcsoportok vizsgálata

A horgászok a kívülállók számára homogén csoportot alkotnak, de ez korántsem így van. Sokféle szempont szerint lehet szegmentálni őket, így a horgászmodszerek, a halfajok, a választott vízterületek vagy a horgászattal kapcsolatos attitűdjeik alapján.

Kérdőívünkben kitértünk a módszerek vizsgálatára. A legnépszerűbb horgászmodszerek jelenleg a feederezés, melyet a békés halra történő hagyományos fenekezés követ, majd a pergetés, a némileg hátrébb szorult az úszós horgászat, a bojlizás és a ragadozó halra való fenekezős horgászat, végül a legyezést pedig – nyilván a hazai természeti adottságoknak megfelelően (pisztrángos jellegű vizek hiánya) – elenyésző számú horgász űzi.

31. sz. ábra: Az egyes horgász módszerek népszerűsége a válaszadók körében

Forrás: Saját szerkesztés, a kérdőív adatai alapján

Ha mélységében vizsgáljuk a horgászat körülményeit, akkor azt láthatjuk, hogy a legtöbben partról horgásznak és leginkább nappal, de 23,7%-uk szívesebben horgászik éjjel (is). Jelentős, 25,4%-a a horgászoknak többnyire a több napos horgászatokat részesíti előnyben!

Azt, hogy mennyire nagy jelentőséggel bírának a turizmus fejlődésében a fejlesztések, jelzi, hogy 48,8%-uk számára kiemelten fontos a jól kiépített vízpart. A válaszadók jelenleg nagyon kis számban vennének igénybe horgász túravezetőt, de ez a szolgáltatás külföldön és a külföldiek körében viszont már egyre általánosabb. A válaszadók jelzései alapján törekedni kell a telepítések diverzifikálására, mert alig 11,6%-ra jellemző, hogy egy halfajra specializálódott, ezzel szemben 72,8%-uk olyan helyre megy szívesen horgászni, ahol sokféle halfaj él. Fontos a helyszín kiválasztásánál, hogy biztos legyen a fogás és minél több kapás legyen, még ha a halak nem is mindig nagyok, de azért ez utóbbi sem elvetendő, mert 32,7%-uk számára kimondottan fontos a nagyhal fogása. **A helyszín kiválasztásában meghatározó a környezet, mivel sokuk (47,9%) számára egy horgászutazás akár halfogás nélkül is tökéletes lehet. A horgászat társas voltát pedig mi sem bizonyítja jobban, hogy 43,7%-uknak legfontosabb a jó társaság.**

A horgászokat klaszterelemzés segítségével 3 csoportra osztottuk, melyeket a jellemzőik alapján a következőképpen neveztünk el: szórakozás orientáltak, trófea orientáltak, nyugalmat keresők.

Az egyes klaszterek jellemzése:

1. klaszter – Szórakozásorientáltak

- Preferálják azokat a helyeket, ahol sokféle halat lehet fogni.
- Inkább örülnek a sok kapásnak és a kisebb halaknak.
- Fontosabb a szép környezet és a jó társaság.
- A fogott halat sok esetben el is fogyasztják.

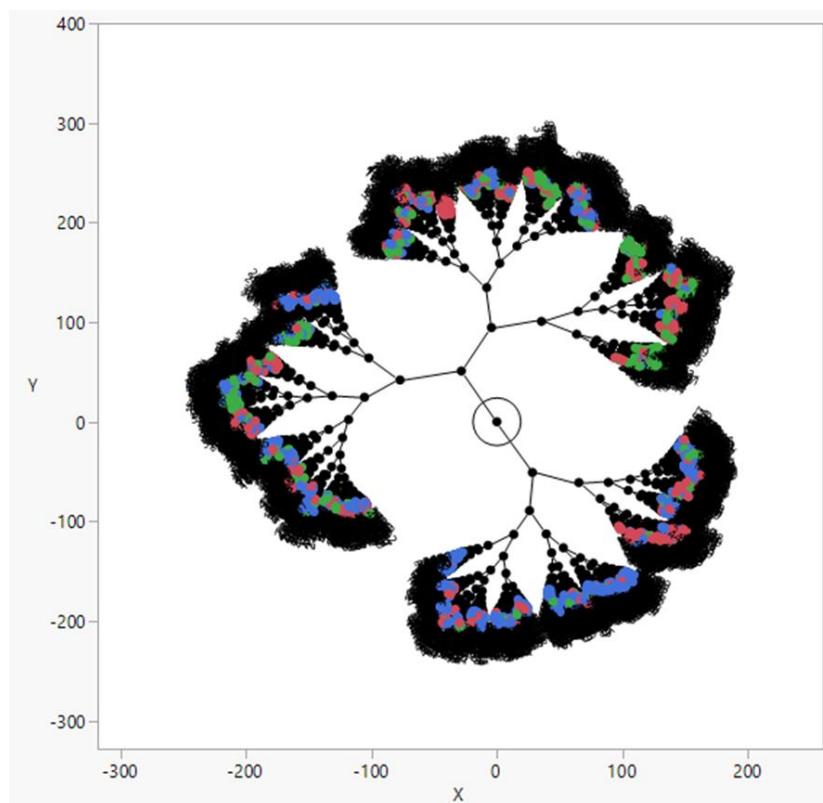
2. klaszter – Trófeaorientáltak

- Inkább a nagy halak fogása teszi őket elégedetté.
- Egy adott halfajra specializálódtak, ami azt sugallja, hogy pontosan tudják, milyen halat keresnek és hol.
- Fontos a szép környezet és a jó társaság.

3. Klaszter – Nyugalmat keresők

- A harmadik klaszter válaszadói kevésbé határozottak vagy specifikusak a horgászati preferenciáikban.
- Nem keresik a társaságot, sokszor magányosan horgásznak.
- A környezet és a nyugalom fontos számukra.

32. sz. ábra: A klaszterábra

Ezek a klaszterek különböző horgászati preferenciákat tükröznek, és az egyes klaszterek tagjai eltérő motivációkkal rendelkeznek a horgászat során. A szolgáltatóknak és a szállásadóknak ezeket a különbségeket figyelembe kell venniük, hogy megfelelő szolgáltatásokat nyújthassanak az egyes klaszterek igényei szerint.

amelyek különböző horgászmodszereket, technikákat és tippeket kínálnak a felhasználóknak, így lehetőséget adva nekik a különböző horgászhelyzetek kezelésére a sikeres fogások elérése érdekében. Az időjárással kapcsolatos információk is fontosak a horgászat során, ezért olyan alkalmazások is elérhetők, amelyek részletes időjárás-előrejelzéseket nyújtanak, lehetővé téve a horgászok számára, hogy a lehető legjobban tervezhessék és optimalizálhassák horgászati tevékenységeiket. Néhány alkalmazás ezeket a fent említett szolgáltatásokat egyesíti, így egy teljes körű eszközt nyújtva a horgászoknak a sikeres és kielégítő horgászati élmények eléréséhez.

A szabadidős horgászat helyettesíthetősége

Korábbi kutatások azt találták, hogy a kempingezés, a szabadtéri piknikezés/grillezés és a kajakozás gyakran helyettesíti a szabadidős horgászatot. Azonban a horgászok egyharmada a szabadidős horgászatot fontosabbnak tartotta, mint bármely más szabadtéri szabadidős tevékenységet. A szabadidős horgászathoz hasonló hasznat és/vagy elégedettséget biztosíthatnak, a kempingezés, a vadászat, a golf és más sportok, a csónakázás, búvárkodás, túrázás, szörfözés, vízisíelés és az úszás, mely tevékenységeket a válaszadók a horgászattal kapcsolatos megkérdezésben a leggyakrabban jelölték meg (Lovelock et al. 2018)¹²².

Kutatásunkban mi is vizsgáltuk a horgászat helyettesíthetőségét más szabadidős sport- és kulturális tevékenységekkel. Megállapítható, hogy azokat önálló tevékenységként sokan végzik, de nem a horgászat helyett, a horgásztúrán pedig a horgászat egyértelműen elsődlegességet élvez.

14. sz. táblázat: A horgászat helyettesíthetősége (a válaszadók %-ában)

Tevékenység	Egyáltalán nem szoktam végezni	Önálló tevékenységként végzem	Horgászat helyett és horgásztúrán is szoktam végezni
Úszás, fürdés	37,4	44,0	18,6
Túrázás	36,9	50,4	12,7
Kerékpározás	45,4	46,7	7,9
Vízitúrázás	76,4	16,1	7,5
Lovaglás	95,5	3,7	0,8
Vadászat	92,6	5,9	1,5
Futás	79,1	18,5	2,4
Más sporttevékenység	60,1	34,9	5,0
Más sporteseményen való részvétel	70,0	26,5	3,5
Kulturális program	41,6	49,5	8,9

Forrás: Saját szerkesztés, a kérdőív adatai alapján

Motiváció, célcsoportok

A motiváció ugyan már nem elsősorban a táplálékszerzés, de a középpontban továbbra is elsősorban a halfogás áll, nem annyira az utazás. A piramis legalsó szintjén, a fiziológiai szükséglet szintjén a halfogás, mint táplálékszerzés áll. Ez

¹²²Lovelock, B. – Jellum, C. – Carr, A. (2018): Pulling the pin on active outdoor leisure: Building an understanding of leisure abandonment from the narratives of outdoor recreationists. Leisure Sciences, 40(5), pp.406-422.

azonosítható a közeli vízen, a legegyszerűbb felszereléssel, legolcsóbb módszerrel való horgászattal. A biztonság kétféleképpen jelenik meg. Egyrészt fontos a horgásznak, hogy a horgászat helyszíne, módja biztonságos legyen (számos rosszul végződött csónakos horgászatról hallhattunk már), másrészt egyre többen figyelnek az egészséges táplálkozásra és ha haza szeretnék vinni a halat, akkor nem keresnek fel olyan vizet, aminek magas a szennyezettsége, ahol betegek a halak, illetve a látszólag egészséges halak húsnak fogyasztása egészségügyi kockázatot jelenthet. A harmadik szinten a „szociális szükségletek” szintjén jelenik meg a családi, baráti körben való horgászat. Az önbecsülés szintjén az elismerés igénye összeköthető a versenyhorgászattal és azzal a horgászok körében ismert mondással, hogy „Istenem, add, hogy akkora halat foghassak, hogy ne kelljen hazudnom!” Ide sorolhatjuk azokat a „fizetős magántavakon” történő horgászati tevékenységeket, amik kimondottan a nagy hal fogására irányulnak. Az önmegvalósítás igénye jelenik meg a drága, egzotikus tengeri vagy tengerentúli utakon, ahol különleges halakkal, különleges módszerekkel, különleges feltételek között küzd meg a horgász.

34. sz. ábra: Maslow piramisának értelmezése a horgászturizmusra

Forrás: Ivancsóné Horváth – Ercsey, 2017¹²³

Az azonban túl leegyszerűsített, hogy a horgászat középpontjában „a hal” áll. A kínálat meghatározásához a keresletet tovább kell bontanunk, így módon tudunk csak célcsoportokat meghatározni. Fontos a **víz jellege** (folyó, tó, csatorna; mesterséges vagy természetes), a **hal faja, fajtája** (békés halak, ragadozók; folyóvízi vagy inkább tavi előfordulásúak), a **választott horgász módszer** (finomszereléses, feeder, bojlis, pergető, legyező stb.).

A keresletet tartalmilag úgy lehet meghatározni, hogy a választott hal, a választott módszerrel, az adott időben megfelelő mennyiségben és minőségben legyen fogható. Arlinghaus et al. (2015)¹²⁴ azt állította, hogy a fejlett

¹²³Ivancsóné, Horváth Zs. - Ercsey I. (2017): A horgászati szokások összehasonlító elemzése, In: Lőrincz, Ildikó (szerk.) Quid est veritas? (Jn 18,38) Teóriák, hipotézisek és az igazság viszonya [elektronikus dok.]: XVIII. Apáczai-napok Tudományos Konferencia: 2014. október 21-22.: tanulmánykötet, Győr, Magyarország: Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó (2015) 527 p. pp. 489-498, 10 p.

¹²⁴Arlinghaus, R. – Tillner, R. – Bork, M. (2015): Explaining participation rates in recreational fishing across industrialised countries. *Fish. Manage. Ecol.* 22, 45–55.

országok lakosságának körülbelül 10,5%-a gyakorolja a horgászatot, azonban ez a tömeg korántsem homogén.

A horgászok élménye számos tényező függvénye, és az, hogy mi számít jó élménynek, valószínűleg eltérő a horgászok között, mivel a horgászok esetén heterogén csoportról van szó. A kutatásokban többféle horgásztípust azonosítottak (Connelly et al., 2001¹²⁵; Arlinghaus and Mehner, 2005¹²⁶; Hutt–Bettoli, 2007)¹²⁷, és a különböző horgásztípusok általában különböző horgászélményeket keresnek (Fisher, 1997)¹²⁸. A fogási arányok, a halak mérete és a horgászati szabályok, beleértve a kifogott halak visszaengedését, befolyásolhatják a horgászkirándulásból származó hasznosság szintjét (Chipman–Helfrich, 1988¹²⁹; Arlinghaus et al., 2007¹³⁰; Hutt–Bettoli, 2007¹³¹). Más, nem fogási tényezők, mint például a többi horgász száma és a horgászhelyek sokfélesége szintén fontos tényezői a horgászok elégedettségének (Beardmore et al., 2014)¹³².

Az utazás elvárt előnyei alapján négy markáns szegmens adódik, amit Veres (2009) után próbálunk alkalmazni a horgászturizmusban:

- A **pihenést keresők** – ők azok a horgászok, akik nem annyira a nagy hal vagy a különleges vízterület, hanem a csend, a jó levegő, a kikapcsolódás miatt keresnek fel egy horgászvizet és kevésbé a halfogás motiválja őket, akkor is jól érzik magukat, ha halfogás nélkül töltötték idejüket a vízparton.
- Az izgalomra, **kalandra vágyók** – ide sorolhatjuk a bojlis horgászokat, akik a nagy hal fogása érdekében akár két hetet is eltöltenek a vízparton, és hajlandóak nagy távolságra is elutazni a kapitális fogás reményében.
- A **felfedezők** – leginkább a pergető- és a legyező horgászokat sorolhatjuk ide, de természetesen más horgásmódszerek esetén is megtaláljuk a felfedező horgászokat.
- A **kapcsolatcentrikus** (családi, baráti, rokoni) turisták – őket nem módszer szerint különböztetjük meg, bár a bojlisokra a legjellemzőbb a barátokkal való horgászat, inkább aszerint, hogy mennyire magányosan vagy társasággal szervezik horgászataikat, de a magánhorgásztavakat családosan, barátokkal felkeresők is idesorolhatók.

A horgászhelyek minősége fontos a horgászatot kedvelő turisták körében.

¹²⁵Connelly, N. A. – Knuth, B. A. – Brown, T. L. (2001): An angler typology based on angler fishing preferences. *Transactions of the American Fisheries Society*, 130, 130–137.

¹²⁶Arlinghaus, R. – Mehner, T. – Cowx, I.G. (2002): Reconciling traditional inland fisheries management and sustainability in industrialized countries, with emphasis on Europe. *Fish. Fish.* 3, 261–316. <http://dx.doi.org/10.1046/j.1467-2979.2002.00102.x>

¹²⁷Hutt, C.P. – Bettoli, P.W. (2007): Preferences, specialization, and management attitudes of trout anglers fishing in Tennessee tailwaters. *N. Am. J. Fish. Manag.* 27 (4), 1257–1267.

¹²⁸Fisher, M.R., (1997): Segmentation of the angler population by catch preference, participation, and experience: a management-oriented application of recreation specialization. *N. Am. J. Fish. Manag.* 17 (1), 1–10.

¹²⁹Chipman, B.D. – Helfrich, L.A. (1988): Recreational specializations and motivations of Virginia river anglers? *N. Am. J. Fish. Manag.* 8 (4), 390–398.

¹³⁰Arlinghaus, R. – Cooke, S.J. – Lyman, J. – Policansky, D. – Schwab, A. – Suski, C. – Sutton, S.G. – Thorstad, E.B. (2007): Understanding the complexity of catch-and-release in recreational fishing: an integrative synthesis of global knowledge from historical, ethical, social, and biological perspectives. *Rev. Fish. Sci.* 15, 75–167. <http://dx.doi.org/10.1080/10641260601149432>.

¹³¹Hutt, C.P. – Bettoli, P.W. (2007): Preferences, specialization, and management attitudes of trout anglers fishing in Tennessee tailwaters. *N. Am. J. Fish. Manag.* 27 (4), 1257–1267.

¹³²Curtis, J. – Breena, B. (2017): Irish coarse and game anglers' preferences for fishing site attributes, *Fisheries Research* Volume 190, June 2017, Pages 103–112

Bonnichsen és munkatársai (2016)¹³³¹¹⁹ három csoportba osztották a horgászokat:

- **Fogásorientáltak** (57%): fiatalok, többnyire különböző helyeken horgásznak, különböző országokban, pergetés, legyezés a jellemző, fontos a jó vízminőség, a festői környezet, magas fogási arány, de a halak mérete nem fontos, magányosan horgásznak, ne legyenek más horgászok a közelükben, interneten keresnek információt.
- **Természetorientáltak** (24%): kevésbé tehetők, nem egyedül nyaralnak, horgásztavakon, folyókon horgásznak, vadvízi horgászok (a célhal pisztráng, lazac, csuka, sügér). Egy másik csoportjuknak fontos a halak mérete, szemben a fogási gyakorisággal, kerülik a tömeget, fontos a festői környezet, nem gond a távolság a horgász hely és a szálláshely között, nem érdekli őket a vízminőség, barátoktól, interneten tájékozódnak.
- **Trófeaorientáltak** (19%): viszonylag idősök, de a gyermekeikkel horgásznak, tengeren horgásznak/tak, de tavon és folyón is, a célhalak: tőkehal, makréla, lepényhal, de pisztráng, lazac, süllő, sügér, csuka is. Fontos a jó vízminőség, a nagy halak, de kevésbé fontos a fogási gyakoriság. Fontos szempont, hogy ne legyen nagy a távolság a szálláshelytől, nem gond, ha vannak mások is, honlapokról, barátoktól tájékozódnak. Nem hajlandók túl sokat fizetni a festői környezetért.

A szegmentációra egyéb lehetőségek is adódnának, kezdve a választott halfajjal, hiszen vannak, akik kimondottan csak pontyra vagy valamelyik ragadozóhalra (harcsára, csukára, süllőre, balinra, sügérre stb.) horgásznak. A választott halfaj meghatározhatja a választott módszert vagy a választott vízterületet is.

De kiindulhatunk a szegmentáció során a vízterületből, ahol először is természetes és mesterséges vizekre oszthatjuk a meghorgászott vizeket. A természetes vizeket pedig még tovább oszthatjuk álló- és folyóvizekre. Vannak megrögzött balatoni horgászok, Tisza-tavi horgászok vagy említhetnénk a folyóvizeink szerint a dunai, tiszai vagy épp drávai horgászokat stb. Még finomabb bontás a parti és a csónakos vagy vízben gázolós horgászatra bontás. Az előbb említettek mind más és más horgászismeretet, módszert és felszerelést igényelnek.

Füstös Gábor (2010)¹³⁴ szegmentációja szerint a két legfontosabb szegmens az úgynevezett profi horgászok és a kedvtelési horgászok. Az előbbit úgy jellemzi, hogy rájuk a halfaj szerinti specializálódás a jellemző, kimondottan igénylik a jó fogási lehetőségeket és gyakran kifejezetten a kapitális halakat célozzák meg. Véleménye szerint ez a csoport döntően egyedül, esetleg kisebb baráti társasággal horgász. Nem érdeklik az alternatív programlehetőségek. A horgászatra fordítható anyagi lehetőségeik átlagon felüliek. Általában 8-10 napos túrákra utaznak, kimondottan a célhal legjobb fogási szezonjában. Ez a csoport létszámát tekintve Füstös (2010) szerint elég szűk.

A kedvtelési horgászok kevésbé specializálódnak, akár módszer, akár halfaj szerint, mindig a pillanatnyi lehetőségeknek megfelelően választanak. Nem csak horgásznak, igénylik az egyéb programokat is. Gyakran horgásznak családdal együtt. A horgászatra költhető anyagi lehetőségeik behatároltak. Főként nyáron horgásznak,

¹³³Füstös G. (2010): Horgászturizmus jegyzet, https://hugepdf.com/download/horgaszturizmus-fsts-gabor-2010_pdf (letöltve: 2015.10.12.)

1-2 napos horgászkirándulásokra utaznak. Füstös (2010) a kedvtelési horgászok csoportján belül elkülöníti még az alkalmi horgászok csoportját, akik leginkább csak a család nyaralásai során horgásznak, alkalmi jelleggel, 1-2 napot, az úti cél kiválasztásánál nem a horgászat a meghatározó.

Szintén Füstös (2010) megkülönbözteti a magyar és a külföldi horgászturistát. A magyar horgászturizmus számára a legfőbb küldő országok Ausztria és Németország. Az onnan érkezők leginkább ragadozóhal-horgászat miatt érkeznek, de egyre több bojlis horgász van a külföldiek között.

Az elégedettség elsődleges mozgatói a horgászélmény érzékelt minőségének feltételei:

- fogási várakozások teljesülése a célzott halfajra vonatkozóan;
- halak mérete;
- környezet zsúfoltsága;
- környezeti szempont (biodiverzitás, tiszta horgász környezet) (Schramm et al, 2003.)¹³⁵;
- horgász hely megközelítése /horgász helyhez való hozzáférhetőség (Waldo, 2012)¹³⁶;
- vadhalak fogása fontosabb, mint a tenyésztetteké (Olaussen, J. O. – Liu, Y., 2011)¹³⁷.

A tanulmányok többsége egyetért abban, hogy az említett tendenciák ellenére a horgászok nagyon heterogén csoportot alkotnak, ezért amikor arra törekszünk, hogy több horgászturistát vonzzunk, akkor nemcsak azt kell megérteni, hogy a horgász hely változásai hogyan hatnak az átlagos horgászra, hanem azt is, hogy a horgászok egy reprezentatív csoportját hogyan érinti ez.

A turizmusirányítás szempontjából van olyan vélemény, hogy fontos elkerülni a forró pontokat, azaz, hogy a horgászokat ugyanarra a helyre irányítjuk, ami zsúfoltságot eredményez. Sok horgász hely legyen és így a horgászok minél inkább szétszóródjanak a területen, így fokozódjon a magányos horgászat érzése. A szálláshelyhez képest 4 km-en belül legyen a horgász hely. Minden csoportnak fontos az online információ és a szájreklám¹³⁸.

Információ és promóció

A hazai horgászturizmus Magyarországon – a 2023. év végi nyilvántartás szerint – összesen 2.381 db nyilvántartott halgazdálkodási vízterületen zajlik, ezekből az összes állami tulajdonú természetes víz döntő többsége, mintegy 135 ezer hektár a MOHOSZ szervezeti rendszerébe tartozik.

¹³⁵Schramm, H.L. – Gerard, P. D. – Gill, D. A. (2003): The importance of environmental quality and catch potential to fishing site selection by freshwater anglers in Mississippi. *North American Journal of Fisheries Management*, 23(2), 512-522.

¹³⁶Waldo, S. A. Paulrud (2012): Obstacles to Developing Recreational Fishing Enterprises in Sweden, *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 12:2, 121-139.

¹³⁷Olaussen, J. O. – Liu, Y. (2011): On the willingness-to-pay for recreational fishing – escaped farmed versus wild Atlantic salmon. *Aquaculture Economics & Management*, 15(4), 245-261

¹³⁸Bonnichsen, O. – Lynge Jensen, C. – Bøye Olsen, S. (2016): An empirical investigation of German tourist anglers' preferences for angling in Denmark, IFRO Working Paper 2016/10, Denmark

Ezen vízterületek között megtalálhatunk néhány hektáros kis tavakat és benne a legnagyobb horgászvizeinket is, mint például a Balaton, Duna stb. A vízhasználók között egyesületek, szövetségek mellett nonprofit vállalkozásokat, önkormányzatokat és profitorientált cégeket is találunk.

Ezen sokszínű horgászvíz palettán és hasznosítási formában a korábbi évtizedekben az egységes horgászturisztikai kínálat nem volt elérhető online és offline sem. Eseti jelleggel voltak próbálkozások horgászvíz-katalógusokra, de általában kellő szaktudás és hálózati lefedettség, valamint stabil finanszírozás miatt ezek nem voltak fenntarthatók. Az elmúlt időszakban ebben hozott egy radikális áttörést a MOHOSZ az általa működtetett **HORINFO szakrendszer keretében, melyben minden MOHOSZ kezelésben lévő horgászvíz részletes horgászati információkkal, fényképekkel, szabályokkal, térképes megjelenítéssel és jegyváltási lehetőséggel online elérhető, valamint először nyílt lehetőség célzottan halfajokra keresni horgászvizet az érdeklődőknek.** A horgászvizek mellett a horgásszervezetek és állami jegy értékesítési pontok – térképes megjelenítéssel – saját információs felülettel is elérhetők. Álláspontunk szerint ezzel **létrejött hazánk első online országos horgászturisztikai adatbázisa**, amelynek finomhangolásával és a további turisztikai szolgáltatásokkal való feltöltéssel, idegen nyelvi eléréssel való bővítésével már nemzetközi szinten is egy egyedülálló adatbázis jöhet létre.

Fontos megemlíteni, hogy a HORINFO rendszerben **a vizek és a horgászegyesületek mellett elérhető minden regisztrált horgász** a személyes, valamint éves fogási adataival, elektronikus elérhetőségeivel. Ezen információs alapok megteremtik a jövőben a célcsoport-specifikus horgászmarketing és promóció lehetőségét.

A fentiek mellett horgászciikk-forgalmazók is hoztak létre különböző horgászportálokat és közösségi felületeket sokszor több tízezer követővel, de ezek elsődlegesen a horgászmodszerek és horgászcikek bemutatására jöttek létre. A horgászvizek és a horgászati helyszínek a termékek bemutatásakor megjelennek, ezzel közvetett reklámot jelentenek egy-egy kiemelt horgászvíz részére.

Számos olyan horgászati applikáció is elérhető, mellyel a horgászok élmények oszthatnak meg, illetve a mások által megosztott információkból tájékozódhatnak egy-egy vízterületről, annak halállományáról. A horgászapplikációk terén találunk több magyar alkalmazást is, mely akár több százezer horgász kiszolgálására képes, vagy amelyhez később egy online piacot is fejlesztettek. Mára már több mobilalkalmazás egy valódi közösségi hálózattá nőtte ki magát. Egy jó applikáció segít a lehető legjobb horgászélményt nyújtani azáltal, hogy minden felhasználónak biztosítja a szükséges ismereteket és támogatást, valamint részletes információkkal látja el a horgászokat a várható időjárásról, légnyomásról, az adott tóról vagy folyóról, de akár egy kiszemelt horgászfelszerelésről is. A horgászok bővebb ismerteket is szerezhetnek a tudásmegosztó platformként és piactérként egyaránt működő felületen.

A horgászati és horgászturisztikai információszerzésben jelentős szerepet töltenek be a fentiek mellett a népszerű horgászturisztikai helyszínek hasznosítói által létrehozott reszponzív honlapok és Facebook oldalak, melyek folyamatosan frissülő tartalommal várják a horgászokat.

Példaként említhetjük meg a következő portálokat, melyekhez tartozik aktív és jól működő Facebook (META) közösség is:

- www.balatonihal.hu,
- www.maconka.hu,
- www.vasivizeken.hu,
- www.sporthorgasz.eu,
- www.rdhsz.eu,
- www.khesz.hu.

Az előzőekben felsorolt oldalak mellett még sok magas színvonalú online felület található, de azt is tényként kell megállapítani, hogy a horgászvíz-hasznosítók és egyesületek kb. 20%-a rendelkezik csak folyamatosan frissített korszerű online megjelenéssel. A fentiekben leírt pozitív példák mellett még azt is meg kell jegyeznünk a helyzetértékelés kapcsán, hogy a horgászati ágazat a hagyományos PR kommunikációs eszközök használatában nem nevezhető erősnek. Ezért is találkozhatunk viszonylag kevés, a horgászatot népszerűsítő kampánnyal, hirdetéssel a hazai több százezer fős horgászközösséghez képest.

Sok esetben hiányoznak a szervezetekhez, horgászvizekhez kapcsolódó egyéni arculatok, brandek, melyek a térségi és országos horgászturisztikai márkáépítés alapjaként szolgálnának. Ennek elsődleges oka a civil szervezeti működésben és azon belül is jogszabályok által előírt kötelező horgászegyesületi tagságban rejlik. Az egyesületeknek, tagszövetségeknek sok esetben nem kell(ett) valami egyedit, vonzót kínálni az alaptagságuk biztosítása érdekében, így a horgászattal kapcsolatos általános pr- és a reklámtevékenység is háttérbe szorult. A horgászvezetők és a vízhasznosítók marketing és pr-ismeretei, kompetenciái is alacsonyak, valamint a szervezetek ilyen irányú saját forrásai is csekélyek. Természetesen ezen általános PR területen is találunk pozitív példákat, melyeket jó gyakorlatként központi oktatási programok keretében lenne indokolt továbbadni a horgászat és a horgászturizmus általános ismertsége és népszerűsítése érdekében.

A hagyományos pr-eszközök közül jelenleg az alábbiakkal találkozhatunk a horgászati hasznosítóknál:

- **elsődleges kommunikációs csatornaként szolgál a MOHOSZ HORINFO szakrendszere,**
- médiakapcsolatok megjelenése (pr-filmek, interjúk, rádióreklám stb.),
- hír jellegű reklámmegjelenések, pr-cikkek,
- online (egyre ritkábban offline) hírlevél,
- szórólap,
- kiadvány és katalógus,
- horgászati fórumok, ülések, szakmai rendezvények,
- üzleti ajándékok (reklámtoll, naptár, pontymatrac, halmérő stb.),
- rendezvény szponzoráció és partnerség jellegű kapcsolatok,
- horgászati kiállításokon, vásárokon történő részvétel.

Hamarosan elindul a MOHOSZ ingyenes Horgász Applikáció alkalmazása, amely – bizonyos szolgáltatások esetében térről függetlenül – a digitális horgász okmánytárca, az elektronikus fogási napló, az online vízkeresési-, majd jegyvásárlási lehetőség biztosításán túl alkalmas lesz a horgászturisztikai szolgáltatások promóciójára, kiajánlására, megvásárlására is. Az applikáció a

HORINFO adatbázisán alapul, azzal szerves egységet képez. Mindez a lehetőség a 2025-től tervezett teljes digitalizáció előnyeit kihasználva új távlatokat nyit meg a horgászat és a horgászturizmus fejlesztése irányában is.

Látva a fogyasztói szokások változását fontos megemlíteni, hogy a közfeladat-ellátásért felelős MOHOSZ és az országos sportági szakszövetség hivatalos közlönyeként is működő, a 2024. évben 78. évfolyamában járó **Magyar Horgász magazin jelentős piaci szaklap**, de a nyomtatott sajtótermékekre vonatkozó általános tendenciák – sajnos – az eladott példányszámra is tartósan negatív, ki nem védhető hatással vannak. Így a 2023. évben havonta 84-116 oldalon megjelenő szaklapot havi átlagban 21 ezer (2022. évben 23 ezer, 2021. évben 30 ezer, 2020. évben 40 ezer) példányban adta ki a MOHOSZ. A horgászszervezeti információ és kommunikáció szempontból a csökkenő olvasói létszám ellenére is egy fontos kommunikációs csatornának tekinthető a jövőben is a szaklap, melynek terjesztési reformja, digitális biztosítása a napirenden van.

A horgászat és a horgászturisztika a legkorszerűbb digitális kommunikációs trendek, csatornák használatának tekintetében elmaradott. Olyan horgászszervezetet, vízhasznosítót, amely a modern turisztikai világban alkalmazott közösségi média minden platformját aktívan használja, nem is találtunk. A közösségi média alatt olyan hálózatok és platformok összességért értjük, amelyekhez bárki csatlakozhat, hogy utána tartalmakat oszthasson meg követőivel.

A közösségi média leggyakoribb típusai:

- a közösségi hálózat (pl. Facebook; LinkedIn; Twitter),
- a médiahálózat (pl. YouTube; TikTok; Instagram),
- a kibeszélő hálózat (pl. Reddit),
- a kereső - véleményhálózat (pl. Google, TripAdvisor).

Egyértelmű feladat az OHHP megvalósítása során, annak keretében a szolgáltatói kommunikáció dinamizálása, formálása, követése és értékelése is.

A MOHOSZ horgászszervezeti rendszerének felépítése, működése és eredményei

A szervezetrendszer felépítése és működtetése

A MOHOSZ horgászszervezeti rendszere háromszintű hálózatos civil szervezet, ahol a központi szint alatt a területi tagszövetségek és a speciális jogállású tagok, a területi tagszövetségek alatt a horgászegyesületek helyezkednek el. A MOHOSZ szervezeti rendszerébe a 2023. év végén **25 önálló jogi személy területi tagszövetség**, rajtuk keresztül **1.186 horgászegyesület** (2022: 1.217, 2021: 1.205, 2020: 1.196, 2019: 1.192), továbbá **17 speciális jogállású tag** (2022–2020: 17, 2019: 16) tartozott.

A MOHOSZ közfeladat-ellátási tevékenységét a 2019. évtől kezdődően a 2019. februárban megalakult, a megalakulás időpontjától jelentős és folyamatos szervezeti fejlesztésen keresztülment, majd mára stabilizálódott működésű OHSZK látja el. A feladatellátás okán feltétlenül meg kell említeni a kizárólagos MOHOSZ tulajdonban

lévő **Horgászjegy Kft.**, valamint a horgászszervezetek, értékesítési pontok közreműködői tevékenységét is¹³⁹.

A MOHOSZ eredményei a 2016-2023. években

1. A közfeladat-ellátási bevételek biztosítása

A hazai szabadidős és sporthorgászat új keretrendszerének megalkotására, pozicionálására irányuló, többéves jogalkotási és szervezetfejlesztési tevékenység egyik legjelentősebb lépéseként az OHHP határozat meghatározta, hogy 2019. január 1-jétől az állami horgászjegy és a fogási napló kibocsátásáért fizetendő díj teljes egészében a MOHOSZ, mint a horgászok és a horgászegyesületek országos érdekképviselőjét és koordinációját ellátó, bírósági nyilvántartásba vett szervezet bevételeit képezze. Egyidejűleg előírásra került, hogy a MOHOSZ a törvényben meghatározott tárgyi bevételeit kizárólag a jogszabályban és közfeladat-ellátási szerződésben meghatározott feladatainak ellátására fordíthatja.

Ezt követően a Hhvtv. 2019. január 1-jétől hatályba lépő módosításával a gyakorlatban is megvalósultak az OHHP elvárásai, vagyis a MOHOSZ törvényi szinten kijelölésre került egyes állami feladatok, mint közfeladatok ellátására. A 2020. évi CLXXIV. törvény általi módosítással a Hhvtv. 62/C. §-ban kiegészítésre és gyakorlati alapú pontosításra kerültek a valós közfeladatok, melyeket a MOHOSZ az általa, vagy a tagjának, vagy tagszervezete tagjának minősülő horgászszervezetek által hasznbérélt, illetve horgászati célú halgazdálkodásra vagy horgászati célú haltermelésre hasznosított (döntően) állami vagy a többségi állami tulajdonú, nyilvántartott halgazdálkodási vízterületeken a horgászokra, a rekreációs halászokra, valamint a tagjának vagy tagszervezete tagjának minősülő horgászszervezetekre kiterjedően lát, láthat el (MOHOSZ, 2023)¹⁴⁰.

A MOHOSZ által megvalósítandó közfeladatok a Hhvtv.-ből azonosíthatók.

2. A horgászturizmust érintő közfeladat-ellátási tevékenységek

A kezdetben meghatározott, a MOHOSZ által ellátandó közfeladatok köre a 2019. évi beszámolóban: 23 közfeladat) a Hhvtv. 2020. évi CLXXIV. törvény általi módosításával jelentősen változott, melynek eredményeképpen 2020. január 1-jétől már 37 önállóan azonosítható jogcímre volt bontható azon közfeladatok köre, mely a MOHOSZ és az OHSZK feladatellátás alapját képezik.

A 37 közfeladatból a horgászturizmushoz közvetlenül kapcsolódó feladatok:

- a horgászturisztikai fejlesztési igények, lehetőségek felkutatása, a fejlesztések ösztönzése, azok összehangolása;
- a horgászati és horgászturisztikai szolgáltatások értékelési, minőségbiztosítási rendszerének kidolgozása és üzemeltetése;
- a horgászturisztikai célú épületek, létesítmények, a horgászatot támogató infrastruktúra létrehozásának, fejlesztésének, fenntartásának támogatása.

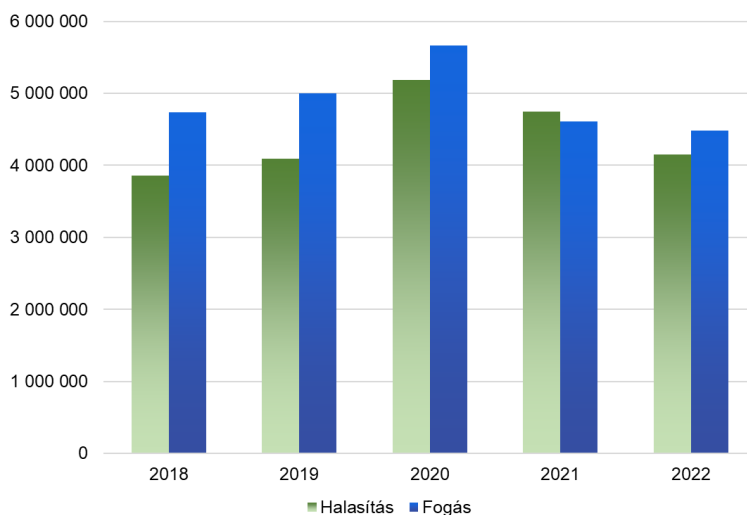
¹³⁹MOHOSZ, 2023: Közfeladat-ellátási beszámoló, 2023.

¹⁴⁰MOHOSZ, 2023: Közfeladat-ellátási beszámoló, 2022.

3. Halgazdálkodás

Magyarországon **a horgászszervezetek 2022-ben 4.150 tonna** (2021: 4.749 tonna, 2020-ban – ideértve az intervenciót is – 5.189 tonna, 2019: 4.089 tonna) **halat telepítettek a nyilvántartott halgazdálkodási vízterületekre**, a horgászok pedig 4.480 tonna (2021: 4.607 tonna, 2020: 5.666 tonna, 2019: 4.997 tonna, 2018: 4.736 tonna) halat fognak ki és fogyasztanak el egészséges táplálékforrásként. Érdekes, hogy a ponty esetében 69%-os részaránnyal 3.895 tonna (2021: 3.152 tonna / 68%, 2020: 3.895 tonna / 68%, 2019: 3.203 tonna / 64%) az összes fogás, ugyanakkor a telepítés 94%-os részaránnyal 4.870 tonna (2021: 4.328 tonna / 91%, 2020: 4.870 tonna / 94%, 2019: 3.702 tonna / 91%), így a hazai vizek pontyállománya az egységesülő, szervezett halgazdálkodási tevékenység hatására továbbra is gyarapszik. **A jelentősen megnövekedett horgászlétszám továbbra sem okozta a halelvitel arányos növekedését, mert az elmúlt években megerősödött az élményalapú „fogd meg és ereszd vissza” szemlélet is.** A MOHOSZ a sporthorgászat, mint jelentős társadalmi réteget érintő szabadidős tevékenység támogatásán túlmenően elkötelezett a hazai halfogyasztás népszerűsítése mellett, melynek csak egyik, de nem döntő forrása a horgászok halelvitele. Mivel a kihelyezések jelentős része növendékállomány, a természetes súlygyarapodást is figyelembe véve **a teljes ökológiai egyenleg pozitív**, melyet a természetes vizek oldaláról még tovább javít a kereskedelmi halászat megszüntetésével a rendszerben hagyott évi 3.000-4.000 tonna halmennyiség. Ezek a halak a vízben maradnak, kedvező körülmények között tovább szaporodnak. Ám messze nem ilyen szép a kép, ha hozzátesszük csak a kárókatonák szintén 4.000 tonna/év mennyiségre számított magyarországi károkozását, ráadásul jellemzően értékes, illetve védett halakból álló összetételben.

35. sz. ábra: Telepítési és fogási adatok kg-ban (2018–2022)

Forrás: MOHOSZ nyilvántartás, 2023

Megjegyzés: A 2023. évi fogási adatok 2024. májusában állnak rendelkezésre

4. MOHOSZ szervezetrendszeri pályázatok a társadalmassítás, forrásbevonás jegyében

- *Horgászutánpótlás-nevelés, oktatás*

A MOHOSZ a Horgász Utánpótlás-nevelési és Oktatási Program (a továbbiakban: HUNOP) keretében 2017-től számos, mára már jól bejáratott programot indított. A HUNOP legfőbb célja a horgászat, mint a természetben gyakorolható, változatos szabadidős tevékenység népszerűsítése a fiatalok között, illetve az, hogy kapcsolatosan költségátvállalással, horgászszerszözökkel, illetve oktatási anyagokkal támogassa a horgászszervezetek gyermek- és ifjúsági programjait. **A teljes program ráfordítás-értéke a 2019–2023. években megközelítette a 563,3 millió forintot**, ebből a programok központi, pályázati alapú MOHOSZ OHSZK támogatása mintegy 384,1 millió Ft, a horgászszervezetek közvetlen önrésze pedig 179,2 millió Ft.

- *A vízparti természeti környezet fenntartása*

A 2023. év végére **a horgászok lehetőségeit, komfortérzetét javító vízparti környezet-fenntartási MOHOSZ által támogatott eszközpark** összesen 219 tagszervezetnél (20 tagszövetség, 199 horgászegyesület) 719 db-ot számlál, 435,8 millió Ft-os beszerzési értékkel. Ez a mennyiség már jól látható minőségi változást eredményezett a vízpartokon.

- *A vízminőség megőrzése és javítása*

A 2023. év végére **a vízminőség-megőrzést támogató MOHOSZ által támogatott eszközpark** összesen 187 tagszervezetnél (19 tagszövetség, 168 horgászegyesület) 540 db-ot számlál, 229,0 millió Ft-os beszerzési értékkel. Ez a mennyiség számos vízterületen akár a halállomány megmentésének a kulcsa lehetett a 2022. évi „évszázad aszálya” alatt, de ez a szerepe a jelenben és a jövőben is.

- *Élőhelyfejlesztés és rehabilitáció*

A több, mint 700 mFt fejlesztés tanulsága kapcsán általánosságban és jelen NHTS kapcsán is megjegyzendő, hogy Magyarországon a MOHOSZ az egyetlen szervezet, amely a tárgykörben állami tulajdonú vízterületen az állami tulajdonú halállomány érdekében ilyen mértékű, mintegy 60% önrésszel valósított meg nonprofit fejlesztési feladatokat. A jövő szempontjából kiemelten pozitív, előremutató fejlemény, hogy az EU hivatalos állásfoglalása alapján, **a MOHOSZ közfeladat-ellátó közjogi státusza elismerésével a jövőben már lehetséges az EU pályázatoknál a 100%-os támogatási intenzitás biztosítása és a MOHOSZ számára kiemelt halgazdálkodási vagy horgászturisztikai érdekből a vagyonkezelői jog biztosítása is.**

- *Egyéb MOHOSZ által támogatott tevékenységek*

A MOHOSZ célja, hogy a sporthorgászat, a horgászsport, a halas gasztronómia, a halászati hagyományörzés, a „halas” ismeretterjesztés is kapja meg azt az elismerést, melyet súlyánál, társadalmi jelentőségénél fogva ki- és megérdemel, így támogatja az e témában megrendezésre kerülő országos és helyi rendezvények megtartását.

- *Horgászturisztikai fejlesztések, a horgászvizek megvásárlásának támogatása*
Miként már leírtuk, a **horgászturizmus fejlesztése az a terület, ahol a legnagyobb a lemaradás, mivel a korábbi évtizedekben leromlott horgász infrastruktúra elengedhetetlenül szükséges, átfogó és hálózatszerű felújításához, fejlesztéséhez ez idáig – és egy ilyen nagy társadalmi réteget tekintve egyedülként – még nem került biztosításra programszerű központi forrás.**

Ezen átfogó, az alapszolgáltatásokat, a szolgáltatási minőséget, a belföldi és nemzetközi vendégforgalmat egyaránt érintő **komplex, országos horgászturisztikai fejlesztési, beruházási feladat finanszírozására a MOHOSZ közfeladati forrásaiból, illetve saját bevételeiből – azok leterheltsége és címkézése miatt – jelenleg nem és a jövőben sem lehet képes.** A MOHOSZ az elmúlt hét évben fő feladatuként egy atipikus, ám az átláthatóságra, a hatékonyságra, a szinergiákra és együttműködésekre alapuló komplex, közfeladat-ellátásra is képes szervezeti és szervezetrányítási rendszer kialakítását, egyben az ágazat jelentős átalakítását és létszámfejlesztését végezte el, több – közte nemzetgazdasági – megközelítéssel is **egyértelműen sikeres** megvalósítással.

Ezt a fejlődést és ennek további dinamizációját segítheti a Kormány által az 1526/2016. (IX.29.) sz. Korm. határozattal elfogadott Nemzeti Halgazdálkodási és Horgászati Stratégiához kapcsolt Országos Horgászati Hálózati Program jelenlegi felülvizsgálata és megújítása, sikeres kormányzati intézkedésként a fejlesztési források 2030-ig történő ütemezése és azok gyakorlati biztosítása.

Továbbra is az a fő szervezetstratégiai cél, hogy **a tényleges horgász ügyviteli, horgászturisztikai forgalom és a kapcsolt szervezeti teljesítmény legyen a valós fokmérő,** a pályázható közfeladati források odaítélése pedig teljesítménykövető és ösztönző, valamint dinamikus és automatizált legyen. Úgy gondoljuk, hogy a világjárvány, majd a háborús veszélyhelyzet és az évszázad aszálya gazdasági krízishelyzete eddig soha nem látott kihívásai között is bizonyító horgászszervezetek és az általuk nyújtott szolgáltatások társadalmilag nem „csak” jelentősek, hanem az egészségnyereséget is okozó személyi rekreáció, az egészséges halfogyasztás, a fejlődőképes hazai és nemzetközi horgászturizmus, a minőségi horgászsport érdekében jogosan, meg nem kérdőjelezhetően és így bátran támogatandók, fejlesztendők a jövőben is.

SWOT analízis

A horgászturizmus hazai értékelésére az NHTS keretében részletes SWOT analízis is készült. Ennek során kiértékelésre került, hogy az egyes szempontok mennyire fontosak, mennyire határozzák meg a sikerességét az erősségek, gyengeségek, lehetőségek és veszélyek csoportján belül.

<p>Erősségek</p> <p>Földrajzi, természeti és gazdasági adottságok</p> <ul style="list-style-type: none"> Magyarország gazdag természetközeli állapotban lévő állóvizekben és folyókban, a sokszínű halállomány számos, változatos horgászmodszert alkalmazását teszi lehetővé A klímaviszonyok okán jellemzően már négy évszakos a horgászati lehetőség Hazai vizeink könnyen elérhetők a küldő országokból Európai szinten is versenyképes, a tervezett szolgáltatási növekményt is megalapozó árszínvonal <p>Szabályozási és szervezeti adottságok</p> <ul style="list-style-type: none"> A halgazdálkodás, benne a horgásztatás és a horgászat jogi környezete szakmailag megalapozott, a támogató környezet a kormányzat oldaláról biztosított A MOHOSZ hazánkban a legnagyobb, növekvő létszámú, aktív társadalmi csoportot képviseli, jól szervezett, háromszintű civil hálózatos rendszert üzemeltet Európában egyedülálló szervezeti irányítási know-how, 37 nevesített állami feladat, mint közfeladat-ellátására épülő központi infrastruktúra, illetve az állami tulajdonú természetes vízterületek döntő többségének halgazdálkodási hasznosítása, felelős halőrzése Szervezett utánpótlás-nevelés, nemzetközileg is elismert horgász versenysport, a világ élmezőnyébe tartozó nemzeti válogatottak, illetve hazai versenyszervezés Javuló szolgáltatói digitalizáció, online horgászvizsga, turista horgászcsekk, valamint az e-területi jegyrendszer mindenki számára lehetővé teszi a horgászat kipróbálását, illetve gyakorlását A horgászat, a horgászturiztika és a horgászati infrastruktúra megújítása iránt elkötelezett hazai tudományos és halgazdálkodási szakembergárda, egyre erősödő, innovatív hazai horgászcipőipar <p>Erősségek</p>	<p>Gyengeségek</p> <p>Infrastruktúra és fenntartás</p> <ul style="list-style-type: none"> Korszerűtlen meglévő horgászturisztikai infrastruktúra, kapcsolatosan a minőségi, illetve a négyévszakos szolgáltatások hiánya Nehezen megközelíthető vízpartok, kevés horgászatra dedikált, kialakított partszakasz, víziállás, egyéb létesítmény Egy-egy frekvenciánál partszakaszon szigetszerű, csak egy adott aktív turisztikai elemre, illetve körre fókuszáló, önmagából nehezen fenntartható fejlesztések Az állami vagyonkezelésben lévő folyók, víztározók vízügyi és természetvédelmi kezelőinek a fenntartási kötelezettségei nincsenek összhangban a horgászturizmus elvárásaival <p>Szolgáltatói potenciál és kapcsolatok</p> <ul style="list-style-type: none"> Tökeszegény szereplők, jellemzően nonprofit civil szervezetek, illetve mikrovállalkozások működtetik a horgászvizeket A komplex horgászturisztikai szolgáltatást nyújtani tudó vízhasznosítók jelenlegi száma csekély, minőségük változó, az arculat eseti, nem egységes A kapcsolat más turisztikai, illetve a horgászati ágazaton belüli szolgáltatókkal fejletlen vagy hiányos, rendszerint gazdasági alapú ellenérdekeltség áll fenn A horgászturisztikai szolgáltatók jellemzően alacsony képzettsége, horgásztúra-vezetők és versenyszervezők képzésének hiánya, idegennyelv tudás alacsony szintje Horgászturisztikai szakkonferenciák, népszerűsítő események, nyílt szabadidősport és egyéb közösségi rendezvények alacsony száma A horgászturisztikai információk átadása, az online kommunikációs csatornák száma csekély és a minőségük erősen változó <p>Gyengeségek</p>
<p>Lehetőségek</p> <p>Társadalmi, közösségi elvárások</p> <ul style="list-style-type: none"> Az aktív és egészséges életmód előtérbe kerülése, a természetközeli rekreációs formák térnyerése A klímaváltozás és a változó társadalmi igények hatására a vízterületek felértékelődnek, a vízgazdálkodás átalakul A horgászvizek megközelíthetősége a hazai országos közlekedési infrastruktúra további fejlődésével javul A horgászturisztikai potenciál jelentősen fejleszthető korszerű, élményalapú infrastruktúra kiépítésével, valamint az ágazati szereplők hálózatos horgászturisztikai lehetőségeinek biztosításával Az egyéb turisztikai szolgáltatók és vízhasznosítók közötti kapcsolat kiépül és aktívvá válik, a horgászturizmus infrastruktúrája jól hasznosítható lesz más turizmus-termékek számára is A hazai és uniós források hatékony felhasználása, szinergiák és fenntarthatóság biztosítása <p>Elvárások a szolgáltatók felé</p> <ul style="list-style-type: none"> Igény a korszerű, komplex, célcsoport-specifikus turisztikai termékcsomagok kialakítására Bekapcsolódás a helyi, térségi tematikus program-sorozatokba, országos turisztikai kampányokba Franchise típusú, hálózatos üzleti modell alkalmazása, a közfeladatok esetében nonprofit, egyébként érdekeltségi jellegű szolgáltatói rendszer keretében Strukturált információgyűjtés, a feltárt lehetőségek kihasználása a turisztikai szolgáltatások területén <p>Lehetőségek</p>	<p>Veszélyek</p> <p>Természeti tényezők</p> <ul style="list-style-type: none"> A klímaváltozás vízmennyiségre, -minőségre és -megtartásra, mint tevékenységi alapra gyakorolt hatása Vízhasználati rangsorban a halgazdálkodás tartós hátrányba kerül A klímaváltozás őshonos halállományra gyakorolt szerkezetátalakító hatása, új halbetegségek kialakulása Jelentős madárkár, kapcsolatosan faj- és méret szerinti szelekció, turisztikai vonzerővel bíró halfajok eltűnése <p>Gazdasági tényezők, erőforrások</p> <ul style="list-style-type: none"> A környezetvédelmi és élőhelyfejlesztési beruházások elmaradása A jóléti fejlesztések esetében alacsony megtérülési mutatók, külső támogatások nélkülözhetetlensége Érdekellentét a területek tulajdonosai, (vagyon)kezelői, valamint a vízhasználati módok között, szabályozott és szervezett együttműködés hiányában más hasznosítási érdekekkel és turisztikai termékekkel való ütközés Szakképzett munkaerő (horgászvezető, halászati szakember) tartós hiánya A horgászturisták edukációja, ösztönzése, a jövő generációinak hatékony infokommunikációs eszközökkel végzett támogatása és e feladat finanszírozása nélkül a horgászat jelenlegi népszerűsége nem lesz fenntartható <p>Veszélyek</p>

A megvalósítás alapelvei és lehetőségei

A 2013-ban hatályba lépett Hhvtv. értelmében Magyarország halgazdálkodási vízterületeinek halállománya nemzeti kincs, természeti érték és gazdasági erőforrás, amelyet a társadalomnak védenie és természetes megújulását elősegítenie kell, hasznosítását pedig a fenntarthatóság szempontjai szerint kell tervezni és megvalósítani. A halgazdálkodási vízterületek halgazdálkodási hasznosítása során a horgászat és a horgászturizmus fejlesztése elsőbbséget élvez más hasznosítási módokkal szemben. Az NHTS alapelveinek meghatározása, illetve a folyamatosan változó gazdasági és társadalmi környezethez történő adaptálása egy közel 10 éve tartó tudatos folyamat része, mely során az ágazat teljes körű átvilágítása, a szükséges megújulást biztosító jogszabályi és szervezeti átalakítása zajlik. Ezen alapelvek meghatározásakor figyelembevételre kerültek a horgászturizmus mint a nemzeti kincsként definiált, őshonos hazai halállomány hasznosításához kapcsolódó ágazat sajátosságai, a megvalósíthatóság, a fenntarthatóság, az integrált tervezés követelményei, illetve az ágazat kiemelt értékeiként azonosítható belső erőforrásai.

Elérhetőség és terhelhetőség, hálózati megközelítésű hatásterületi logika

A hazai horgászturizmus igénybevétele, fejleszthetősége szempontjából fontos tényező az egyes horgászturisztikai attrakciók elérhetősége, ami a tényleges, fizikai megközelíthetőséget, a helyben rendelkezésre álló szálláskapacitást, a vízparthoz, vízfelülethez történő hozzáférést és az **évszakoktól, szezonalitástól független horgászat lehetőségének elérését** egyaránt magában foglalja. Az elérhetőség, mint alapelv ilyen módon történő meghatározása, figyelembevétele egyben előfeltétele az adott attrakció terhelhetőségének. Az adott vízterület halállományának nagysága, a vízpart befogadóképessége, a kapcsolódó szolgáltatások kapacitása mind olyan, a terhelhetőséget meghatározó paraméterek, melyek együttes, a kiválasztáshoz szükséges szintet teljesítő megléte elengedhetetlen. Az országos szinten beazonosítható, kiszolgálható horgászturisztikai igények számbavételekor az elérhetőség és terhelhetőség alapelveinek figyelembevétele mellett az attrakciók hálózatos, országos lefedettséget nyújtó tervezése biztosítja a kiemelt időszakok alatt jelentkező intenzívebb igénybevétel kezelhetőségét, az egyes régiók kapacitásának optimális kihasználását, az adott terület egyéb turisztikai attrakcióinak együttes hasznosulását, a szinergia erősödését.

A horgászturizmus szempontjából kiemelt térségek meghatározása

A horgászturizmus fejlesztése szempontjából kiemelt térségek, lokációk kiválasztásánál **elsődleges alapelv a fejleszthetőségre való alkalmasság, az elérhetőség, a hozzáférhetőség és a terhelhetőség, valamint a fenntarthatóság tekintetében.** Olyan attrakciókban, alapinfrastruktúrában kell gondolkodni, amelyek a bel- és külföldi látogatók igényeit is képesek kiszolgálni a megfelelő minőségben és árszínvonalon. Egy kiemelt térségi státusz megszerzésének feltétele kell, hogy legyen egy adott vízterület kiemelkedő, fenntartható és fejleszthető halállománya, a változatos, több évszakos hasznosítás lehetőségét biztosító területnagyság, esetenként hazai, illetve nemzetközi horgász versenysport igényeinek kielégítésére alkalmas ökológiai, környezeti erőforrások megléte. A horgászat mellett több hasznosítási céllal rendelkező, a bel- és külföldi látogatók részére összetett turisztikai

élményt biztosító, például az aktív- és vízi turizmusnak, gyógy- és fürdőturizmusnak, kerékpáros-, gasztro- vagy borturizmusnak is helyet adó vízterületek horgászturisztikai fejlesztése elengedhetetlen az egyes élményelemek azonos színvonalú elérhetősége érdekében is.

Nyilvántartott halgazdálkodási vízterületek besorolása

Nyilvántartott halgazdálkodási vízterületek besorolása¹⁴¹ az OHHP logikája alapján

Országos jelentőségű nyilvántartott halgazdálkodási vízterületek¹⁴²

1. Kiemelt horgászati célú halgazdálkodási és horgászturisztikai, komplex hasznosítású állóvizek (kiemelt nagyvizek 1.):

- Balaton,
- Tisza-tó,
- Velencei-tó,
- Ráckevei (Soroksári)-Duna.

2. Kiemelt horgászati célú halgazdálkodási és horgászturisztikai, komplex hasznosítású folyóvizek (kiemelt nagyvizek 2.):

- Duna,
- Tisza,
- Körösök.

3. Kiemelt horgászati célú halgazdálkodási és horgászturisztikai, komplex hasznosítású egyéb vízterületek, intenzív vizek (kiemelt vizek 3.):

- Látóképi-víztározó
- Maconkai-víztározó és törendszere
- Deseda-tó
- *továbbiak OHHP megvalósítása során, pályázatok, bizottsági javaslatok szerint*

Regionális jelentőségű vízterületek (besorolás OHSZK javaslatra MOHOSZ Elnökségi döntéssel)

Térségi jelentőségű vízterületek (besorolás tagszövetségi javaslatra OHSZK döntéssel)

Egyéb, helyi jelentőségű vízterületek (OHSZK nyilvántartás alapján)

¹⁴¹dinamikusan változó lista, jelen lista az NHTS 2.0 elkészítésének időpontjában megvalósított átfogó szakmai értékelés alapján készült

¹⁴²kijelölés MOHOSZ Elnökségi javaslatra MOHOSZ választmányi döntéssel

Nyilvántartott halgazdálkodási vízterületek besorolása¹⁴³ a halállomány alapján

MOHOSZ OHSZK értékelési és minősítési rendszere alapján

- Intenzív hasznosítású horgászvíz
- Általános hasznosítású horgászvíz
- Fenntartási hasznosítású horgászvíz
- Természetvédelmi szempontok vagy a génállomány megőrzése alapján specifikus fenntartási igényű vízterület
- Horgászati célú haltermelésre hasznosított vízterület

Nyilvántartott halgazdálkodási vízterületek horgászsport versenypályáinak besorolása az országos sportági szakszövetségi besorolási minősítések alapján

MOHOSZ Országos Versenypálya Minősítési és Fejlesztési Program kritériumrendszere alapján nemzeti versenypálya¹⁴⁴

- Maty-ér¹⁴⁵ (Szeged, 1800 m)
- Alcsi-szigeti Holt-Tisza (Szolnok, 1150 m)
- Nagykunsági-főcsatorna kiépített szakasza (Kenderes-Bánhalma, 1650 m)
- Maconkai-víztározó és tórendszere (Bátonyterenye, 700+400+400 m)
- Deseda-tó (Kaposvár, 950 m)
- Látóképi-víztározó (Debrecen, 800+800 m)

Kiemelt területi versenypálya¹⁴⁶

Regisztrált versenypálya¹⁴⁷

Horgászturisztikai létesítmények besorolása¹⁴⁸ az OHHP logikája alapján

1. Országos Hálózati Központ (MOHOSZ OHSZK székház)
2. Kiemelt Horgászturisztikai Szolgáltatási Pont¹⁴⁹
3. Kiemelt Ügyfélszolgálati Pont¹⁵⁰
4. Standard Horgászturisztikai Szolgáltatási Pont¹⁵¹
5. Értékesítési pont¹⁵²

Balatoni Horgászturisztikai Mikrohálózat (BHTM) elemei

A speciális üzemeltetési konstrukciójú balatoni és Balaton-környéki (Kis-Balaton, Belső-tó) létesítmények és a **helyi minősített horgász kikötők**¹⁵³.

¹⁴³a rendszer kialakítása jelenleg folyamatban

¹⁴⁴kijelölés MOHOSZ OVHB javaslatra MOHOSZ választmányi döntéssel

¹⁴⁵fő hasznosító a Nemzeti Sportügynökség Zrt. (Szegedi Nemzeti Kajak-Kenu és Evezős Olimpiai Központ)

¹⁴⁶kijelölés HSSZI javaslatra OHSZK döntéssel

¹⁴⁷kijelölés HSSZI minősítés alapján

¹⁴⁸érdekképviselő és érdekvédelem, közfeladat-ellátás, Országos Sportági Szakszövetség, Központi Ügyfélszolgálat (HORINFO szakrendszer ügyvitelének működtetése)

¹⁴⁹NHTS szerinti kötelező, illetve opcionálisan választott/biztosított ügyviteli és horgászturisztikai szolgáltatások biztosítása heti 7 napon (MOHOSZ Kirendeltséget/Kirendeltségeket is ideértve, melyek az I. szerinti, decentralizált központi feladatokat is elláthatják)

¹⁵⁰NHTS szerinti kötelező, illetve opcionálisan választott/biztosított ügyviteli szolgáltatások biztosítása legalább heti 5 napon és heti 40 órában (II. pontba be nem sorolt tagszövetségi irodákat)

¹⁵¹NHTS szerinti kötelező, illetve opcionálisan választott/biztosított ügyviteli és horgászturisztikai szolgáltatások biztosítása legalább idényjelleggel heti 5 napon és heti 40 órában is ideértve)

¹⁵²HORINFO szakrendszer ügyviteli (okmányolási) szolgáltatásainak szerződés szerinti biztosítása

¹⁵³a minősítési rendszer kialakítása jelenleg folyamatban

Kiemelt halgazdálkodási és horgászturisztikai hasznosítású állóvizeink

Balaton

A Balatonra – mint az EU területének legnagyobb édesvízi tavára – specializált fejlesztési programot készített a Balaton Fejlesztési Tanács a Balaton Kiemelt Fejlesztési Térség Programja címmel 2014-ben, melyet 2021 februárjában¹⁵⁴ újított meg. A fejlesztési program tartalmazza a térség stratégiai elképzeléseit, melyben kiemelt helyen szerepelt a térségi turisztika szezonális jellegének mérséklése, valamint a fenntartható környezet- és tájhasználatot, a természeti erőforrások megőrzését, a balatoni biodiverzitás védelmét, ezzel párhuzamosan a vidéki és a természeti turizmus bővítését állítja fókuszba (különös tekintettel a forgalombővülés ellenére a kiváló vízminőség fenntartására és a természetközeli falusi szálláskapacitás fejlesztésére)¹⁵⁵. Figyelembe véve, hogy a horgászat elsődleges erőforrása maga a természetes vizes élőhely és az abban élő halállomány, így a balatoni stratégia e célkitűzésének teljesülése a horgászturizmus-volumen térségi fokozásának az előfeltétele.¹⁵⁶

Az NHTS kimondottan nevesíti a horgászturizmust is, mint színvonalfejlesztés révén bővítendő minőségi piaci szegmenst, és feladatként jelöli meg a parti és csónakos horgászat feltételrendszerének javítását a horgászok és egyéb csoportok konfliktusainak oldása érdekében a horgászhelyek pontos kijelölését, a szolgáltatásokkal történő ellátását, a csónakos horgászathoz szükséges infrastruktúra és feltételrendszer javítását.¹⁵⁷

A tárgyalt vízrendszer halgazdálkodási hasznosítója a Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt., amely 2009. augusztus 25-én alakult meg hazánk egyik legrégebbi agrárgazdasági vállalatának, a Balatoni Halászati Zrt.-nek a jogutódjaként. A Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. 100%-ban a Magyar Állam tulajdona. A tulajdonosi jogokat a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt. gyakorolja. Az MNV Zrt. a Társaság irányítását 2014-ben vagyongazdálkodási szerződés keretében átadta a Földművelésügyi Minisztériumnak, amely így alapítói jogokkal rendelkezik (ma már mint Agrárminisztérium). A cég továbbá 2016. január 1-től speciális jogállású tagja a MOHOSZ-nak. A vízrendszeren területileg érintett MOHOSZ tagszövetségek így a halgazdálkodásban közvetlenül nem vesznek részt, azonban fontos szerepük van a horgászjegy értékesítésben, a horgászvizsgáztatásban, a horgászrendezvények szervezésében és az utánpótlás-nevelésben, valamint érdekképviselőként látnak el.

A vízrendszer jogi értelemben két halgazdálkodási vízterületből áll, amelyek a szoros ökológiai kapcsolat és a közös halgazdálkodási hasznosító miatt egy rendszerben kezelendők:

- A Balaton és vízrendszere halgazdálkodási vízterület (víztérkód: 14-002-2-1) a Balaton főmedrén kívül 20 vízfolyásból áll, melyek egymással a hidroökológiai tényezők tekintetében szorosan összefüggnek és együttesen 61.139,2264 ha területet adnak ki.

¹⁵⁴https://www.balatonregion.hu/msite/190/balaton_kiemelt_terseg_strategiai_program_2021-2027.pdf

¹⁵⁵http://www.balatonregion.hu/images/doc/public/balaton_strategia_2014_10_30-1133.pdf

¹⁵⁶BA–Logisztika Tanácsadó Kft. (2016): A horgászat országos viszonyai, piaci pozíciói, valamint fejlesztési irányai Átfogó ágazati elemzés és szakmai program

¹⁵⁷https://www.balatonregion.hu/msite/190/balaton_kiemelt_terseg_strategiai_program_2021-2027.pdf

- A Kis-Balaton I. ütem halgazdálkodási vízterület (víztérkód: 20-019-2-1) 1.962,47 ha, mely a Kis-Balaton négy, egymástól gáttakkal elválasztott tározórészéből, illetve néhány kilométernyi Zala-mederből áll. Az említett tározórészek a víz és a halak számára folyamatosan átjárhatók, kivéve a „Kazetta” elnevezésű zárt tározórészt.

A vízrendszer horgászturizmusa országosan is jelentős. A BHN Zrt. évente több mint 90 000 darab területi jegyet értékesít a váltható 32 féle horgászjegytípusból. Ez évente közel 80 000 horgászt jelent, ebből az éves horgászjegyet megváltók száma 28 000 fölött van. A többiek időszakos jegyeket váltanak (24 és 72 órás, vagy heti, 10 napos és turista jegytípusok). A jegykínálat az érvényességi időközön túl különböző jogosultsági szinteket (parti, csónakos, általános, behúzó, kiegészítő) és életkor alapján igénybe vehető kedvezményes lehetőségeket fed le.

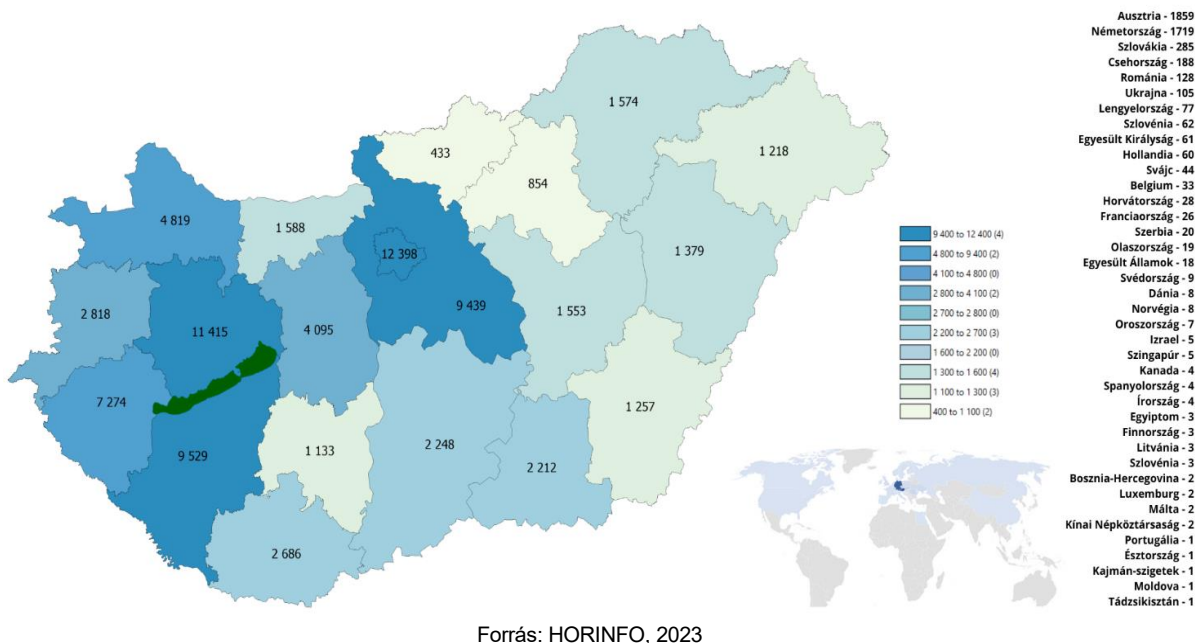
A BHN Zrt. a következő tevékenységeket jelölte meg, mint legfontosabb tevékenységeit:¹⁵⁸

- az állami tulajdonban lévő balatoni halállomány megőrzése és fejlesztése,
- a természetes szaporodóhelyek megőrzése, védelme és fejlesztése, élőhely-rekonstrukció,
- mesterséges szaporodóhelyek kifejlesztése és gyakorlati alkalmazásának bevezetése, fenntartása,
- a Balaton és a Kis-Balaton szükség szerinti szelektív állomány szabályozó halászata,
- a halgazdálkodási hatóság által jóváhagyott halgazdálkodási terv keretében végzett tervszerű haltelepítés,
- tógazdasági haltermelés a balatoni telepítésre kerülő hal előállításának céljából,
- horgászengedélyek kibocsátása, horgásztatás,
- horgászturisztika fejlesztésében való aktív részvétel,
- halőrzési tevékenység a Balaton halállományának védelmében,
- a természetes (tavaszi) és rendkívüli halelhullás következményeinek elhárítása, haltetemgyűjtés,
- a balatoni sudárponty fajtafenntartása és szaporítása,
- a lehető leghatékonyabb védekezés a nagy kárókatona (*Phalacrocorax carbo*) ellen.

A Balatonon 2013. december 5-én állították le a halászatot, ami a horgászok, a horgászturizmus szempontjából kedvező változásokat eredményezett. Mind a halgazdálkodás, mind a horgászok kiszolgálása a horgászturizmus fejlesztését szolgálja. A Balatonra az online jegyváltás már a HORINFO fejlesztése előtt megvalósult, 2020-tól pedig a HORINFO-n keresztül elérhető valamennyi, internetes hozzáféréssel rendelkező horgász számára.

¹⁵⁸<https://balatonihal.hu/bemutakozas>

36. sz. ábra: A Balatonra érkező horgászturisták megoszlása küldő ország és belföldi horgászok esetén vármegye szerint

A horgászturizmus fejlesztését szolgálta a balatoni bojlis horgászat rendezett és szabályozott körülmények közé terelése 2015-ben. A **szezonalitás csökkentését jól példázzák a nyaralószezonon kívül megvalósuló nemzetközi bojlis versenyek**, melyeken alkalmanként közel 30 országból több mint 200 csapat vesz részt a Balaton körül. A versenyek időtartama meghaladja az egy hetet és a csapatok tagjai, a kísérőkkel, bírókkal, egyéb kiszolgálószemélyekkel együtt meghaladják az 1000 főt. Bár szálláshely-igénybevétel csak a kísérők, bírók és egyéb kiszolgálószemélyzet részéről történik, de a versenyzők a vízparton táboroznak és az egyéb szolgáltatásokat a helyszínen vásárolják meg (pl. ételrendelés).

A versenyeken túl pedig a tó sajátossága, hogy a horgászatra leginkább alkalmas időszakok épp a nyári fürdőszezonon kívül esnek. A legtöbb vendéghorgászt vonzó pontyhorgászatban március-április-május, valamint szeptember-október számítanak a legeredményesebb hónapoknak. Kiemelt jelentőséggel és nemzetközi ismertséggel bír a tó süllőállománya is, jellemzően a német nyelvterületről érkező vendéghorgászok elsősorban a Balaton emblemikus halának számító „fogás” miatt érkeznek a tóhoz. A klasszikus süllőszezonnak számító őszi hónapok mellett az utóbbi évtizedben vált igen népszerűvé a májusi időszak a süllőhorgászatban. Mindezen tényezők együttesen a **szezonmeghosszabbítás irányába hatnak, amely minden balatoni vállalkozás számára kiemelt jelentőséggel bír** csakúgy, mint **az átlagos turisztikai tartózkodási idő bővítése**, ami további **helyben maradó jövedelmet generálna**, és a part menti és partközeli településeken egyaránt **emelné a foglalkoztatottsági rátát** a magasabb képzettségű népesség esetében is, így hozzájárulva a népességmegtartó képesség fokozásához az aktív korosztályokra és a magas képzettségűekre vonatkozóan.

A BHN Zrt. több szálláshelyet is üzemeltet horgászok részére. 2019-ben adták át a keszthelyi Első Balatoni Horgászcentrumot, amelynek részét képezik az Akvárium Apartmanházak, valamint a Süllőfészek és a Harcsafészek vendégházak, illetve egy

horgászkielő. Tervben van még az egykori jégverem felújítása, új közösségi tér és étkező kialakítása, valamint a kikötő bővítése is. Ezen mintaprojekt jó például szolgálhat a MOHOSZ Balatonszepezden és Sajkodon lévő horgásztanyáinak felújításához, a balatoni mikrohálózat részeként.

A horgászok információval való ellátását a BHN Zrt. naprakész honlapja és egy kimondottan a horgászok részére készített térkép (Balatoni Horgászturisztikai adatbázis) segíti, mely a horgászható partszakaszokon kívül a horgászjegy-értékesítő helyeket, a horgászbarát szálláshelyeket, a csónakbérleti helyeket, a sólyázóhelyeket és a balatoni horgászegyesületeket tartalmazza.¹⁵⁹

A korábbi koncepció a Nemzeti Vidékstratégiára hivatkozva megállapítja, hogy a horgászati tevékenység erősítése automatikusan fokozza a város-vidék kapcsolatokat, hiszen a horgászok többsége városlakó, míg a horgászhelyek vidéki térségekben koncentrálódnak, emellett számottevően javítják a környezettudatosságot is. A koncepció prioritásai között szerepel a térségi vállalkozói aktivitás fokozása, valamint a helyi vállalkozások erősítésének szándéka.

A horgászati szolgáltatók vonatkozásában e célkitűzés is alapjaiban párhuzamba állítható a horgászturizmus bővítésének prioritásával csakúgy, mint a szolgáltatások diverzifikációja. A koncepció prioritásokat összegző része az egyik regionális kitérés pontként külön is nevesíti a horgászturizmus bővítését, a halfogyasztás ösztönzését, a vízpart-rehabilitálás kiemelt jelentőségét, valamint a biodiverzitás és a természeti rendszerek fenntartását. Mindegyik a horgászturizmussal párhuzamos preferencia¹⁶⁰.

Az alábbiakban a fent jellemzett vízrendszeren létesíthető horgászturisztikai fejlesztési lehetőségeket szeretnénk bemutatni, mint a balatoni horgászturisztikai mikrohálózat egyes elemeit.

1. A Balaton körül a horgászturizmust leginkább korlátozó tényező a horgászatra alkalmas szabad partszakaszok száma. Ezek megőrzése, illetve bővítése a jövő szempontjából kulcskérdés. A Hhvtv. 23/C. §-a szerint „a nyilvántartott halgazdálkodási vízterületnek az állam vagy az önkormányzat tulajdonában álló partján a horgászati tevékenység végzése csak a halgazdálkodásra jogosult hozzájárulásával korlátozható”. Ennek a jogszabályi helynek minden lehetséges jogszerű eszközzel érvényt kell szerezni, mivel a jelenlegi gyakorlat szerint **több önkormányzat is figyelmen kívül hagyja ezt a szabályozást.**

Amennyiben a horgászat jogszabályi okok alapján korlátozható (pl. kijelölt fürdőhely, strandszezonban), akkor azt egyértelműen kommunikálva és a szükséges minimális mértékben kell megtenni, a teljes objektivitást szem előtt tartva, így:

- Ne lehessen egész évre kitiltani a horgászokat állami/önkormányzati területen lévő strandokról, ha szükséges, akkor szigorú, helyi

¹⁵⁹<https://adatbazis.balatonihal.hu/>

¹⁶⁰<http://regionalispolitika.kormany.hu/download/c/e2/31000/Balaton%20Teruletfejlesztési%20Strategiai%20Program.pdf> in: BA–Logisztika Tanácsadó Kft. (2016): A horgászat országos viszonyai, piaci pozíciói, valamint fejlesztési irányai Átfogó ágazati elemzés és szakmai program

területhasználati szabályzattal kell megteremteni az adott strandszezonon kívüli horgászatának feltételeit.

- Ahol partrekonstrukcióval újabb horgász helyek nyerhetők (pl. Tihany, Kis-Balaton), ott az illetékes vízügyi kezelővel egyeztetve olyan partvédelmet kell kialakítani, ami egyaránt szolgálja a vízügy és a horgászok érdekeit.
- A kikötők mólóinak horgászati szabályozását hozzá kell igazítani a meglévő gyakorlati használathoz. Az érvényben lévő általános (minden kikötőben egységes és egész éven át tartó) tiltás helyett a helyi viszonyokra szabott, helyi területhasználati szabályzatokat kell létrehozni, amely lehetővé teszi, hogy a hajózás érdekei ne sérüljenek, ugyanakkor a hajózási szezonon kívül ne tartalmazzon felesleges korlátozásokat a horgászok részére.

2. A parti helyek korlátozottsága miatt támogatni kell a nyílt vízi horgászati lehetőségek megőrzését és fejlesztését. A fejlesztési tervben a konkrét megnevezett „nagyberuházásokon” túl indokolt a rendelkezésre álló forráskeret egy részét elkülöníteni egy fejlesztési alapba, amelyből pályázati úton lehetne lehívni az – arányaiban – kisebb összegeket olyan projektekhez, amelyek a helyi horgász közösség mellett az idelátogató vendég horgászok lehetőségeit is bővítik.

- Horgászszervezeti fenntartású, típusú alapú T-logikájú vízi állások (stégek) telepítése, melyek a tagok számára esetleg kedvezményes áron, de bármely horgászturista számára bérelhetők legyenek.
- A horgász kikötők létesítését, valamint a meglévő, de nem engedélyes létesítmények felújítását, rekonstrukcióját, engedélyeztetését támogatni szükséges, olyan feltételekkel, hogy ott ne csak a tagság férjen csónakhoz, hanem bárki számára bérelhető csónakhelyek (is) létrejöjjenek. Ez a lépés a balatoni nádasok védelme érdekében is nagyon fontos, ugyanis ezres nagyságrendben találhatók ma horgászcsónakok a különböző ideiglenes, engedéllyel nem rendelkező veszteglőhelyeken.
- Súlyázóhelyeket kell létrehozni, illetve több meglévő, de leromlott állapotú súlyát indokolt felújítani. Fontos, hogy ezek szabadon hozzáférhető helyeken létesüljenek, a pályázó lehet akár horgászszervezet, akár önkormányzat.

A 2019-ben átadott keszthelyi Első Balatoni Horgászcentrum további fejlesztése: a korábban megvalósult Akvárium Apartmanházak és a hozzá kapcsolódó kikötőfejlesztés után az azonos ingatlanon található egykori jégverem felújítása, valamint egy reggeliztető kialakítása szerepel a BHN Zrt. tervei között. A fejlesztés második lépéseként elkészült horgász kikötő északi partfala nem képezte részét a korábbi beruházásnak, mivel akkor még nem tartozott a cég vagyongazdálkodásába. 2023-tól azonban már a kikötő teljes területét a BHN Zrt. kezeli, így befejeződhet annak korszerűsítése, melynek során további 35 horgászcsónak- és 15 hajóhely jöhet létre.

A közel 100 éves, a Balatonnál egyedülálló földfelszíni „jégverem” átépítésével olyan kiállítói teret kívánunk létrehozni, amely a látogatók részére betekintést enged a balatoni halászat és halgazdálkodás múltjába és jelenébe, valamint igényesen berendezett akváriumok segítségével bemutatja a tó legfontosabb halfajait és élővilágát, mindezeket túl pedig rendezvényhelyszínként is használható lenne. A reggeliztető és közösségi tér a telken meglévő egykori kiszolgálóépület felújításával és átépítésével valósulhat meg. A közel 100 nm-es

épülethez egy fedett terasz is csatlakozna, illetve az étkezőn és a konyhán kívül vizesblokkot is tartalmazna, ami a tervezett jégverem vendégeit is kiszolgáltatná.

- 3. A keszthelyi mintaprojekthez hasonló horgászturisztikai centrumok létrehozása a balatonszepezdi és a sajki MOHOSZ horgásztanyákon.** Ezek a beruházások más önkormányzati vagy magáningatlanok számára is jó példák lehetnek, mint olyan területfejlesztési lehetőségek, amelyek a jelenlegi szezont akár a duplájára is megnyújtani képes turisztikai szolgáltatást nyújtanak.

Balatonszepezd, MOHOSZ horgásztanya

A horgásztanya Szepezdfürdőn, közvetlenül a Balaton partján, idilli környezetben található egy hozzávetőlegesen 3000 m²-es ingatlanon. Az első épületét az 1960-as évek elején építették. 1978-ban épült további öt szálláshelyként funkcionáló épület és a ma már nem működő étterem. A telek vízparti kapcsolatánál egy 30 horgászcsónak befogadására alkalmas kikötő létesült, amelynek elődje a tanyával egyidős, mai állapotát az 1980-as évek közepén érte el. A tanyán a 2023. augusztusi helyszíni szemle alapján egy időben összesen 56 fő szállásolható el, ezenkívül a főépületben található egy 50 m²-es gondnoki lakás. A tanya fűtéssel nem rendelkezik, így a fűtési szezonn kívül, az időjárás függvényében tart nyitva tavasztól ősziig. A tanya összképe, berendezési tárgyai, felszereltsége a '90-es évek elejét idézi.

A tanyán megvalósítandó fejlesztési lehetőségek három csoportba sorolhatók:

- Halasztást nem tűrő, illetve állagmegóvási beruházás: A villamoshálózat teljes felújítását az elmúlt évi érintésvédelmi vizsgálat is előírta, melynek jegyzőkönyvét a MOHOSZ megkapta. Jelenleg a '70-es évek végén kiépített alumíniumkábelek futnak a falakban. Az ún. A, B, C, D és E épületek és az étterem azbesztes hullámpala tetőinek cseréje a részleges beázások és egészségvédelmi szempontból is indokolt. A korhadt, rosszul záródó és szigetelő nyílászárók cseréje szintén indokolt a felsorolt épületek esetében.
- A tanya kihasználtságát növelő beruházás: A kikötő nyugati mólójáról kiindulva mintegy 30-35 méter hosszúságban nyugati irányban a nádas elé lenne lehetőség horgásztéget telepíteni, ami további 10-15 hellyel bővítené a partról elérhető horgászhelyek számát.
A régi, elavult csónakpark cseréjével vonzóbbá lehetne tenni a csónakos nyílt vízi horgászatot a potenciális vendégek számára. A kikötő nyugati medence részének kotrása is indokolt lenne, mert a 2022-es aszályos évben a feliszapolódott meder miatt nem volt lehetséges használni a kikötő több, mint felét. Az említett fejlesztések arányaiban kismértékű beruházások, ám annál jelentősebb hatásuk lehetne a forgalom növekedésére, miközben a tanya megtarthatná egyedi jellegét és az ezzel járó, szerényebb anyagi körülményekkel rendelkező horgászközönséget.
- Teljes körű felújítás és modernizáció: itt nyílna lehetőség egy, a keszthelyi Akvárium Apartmanházakhoz hasonló, modern szolgáltatóközpont létrehozására, akár egyes retró stíuselemek megtartása mellett is. Ehhez a jelenleg meglévő épületek teljes körű felújítása és átalakítása szükséges, a jelenlegi közös vizesblokk helyett önálló fürdőszobás apartmanok kialakításával. A 6 önálló épület mindegyike esetében létrehozható lenne 2-2 apartman, amelyek a keszthelyi mintaprojekthez hasonlóan apartmanonként 4 férőhelyet biztosítanak így összesen 48 fő egyidejű

elszállásolása lenne megoldható. Az egykori étterem kőépületében pedig közösségi tér és étkezőhelyiség, illetve egy gondnoki lakás kaphatna helyet. Ebben a fejlesztési csomagban a kikötő teljes körű felújítását is el lehetne végezni. A már említett kotráson kívül új akácfa burkolatok, új térvilágítás és az elektromos csónakok töltéséhez szükséges hálózat kiépítése, valamint egy sólyahely létrehozása is indokolt, ugyanis jelenleg kézzel emelik ki a kikötőből a csónakokat téliesítésre. Mindezekon túl szükséges lenne a parkolóként használt területrészt tereprendezésre és egy új halpucoló helyiség elkészítése is.

A munkacsoport a teljes körű felújítást és modernizációt támogatja.

Sajkod, MOHOSZ horgásztanya

A Tihanyi-félsziget nyugati oldalán, nemzeti parki védettség alatt álló erdei környezetben található a Balaton – talán – legjobb horgászati lehetőségekkel rendelkező horgásztanyája, amely jelenleg nem üzemel, de a jövőben igazi horgászparadicsom lehet. A létesítményhez egy nagyon értékes, kiépített kőmólóval rendelkező saját kikötő tartozik, amely rendezett állapotában 30 horgászcsónak befogadására alkalmas, a kikötőmóló pedig ideális teret biztosít a parti horgászat számára. A kikötő jelenlegi állapotában is üzemkész, de szükséges az üzemelési engedély megújítása, valamint indokolt kisebb léptékű felújítás elvégzése is, főként a kőmólón és a mögöttes parti ingatlanon. A kikötő felett a hegyoldalban található balatoni panorámás épületegyüttes hozzávetőleg 50 fő számára képes szálláshelyet biztosítani. A főépület 2004-ben esett át felújításon, ennél fogva jó állapotú, a 4 környező melléképület azonban felújításra szorul. A tanya nincs rákötve az ivóvíz- és a szennyvíz-csatorna hálózatra. Ezen közművek távolsága miatt a jövőbeni felújítás során helyi ivóvíztisztító berendezést (kút rendelkezésre áll) és emésztőt szükséges beépíteni.

A tanya legnagyobb értéke a védett Sajkodi-öböl vonzereje, ahol egyébként a parti horgászat a természetes vízparti élőhelyek védelme érdekében tilos, ezáltal a halak kíméleti területre lelnek itt. A csónakos horgászati lehetőség biztosításával az egész öböl behorgászható, Balaton-szerte egyedi halfogási esélyeket kínálva az idelátogató horgászturisták részére.

Ha a kikötő és az épületegyüttes egy fejlesztési egységként tartósan horgászszervezeti kézben maradhat, akkor célszerű egy komplex fejlesztés indítása.

4. **„Látogatóközpont és vízi iskola” létrehozása a BHN Zrt. balatonszárszói halastavának partján.** Az ingatlan a Balaton partjától 300 méterre található és magában foglal egy 15 hektáros halastavat és a partján lévő, 0,5 hektáros fejlesztési területet. Itt épülne egy, az erdei iskolához hasonló elven működő „vízi iskola”. Ennek része lenne egy központi épület, ahol a „tanterem”-ként vagy rendezvényhelyszínként is funkcionálhat bemutatóterem és a kiszolgálóhelyiség kapna helyet. Az épülethez kapcsolódóan, amellel pedig a nevezett létszámnak megfelelő fekvőhellyel rendelkező szállásépületeket kerülnének kialakításra. A halastavon stéges rendszerrel vízi tanösvényt és madármegfigyelő állások, valamint egy kilátó létesül. Így a teljes projekt eredményeként komplex programkínálat valósulna meg a környezettudatos magatartásra nevelés, a vízi

és vízparti élővilág megismertetése, valamint nem utolsósorban a horgászat népszerűsítése érdekében.

A fejlesztés a Balatoni Horgászturisztikai Mikrohálózat elemeként, annak költségkeretéből támogatható.

5. **A tihanyi Belső-tó, mint „környezettudatos horgász” és ökoturisztikai látogatóhely fejlesztése a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatósággal (a továbbiakban: BFNPI) együttműködve.** A Belső-tó halgazdálkodási hasznosítója a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, azonban gyakorlati halas hasznosítást nem végeznek, mivel a tó erősen feliszapolódott és gyakori az algavirágzás. Első lépésként célszerű megtalálni azt a halasítási szerkezetet, amely az elmúlt évtized kedvezőtlen folyamatai ellenére fenntartható halállomány kialakítását teszi lehetővé. A tó nemzeti parki védettsége miatt a vízi növényzet nem gyéríthető, így a partot szinte teljesen körbefutja a zárt nádas. Horgászati lehetőségeire csak néhány parti hely áll rendelkezésre és ezek száma nem is bővíthető. A nádashoz alkalmazkodva elsősorban a csónakos horgászati lehetőséget szükséges megteremteni. A Belső-tó partján jelenleg a MOHOSZ tulajdonában lévő ingatlanhoz kapcsolódóan van lehetőség stéget kiépíteni, amely horgászhelyet és kikötőhelyet is teremthet. Az ingatlanon található egy kis vendégház, valamint egy kiszolgálóépület.

Előbbi szálláshelyként célszerű tovább üzemeltetni a Balatoni Horgászturisztikai Mikrohálózat elemeként, de felújítása indokolt. A kiszolgálóépület felújításával egy egyedülálló látogatóhelyet lehetne létrehozni.

A terület adottságánál fogva mindenképpen összehozná a horgászó és a nem-horgászó közönséget egyaránt – ezt a lehetőséget érdemes lenne kihasználni a horgászat megítélésének, „imázsának” javítására a nem horgászó közönség körében. A BFNPI által a tó környezetében létesített és jelenleg is látogatható „Tókerülő tanösvény”-hez lenne érdemes csatlakozni az őshonos halállományt és a „környezettudatos horgászatot” a gyakorlatban bemutató állomáshellyel és egy olyan horgászati szabályozással, ami az átlagosnál szigorúbban ad a környezetvédelemre.

6. **A horgászturisztikai szolgáltatók működésének kifehéritése, szabályozása mára elengedhetetlen feladattá vált.** Az utóbbi évtizedben a halgazdálkodási munka eredményeinek nyomán tapasztalható erőteljes horgászturisztikai növekedés felszínre hozta azokat a problémákat, amelyek konfliktust generálhatnak a horgászat és a Balatonnál érintett más turisztikai szereplők között. A konfliktusok további eszkalálódását megelőzendő, szükséges tiszta feltételekhez kötni a horgászturizmus működését. Nem támogathatók olyan vállalkozások, amelyek jogosulatlanul adják bérbe az állam tulajdonát képező tómedret, amelyek a számlaképesség terén a szürke zónában mozognak, vagy amelyek a helyi idegenforgalmi adók kijátszására törekednek, sőt olykor még a horgászati szabályozást sem tartják be.
 - A behúzás/bojlis foglalható helyek akkreditációhoz kötése;
 - Kizárólag engedélyezett partszakaszokon és víziállásokon legyen lehetséges alkalmazni a behúzás módszert és kizárólag olyan szolgáltatók esetében, akik az elvárt kritériumoknak megfelelnek.

- Továbbra is működhetnek az állami vagy önkormányzati tulajdonban lévő behúzó helyek is a szabadon hozzáférhető közterületeken, amennyiben azokhoz BHN Zrt. hozzájárult.
- A Hhvtv. 23/D § -ban foglalt „hozzájárulás” csak az előre lefektetett feltételek szerint legyen megadható és csak olyan szolgáltató részére, aki minden vonatkozó jogszabálynak megfelelően működik és ezt objektíven igazolni is képes. Szükséges a vonatkozó jogszabályban és a helyi horgászrendben szankcionálási lehetőséget rögzíteni afelé, aki a halgazdálkodó írásos hozzájárulása nélkül működik. A hozzájárulás egy előre elkészített és a www.balatonihal.hu oldalról letölthető formanyomtatványon igényelhető, a szükséges dokumentumok csatolásával.
- Az egyes szolgáltatótípusoktól elvárható minimum követelmények:
 - Horgász helybiztosítás esetén: számlaképes vállalkozás a nyújtandó szolgáltatást tartalmazó tevékenységi körrel; a víziállás és az esetleg hozzá tartozó bejáró mederbérleti szerződése; ha szálláshely (akár sátor) biztosítással jár, akkor az ahhoz szükséges bejelentett vállalkozás adatai, a higiéniai feltételek biztosítása, az IFA rendszeres fizetése
 - Horgászvezető (guide) esetén: számlaképes vállalkozás a nyújtandó szolgáltatást tartalmazó tevékenységi körrel; büntetlen horgász előélet; a MOHOSZ által indított szakképzés elvégzése (a képzés elindítását követően), kishajó esetén a szükséges hajópapírok és vezetői engedély bemutatása
 - Horgászverseny esetén: a nevezési díjas versenyek esetén a nevezési díj legalább 10%-ának befizetése a Balaton Halállományáért Alapítvány számlájára; érvényes horgászjegy minden versenyző részére; a nagyobb versenyek esetén eseti megállapodás, szerződés tartalmazza a feltételeket.
 - Egyéb horgászattal kapcsolatos szolgáltatás esetén: eseti megállapodás.

7. A Kis-Balatonban rejlő kihasználatlan horgászturisztikai potenciál kiaknázása:

- A jelenlegi horgászható partszakaszokon további alkalmas horgászállások létesítése, az egykor használható, de mára növényzettel benőtt horgász helyek rekonstrukciója.
- A jelenleg nem horgászható, de látogatható partszakaszok felülvizsgálata a horgászati lehetőségek növelése érdekében.
- A természetvédelem érdekei szerint meghatározott térbeli és időbeli keretek között, szintén meghatározott intenzitású, kizárólag vezetővel elérhető csónakos öko- és horgásztúrák szervezése, mint prémiumszolgáltatás.
- Az I-es ütem szívében elhelyezkedő, a BHN Zrt. tulajdonában álló egykori „halászház” helyén „passzív ház”-ként létrehozott szálláshely/horgásztanya kialakítása.
- A sulyommezők gyérítése a horgászható vízterületek növelése és a nyári oxigénhiányos állapotok elkerülése érdekében, a Tisza-tavon meglévő gyakorlathoz hasonlóan.
- A jelenleg nem horgászható „Kazetta” megnevezésű tározó horgászatának megszervezése kijelölt, előre foglalható horgász helyek formájában.

Az OHHP kiemelt figyelmet fordít a Balatoni Horgászturisztikai Mikrohálózat megvalósítására. Meggyőződésünk, hogy a Balaton és a balatoni horgászturizmus megérdemli a tervezett fejlesztéseket.

Tisza-tó

A Tisza-tó Magyarország második legnagyobb – eredetileg ún. síkvidéki átfolyóvízes víztározóként létrehozott – tava, amely az Alföld északi részén terül el, mintegy 127 km²-en. Számtalan sziget, holtág és sekély kis csatorna váltja egymást a hatalmas, nyílt vízterületekkel, jellegzetes, úgynevezett mozaikos tájat formálva. A Tisza-tó a Hortobágyi Nemzeti Park bemutatóterülete, s így 1999 óta az UNESCO Világörökség része. **Kiemelendő és a távlati stratégiák későbbi végrehajtása oldaláról is fontos tény, hogy egy mesterséges, részben „befejezetlen”, így több kihívással is érintett vízterület lett a természetvédelem egyik koronaékszere.** A tó páratlan vadvízi világot rejt, minden évszakban más és más szabadidős lehetőséget kínálva. Számos útvonalon bejárható a vidék gyalog, kerékpárral, lóháton vagy csónakba szállva.¹⁶¹ A korábbi években csekély mértékű idegenforgalom a COVID-19 alatt megélénkült¹⁶². Egyelőre azonban még elmondható, hogy **a tömegturisztikai irányultság helyett sokkal inkább a minőségi – az ökológiai állapotot kevésbé veszélyeztető – természetközeli (ökológiai, vízi, lovas, vadász, kerékpáros, horgász) turizmusformákra épít e stratégiájában a térség.**

A térség kiegészítő szolgáltatási köre vonatkozásában megemlítendő még a kulturális és az egészségturizmus is, ami lehetőséget biztosít – a horgászati turizmussal párhuzamosan – a turisztikai szezon megnyújtására, és az egy főre vetített költség bővítésére a turisztikai alap- és speciális infrastruktúrák megvalósuló fejlesztése esetén, valamint az egységes szemléletű és összehangolt térségi marketingtevékenység kibontakozása révén.

A térségi turisztikai vonzerőt nemzetközi összevetésben jelentős mértékben fokozta – a horgászati turizmusra való pozitív kihatással – a Tisza-tó transzkontinentális kerékpárút-hálózatba való bekapcsolása kerékpárút-hálózati infrastrukturális fejlesztések révén. Napjainkban az EuroVelo 11-es (észak-déli irányú) útvonala halad el a tó mentén, valamint szintén uniós forrás terhére elkészült a tópart mentén teljes egészében végighaladó kerékpárútrendszer is. A többi természetközeli, illetve aktív turisztikai formához hasonlóan a vízi turizmusban rejlő számottevő potenciálok is kizárólag egy jelentős infrastruktúrafejlesztési program megvalósulása esetén aknázhatók ki (főként az előző rendszerből örökölt tóparti kikötői infrastruktúra párhuzamosan zajló kapacitásbeli és minőségi megújítását értve ez alatt). Mindenképpen támogatandó a horgászati tevékenység és a vízi turizmus szükséges harmonizációjának kérdésköre is.

A Tisza-tavi horgászat külön kiemelendő idegenforgalmi vonzást jelent. A területre rendszeresen több ezer horgászjegyet váltanak ki, az itt töltött horgásznapiak száma több százezer¹⁶³. A tó értéke horgászati szemmel abban rejlik – a koncepció szerint –, hogy a Tiszát a régi hullámtereivel egyesítő átfolyósos rendszerű síkvidéki víztározóként többféle víztípust egyesítő változatos vízrendszer. A régebbi terepviszonyok nyomai máig megfigyelhetők, hiszen a tározótér medre egyaránt magába foglal patakmedreket, holtágakat, kubikgödröket. E tagoltság jól megmutatkozik a terület földrajzi tagoltságában is, hiszen a térség több – egymástól

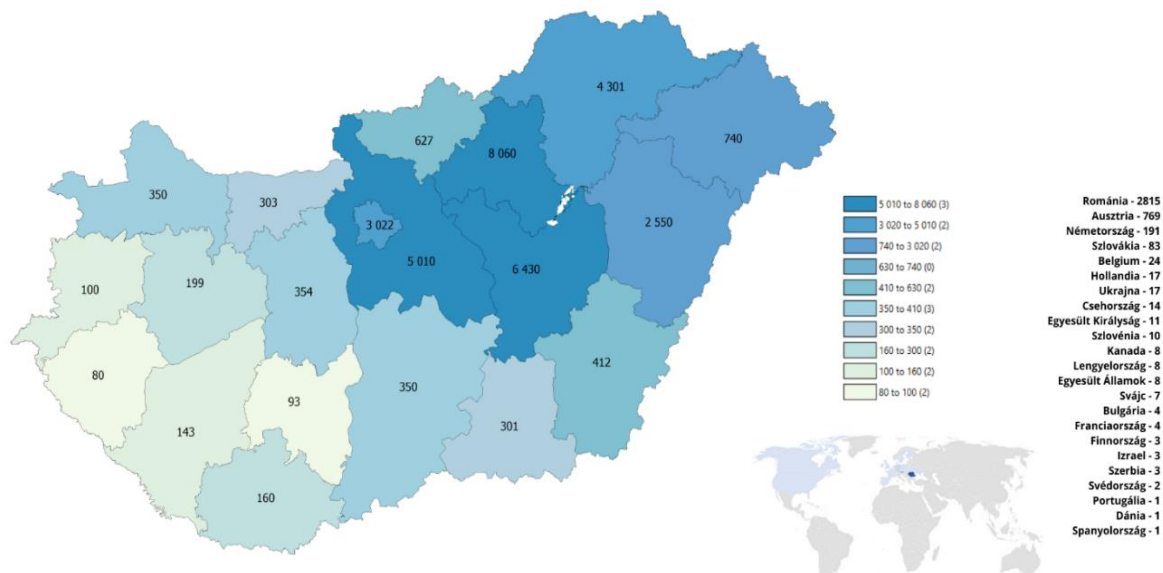
¹⁶¹ <https://tiszataviokocentrum.hu/hu/tisza-to/altalanos>

¹⁶² <https://www.hellovidek.hu/utazas/2020/11/12/fellendult-a-forgalom-a-jarvany-alatt-a-legnepszerubb-uti-celok-koze-kerult-a-tisza-to-es-kornyeke>

¹⁶³ http://www.kotivizig.hu/doksik/tisza_tavi_kodex/tiszatavikodex.pdf

jól elhatárolható – egységre oszlik: Abádszalóki-öblözet, Sarudi-medence, Poroszlói-medence, Valki-medence, Tisza folyó főmeder, Tiszafüredi-térség.

37. sz. ábra: A Tisza-tóhoz érkező horgászturisták megoszlása küldő ország és belföldi horgászok esetén vármegye szerint

Forrás: HORINFO, 2023

A tó halállománya az 1978-as második duzzasztást követően vált egyedivé és számottevővé hazai viszonylatban, amikor elárasztották a tározótér korábban fűvel borított területeit is. Ezt követően főként a csuka, a ponty és a dévérkeszeg állománya emelkedett ugrásszerűen, az 1980-as évek második felétől pedig az előbbieket csökkenése mellett a süllő, a harcsa, a balin és a keszegfélék állománya bővült. Napjainkban komoly gondot okoz a nagy mennyiségben jelenlevő invazív idegenhonos busa- és törpeharcsa állomány. Az inváziós halfajok állományának csökkentése mellett kardinális jelentőségű a minőségi ívóhelyek mennyiségének témája és a természetes halszaporulat kérdésköre a térségi horgászat, illetve horgászturisztika volumenének bővítése szempontjából, mert a terület ökológiailag fenntartható horgászati terhelhetőségének potenciális mértéke alapvetően függ a tó halállományának nagyságrendjétől, valamint annak összetételétől és minőségétől. Alapvető feladat e tekintetben a halfajok biztonságos átteleléséhez, a jelenleginél akár jóval nagyobb mennyiségű halállomány létfeltételeinek biztosításához szükséges vízszint garantálása a sekély vizű téli hónapokban a tározótér nagy részén. Ezzel párhuzamosan a magasabban fekvő területek felől a vízlefolyást és a halállomány-levonulást segítő levonuló utak és csatornák építése is elengedhetetlen.

A terület változatossága a szállásslolgáltatások vonatkozásában is megmutatkozik, hiszen azok a kempingektől a négycsillagos szállodákig széles skálán elérhetők a horgászati célú turisták számára. Az utóbbi évtizedben e téren folyamatosan javuló tendencia mutatkozik.

A tározótér több mint fele a Hortobágyi Nemzeti Park részét képezi természetvédelmi területként. Utóbbi besorolás egyrészt a **térségi ökoturizmus** legfőbb alapját képezi, ugyanakkor a horgászat szempontjából időszaki és területi korlátot is jelent. Példának okáért a Ramsari Egyezmény hatálya alatt álló Tiszafüredi Madárrezervátum

védettséget élvező területek közül néhány vizes élőhely horgászturisztikai céllal nem látogatható (pl. Hordódi-holtág, Háromágú-holtág, Kerektó-holtág). Emellett a madárrezervátum többi területén minden évben időszakosan tilos mindennemű horgászat február 1. és június 15. között, valamint **egész évben tilalom alá esik az éjszakai horgászat és a csónakos közlekedés**. A védettséget élvező területnek a Poroszlói-öblözethez tartozó másik felében a védettségi állapot kifejezetten kedvező a horgászat szempontjából, ugyanis a motorcsónakos közlekedés korlátozására terjed csak ki (a 4 kW feletti teljesítménnyel bíró motorokkal rendelkező csónakok használatának betiltásával), míg a horgászati tevékenység e térségben egész évben szabadon végezhető. Egyéb vízi turisztikai hasznosítás esetén is javasolja a koncepció az időszaki korlátozások foganatosítását (pl. vízisízés) a horgászati tevékenység gyakorolhatósága érdekében.¹⁶⁴

A Tisza-tavi halgazdálkodás jövőjét befolyásolja a 2024. év végén lejáró hasznosítási időszakkal járó bizonytalanság is. A MOHOSZ elkészítette a tárgyi koncepciót, melynek igényli és kéri is a helyi megvitatását, társadalmazását. **A munkacsoport meggyőződése, hogy nem a halgazdálkodási hasznosító személye, hanem az adott struktúra térségi beágyazódása, kapcsolatrendszere, végül átlátható munkája lesz a fejlesztések, benne az NHTS szerinti horgászturisztikai fejlesztések generátora.**

Velencei-tó

Természeti adottságait és lokációját tekintve a Velencei-tó 26 km²-es vízfelületével, a jelenlegi forgalomvolumenéhez képest, a legnagyobb kiaknázatlan horgászpiaci növekedési potenciállal rendelkező jelentősebb nagyságú természetes vízterülete hazánkban, azonban – mint az elmúlt évek mutatták –, rendkívül kitett az aszálynak, melyre a mesterséges vízpótlás az egyedüli tartós és biztonságos megoldás. A tóparti vagy tó közeli települések fejlődésének záloga a lokáción belüli természeti és aktív turizmus (köztük a horgászat) bővülése. A tó és a hozzá turisztikailag kapcsolódó Vértes-tájegység a jó megközelíthetőség, a fővároshoz és Székesfehérvárhoz való közelség, a kedvező gyorsforgalmi és vasúti közlekedési kapcsolatok ellenére sem tölti be a természeti adottságainak megfelelő szerepet a hazai horgásztársadalom életében, emellett a beutazó turizmuson belül is marginális a jelentősége. A minőségi turizmus jelenlegi mércéinek csak kevéssé felel meg a tóparti szolgáltatáskínálat, valamint az ahhoz szervesen illeszkedő idegenforgalom-infrastruktúra.

A mindössze 1,5 méteres átlagmélységének és a napsütéses órák magas arányának köszönhetően Európa legmelegebb édesvízi tavaként számontartott Velencei-tó harmadát egyedi élővilágú nádas borítja. Különösen a tó – a nemzetközi vadvizek jegyzékében is megtalálható – nyugati öblében fekvő 420 hektárnyi madárrezervátum bír globális jelentőségű természeti értékekkel. A madárrezervátumban ún. úszólápok is találhatók, melyek elhalt vízinövényeken élő védett növényi és állati életközösségek (pl. tőzegmoha, tőzegpáfrány, zsombéksás). A centrális pozíciójú térség legnagyobb erőforrása – környezeti adottságain túl – közlekedési infrastruktúrájában rejlik. A Balaton-régiót a fővárossal összekötő M7 autópálya biztosította közlekedési folyosó kiváló útidővel garantálja a térség közlekedési kapcsolódásait északkeleti és délnyugati irányban egyaránt. Az aktív turizmus megvalósulását segíti a 2022-ben átadott Budapest–Balaton (BUBA) kerékpárút. A

¹⁶⁴BA–Logisztika Tanácsadó Kft. (2016): A horgászat országos viszonyai, piaci pozíciói, valamint fejlesztési irányai Átfogó ágazati elemzés és szakmai program

tó hajójáratái mellett jelentős közlekedési és turisztikai tényező a tavat körülölelő kerékpárút is. A térségnek a döntően az aktív és természeti turizmushoz kapcsolódó idegenforgalmi arculata a jelenlegi és jövőbeni horgászturisztikai kínálati elemekkel jól ötvözhető. 2023-ban komplex vízrendezés során 47 helyszínen, 25 kilométer hosszan újultak meg a partvédő művek, történtek áramlásjavító kotrások. További 25 helyszínen történt meg a csapadékvíz elvezető árkok torkolati szakaszainak kotrása. Emellett természetes ívóhelyeket alakítottak ki a halaknak, illetve felújították a hordalékfogó tározókat és a vízügyi létesítményeket.¹⁶⁵

A Velencei-tó északi oldalán korábban Horgász Európa- bajnokság és számos nagy létszámot felvonultató országos horgászverseny került megrendezésre. E versenyek több száz résztvevővel számos vendégéjszakát jelentettek a közeli szálláshelyeknek, valamint komoly bevételt jelentettek a vendéglátásban, azonban előbb a kajakpálya miatt a parti betonsáv átépítése, majd napjainkban a Kovács Katalin Nemzeti Kajak-Kenu Akadémia 10 hektáron megvalósuló létesítményfejlesztése¹⁶⁶ miatt a partszakasz versenyek tartására – reményeink szerint csak egyelőre – alkalmatlanná vált.

A Velencei-tó déli partján, Agárdon üzemel a MOHOSZ horgásztanyája és a Velencei-tavi Kirendeltsége. Ez a helyszín az NHTS egyik kiemelt fejlesztési pontja. Agárdon és Dinnyésen kikötők találhatók a horgászcsónakok részére. A MOHOSZ támogatná és meg is valósítaná az összes kikötő egységes üzemeltetését, mivel a tó szerkezeti adottságok és a jelentősen korlátozott parti lehetőségek miatt itt a csónakos horgászat az egyik fő kitörési pont.

A Velencei-tó horgászturizmusának jövőjét nagyban befolyásolja a vízpótlás tartós megoldása. A MOHOSZ az általa támogatott műszaki megoldást közzétette, de ez a döntés jóval túlmutat a MOHOSZ keretein. A jelenlegi kedvező helyzet megteremtette a halállomány programszerű visszaépítésének feltételeit, a telepítések 2023-ban meg is kezdődtek.

Ráckevei (Soroksári)-Duna

A Duna folyam szerves része, ugyanakkor horgászati-horgászturisztikai szempontból külön kezeljük a Csepel-sziget keleti partján futó Ráckevei (Soroksári)-Dunát (a továbbiakban: RSD), mivel múltja, eredményei és jelentősége ezt a kiemelést indokolják. Az 57,3 km hosszú, 14 km² területű RSD átlagos víztérfogata 32-38 millió m³ között van. Az RSD mai, általunk ismert arculatát az 1910–1926 évek között végrehajtott szabályozások eredményeképpen nyerte el. Az RSD a magyarországi Duna-szakasz második leghosszabb mellékága és egyben az egyetlen duzzasztott szakasza. Hasznosítása komplex jellegű (öntözővíz-kivétel, iparivíz-kivétel, belvízbevezetés stb.) és vizével nagyobb térségek ellátását is szolgálja. 1927 után, amikor az RSD vizét a Kvassay- és a Tassi-zsilip közé szorították, először a horgászok fedezték fel az akkor még paradicsomi tájat. Annak ellenére, hogy a Duna halállományát a második világháború, majd a növekvő ipari szennyeződés többször is végveszélybe sodorta, a horgászok száma egyre emelkedett. Az 1950-1960-as években a fővárosi ipari üzemek (pl. Csepeli Papírgyár) több katasztrofális halpusztulást idéztek elő. A horgásztársadalom újra meg újra úrrá lett a

¹⁶⁵<https://magyarepitok.hu/vizgazdalkodas/2023/06/elkeszult-a-velencei-to-jovojet-jelento-atfogo-fejlesztas>

¹⁶⁶<https://kkna.hu/letesitmenyek/a-sportkomplexum/>

nehézségeken, halkeltető, ivadéknevelő és halastavak létesítésével, intenzív halasítással, az ipari vízszennyezés elleni harccal biztosította a víz viszonylagos halgazdaságát.

A főváros közelsége, a jó megközelíthetőség – nem utolsósorban a múlt század közepe óta teljes vonalon közlekedő ráckevei HÉV – a budapestiek egyik első számú üdülőterületévé tette az RSD-t.

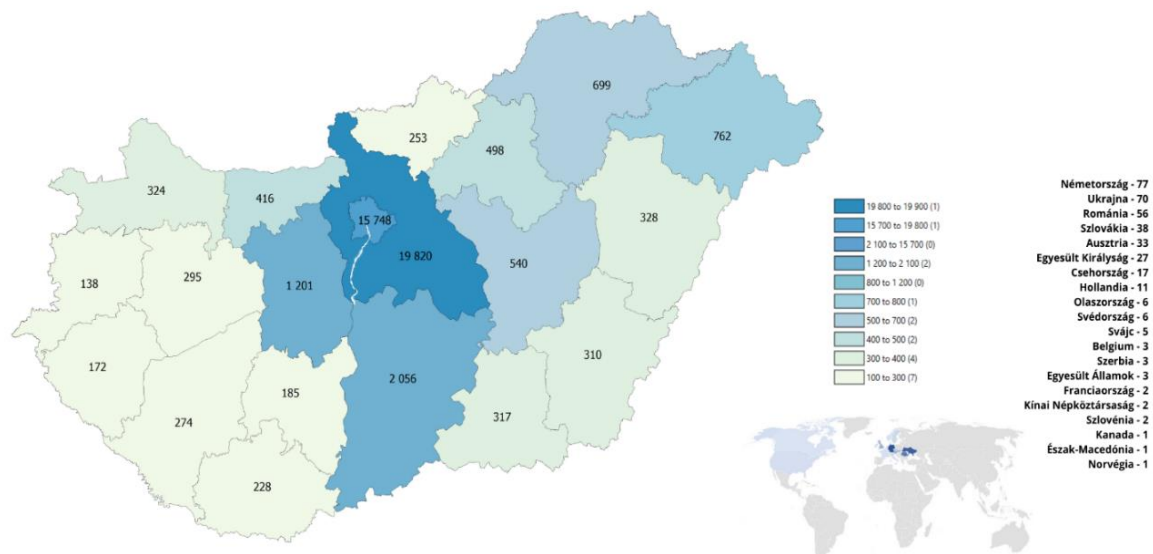
A zsilipek állóvíz jellegűvé tették a Duna mellékágát, a minimális vízszint-ingadozásnak és az árvízveszély megszűnésének köszönhetően az ide látogatók közvetlenebb kapcsolatban lehettek az élő vízzel, mint a főváros környékének másik jelentős üdülőterületén, a Dunakanyarban. Ez az állóvízjelleg tette lehetővé a horgászat felvirágozását is. Pontyos víz lévén a Duna-ágon mindig a fenekezőhorgászat volt a legjelentősebb, de a ragadozóhalas módszerekkel is sokan megtalálták a számításukat.

A régi időkben az RSD hazánk egyik legjobb süllős vize volt, a kutyogató ősi módszere pedig a mai napig sok kapitális harcsát ad a kitarító pecásoknak. Sok legendás helyszín vonult be a horgászat legendás vizei közé, elég, ha a tassi alsó (V-VI.) és felső (IV.) vizekre, vagy a ráckevei híd alatti harcsázópályára gondolunk. Az utóbbi években a pergetés is egyre nagyobb teret nyer, és a nagy pontyok specialistái, a bojlisok is felfedezték hazánk egyik legintenzívebben telepített természetes horgászvizét. Egyre többen vallják magukénak a C&R szemléletet. Az 1960-as években megkezdődött az RSD menti földterületek parcellázása, és megjelentek az első üdülőtelkek, hétvégi házak. A gyakran zsebkendőnyi magántelkek mellett sorra épültek az ifjúsági és a vállalati üdülők, melyek a kevésbé tehető rétegek számára is elérhetővé tették a vízparti feltöltődést. Megalakultak a Ráckevei-Duna-ág horgászegyesületei, a társadalmi munkával felépített és működtetett vízparti horgásztanyákon olcsó vagy ingyenes szállás- és csónakhasználati lehetőség várta az egyesületi tagokat.

Az 1970-es évek elején a környék kiemelt üdülőövezetté vált, és megkezdte működését a Ráckevei Duna Intéző Bizottság, amely szabályozott keretek között, szervezett módon koordinálta a térség fejlődését. A parti területek kisajátítása miatt egyre nehezebbé vált a víz megközelítése, miközben a vándorhorgászok emelkedő száma valós turisztikai igényt generál, melyet a környék panziói és bérelhető nyaralói, nyáron gyakran 100%-os foglaltsággal, csak részben tudnak kiszolgálni. Ezt az igényt felismerve a Ráckevei Dunaági Horgász Szövetség (RDHSZ) kiemelt feladatának tekinti a horgászturizmus fejlesztését. Az RDHSZ saját üzemeltetésben működteti a tassi Rózsa-szigeti Horgásztanyát, 4 hektáros szigeten, mely ideális lehetőséget biztosít a békés és a ragadozóhalas módszerekhez. A Rózsa-szigeten 2–4 ágyas szobák, valamint sátor- és lakókocsihelyek állnak a vendégek rendelkezésére. A teljes közművel rendelkező területen vizesblokkok, melegkonyha büfé és csónakkölcsönzési lehetőség teszik még vonzóbbá a horgászatot.

Szintén az RDHSZ üzemeltetésében működik a Makádi Ezüstpart, mely elsősorban a bojlis horgászok paradicsoma. A 3,5 kilométer hosszú partszakaszon 100 számozott horgász hely található. A rendszeresen karbantartott, filagóriákkal, illemhelyekkel és szeméthyűtőkkel ellátott helyszínen jól megfér egymás mellett a teljes szezonra sátor- vagy lakókocsihelyet bérlő vendég, és a szabad helyeket tetszés szerint elfoglaló vándorhorgász.

38. sz. ábra: A Ráckevei (Soroksári)-Duna-ághoz érkező horgászturisták megoszlása küldő ország és belföldi horgászok esetén vármegye szerint

2021-ben átadták a Sajó Elemér többfunkciójú vízleeresztő műtárgyat, mely nemcsak az RSD rendszere számára jelent hatalmas előrelépést, hanem az egész térségben éreztetni fogja pozitív hatását. A Dunából történő szivattyúzással ugyanis a kisvízes időszakban is biztosítható az Alsó-Duna-völgy öntözővíz igénye, továbbá a Duna–Tisza közti Homokhátság vízpótlási problémáinak megoldása is egy lépéssel közelebb került. 2023-ban megvalósult a Kvassay-szivattyútelep, mely az extrém alacsony dunai vízállások időszakában biztosíthatja mintegy 30 m³/s volumenben az RSD vízpótlását.

A Ráckevei-Duna-ág vízkezelőjét, az RDHSZ-t jelenleg 32 tagegyesület alkotja, közte Magyarország legrégebbi horgászegyesületével, az 1908-as alapítású Budapesti Sporthorgászok Egyesületével. A 32 tagegyesület felnőtt tagjainak száma mintegy 31.000 fő. Az RDHSZ teljes vertikumú haltermelési rendszert is üzemeltet. Az RDHSZ a haltermelésben a teljes önellátásra törekszik, amelyhez a folyamatos fejlesztésekkel és beruházásokkal egyre közelebb kerül.

Kiemelt halgazdálkodási és horgászturisztikai hasznosítású folyóvizeink

Duna

A Duna Európa második leghosszabb folyója, 2800 km hosszan 10 európai országon halad keresztül, magyarországi szakasza mintegy 417 kilométer hosszan terül el, melyből 142 km határfolyó Szlovákiával. Értékét fokozza, hogy deltája a kontinens leggazdagabb biodiverzitásával bír¹⁶⁷.

¹⁶⁷<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/pannon-pannon-enciklopedia-1/magyarország-foldje-1D58/az-eghajlat-a-vizek-a-talaj-es-az-elovilag-foldrajza-25FA/a-duna-a-tisza-es-mellekfolyoik-somogyi-sandor-26FD/nagy-folyoink-magyarorszag-szakaszai-271C/>

Az Európát átszelő nagyrégió teljes egészének (így nyilvánvalóan hazai szakaszának) az idegenforgalmi arculata egyértelműen az egyedi kulturális és természeti értékek köré rendeződik. Primer jelleggel az aktív turizmus, és azon belül a környezeti szempontból fenntartható turizmus kerül előtérbe (ennek részét képezi az ökológiai alapokon nyugvó idegenforgalmi részterületek mindegyike – a természetjárástól a kerékpáros turizmuson át a horgászturizmusig). A Duna fejlesztési koncepciójának környezetvédelmi pillére hangsúlyosan szögezi le három ökológiai pillér jelentőségét, mint: a vízminőség helyreállítása és megőrzése, a környezeti kockázatok minimalizálása, valamint a biodiverzitás és az élőhelyvédelem fókuszba helyezése.¹⁶⁸

A Duna-védelmi Nemzetközi Bizottság (ICPDR) a fenti stratégia keretében szintén az élőhelyvédelem, valamint a veszélyeztetett fajállományok és élőhelyek helyreállításának kérdéskörét helyezi a Duna vízgyűjtőjére és részvízgyűjtőire vonatkozó jövőbeni cselekvési célkitűzések centrumába. Kizárólag azon gazdasági tevékenységek helyezhetők fókuszba a Dunán és annak mentén, melyek nem veszélyeztetik, sőt inkább javítják a vizes élőhelyek jelenlegi állapotát. Ennek jelentőségét az indokolja, hogy a nagyrégió élővilágának fajgazdagsága évtizedek óta rohamosan csökken, ami fokozottan igaz a vizes élőhelyekre és az árterekre.

A természeti erőforrások túlzott használata ellen a védett Duna menti területek hálózatának (Danubeparks) mielőbbi kialakítását javasolja a koncepció, valamint kiemelten hazai vonatkozásban a Duna–Száva–Dráva térségében megvalósulás alatt álló bioszféra-rezervátum teljes körű kialakítását, valamint a vízgyűjtőterület egésze kapcsán a védett vizes élőhelyek összekapcsolását szolgáló környezetbarát infrastruktúrák („zöld folyosók”) fejlesztését. A koncepció környezetvédelmi tudatformálást is fontosnak tart a vizes élőhelyek kapcsán, ezért kiemeli az erdei iskolák létrehozásának szükségességét.

Az országos ökológiai hálózat szerves részét képező alulhasznosított vízparti dunai zöldterületek rekreációs, illetve rekreációs turisztikai célú hasznosítása, megközelíthetőségük javítása kiemelt cél a főváros turisztikai kínálatának decentralizációja érdekében. A jelenleg – főként Budapest északi és déli egykori ipari zónáiban – alulhasznosított vízparti zöldterületek horgászturisztikai fókuszú bekapcsolása a rekreációs funkciójú fővárosi zónák sorába hozzájárulna a szigetszerű rekreációs kínálat hálózatosodásához, valamint jelentős fejlődést generálna a tárgyalt horgászati ágazat egésze (leginkább a belföldi turizmus) szempontjából, amit kimondottan erősít, hogy a településkép és az épített örökség java a lokáció csaknem egészében az UNESCO világörökségi védelme alatt áll.

A Duna ökológiai értékeire alapozott turisztikai kínálaton belül a fenti területen túlmenően jelentős elemet képvisel még az Alsó-Duna-völgy térsége is. A lokáció ökoturisztikai kínálatának eredetiségét a nemzetközi mércével mérve is egyedülálló természeti értékekkel bíró, 35 km-es hosszúságban, összességében 18 ezer hektáron elterülő Gemenc alkotja, mely értékes növény- és állatvilággal rendelkező terület leginkább arról nevezetes, hogy Európa legnagyobb egybefüggő ártéri erdőségének minősül. A Duna–Dráva Nemzeti Park részeként túlnyomórészt védettséget élvező terület több gyalogos, lovas, kerékpáros és vízi túraútvonallal is

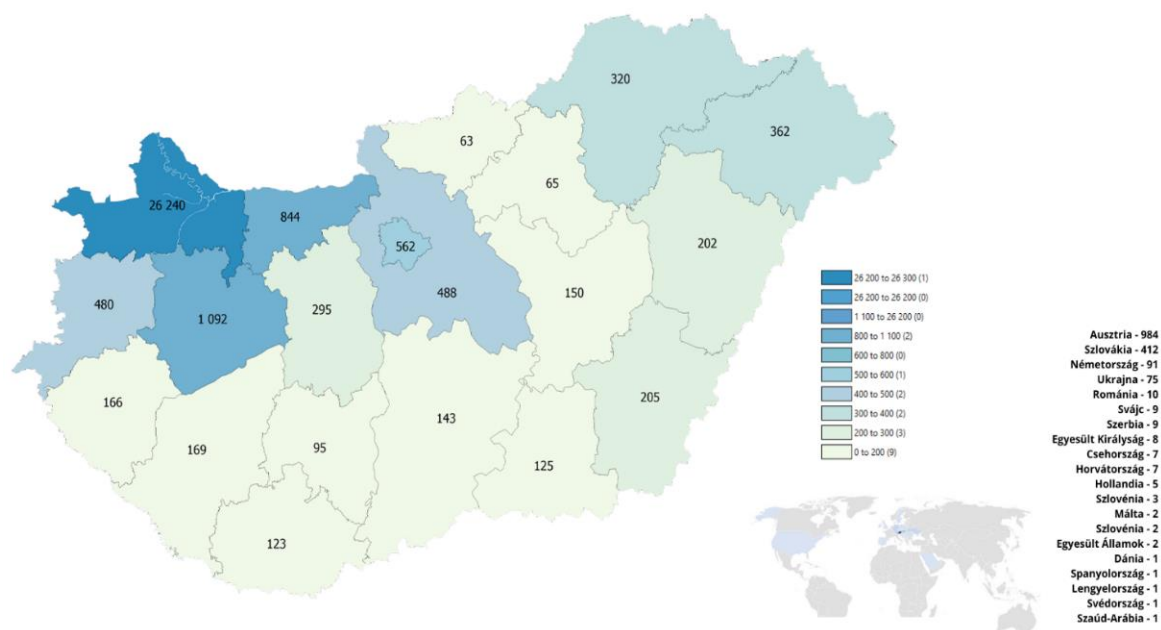
¹⁶⁸http://dunaregiostrategia.kormany.hu/download/b/c3/70000/action_plan_danube_hu.pdf

rendelkezik. Az Alsó-Duna mentén nagy számban található mellékágak, holtágak és csatornák, valamint horgásztavak kiváló terepet biztosítanak a horgászatra. Horgászati szezonban az ország távolabbi részeiből és külföldről is számos horgász érkezik.

Szinte minden Duna menti településen működik horgászegyesület. Tevékenységük főként a haltelepítésre, a horgászjegy értékesítésre, a halörzésre és a tagság érdekeinek képviseletére korlátozódik, de a nagyobb vagy jobb anyagi helyzetben lévő egyesületek további szolgáltatásokat is nyújtanak, pl. csónak bérbeadás, horgászfelszerelés-tárolás, táborhely, szálláshely-értékesítés. **A Duna menti turizmus a főváros és a Dunakanyar kiemelkedő pozíciója mellett szinte kizárólag a Szigetközben és a Ráckevei (Soroksári)-Duna-ág mentén jelentős.** E lokációkon túlmenően a Duna mentén általánosan megállapítható, hogy a vízi turizmus forgalma, azon belül a horgászat is messze az adottságai alatt teljesít, a nagytérséghez tartozó hazai megyei jogú városokban és járási székhelyeken (Győr, Komárom, Dunaújváros, Szekszárd, Baja) pedig a jelentős turisztikai aktivitás ellenére a lokális idegenforgalmi kínálatnak (még) csak kiegészítő eleme a vízi turizmus.

Ugyan a Duna szerves részét képezi, de a Szigetközzel érdemes is külön foglalkozni, részben az RSD mintájára.

39. sz. ábra: A Szigetközbe érkező horgászturisták megoszlása küldő ország, illetve belföldi horgászok esetén vármegye szerint

Forrás: HORINFO, 2023

Szigetköz

Magyarország északnyugati, Szlovákiával és Ausztriával határos részén, a Duna jobb partján található térség a Szigetköz. A Szigetköz a Győri-medence Duna és a Mosoni-Duna által határolt kistája. Magyarország legnagyobb szigete, melynek területe: 375 km², hossza 52,5 km.

A szigetközi területen a Duna mentén nyolc mellékágrendszer található 200 fkm hosszúságban (Szigetköz Natúrpark – megalapozó szakmai háttér tanulmány¹⁶⁹, 2017–18; Szigetköz – Felső-Duna mente Térségi Fejlesztési Tanács, n.é.¹⁷⁰).

A terület nagy része védett vagy fokozottan védett természetvédelmi terület, ezért a vízi- és horgászturizmus fejlesztése csak nagy körültekintéssel valósítható meg. Napjainkra a fenntarthatóság az európai turizmuspolitika egyik fő kérdésévé vált (Vargáné Csobán–Bauerné Gáthy, 2009a¹⁷¹; Vargáné Csobán–Bauerné Gáthy, 2009b¹⁷²; Raffay, 2022¹⁷³), a Szigetközben sem lehet elképzelni másként a horgászturizmus fejlesztését. „Tudományos alapon végzett ésszerű gazdálkodással az ember és természeti környezete (szinte) teljes mértékben és tartósan összeférhetővé tehető! Ennek a horgászturizmusnál is alapvetésnek kell(ene) lennie.” (Déder, 2015¹⁷⁴)

A horgászturizmus fejlesztése a fenntartható turizmus mind a három pillérét erősíteni tudja, így a gazdasági, társadalmi és környezeti elemet is. Az új munkahelyek létrejöttével megakadályozza az elvándorlást, bevételt teremt a helyi közösségeknek, felértékelődik a szaktudás és a nyelvismeret. Magával vonja a helyi vállalkozások, az önkormányzatok és a lakosság közötti kapcsolat erősödését és a turisztikai infrastruktúra és szuprastruktúra fejlesztését, figyelve a természeti értékekre. Kockázati tényezőként azonban mindenképp meg kell említeni a megnövekedő turistaforgalommal járó megnövekedő hulladék mennyiségének problémáját a védett természeti környezetben, a növények és állatok zavarását és az árak emelkedését, ami hátrányosan érinti a helyi lakosokat.

A Szigetköz természeti adottságai folytán igen kedvező helyszínt biztosít a természetes körülmények között horgászni, túrázni, vízitúrázni szándékozó turistáknak.

Az elhelyezkedése miatt különösen kedvelt célpontja a külföldi, különösen az osztrák és szlovák horgászoknak. A Szigetköz épített örökségei és termálfürdői alkalmat adnak a horgászat mellett a családosan vagy baráti társaságokkal érkező horgászoknak is a szabadidő hasznos eltöltésére.

A Duna és a Mosoni-Duna által határolt egykori „vadvízország” egykor a természet ajándéka volt és köszönhetően a közelmúltban megvalósult fejlesztéseknek elmondható, hogy újra az. A Szigetköz a Duna halbölcsője volt a bőszi vízlépcső megépítéséig és a víz eltereléséig. 65 halfaj fordul itt elő, ez a hazai fajok 80%-a. A vízlépcső miatt kialakult kedvezőtlen folyamatok ellensúlyozására 1990 óta számos

¹⁶⁹Szigetköz Natúrpark - megalapozó szakmai háttér tanulmány, 2017-18 http://new.szms.hu/index.php/files/105/SZIGETKOeZ-NATURPARK/158/Szigetkoz_Naturpark_szakmai-hattertanulmany.pdf (letöltve: 2022.12.19.)

¹⁷⁰Szigetköz–Felső-Duna mente Térségi Fejlesztési Tanács, (n.é.): <https://www.gymsmo.hu/cikk/szigetkoz-felso-duna-mente-tersegi-fejlesztési-tanacs.html> (letöltve: 2022.12.19.)

¹⁷¹Vargáné Csobán K. – Bauerné Gáthy A. (2009a): Long-term government responses to sustainable tourism development: principles and strategies APSTRACT - APPLIED STUDIES IN AGRIBUSINESS AND COMMERCE 2009: 3-4 pp. 89-92., 4 p. (2009a)

¹⁷²Vargáné Csobán K. – Bauerné Gáthy A. (2009b): An analysis of the Strategies for sustainable development based on the Principles of sustainable tourism In: Nábrádi, András; Lazány, János; Fenyves, Veronika (szerk.) AVA Congress 4. International Congress on the Aspects and Visions of Applied Economics and Informatics. Book of abstracts Debrecen, Magyarország: Agroinform Kiadó (2009) 152 p. p. 1 Paper: 17

¹⁷³Raffay, Z. (2022): A horgászturizmus pozíciójának erősítése Magyarország turizmusában, TVT Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok 2022. VII. évfolyam 1.

¹⁷⁴Déder I. (2015): Száraz elmélet vs. vizes gyakorlat: a hazai horgászturizmus fejlesztésének lehetőségei NYME XIX. Apáczai-napok Konferencia - „Falusi-, Vízi- és Horgászturizmus” Szimpózium – előadás, Győr, 2015.10.22.

projekt valósult meg, melyek az ökológiai célokon túl a vízi turizmust és a horgászatot is segítik (Kertész, 2015¹⁷⁵).

Az aktív turizmuson belül a kerékpáros turizmus szempontjából is kedvező adottságokkal bír a térség, de elsősorban a felső folyószakasz mentén rendelkezik színvonalas EuroVelo infrastruktúrával. A térség horgászturisztikai vonzereje szempontjából is központi jelentőségű, hogy minél színesebb turisztikai kínálattal bírjon a Duna mente, ezért kedvező feltételnek minősíthető a kerékpárút-hálózat folyamatos térségi bővítése. A térség kiemelkedően kedvező terepviszonyokkal és mély hagyományokkal rendelkezik a lovas turizmus szempontjából is, ami jó kiegészítő tevékenység a horgászturisztikával párosítva a családos nyaralások során.

A munkacsoport támogatja egy szigetközi OHHP fejlesztés lehetőségét.

Szálláshely-szolgáltatás terén a Duna mentén a horgászturisztikai tevékenység piacképes fejlesztéséhez elengedhetetlen a területileg kifejezetten egyenlőtlenül megoszló szálláskapacitások bővítése és a vonatkozó területi egyenlőtlenségek kistérségek közötti kiegyenlítése.

Az aktív turizmust kiszolgáló kölcsönzői infrastruktúra kiépítettsége megfelelő a kistérségek többségében, ami szintén kedvező előfeltétele mindennek. Összegzésül kijelenthető: **a Duna mentén fekvő, gyakorta népességmegtartási gondokkal küzdő kistérségek alkalmas szolgáltatás-infrastrukturális alapokkal rendelkeznek a vízi, rekreációs és aktív turizmus (azon belül a horgászat) volumenének színvonalas bővítéséhez.**¹⁷⁶

A vízi turizmus főként a Mosoni-Dunára és az Öreg-Duna szigetközi mellékágrendszerére összpontosul, amit harmonizálni célszerű a természeti értékek védelmének célkitűzésével. A vízi turizmushoz kiépített sólyák, vízre szálló helyek alkalmasak a horgászturizmus kiszolgálására is és fordítva, a horgászati céllal létesített infrastruktúra a vízi turizmust is támogatja. A Duna e szakaszain a természeti és a vízi turizmus többször szembehehelyezkedik egymással a megfelelő kiépítettséggel bíró sátorozó helyek hiányában, valamint a szemetelés okán. A vízi turizmus a közkedveltsége ellenére mérsékelt gazdasági hozadékkal bír a térség egésze vonatkozásában, mert a vízi turisták általában a közvetlen vízparton lévő és többnyire egyesületi kezelésben álló infrastruktúrák nyújtotta szolgáltatásokat veszik igénybe. A vízi turizmus feltételrendszerének javítását a jobb kihasználhatóság és a kedvezőbb jövedelmezőség érdekében célszerű koordinálni a horgászturisztika fejlesztésével a térségben a tematikus átfedések okán.

Jelenleg döntően a legnépesebb kikötőkben koncentrálódik a vízi turizmus vendégforgalma (Esztergom, Szob, Dömös, Leányfalu és Szentendre, Mohács és Baja), amely tényt tekintetbe véve a horgászati turizmus bővítése – a folyón az ágazati szereplők szempontjából ideális 30-40 km-es távolságonként létesülő komplex vízparti turisztikai kapacitásokkal – alkalmas lenne az egyes térségfejlesztési célkitűzések egyenletesebb megvalósítására is. A horgászati turizmus és a vízi

¹⁷⁵Kertész J. (2015): A Szigetközi hullámtéri vízpótlórendszer térbeli kiterjesztése, Észak-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság, Mosonmagyaróvár, 2015. június 08. http://www.hidrologia.hu/vandorgyules/33/dolgozatok/word/0604_kertesz_jozsef.pdf

¹⁷⁶BA–Logisztika Tanácsadó Kft. (2016): A horgászat országos viszonyai, piaci pozíciói, valamint fejlesztési irányai - Átfogó ágazati elemzés és szakmai program

turizmus párhuzamos érdeke a fentiek mellett a folyamatosan javuló vízminőség elérése is.

Az aktív turisztikai szempontból kedvezően hasznosítható Duna menti területek jelentős kiaknázatlan kapacitásokkal rendelkeznek jelenleg a hullámtéri mellékágrendszer, a betorkolló folyók, a természetes és mesterséges tavak, valamint a belvízcsatornák vonatkozásában egyaránt. A térség egykor kedvelt színtere volt a belföldi üdülturizmusnak is, melynek az 1970-es és 1980-as évek színvonalán kedvezően kiépített, többezres nagyságrendben rendelkezésre álló üdülőház-infrastrukturális háttere jött létre, ami kapacitását tekintve bázisa volt a térségi vízi turizmusnak és a horgászturizmusnak egyaránt. E kapacitások egy része külföldi (osztrák, német) tulajdonba került a rendszerváltozást követően, amely javította a térségi horgászati adottságok európai ismertségét. A dunai térség túlnyomó része **kiépült falusi szállásférőhely-kapacitásrendszerrel rendelkezik**, ami kedvező szolgáltatásháttér a jövőbeni horgászturisztikai volumenbővítés szempontjából is.

A vidéki turizmus a térségben jelentős átfedéseket mutat a természeti, aktív, gasztronómiai, vízi, lovas és borturizmussal. A horgászati turizmus szempontjából az ország legjelentősebb folyóvize csaknem a teljes hosszában kedvező adottságokkal bír a csónakos és a parti horgászat szempontjából egyaránt; a fogható halfajok közül kiemelendő a ponty, a harcsa, a csuka, a keszegfélék, a balin és a süllő. A folyó mentén számottevő mennyiségben találhatók holtágak, mellékágak, bányatavak és csatornák. A vendégkör elsősorban hazai, a külföldi – főként német és szlovák nyelvű piacokról érkező – horgászok a hosszú hétvégéken és a nyári turisztikai főszezonban látogatják a térséget, de az utóbbi években megnőtt a Duna mentén, főként a Szigetközben ingatlant vásárló külföldiek száma, akik egész évben horgásznak hazánkban. A helyi kapacitások kihasználtsága távol áll a maximálistól, de további volumenbővítés kizárólag koncepciózus fejlesztések révén foganatosítható. A fejlődés fő gátja a holtágak és a mellékágak vonatkozásában a mederkotrás hiányában általánossá váló eliszaposodás. **Emellett a főbb horgászturisztikai lokációkban nemzetközi színvonalú, a környezetbe illeszkedő aktív turisztikai fejlesztések megvalósulása is indokolt volna.**

Az OHHP egyik jelentős feladata az alkalmas dunai fejlesztési pontok megtalálása.

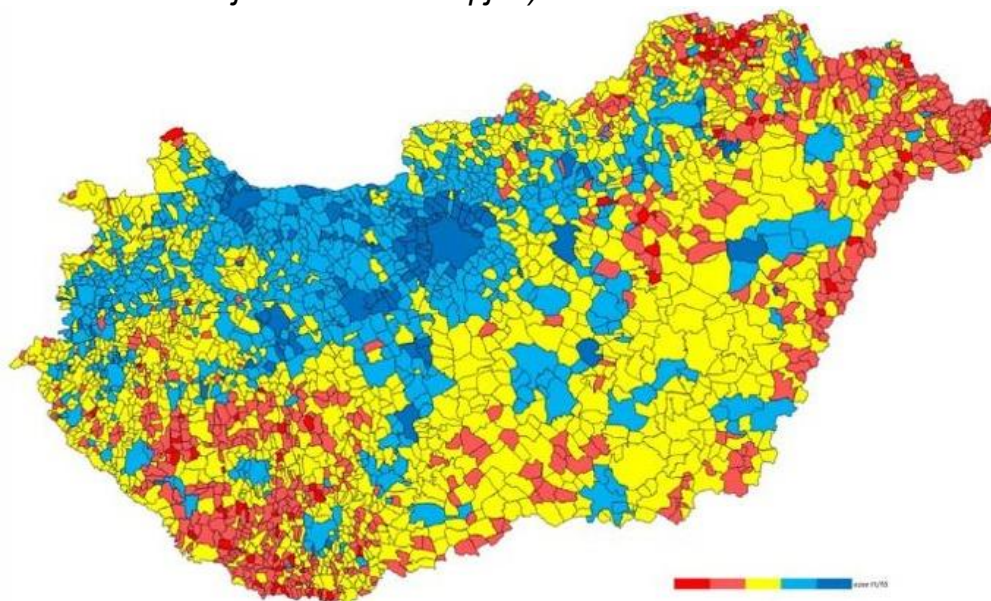
Tisza

A Tisza hazánk második legjelentősebb folyója, amit azon adat is jelez, hogy a partjai mentén elterülő települések száma 141, azok együttes lakossága pedig meghaladja a 700 ezer főt. A Tisza-térség a mai napig egyenlőtlenségeket, de lehetőségeket is hordoz, kitörési pontokként az aktív, vízi és falusi turizmusformák határozhatóak meg.

A folyón teljes hosszában jó adottságokkal rendelkező horgászat fejlesztése a Tisza-térség szempontjából megkerülhetetlen jelentőségű.

Az alábbi térkép a településeket az egy főre eső vásárlóerő alapján ábrázolja. A térségben egyre nagyobb gondot okoz a vízhiány, ami mind a horgász-, mind a haltermelési létesítményeket súlyosan érinti. Az évi csapadékhiányt általában csak az árvizek során érkező többletvíz révén képes pótolni a térség. Emiatt primer beruházási igény mutatkozik a víztározók terén a többletvíz megtartása céljából, ami az alapja volna egy fenntartható tájgazdálkodási rendszer létrehozásának.

40. sz. ábra: Települések egy főre jutó vásárlóereje 2020-ban, eFt-ban. (KSH- és NAV-adatok a GKI saját számítása alapján)

Forrás: <https://privatbankar.hu/cikkek/makro/szetszakadt-oroszag-ezek-hazank-leggazdagabb-es-legszegegyebb-tersegei.html>¹⁷⁷

A vízi turizmus kapcsán számos fejlesztés valósult meg a 2022-ig a Tisza mentén:

- Felső-tisza vízi turisztikai fejlesztéssel (GINOP-7.1.9-17) (Tiszabecs, Szabolcsveresmart, Rakamaz, Tokaj) vízitúra-megállóhelyeket létesítettek.
- A Felső-Tisza vízi turizmusának komplex fejlesztése (GINOP-7.1.2-15) (Tiszabecstől Tiszacsegéig) 14 vízitúra-megállóhely újult meg.
- Az Alsó-Tisza és a Körösök vízi turizmusának komplex fejlesztése (Szolnoktól, illetve Gyulától és Sarkadtól Szegedig) 12 vízitúra-megállóhely újult meg.

A legkedvezőbb turisztikai helyzetben a (Tiszalök és Kisköre közötti) középső folyószakasz van hagyományosan, de még e mikrotérség esetében is megállapítható, hogy kiszorult a beutazó turizmus piacairól, ugyanis vendégköre kifejezetten az Alföld nagyvárosaiból rekreációs céllal érkező piaci szegmensre korlátozódik (a vendégkörön belül még a hazánk távolabbi területeiről érkezők aránya is elhanyagolható), ami az alacsony jövedelmezőségi szintet konzerválja.

Az ártéri erdők és holtágak egymásutániságából, valamint annak élővilágából álló tiszai ökológiai sáv hazánkban 600 km hosszan húzódik a folyó gátrendszerével nagyjából párhuzamosan. Az ökológiai turizmus nemzetközileg ismert lokációjaként a Hortobágy a nagytérség egészére – mindenekelőtt a Tisza-tóra – fókuszálhatja a nyugat-európai természetjáró idegenforgalmi szegmens szereplőinek figyelmét.

Számottevő ökoturisztikai potenciállal bír a Közép-Tisza Tájjvédelmi Körzet Tisza-tó és Szolnok közötti szakasza, mely védettség alá helyezi a térség teljes tiszai hullámterét. A nagytérség megközelíthetősége folyamatosan javul az alföldi gyorsforgalmi úthálózat fejlődésének köszönhetően, ami kedvez a turisztikai kínálat értékesíthetőségének. A horgászturisztikai potenciált jelentősen javítja a Tisza természetközeli állapota, amely ökológiai érték Európában szinte egyedülálló.

¹⁷⁷<https://privatbankar.hu/cikkek/makro/szetszakadt-oroszag-ezek-hazank-leggazdagabb-es-legszegegyebb-tersegei.html>

Utóbbira negatív hatást gyakorolhat a környezeti veszélyeztetettség (árvíz, belvíz, aszály, külső szennyezés), mely hatások – többek között a globális klímaváltozás következményeként – beavatkozások hiányában tartósan bizonyulhatnak.

Az OHHP egyik jelentős feladata az alkalmas tiszai fejlesztési pontok megtalálása.

Körösök

A Körösök térségét a vízi turizmus egyik hazai központjaként tartja számon a közvélekedés. A mikrorégió vízi élővilágának természeti adottságai, valamint a lokális kapcsolódó infrastruktúra kiválóan alkalmas háttérrel szolgáltat e turisztikai alágazat tevékenységének folytatásához. A vezetett – akár egyenként több száz fős volumenű – vízitúrák szervezése egyre inkább domináns a térség turisztikai kínálatában. A Körösök mentén hagyományosnak számító alágazat teljesítménye immár meghaladja a térség vízi turisztikai szolgáltatóiparának korábbi évtizedekben mért éves volumenét. E fejlődési pályát jelzi az infrastrukturális változások sora: kishajókikötők és szabadstrandok relatíve sűrű hálózata fejlődött ki a térségben az elmúlt emberöltő során az azokhoz kapcsolódó vendéglátóipari háttérrel és pihenőközpont-infrastruktúrával együtt¹⁷⁸.

A térségben a vízi turizmus részeként definiált horgászati turizmus adottságai szintén kiválóak, hiszen a Körösök zöme az ország legtisztább folyói közé tartozik, halbőségük nemzetközi összevetésben is hagyományosan jelentős és a természetesvízi halászat megszüntetésétől (horgászkezelésbe vételtől) kezdve lökésszerű, jelenleg is tartó emelkedést mutat. **A több száz kilométer hosszú élővíz, az annak mentén fekvő több tucat holtág és kiterjedt csatornahálózat, valamint a számos bányató mindegyike horgászható, de jelentősen eltérő a halmennyiségük és minőségük.** Utóbbi jelenség arra vezethető vissza, hogy a halállományt nem mindenhol védik és gondozzák intenzíven a vízkezelők, és a horgászrendre vonatkozó szabályok is eltérőek a térségben.

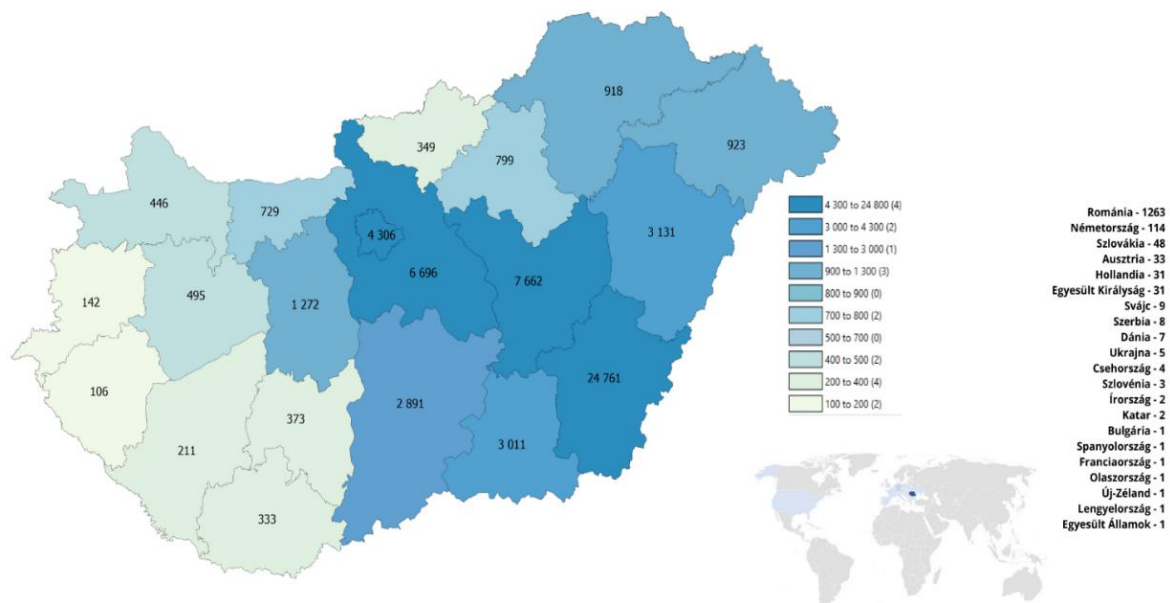
A Körös-vízrendszer kiterjedt vízhálózatához tartozik a Fekete-Körös, a Fehér-Körös, a Kettős-Körös, a Hármaskörös, a Sebes-körös, a Hortobágy–Berettyó-csatorna, valamint a Berettyó. A vízrendszer egészen előforduló általános halfajok az alábbiak: harcsa, süllő, balin, csuka, sügér, ponty, amur, busa, domolykó, jász, dévérkeszeg, karikakeszeg, laposkeszeg, bagolykeszeg, kűsz, bodorka. A folyóvizek határközeli, gyorsabb mozgású szakaszain erőteljes a paduc-, a márna-, a szilvaorrú keszeg- és a domolykó állomány is. Példaértékű pozitívumként említhető a korábbi évtizedekben a körösi horgászfogásokból teljesen eltűnő kecsegék „visszatérése”, amely a kereskedelmi halászat megszűnésén túl a MOHOSZ 2010. óta zajló kecsegetelepítési-programjának is nagyban köszönhető. A nagy tavaszi árhullámok során felfrissülő halállomány miatt a kora tavasztól kora nyárig terjedő időszak a legeredményesebb horgászati szempontból a vízrendszer egészen; a legjobb fogási esélyek a Fekete- és Fehér-Körös békési duzzasztóig terjedő szakaszán és a Hármaskörös horgászati kezelésben lévő részein találhatók. A folyamszabályozás során kialakított térségi holtághálózat több évtizedes horgászati hasznosítási múlttal rendelkezik; többségükben részlegesen önfenntartó, részben rendszeres telepítésű halközösségekkel rendelkeznek. A horgászati szempontból legjelentősebb holtágak

¹⁷⁸http://www.visitbekes.hu/download.fcgi/27244_0_1_Akt_v_id_t_lt_s.pdf

Félhalom, Gyomaendrőd, Szarvas, Békésszentandrás és Mezőtúr lokációjában található.

A mikrorégióban számos – horgászati szempontból értékes – bányató is található, melyek kedvező környezeti állapota a mesterséges létrehozás ellenére kiváló, így jelentős halállomány is nevelhető bennük. E bányatavak mérete az 1-2 hektárostól egészen a több 10 hektáros tartományig terjed. Jellemző halfajai a ponty, az amur és a harcsa. A térség csatornái általában nem horgászati kezeléssel vízterületek, de a Gyulát, Békéscsabát és Békést összekötő Élővíz-csatorna kivételesen az. A csatorna jellemző halfajai a ponty, a keszeg, a compó, a csuka. A csatornák halállományán belül jellemző még – a fentebb felsorolt területileg szokásos halfajokon túlmenően – a csuka, a vörösszárnú keszeg, az ezüstkárász, a bodorka, a compó. A térség jelentősebb csatornaágai közé sorolandó a Vargahossza-csatornaág, a Hosszúfoki-csatornaág, a Folyás-éri-csatornaág, a Büngösi-csatornaág, valamint a Holt-Sebes-Körös. A térségben a kedvező adottságoknak köszönhetően jól szervezett a horgásztársadalom; a Körösvidéki Horgász Egyesületek Szövetsége adatai szerint 29.000 igazolt horgász él a térségben 95 tagegyesületbe szervezve, a MOHOSZ és tagszervezetei 2.500 hektárnyi térségi vízterületet kezelnek. A térség ökológiai értékét növeli, hogy a Hármaskörös hullámterét a Körös–Maros Nemzeti Park részét képezi.

41. sz. ábra: A Körösökhöz érkező horgászturisták megoszlása lakóhely szerint

Forrás: HORINFO, 2023

A mikrorégióban a vízi turizmuson túlmenően egyéb aktív turisztikai ágak is kedvező adottságokkal bírnak, melyek közül a szolgáltatások kiépítettsége és a térségi adottságok tekintetében kiemelkedik a kerékpáros és a lovas turizmus. Az aktív turisztikai alágazatok mindegyike a horgászathoz hasonló minőségi és kapacitás-fejlesztési hiátusokkal küszködik a térségben.

A kerékpáros turizmus az alágazat szemszögéből kedvező térségi síkvidéki terepviszonyok és egyedülállóan értékes természeti környezetbeli adottságok ellenére kevésbé elterjedt idegenforgalmi részterület a térségben, azonban a növekedési tényezőinek térségi részleges rendelkezésre állása folytán kedvezőek a

növekedési kilátásai. A fenti pozitívumok mellett hiátusok is hatást gyakorolnak az alágazat viszonyaira, melyek közül kiemelendő a színvonalas kerékpárút- és kölcsönzői hálózat csaknem teljes hiánya.

A térségi vízi és ökoturizmus infrastruktúra-igényessége sokáig nem jelentett prioritást a térségben, de kedvező adottságokkal bírnak, így az utóbbi évtized során a kínálat színesítéséhez elengedhetetlen kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése szigetszerűen kezdetét vette.

A térségi aktív turizmuson belül a horgászathoz hasonlóan természetközeli tevékenységként számontartott vadászturizmus is jelentős. A tevékenység régmúltra visszanyúló hagyományokkal bír a térségben a nagyvad-állománynak betudhatóan.

Összegzésként leszögezhető, hogy mindegyik aktív turisztikai ágazat csaknem azonos kihívásokkal küzd a térségben (nyilvánvalóan a horgászati turizmust is beleértve). Ide sorolható a kapcsolódó infrastruktúra helyenkénti hiánya, az erdei, a vízparti természeti kapacitások kihasználatlansága. A fejlődés alapja lehet az egységes programkínálat és marketing-, valamint az ágazati kooperáció kialakítása. A fentiek alapján az OHHP fejlesztés e térségben is indokolt.

Kiemelt egyéb stratégiai vízterületeink

Az NHTS keretében itt három olyan vízterületet mutatunk be, ahol már bizonyított a horgászturizmus és az OHHP által megalapozottan további, jelentős fejlődési potenciál várható. A sorrendiség tudatos fejlesztési munkálatok, intézkedések kezdetén alapul. A folyamatban lévő értékelések, hatástanulmányok alapján a későbbiekben újabb kiemelt pontok kerülhetnek kijelölésre.

Maconkai-víztározó és tórendszere

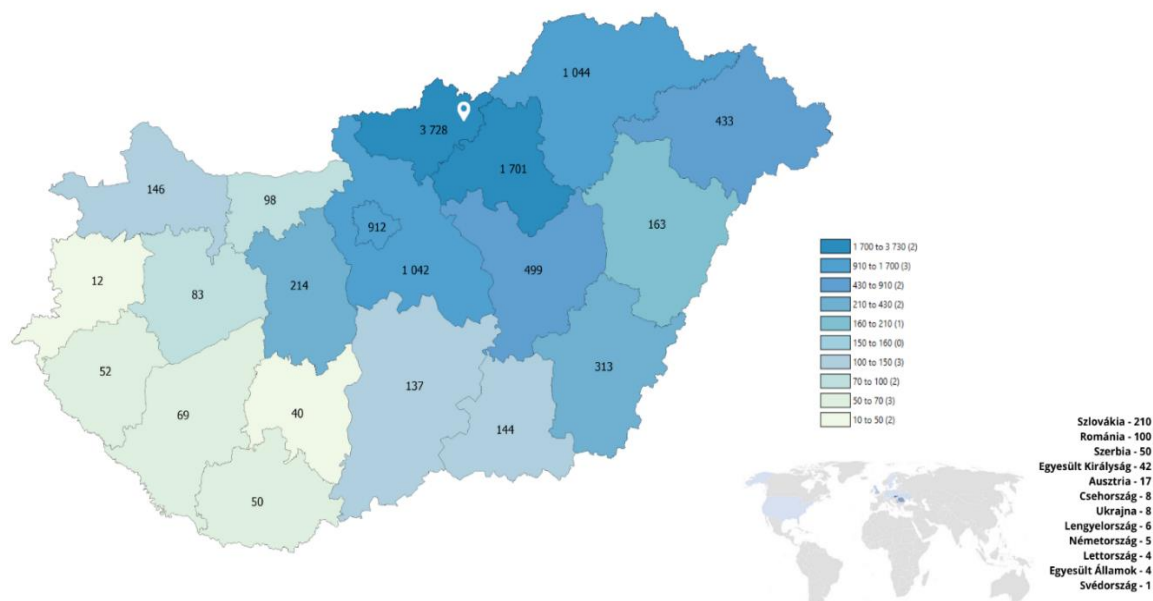
Bátonyterenye város mellett, a Mátra-hegység lábainál terül el a Maconkai-víztározó és tórendszere 58 hektáron, melynek halgazdálkodási hasznosítója a Bátonyterenye-Maconkai Szabadidő- és Sporthorgász Egyesület (BSHE). A „Horgászparadicsom a Mátra lábainál” az elmúlt 23 évben a természetközeli, családbarát horgászturizmus és a minőségi versenysport területén együttesen, lépésről lépésre alapozta meg nemzetközi hírnevét; köszönhetően mindezt csodálatos környezetének, változatos szolgáltatásainak, valamint kiemelten a bőséges, sokszínű, rekordfogásokban gazdag halállománynak¹⁷⁹.

Maconkán évente átlagosan 8.000 tag és vendég horgász megközelítőleg 26.000 napot tölt el, melynek 30-35%-át előre lefoglalva értékesítik, többnapos túrák, hosszabb távú versenyek és céges rendezvények keretében. A helyi horgászegyesület családbarát szolgáltatásokat biztosít, így magas azok aránya, akik családotól érkeznek. Itt az egyesületi „tagok nem egyesületet, hanem horgászati lehetőséget és kapcsolódó szolgáltatásokat vásárolnak. A szabadidős horgásztatás és a horgászsport egységének és erejének kulcsa a komplex, családbarát megközelítés, a szolgáltatói szerep (így a társadalmi jelenlét) folyamatos bővítése, annak megfelelő kommunikációjával együtt” (Dérér, 2012)¹⁸⁰.

¹⁷⁹ <https://www.maconka.hu/xwater.php>

¹⁸⁰ Dérér I. (2012): Új (?) utak egy horgászvíz komplex hasznosításában (Eredmények vs. nehézségek: „A maconkai

42. sz. ábra: A Maconkai-víztározóhoz érkező horgászturisták megoszlása lakóhely szerint

Forrás: HORINFO, 2023

2008–2011 között egy kizárólagos állami tulajdonú, vízügyi kezelésű, önkormányzati partszakaszokkal rendelkező hármass rendeltetésű víztározón megvalósult egy komplex, környezetvédelmi-vízügyi nagyberuházás, s benne egy horgászturisztika-fejlesztési pilot-projekt. Ennek keretében megtörtént a tulajdonviszonyok rendezése, a teljes parti sáv védelmének kialakítása. Az árvízi kapacitás megőrzése mellett fokozni kellett a kisvizes időszakok vízszint biztosítását és a vízminőség javítását a felhalmozódott iszap eltávolításával. Biológiai szűrőmezők kerültek kialakításra. Fontos feladat volt a biológiai sokszínűség megőrzése, ezért ivadékbölcsőket, védett részeket, „öko-szigeteket” hoztak létre. Meg kellett akadályozni a nagyobb korosztályú, a jövedelemtermő képességet megalapozó halak elűzését, amit az egyesített műtárgy felett – állami tulajdonú víztározón az országban először és 12 éve még mindig egyedülként... – halrács behelyezésével oldottak meg. Kiépítésre került az alapvető infrastruktúra, így egy fogadó épület, kommunális blokkok, közvilágítás, parkolók. A vagyonvédelem céljából kerítés épült, egykapus beléptetést alakítottak ki, kamerákat helyeztek el és megszervezték a folyamatos őrzést. Folyamatosan bővítették a helyben elérhető szolgáltatások körét (Dérier, 2015)¹⁸¹.

A megvalósult fejlesztések hatására a korábbi egy vízterű, vonalas vízkormányzású víztározóból egy 7 vízterületből álló mozaikos tórendszer jött létre, tematikus horgászatra alkalmas tórészletekkel, melyek különböző horgászati módszerek, halfajok fogására biztosítanak lehetőséget. Összesen 51 halfajra lehet horgászni, köztük rekordméretűekre is. A tórendszer vezeti Európa legnagyobb édesvízi rekordlistáját, ahol közel 6.000 horgász több mint 46.000 hitelesített fogása található. A tórendszeren 24 órás horgásztatás valósítható meg, egy szép, parkosított, családbarát környezetben. A tórendszer a partrendezések következtében nemzetközi versenyek lebonyolítására is alkalmassá vált, rendeztek már itt világbajnokságot is.

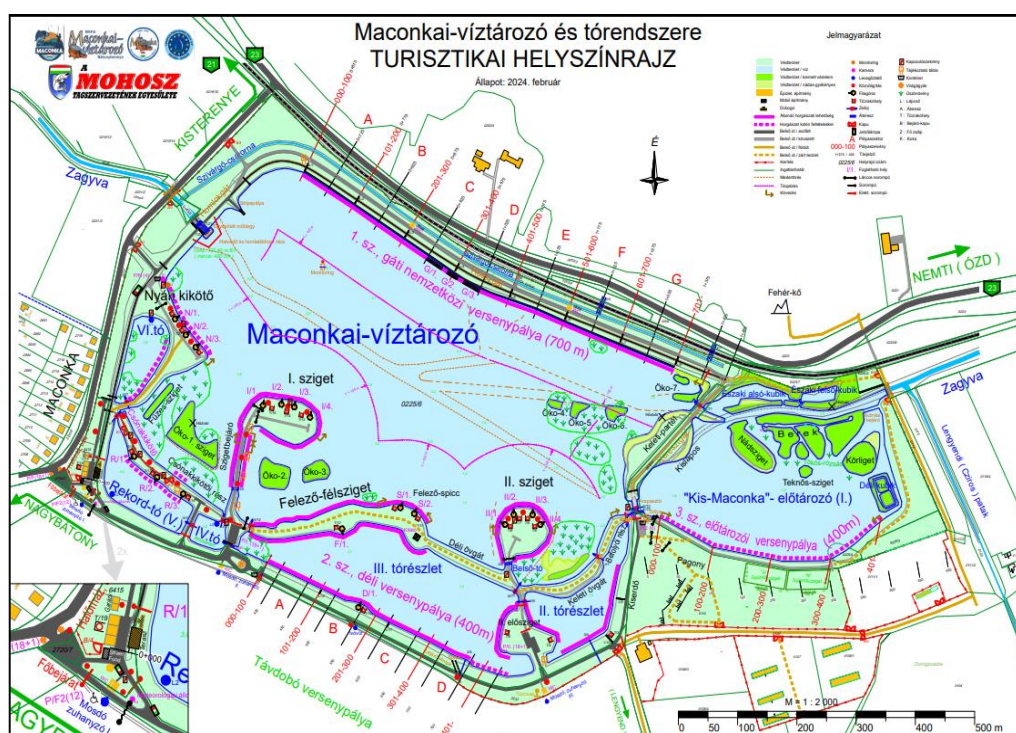
modell”) – KHP/HOP parlamenti nyílt nap, Budapest, 2012.06.05.

http://www.mkk.szie.hu/dep/halt/UserFiles/File/parlamenti_nyilt_nap/Derier_Istvan.pdf (letöltve:2015.10.10.)

¹⁸¹Dérier I. (2015) Száraz elmélet vs. vizes gyakorlat: a hazai horgászturizmus fejlesztésének lehetőségei NYME XIX. Apáczai-napok Konferencia - „Falusi-, Vízi- és Horgászturizmus” Szimpózium– ELŐADÁS, Győr, 2015.10.22.

Maconka különleges élményt nyújt az idelátogatóknak egyedülálló változatosságával. Egyre bővülnek az elérhető szolgáltatások, így lehetséges a csónakos és a nonstop éjszakai horgászat, de ha valaki többnapos horgásztúrára érkezne, akkor kedvezményes internetes helyfoglalási szolgáltatás is üzemel. A tórendszer mellett kiépített sátorozási és főzési lehetőség áll az idelátogatók rendelkezésére, továbbá már céges vagy baráti összejövetelekre, magánúton tervezett versenyekre elkülönített területek is bérelhetők. 2020-ban megnyílt a Halkatlan Street Food egység is, ahol frissen sült hal és egyéb ételek várják vendégeket. Maconka volt az I. Freestyle Method Feeder Világbajnokság (2021) helyszíne, ráadásul hazai egyéni- és csapat győzelemmel.

43. sz. ábra: A Maconkai-víztározó és tórendszere

Forrás: <https://www.maconka.hu/xwater.php>¹⁸²

Köszönhetően a tudatos programalkotásnak és építkezésnek a **taglétszám a fejlesztések kezdetét nézve 300 főről több, mint megötszöröződött, a vendégforgalom pedig az évi 1.000 vendégnapról a tizenötszörösére emelkedett.** A tórendszer a versenyeken keresztül 2013-tól kapcsolódott be a nemzetközi horgászturizmusba, ma már 4 kontinens 27 országából lehet vendégekről beszámolni. Fontos elem, hogy az összehangolt fejlesztések hatására mára a kezdeti „nulla” kiinduló állapotból a horgászegyesület alkalmazásában 9, a helyi vendéglátásban további 4 fő állandó foglalkoztatása valósult meg, nem beszélve a környék szálláshelyeinek, horgászboltjainak jelentős forgalmi növekményéről. A további fejlesztésekre valós, mérhető igény van. **Maconka így talán a legjobb példa a programszerű horgászturizmus valódi lehetőségeire egy turisztikailag kevésbé frekvenciált térségben.**

Maconkán a tervek szerint az OHHP és Nógrád Vármegye Önkormányzatának

¹⁸²<https://www.maconka.hu/xwater.php>

támogatásával egy kiemelt horgászturisztikai szolgáltatási pont, benne korszerű horgászközpont és rendezvénytér, valamint helyspecifikus élményelemek kialakítása tervezett. Itt érdemes kihasználni, hogy a tudatos lépésekkel megőrzött partszakasznak köszönhetően a teljes vízterület kiépítetten körbejárható, így a nyomvonal futó és kerékpáros körpályának is alkalmas. A fejlesztés segítségével regionális szerepkörben, még fokozottabban részt lehetne venni a fiatalok természetközeli nevelésében (horgásztáborok, kirándulások szervezése), a nemzetközi horgászversenyek és halfogyasztást népszerűsítő, gasztronómiai programok szervezésében.

Deseda-tó

A Deseda 1974-ben, immár 50 éve árvíztározónak épült, viszont már az első órától kezdve horgászok népesítették be a partját. A vízterület a 90-es évektől egyre jobban „elvesztette” tározó jellegét, funkcióját és horgásztó jelleget vett fel. A vízfelület 246 hektár és 8 kilométer hosszan terül el, jelentős részben erdővel körülvéve. 1992-től Kaposvár Város tulajdonába került és haszonbérletben már 14. éve a Kaposvár Sporthorgász Egyesület (KSHE) a halgazdálkodási hasznosítója.

A KSHE szervezi a horgászatot, elvégzi a számára lehetséges környezetvédelmi feladatokat, eközben jelentős partvédelmi tevékenységet valósít meg. MOHOSZ céltámogatással versenypályát épít, tudatos haltelepítéssel igen kedvező horgászati lehetőséget biztosít. A 2010-től induló bérleti időszakban a város a meglevő 3 csónakkikötőhöz 2 sólyázót, látogatóközpontot, majd a tó körül kerékpárutat, több kilométer hosszan murvás utat létesített, parkolókat alakított ki, kilátót épített tájékoztatótáblákat és az egyesület segítségével az elmúlt 14 évben fokozatosan látványos, ligetes jellegű kirándulóhellyé alakította át a vízterületet és annak parti környezetét.

A 2012-ben megépült Halórház és Horgász Rendezvény Centrum több mint 250 fő kiszolgálására alkalmas minden időben és minden feladatra. A kibővített vizesblokkjával a nyári, jelenleg 6-7 turnusban megvalósuló horgásztáborok feladatait is ellátja, valamint a horgászversenyek nyitó-, záróeseményeinek, egyéb vendég turisztikai rendezvényeknek is helyet ad.

Nagy sikernek lehet elkönyvelni, hogy a helyi rendezvényeken túl – a jó halállománynak, a fejlődő infrastruktúrának is köszönhetően – éves szinten 4-6 országos horgászbajnokságnak, 2017-ben és 2022-ben pontyfogó VB-nek, majd 2023-ban horgász Európa-bajnokságnak adott helyt a Deseda. **Becslések a desedai horgászat, benne a sportturizmus Kaposváron és környékén éves szinten 3000-5000 vendéjszakával járul hozzá a térség turisztikai teljesítményéhez.**

A Desedán a tervek szerint az OHHP és Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának támogatásával egy kiemelt horgászturisztikai szolgáltatási pont, benne korszerű horgászközpont és rendezvénytér, valamint helyspecifikus élményelemek kialakítása tervezett. A fejlesztés segítségével regionális szerepkörben, még fokozottabban részt lehetne venni a fiatalok természetközeli nevelésében (horgásztáborok, kirándulások szervezése), a nemzetközi horgászversenyek és halfogyasztást népszerűsítő, gasztronómiai programok szervezésében.

Látóképi-víztározó

A Látóképi-tározó Hajdú-Bihar vármegyében, Debrecentől 10 km-re nyugati irányban, a 33. számú főút mellett található. Egy egykori folyómeder völgyének elzárásával alakult ki egy kétágú, 60 ha-os tározótér, melynek folyamatos vízpótlása a Keleti-főcsatornából érkezik és azt Balmazújvárosnál egy jelentős kapacitású derítő-tisztító vízmű teszi ivóvíz minőségűvé. A mai formájában 1982 óta üzemel, funkciói: mezőgazdasági öntözővíz-szolgáltatás (ennek köszönhetően a vízszint stabil, még aszályos időben is), valamint a belvíztározás és számunkra kiemelten a horgászat.

A tározó halgazdálkodási és horgászati adottságai igen jók: a középvíz vízmélysége 5-7 m, az átlagos szélessége a két ágba is megfelelő, 100, illetve 120 m. További jellegzetessége, hogy a területéhez képest igen hosszú, mintegy 6,5 km-es fejleszhető partszakasz. A vízminőségnek és a kialakult ökológiai egyensúlyának köszönhetően különleges a vízi flóra és fauna, valamint a táplálékbázis mind mennyiségében, mind fajgazdagságában egészen egyedülálló: szőnyegszerű, óriási méretű vándorkagyló-telepek és rengeteg cifrarák található itt, ami a halak számára kiváló fehérjeforrás, ezért a vízterület évek óta hihetetlen halnevelő képességről tesz tanúbizonyságot. A gazdag táplálékbázisnak köszönhetően szépen gyarapszik a békés és ragadozóhalak állománya is, a sok fogható méretűn kívül kapitális példányok is horogra akadnak. További különlegesség a '90-es évek közepétől a pisztrángsügér önfenntartó állománya. A víz tisztaságára jellemző, hogy édesvízi medúza is él a tározóban.

Jelenleg a régióban a Látóképi-víztározó az egyetlen olyan vízterület, ahol a debreceni és Hajdú-Bihar vármegyei horgászok magas minőségben és eredményességben hódolhatnak szenvedélyüknek. Ez a status quo egyben meghatározza az üzemeltetési és fejlesztési irányokat és tevékenységeket is. A jelentős horgászaktivitás számokban is megmutatkozik, a kiadott éves területi horgászjegyek mellett 7000 fő feletti a napijegyesek száma, akik közel 50%-a sportjeggyel, azaz a „catch and release” elvek követésével horgászik. A víz kiválóan alkalmas bojlisok számára is, ők a víztér adottságai miatt a klasszikus, vagy a finomszerelékes, feeder esetleg pergető módszerek kedvelőivel egy időben, de térben elkülönítetten is tudnak horgászni.

A kiváló minőségű halállomány és a megfelelő homogenitású partszakasz lehetővé teszi a nagyobb versenyeket, ennek megfelelően az utóbbi években a víztározó számos regionális és országos horgászversenynek (feeder OB elődöntők, döntők; egyéni OB elődöntők és döntők; method feeder OB elődöntő; klubcsapat OB; IPCC Lake Masters Nemzetközi Műcsalis Ragadozóhalfogó Torna; HBMHSZSZ egyéni és megyei csapat feeder és finomszereléses versenyei; Látóképi behúzás bojlis találkozók, Látóképi dobós bojlis versenyek) helyt adott. A versenyzők visszajelzései alátámasztják az elmúlt évek halgazdálkodásának eredményességét és az ezirányban hozott menedzsment-döntések megalapozottságát.

A halgazdálkodási jogot a MOHOSZ-tól a Ponty-Centrum Horgász Egyesület 2016-ban kapta meg. Az egyesület legfontosabb célja a sportszerű horgászkultúra megerősítése és az, hogy a víztározó hosszú időn keresztül magas színvonalon biztosítson horgászati lehetőséget a hazai és nemzetközi horgásztársadalom számára. A halállomány védelme különböző tér- és időbeni korlátozásokkal, tilalmi időszakokkal, mennyiségi korlátokkal, valamint pl. új horgászjegy típusok bevezetésével valósul meg. Ezt támogatja a debreceni ág végén kijelölt kíméleti rész, mely halbölcsőként és refúgiumként egyaránt sikeresen működik. A tározó tudományos együttműködések helyszíne is. A Debreceni Egyetem munkatársai rendszeres hidrobiológiai monitoringot végeznek, valamint támogatják a halasítást előnevelt ivadékok biztosításával és egy kísérleti halnevelő rendszer kihelyezésével. Ez utóbbi az ivadékkorosztályok minőségbiztosított előnevelését teszi lehetővé. A szakmailag felkészült menedzsment eddigi tevékenységének eredményessége, valamint a visszajelzések alapján a halórzás megfelelő szakmai színvonala, a parton uralkodó rend és tisztaság egyértelműen jelzik, hogy az üzemeltetés irányja jó.

Elsődleges a környezet és halállomány védelmét ellátó szakszemélyzet munkakörülményeinek javítása, valamint a víz időjárástól és évszaktól független gépjárművel történő megközelíthetőségének biztosítása. Ennek keretében megvalósult egy halórház (irodahelyiség, pihenő és tárolók), mely egyben ki- és beléptetési pont, valamint elkészült egy 2,1 km hosszú, szilárd alapú, zúzott kővel borított út a tó belső részén, valamint parkolók, villanyáram, ivóvíz vételezési lehetőség, számozott horgász helyek és pihenőhelyek, fásítás (kb. 350 fa ültetése), illemhelyek, szeméttárolók, azaz megtörtént egy családbarát környezet kialakítása.

További, kiemelt lehetőség a félsziget végén az a 3 ha-os fejlesztési terület, melyen a tervek szerint az OHHP és Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzatának támogatásával egy kiemelt horgászturisztikai szolgáltatási pont, benne korszerű horgász központ és rendezvényter, valamint helyspecifikus élményelemek kialakítása tervezett. A fejlesztés segítségével regionális szerepkörben, még fokozottabban részt lehetne venni a fiatalok természetközeli nevelésében (horgásztáborok, kirándulások szervezése), a nemzetközi horgászversenyek és halfogyasztást népszerűsítő, gasztronómiai programok szervezésében.

Egyéb fontosabb vízterületek

Dráva

A hazánk déli határfolyójaként funkcionáló, az olasz Déli-Alpokban eredő Dráva a Duna negyedik leghosszabb mellékfolyója, így jelentősége nemzetközi mértékű – összességében öt országon vonul keresztül (Olaszország, Ausztria, Szlovénia, Horvátország, Magyarország). A 733 km hosszúságú határfolyó dunai torkolata horvát területen található Eszéktől délre. Vízyűjtőterülete – melynek többek között részét képezi a Mura – 43.238 ezer km²-en fekszik, melyből hazánkon belül található mintegy 8.431,4 km²-nyi terület. A folyó Magyarországon a Zalai-dombság peremén, valamint a Zselic-dombság és a Dél-Baranyai-dombság területén halad keresztül.

A Dráva – mint hazánk egyik leginkább természetközeli folyója – a Dél-Dunántúli Turisztikai Régió részét képezi, így a lokációban rejlő horgászati, valamint horgászturisztikai potenciál szintén e térséget felmérő szakanyagok révén érzékeltethető. Már a 2007–2015 közötti időszakra vonatkozó stratégia is a térség kitörési pontjaként definiálja a turizmust, így jelentős infrastrukturális fejlesztési igényt fogalmazott meg az adottságok kiaknázása érdekében.

A terület erősségét jelentik a főként a Dráva-térségben koncentrálódó, a turisztikai régió területéhez mérten kiemelten **magas arányt képviselő védett természeti területek**, melyek együttesen **kedvező bázist teremtenek a falusi, aktív és ökoturisztikai alágazatok mindegyikének**.

A térség versenyhátránya csökkenőben van az elmúlt évtizedben – különösképp a közlekedési és a turisztikai terület vonatkozásában – végbemenő infrastrukturális fejlesztések okán, így a beruházási kedv is fokozatosan növekedik.

A fejlesztendő turisztikai alágazatokon belül a horgászathoz illeszkedik a térségi desztinációk adottságaihoz kapcsolódó aktív turisztikai és ökoturisztikai vonatkozású beruházások meghirdetése. **A korábbi stratégia a jövőbeli turisztikai kínálatbővítés felépítése során súlyponti elemként kalkulál a horgászati tevékenységgel a térségen belül**, amit az is kifejez, hogy a koncepció térképmelléklete kifejezetten horgászturisztikai övezetként jelöli a térség déli részén végighaladó, Dráva mentén fekvő lokációt. A folyó maga, illetve mellette számos kisebb-nagyobb tó, holtág és morotva jelenti a termék alapját. A nyugodt természeti környezet és a vizek minősége az alapvető elvárásoknak messzemenően megfelelnek, azonban néhány kivételtől eltekintve (pl. Gyékényes, Barcs, Somogyudvarhely) a termékhez kapcsoló infrastruktúra kiépítése nem történt meg. A termék koordinálása és összefogása pedig szintén várat magára¹⁸³.

A korábbi és a jövőbeni turisztikai fejlesztések szinergikus hatása minden aktív és rekreációs turisztikai ág számára elősegíti a tervezett forgalombővülés fokozatos megvalósítását.

A térségi néprajzi tájegységek és eredeti arculatú kistelepülések sora hozzájárul a regionális turisztikai vonzerő jövőbeni fokozódásához, ami a horgászat számára is

¹⁸³Marton G. – Raffay Z. – Prisztóka Gy. – Raffay Á. – Kiss R. (2016): A Dráva-mente, mint határmenti, periférikus tér turizmusfejlesztésének problémái, Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok, 2016. október I. évfolyam II. szám ISSN 2498-6984

kapcsolódó előnyöket biztosít, főként a horgással együtt érkező családtagok értékes és aktív szabadidő-eltöltését segítő. A térségi horgászat ennek révén a családi nyaralások egyik fontos célkitűzése lehet.

Azonban a horgászat kedvező adottságainak kiaknázása érdekében – csakúgy, mint minden hazánkban jelentős aktív turisztikai alágazat esetében – kiemelten fontos a teljes vertikum évtizedeken át halmozódó regionális infrastruktúra-fejlesztési és egyéb irányítás-átalakítási igényeinek mielőbbi pótlása (pl. minőségi szálláskínálat biztosítása, marketingtevékenység fokozása, kapcsolt infrastruktúrák és attrakciók fejlesztése, elérhetőség átfogó javítása). A régióban általánosan igaz, hogy a rurális térségekben a vonzerők számottevő részére nem koncentrált turisztikai kiszolgáló infrastruktúra, melynek mielőbbi koncepciózus pótlása leginkább a térségi természeti turizmus, horgászturizmus viszonylatában égető szükségszerűség. Szükség lenne a hálózati jellegű fejlesztések megvalósítására – főként azon kimagasló kiaknázatlan turisztikai potenciállal bíró vidéki lokációkban, melyek több idegenforgalmi alágazat fejlesztési igényeinek egyidejű és integrált pótlását teszik lehetővé kellő mértékű tervezési szemléletváltás és megvalósítási kooperáció esetén. Leginkább a vízi turizmus, a természeti turizmus, a horgászturizmus, a falusi turizmus, valamint néhány aktív turisztikai részterület (pl. kerékpáros, lovas) kooperációja terén állnak rendelkezésre ilyen irányú perspektivikus szinergiákat magukban rejtő lehetőségek a Dráva mentén az általánosan korlátok között mozgó szolgáltatáskínálat gyors bővítése érdekében. Mindennek révén megállítható a térség turisztikai leértékelődése, valamint a külföldi vendégkör elmaradásának folyamata jó eséllyel visszafordítható.

A Duna–Dráva–Száva eurorégió jelentős keretrendszer szolgáltatna a határon átnyúló turisztikai desztinációk kialakítása szempontjából, ami fokozná a régió vonzerejét a külföldi turisták szempontjából is, főként a régió természeti és kulturális örökségének fenntartható használata vonatkozásában. Mindennek révén a turisztikai régió szolgáltatáskínálata és vendégkörének összetétele egyaránt diverzifikálódik.

A Dráva és holtágai a határ magyar oldalán összesen megközelítőleg 90 hektárnyi vízterületen fekszenek. A terület a Duna–Dráva Nemzeti Parkhoz tartozik, mely szervezet a Dráva vízi turizmusát szigorú korlátok közé szorítja: a bejelentési kötelezettséggel terhelt, kizárólag az előzetesen meghatározott partszakaszokon kikötési lehetőséggel rendelkező csoportok csak kétnaponta indulhatnak útnak – egymás után, egyenként legfeljebb 30 fős létszámban.¹⁸⁴

A munkacsoport vizsgálja egy OHHP fejlesztés lehetőségét.

¹⁸⁴ BA–Logisztika Tanácsadó Kft. (2016): A horgászat országos viszonyai, piaci pozíciói, valamint fejlesztési irányai Átfogó ágazati elemzés és szakmai program

Rába

A Rába a hazánkkal nyugaton szomszédos osztrák Alpok keleti lejtőjénél ered, Alsószölnök környékén lép be Magyarország területére. A Rába teljes hossza 283 km, melynek magyar szakasza mintegy 211,5 km hosszúságú. A folyó Vas vármegyén és Győr–Moson–Sopron vármegyén halad át, majd Győrben torkollik a Mosoni-Dunába.

A Rába-mente „vízi identitása” összeköti a tájegységben fellelhető kulturális, ökológiai turisztikai értékeket. A térség idegenforgalmi szempontból egyértelműen ökoturisztikai súlypontú, e primer adottságra fűződik fel a falusi turizmus és a vízi turizmus szolgáltatási kínálata is. A Rába-mente fejlesztési célja a fenntartható vagy szelíd turizmusformákban összegeezhető (egészségturizmus, aktív turizmus). A Rába a Duna egyik legfontosabb hazai mellékfolyója, kontinentális és mediterrán hatások egyaránt érik a folyása mentén lévő térséget, melynek köszönhetően kiemelkedően változatos élővilággal bír az Őrség és a Kisalföld közötti zöldfolyosó: egyes szakaszain ősállapotban maradt ránk az élővilág, a folyót ökológiailag különösen értékes ligeterdők, láperdők, láprétek, valamint holtágak szegélyezik.

A terület természeti értékét jelzi, hogy határos az Őrségi Nemzeti Parkkal, valamint a Rába-mente szervesen kapcsolódik a Rába–Csörnóc menti Tájvédelmi Körzet Natura 2000 védettséget is élvező élővilágához. A római korig visszanyúló épített örökség kultúrkincse egyedülálló: nemzetközi összevetésben is kuriózumnak számít a malomipari műemlékek sora. A területen az első szervezett keretek között zajló vízitúrák a xix. század végén jelentek meg, és egészen a második világháborúig népszerű célterülete volt a Rába-mente a vízitúrázásnak. Közel fél évszázados szünetet követően az 1980-as évektől ismét divatos célterülete lett a belföldi és a beutazó turizmusnak, az egészség- és wellnessturizmusnak. A terület egyik legjelentősebb idegenforgalmi központja Sárvár, de a rurális térségekben is számottevő turisztikai forgalom realizálódik: a természetjárás, a kerékpározás, a lovaglás, a vízi turizmus, a horgászat és a vadászat jelentős hazai célterülete a térség.

Infrastrukturális vonatkozásban azonban még **jelentős modernizációs deficit** **küzdnek az érintett kistérségek**, példának okáért a határos osztrák tartományokhoz képest egyelőre szemmel láthatóan gyér kiépítettségű túraútvonal-hálózattal rendelkezik a régió. A Rába menti horgászat fontosabb helyszínei: Zsenye, Meggyeskovácsi, Rum és Nick térsége. A legjelentősebb örökségturisztikai célpontok pedig: a szentgotthárdi cisztercita templom, a körmendi Batthyány-kastély, és a sárvári Nádasdy-vár.

A szálláskapacitás döntően a városi fókuszú vagy az átutazóforgalomra épülő, újabban a kisebb falvakban is megtalálható vendégház-kapacitás is bővül, a part menti létesítmények csak a vízitúrázók számára megfelelő színvonalúak, ráadásul alapvetően szezonális jellegűek. A túraútvonal-hálózathoz hasonlóan a kerékpárút-infrastruktúra is fejlesztendő. A Rába vízi turizmusának kiindulópontja leggyakrabban Szentgotthárd. A területet jellemző hiányosságok leginkább a vízi infrastruktúra vonatkozásában szembeötlőek, valamint annak minden kooperációt mellőző spontán kialakítása jelent további számottevő piaci hátrányt (különösen az egységes marketingtermékké válás szempontjából).

A régió mai napig küzd a hazai idegenforgalomra kisebb-nagyobb eltérésekkel minden vidéki térségben jellemző strukturális deficittel, melyek közé sorolható: a szezon időszakának rövid jellege, relatíve alacsony nemzetközi ismertség, elégtelen színvonalú és volumenű térségi marketingtevékenység, a turisztikai profilban egyoldalúan megjelenő vízitúra-fókuszú specializálódás. A térségi idegenforgalom reálisan középtávon megvalósítható kitörési pontjai közé sorolandó: a szélesebb és színesebb piaci programkínálati szerkezet megvalósítása, a színvonalasabb infrastrukturális háttér felépítése, és mindennek révén a rekreációs turizmus (azon belül a horgászati turizmus) többi szegmensének a térségi természeti adottságokra építő mielőbbi aktivizálása.

A térség turisztikai hiányosságai között nem megkerülhető annak megemlítése, hogy az illegális szemétkerakók működésének, valamint a vadkempingezők környezetkárosításának szigetszerű gyakorlata még nem vált teljeskörűen felszámoltá. Mindez erodálhatja a regionális rekreációs és ökoturisztikai prosperitás távlati alapjait.

A terület turisztikai volumenét szemléltető adatok a jövőbeni továbbfejlődéshez mérhetően kedvező bázis meglétéről biztosítanak: 2–3 ezer, magas fizetőképességű vízitúrázó érkezik évente a területre, mely piaci szegmens 3/4-e diákturista (3–7 napos túrák keretében, valamint egynapos megállási állomások közbeiktatásával utaznak). A régió egyediségét belföldön az adja, hogy vadvízi jellege páratlan hazánkban, azonban a külföldi térségi versenytársak piaci pozíciója adottságaikból eredően a vízi turizmus vonatkozásában megingathatatlanul erős (Németország, Svájc, Szlovénia, Szlovákia). Ráadásul a versenytárs desztinációk a környezeti adottságokon túlmenően felkészültség és szervezetheztség terén is számottevően erősebbek, mint a Rába-mente szolgáltatói háttére. Emiatt is célszerű volna nagyobb hangsúlyt fektetni a többi rekreációs turisztikai részterület térségi fejlesztésére.

A belföldi vízi turisztikai versenytárs-lokációknak a Szigetköz, a Mosoni-Duna, a Dráva és a Fertő tó tekinthető, de ezek némelyike jelenleg még elmarad a Rába mögött szolgáltatási infrastruktúrája vonatkozásában. A megőrzött ősi állapot, az egyedi lokáció nyújtotta környezeti alapokra építve a kedvezőbb turisztikai potenciálkiaknázás (pl. horgászati turizmus), a desztináció egésze vonatkozásában szükségszerű integrált tervezés megvalósítása, az ökológiai fenntarthatóságot célzó fejlesztési fókusz megőrzése, a településközi integrációkban rejlő lehetőségek kiaknázása, valamint az általános szolgáltatói minőségjavítás révén a régió nemzetközi mérce szerinti turisztikai versenyképessége, fogadóképessége, valamint jövedelemtermelő-képessége jelentősen javulna.

A munkacsoport vizsgálja egy OHHP fejlesztés lehetőségét.

Fertő tó

A horgászati szempontból a többi hazai jelentős kapacitású természetes vízterülethez képest hagyományosan kevésbé jelentős, a tudományos becslések szerint 20 ezer éves Fertő tó szintén számottevő fejlődési potenciállal bír, hiszen Közép-Európa egyik legnagyobb állóvize. A 315 km²-es vízterületű, 35 km hosszúságú és 7-15 km szélességű tó 1/3-a fekszik Magyarországon. Élővilága UNESCO-örökségi védetség alatt áll 1979 óta, emellett a tó térsége a Fertő-Hanság Nemzeti Park részét képezi 1994-től fogva, valamint 2001-től kezdve a Fertő-táj is UNESCO védelmet élvez. Mindez rávilágít a Fertő tó turisztikai jelentőségére. A síkvidéki sóstó vízgyűjtőjének

területe 1.230 km², ami mindössze négyszerese a tó vízterületének; a felszíni hozzáfolyást a Wulka és a Rákos-patak biztosítja. A természetes állapotában lefolyástalan tó vízleeresztése kizárólag a Hanság-főcsatorna révén lehetséges a fertőújlaki zsilip megnyitása által.

A változatos vízminőségű és vízszintű, magas sótartalmú Fertő tó sekélyvizű jellege elsősorban fürdőzési célú idegenforgalmi tevékenység végzésére nyújt kedvező háttérrel a területen (a vízmélység 50-60 cm átlagosan, de a 180 cm mélységet nem haladja meg sehol). A tó a történelmi feljegyzések tanúsága szerint a római kor óta időszakosan többször kiszáradt, legutóbb az 1860-1870-es években. Jelenleg a természetes feltöltődés okán a part menti nádas egyre nagyobb területeket hódít el a vízterület kárára (mely jelenség napjainkban érzékelhető fázisában immár a tavi szukcesszió-sorozat előrehaladott stádiumának tekinthető). A Fertő tó környezetének tájképi változatossága elsősorban annak köszönhető, hogy északi irányban a terület határos a Lajta-hegység keleti nyúlványaival, keleten pedig kizárólag síkvidék övezi, emellett kimagasló értékű tájképi örökséget képez a helyi lankák borvidékeinek mindegyike (utóbbiak számára a Fertő tó mentén érvényesülő melegítőhatás kedvező mikroklímát teremt). A Fertő tó medencéjében gyakorta érzékelhető erős széljárás okán a térség hazai viszonylatban a magas fizetőképességgel bíró és nemzetközi összetételű vendégkörrel rendelkező vitorlás turizmus egyik magyarországi központjának számít, ami fokozza a térség arculatának turisztikai exkluzivitását¹⁸⁵.

2018-ban került bejelentésre Magyarország addig legnagyobb szabású turisztikai beruházása a Fertő tó megújítására, mely 2019-ben kezdődött el. Ennek keretében a fertőrákosi partszakaszon új rekreációs park, strand, vízi játszótér, szálloda, parkoló, ökoturisztikai központ, kemping, étterem és kikötő épül.

A kiemelt beruházás befejezését követően az NHTS munkacsoport – megteremtése érdekében – a későbbiekben értékeli majd a lehetőségeket.

Vas vármegye horgászvizei

A Sporthorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége jelenleg 25 vasi és 4 zalai folyóvíz, valamint 19 vasi és 2 zalai állóvíz halgazdálkodásra jogosultjaként közhasznú – államháztartáson kívüli – civil szervezeti formában tevékenykedik 1.397,19 ha vízterületen Vas és Zala vármegyékben. A sporthorgászat feltételeinek megteremtése mellett a természetvédelem, a hal és élőhelyének védelme, az ifjúságnevelés, valamint a horgászturizmus fejlesztése kapja a fő hangsúlyt a szervezet működésében (Puskás, 2022¹⁸⁶). A Sporthorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége évek óta tudatos fejlesztésekkel igyekszik minél vonzóbbá tenni a vármegyei horgászlehetőségeket a horgászturizmus bővítése érdekében. Vas vármegye a természetes vizek mellett számos közcélú és horgászati hasznosítású tóval rendelkezik. A tavak tulajdonosai többségében a térségi önkormányzatok, illetve a Sporthorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége.

A Sporthorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége, 2017 és 2022 között 13 helyszínen valósított meg fejlesztéseket pályázati források bevonásával. A

¹⁸⁵www.fertopart.hu

¹⁸⁶Puskás N. (2022): Sporthorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége ügyvezető elnökével folytatott mélyinterjú

fejlesztések célja az volt, hogy a rendezésre kerülő horgásztavak és környezetük az ide látogatók rekreációs igényeit minél jobban kiszolgálják, rendezettebb körülményeket biztosítsanak a szabadidő eltöltéséhez. Fontos cél volt a mozgásukban korlátozottak számára megfelelő horgászállások kiépítése is a legtöbb horgásztónál. A tavaknál, illetve folyók mentén és közvetlen környezetükben végrehajtott fejlesztési beavatkozások esetében átfogó vezérelvek voltak a következők: a megközelítés és parkolási lehetőségek fejlesztése, a környezeti állapot megóvása (hulladékgyűjtés, környezetbarát építőanyagok használata), élménytelit időtöltés biztosítása a nem horgászó családtagok részére (játszóterek, fedett rendezvényterek, padok és asztalok, tűzrakók), akadálymentes horgász helyek kialakítása, információhordozó felületek elhelyezése. A kis léptékű infrastruktúráis beavatkozások elősegítik az érintett településképe javítását, valamint a térségben élő lakosság és az oda érkező turisták rekreációs lehetőségeit is bővítik.

A területfejlesztések mellett a tagszövetség nagy hangsúlyt fektet a horgászatot, halfogyasztást népszerűsítő programokra. Számos horgászverseny mellett, integrált horgásznapot tart a sérült emberek számára, ahol egészséges emberek segítségével ismerkedhetnek a horgászattal. 2014 óta minden évben megrendezésre kerül a Pinka-völgyi Halas Napok rendezvény. **A példaértékű fejlesztéseknek köszönhetően évről évre nő a vármegyei horgászlétszám és a magyarok mellett egyre több külföldi látogatója a vasi vizeket.**

A munkacsoport támogatja egy OHHP fejlesztés lehetőségét a meglévő központi infrastruktúra továbbfejlesztésével.

Befogadó szervezeti rendszer

A horgászturizmus kapcsán a fejleszthető horgászturisztikai szolgáltatással érintett szervezetek a legtöbb esetben maguk az érintett halgazdálkodási vízterületek haszonbérlei vagy alhaszonbérlei. Magyarországon a 2023. év végén a nyilvántartott összes halgazdálkodási vízterület döntő része a MOHOSZ, mint a legnagyobb hazai hálózatos civil szervezet szervezeti rendszerének keretében hasznosított.

A MOHOSZ az elmúlt időszakban olyan működési struktúrát épített ki, amely a vízterületek hasznosítását átláthatóan, közfeladat-ellátásra alapozva tudja végezni, támogatni, központilag kezelt, egységesített szakmai és informatikai háttérrel. A MOHOSZ egyes vízterületeken közvetlen hasznosítási jogosultsággal rendelkezik, tulajdonosként vagy haszonbérlelőként horgászati célú haltermelést is végez. Utóbbi kiemelten fontos funkció, mely egyben garancia az egészséges, minőségi halutánpótlás biztosítására a stratégiailag kiemelt vízterületeknél. Közfeladat-ellátás keretében a MOHOSZ feladatai közé tartozik többek közt a horgászturisztikai fejlesztési igények, lehetőségek felkutatása, a fejlesztések ösztönzése, azok összehangolása, a horgászati és horgászturisztikai szolgáltatások értékelési, minőségbiztosítási rendszerének kidolgozása és üzemeltetése.

A MOHOSZ sportági szakszövetséggként szervezi, koordinálja a hazai horgász versenysportot, ellátja a magyar nemzeti válogatottakkal kapcsolatos feladatokat, fenntartva Magyarország kiemelkedő, utóbbi években összesített világranglistadobogós pozícióját a világ édesvízi horgász versenysportjában. A horgász versenysportra épülő turizmusfejlesztés önmagában is komoly potenciállal rendelkezik, de ezen túl jelentős vonzerőt biztosít a szabadidős horgászat és egyéb,

kapcsolódó hasznosítási formák számára is. A MOHOSZ az ország egyik legnagyobb példányszámú nyomtatott szabadidős sajtótermékének kiadásával (Magyar Horgász) saját kommunikációs csatornát tart fent egyebek mellett az ágazati hírek, fejlesztések, jogszabályfigyelő funkció számára. **A hálózatos horgászszervezeti működés mára már bizonyított és képes a horgászturizmus minőségi támogatására.**

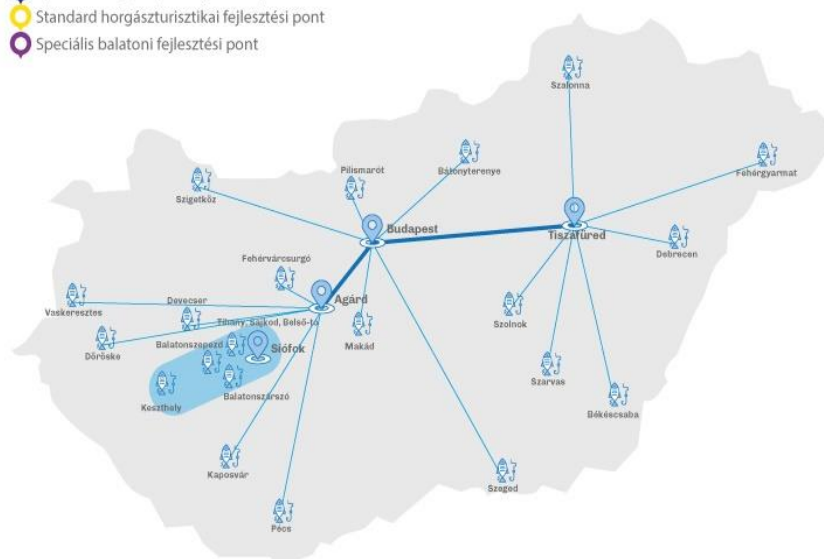
Kiemelt, standard és egyéb szolgáltatási pontok, támogató fejlesztési elemek

A hazai horgászturizmus fejlesztésének egyik kiemelt célja kell, hogy legyen a hálózatos, több szolgáltatási szintet magába foglaló, egységes tartalmú, minőségű, arculatú elemekkel felépített szolgáltatási hálózat kialakítása, működtetése. A horgászturizmus fejlesztése kizárólag célirányos kapacitásfejlesztéssel lehetséges. A hosszú távú fenntarthatóság és a fejlesztésből származó értékesítési, marketingpotenciál maximalizálása érdekében olyan **kiemelt és standard horgászturisztikai szolgáltatási pontokat kell létrehozni**, fejleszteni, melyek elhelyezkedésük, ökológiai és turisztikai értékük alapján alkalmasak a fenti célok elérésére. Külön feladat az országos szolgáltató központ, a decentrumok és a balatoni mikrohálózat, a nemzetközi versenypályarendszer fejlesztése is. Ezek a szolgáltatási pontok a későbbiekben **mintaként szolgálnak az NHTS egyéb önálló elemeiből szintetizálható, de alacsonyabb szolgáltatási szintet képviselő attrakciónak fejlesztéséhez.**

44. sz. ábra: Az NHTS-OHHP eddig tervezett egyes fejlesztései

Tervezett NHTS fejlesztések 2024-2030-ig

- Országos Szolgáltató Központ fejlesztése
- Országos Szolgáltató Alközpont fejlesztése
- Balatoni Hálózati Központ fejlesztése
- Kiemelt horgászturisztikai fejlesztési pont
- Speciális horgászsport fejlesztési pont
- Standard horgászturisztikai fejlesztési pont
- Speciális balatoni fejlesztési pont

- Velencei tó, Agárd ●
- Tisza-tó, Tiszafüred ●
- Balaton, Siófok ●
- Balaton, Keszthely ●
- Deseda, Kaposvár ●
- Fervárcsurgói-víztározó ●
- Látóképi-víztározó, Debrecen ●
- Maconkai-víztározó, Bátonyterenye ●
- Rózsa-sziget / Makád ezüstpart ●
- Pécsi-tó ●
- Szarvas-Békésszentandrás Holt-Körös ●
- Vaskeresztes ●
- Maty-ér, Szeged ●
- Alcsi-szigeti Holt-Tisza, Szolnok ●
- Ásványráró, Szigetköz ●
- Balaton, Balatonszárszó ●
- Balaton, Balatonszepezd ●
- Balaton, Sajkód ●
- Döröskői-víztározó ●
- Fás-tó, Békéscsaba ●
- Pilismaróti öböl ●
- Rakacai-víztározó ●
- Széki tó ●
- Tihanyi Belső-tó ●
- Tunyogmatolcsi Holt-Szamos ●

Megjegyzés: A helyszínekre vonatkozóan a döntések nem véglegesek, a beruházási környezet átfogó vizsgálata függvényében azok változhatnak, illetve új helyszínek is beemelésre kerülhetnek.

A horgászturizmus fejlesztésével elérhető forgalomnövekedés maximalizálása érdekében a keresletet és a kínálatot irányítani, szegmentálni kell. Az alacsonyabb ökológiai, turisztikai potenciállal rendelkező horgászturisztikai attrakciók esetében standard szolgáltatási pontokat kell kijelölni. Ezeket a lokációkat szolidabb szolgáltatási lehetőségek jellemzik, melyek mérsékelt fejlesztésével is jelentős színvonal-emelkedés realizálódik. **A horizontálisan és vertikálisan egyaránt irányítottan szegmentált fejlesztés kizárja annak a veszélyét, hogy közeli vagy hasonló horgászturisztikai attrakciók kontroll nélküli versenyhelyzetbe kerülve veszélyeztessék a tárgyi fejlesztések gazdasági vagy ökológiai fenntarthatóságát.** Kiemelt szolgáltatási elemek meghatározásával, termékfejlesztéssel olyan eszközöket kell a horgászturisztikai szolgáltatók rendelkezésére bocsátani, melyek a kiemelt vagy standard szolgáltatási pontok portfóliójának előre meghatározott elemei, de alacsonyabb szintű, önálló szolgáltatók is integrálhatják rendszereikbe, kihasználva adott elem standardizált tartalmát, minőségét és a hálózatos szolgáltatási rendszerből eredő hozzáadott (marketing) értéket.

Célcsoport-orientált, fenntartható fejlesztések

A horgászturizmus-fejlesztés elsődleges célcsoportjának beazonosításához, meghatározásához a klasszikus fogyasztói státuszokat a regisztrált horgászokról rendelkezésre álló ágazati statisztikai információk figyelembevételével kell alkalmazni.

A hazai horgásztársadalomról rendelkezésre álló statisztikák szerint **a 40-50 év közötti réteg a legaktívabb, és ez a réteg biztosítja az ágazati fizetőképes kereslet jelentős részét** is. A családdal együtt tervezett utazások, az alternatív szabadidős tevékenységek, az ellátás lehetőségével kiegészített, minőségi szálláshely mind a célcsoport keresletének elengedhetetlen elemei. **A horgászat, mint rekreációs tevékenység a többnapos belföldi utazások legerősebb motivációs elemei közé sorolható**, mely az elmúlt évek viszonylatában az egyik legdinamikusabb emelkedést mutatja. Mint ismert, a turisztikai szálláshelyek igénybevétele tovább növekedett az előző évhez képest, ezen belül a magasabb szolgáltatási színvonalat biztosító típusok a legkeresettebbek. A horgászturizmus fejlesztésével új területeken is elérhetővé válik egy magasabb színvonalat képviselő turisztikai szálláshely-szolgáltatás, új, potenciális lokációkkal bővítve az érintett fogyasztói csoportok utazási célterületeit.

A horgászturizmus fejlesztése során a fenntarthatóság ökológiai, társadalmi és gazdasági szempontból egyaránt fontos tényező. Az ökológia fenntarthatóságot a kiemelt térségek kiválasztási szempontjai és a befogadó szervezeti rendszer szakmai felkészültsége együttesen biztosítják. A célcsoport-orientált fejlesztés, illetve az egész éves, az egyéb turisztikai tevékenységgel érintett célcsoportok számára biztosított elérhetőség hozzájárul a szálláshelyek **gazdaságilag fenntartható, önerőből megvalósuló üzemeltetéséhez.**

Elérhetőség, egységes arculat, rendezett támogató infrastruktúra

A hálózatos fejlesztési stratégia olyan, részben központosított támogatást igényel, mely garanciát jelent a fejlesztéssel érintett egyes elemek **egységes arculatához,**

minőségéhez. Az egységes minőség, mint alapelv már a célterületek meghatározásánál is megjelenik a stratégiában, ugyanakkor a megvalósításnak és a fenntartásnak is elengedhetetlen eleme. A fejlesztések, a konkrét attrakciók elérhetőségét nemcsak fizikálisan kell biztosítani, hanem már az NHTS megvalósítása alatt hozzáférhetővé kell tenni minden érintett számára a rendelkezésre álló információt.

Az **egységes és szakmailag hiteles kommunikáció** központi infrastruktúrával teljesíthető, melyet úgy kell tervezni, hogy szinergikus hatása a lehető legnagyobb legyen más turisztikai ágazatokkal, attrakciókkal. A horgászturizmus fejlesztésén belül a szálláshely-szolgáltatás minőségi és mennyiségi bővítése mellett egyéb kiegészítőelemek is megjelennek. A horgászturisztikai szolgáltatások egységes, magas minőségű biztosításához olyan **központonként kialakított standardok, szolgáltatási és arculati elemek szükségesek**, melyek garanciát jelentenek a fogyasztóknak, hogy az ország bármely részén – az érintett lokációkon –, az adott szolgáltatásokat közel azonos feltételekkel tudják igénybe venni. Az ilyen módon egységesített szolgáltatások és azok minősége erősíti a fogyasztói bizalmat a hálózat minden egyes eleme irányába, növelve nemcsak a visszatérő vendégek számát, de az „átjárhatóságot”, új úti célok felfedezését egyaránt. A rendszer eredményes működtetéséhez szükséges infrastruktúrát a MOHOSZ meglévő szakmai, humán erőforrásaira, eszközállományára kell felépíteni, mely garanciális elemként is funkcionál az NHTS alapelveinek alkalmazásához. A horgászturizmus fejlesztésében számos olyan (kiemelt) elem azonosítható, mely fejlesztéséhez szakmailag elengedhetetlen vagy akár közfeladat-ellátás kapcsán jogszabályi előírás a MOHOSZ aktív közreműködése. A központi feladatellátás mellett bizonyos funkciókat, feladatokat, illetve konkrét horgászturisztikai szolgáltatásokat decentrumok fejlesztésével kell ellátni. Ezeknek a létesítményeknek, attrakcióknak egyszerre kell ellátniuk a kiemelt szolgáltatási pontokkal azonos funkciókat és a központi infrastruktúra területi szerveiként az NHTS megvalósításának részfeladatait.

Fontos szempont, hogy csak olyan helyen kerüljenek kialakításra szolgáltatási pontok, ahol saját tulajdonú ingatlanokkal rendelkezik a horgászszervezet, ahol nincs analóg szolgáltatás, mivel nem cél a versengő szolgáltatások létrehozása és a szolgáltatási pontokat úgy kell kialakítani, hogy más aktív turizmusban érintett turistákat is ki tudjon szolgálni és a fenntartásuk vállalkozási logikával legyen kezelhető.

Közös, egységes információ és specifikus, dinamikus kommunikáció

Az NHTS releváns elemeit minden érintett felé könnyen érthető, feldolgozható formában kell továbbítani. **Egységes belső és külső kommunikációs, marketing elemeknek** kell biztosítaniuk az információáramlást annak érdekében, hogy az intézkedések minden időpontban, bárki számára egyértelművé tegyék a stratégiához való kötődést. Az NHTS megalapozásához és végrehajtásához, illetve utóbbi monitoringjához szükséges adatbázis a meglévő ágazati szakrendszer fejlesztésével elérhető, ami így biztosítja az információ folyamatos, megfelelő minőségű rendelkezésre állását.

Az országos horgászturisztikai marketingterv elemeit **központilag, egységesen kell megtervezni**, kialakítani, ami elsősorban a befogadó szervezeti rendszer feladata. **Online és offline elemek alkalmazására egyaránt szükség van.** A központi támogatással megvalósuló kommunikáció több szintű, a végrehajtásban az egységes elvek figyelembevételével minden szolgáltatási szintnek aktívan részt kell vennie. Az NHTS kommunikációja szempontjából minden szolgáltatási szinten fontos, hogy beazonosíthatók, a stratégiával azonosíthatók legyenek az attrakciók, szolgáltatások, ezért a MOHOSZ-nak támogató és integráló szerepet egyaránt be kell töltenie.

Gazdasági alapok, kiszámítható beruházási finanszírozás, tartós és önerős fenntartás

Az NHTS a legfontosabb fejlesztési elemekként az infrastrukturális beruházásokat (kereskedelmi szálláshelyek, kommunális szolgáltatások, közösségi terek, egyéb építmények), eszközbeszerzéseket (berendezési tárgyak, horgászathoz kapcsolódó eszközök, járművek, öltözékek) és a szolgáltatási portfólió bővítését határozza meg. Az előre meghatározott szolgáltatási szintek, a szolgáltatási szintekhez tartozó fejlesztési elemek jól tervezhető költségstruktúrát és nagyságrendet biztosítanak. Az egyes szolgáltatási szinteket olyan horgászturisztikai attrakciókhoz kell párosítani, ahol a beruházás és a fenntartás kiszámíthatóan biztosított. Az erre vonatkozó alapelvek a kiemelt térségek, illetve a szolgáltatási pontok és elemek esetében meghatározásra kerültek. Ezeknek a lokációknak a meghatározásához, a kapcsolódó fejlesztési portfólió összeállításához a befogadó szervezeti rendszerben rendelkezésre álló adatokat kell figyelembe venni. A fejlesztések koordinálását, valamint a horgászati és horgászturisztikai szolgáltatások értékelési, minőségbiztosítási rendszerének kidolgozását és üzemeltetését a MOHOSZ-nak közfeladat-ellátásra vonatkozó kötelezettsége szerint kell teljesítenie. Ez egyben garancia is a fejlesztések költségigényének pontos lehatárolására, a hatékony megvalósításra, illetve a tartós és önerős fenntartásra.

Környezeti, társadalmi fenntarthatóság

Az NHTS által érintett fejlesztések fő célterületei vizes élőhelyek, melyek minden esetben hozzájárulnak a biodiverzitás fenntartása, növelése mellett számos társadalmi, turisztikai igény kielégítéséhez. Környezeti, élőhelyi szempontból az érintett területek jelentős, de egyúttal igen érzékeny értéket képviselnek, megőrzésük, fenntartható hasznosításuk kiemelt célja a stratégiának. A horgászturizmus fejlesztési céljai az ENSZ fenntartható fejlődési céljaival összhangban kerültek kitűzésre.

A környezeti fenntarthatóságot szolgálja az NHTS azon alapelve, miszerint a potenciális fejlesztési területek terhelését a korábbihoz képest jobban kontrollált, az igénybevételt szabályozni képes módon kell kezelni. Az NHTS színvonalas közösségi terek, karbantartott zöldfelületek létrehozásával számol, melyeket minőségi szolgáltatásokkal kell kiegészíteni. Az így létrejövő, felfelesztett szolgáltatási hálózat olyan minőséget tud képviselni, mely a társadalom környezeti tudatosságát, értékítéletét pozitívan befolyásolja, hozzájárulva a környezeti értékek megőrzéséhez, a fejlesztések fenntarthatóságához.

A kötelező fenntartási időn túli garanciák

A hazai vagy uniós támogatással megvalósuló fejlesztések esetén a támogatás jogszerű felhasználásának egyik garanciális biztosítéka a jellemzően években (jelentős részben 5 évben) meghatározott kötelező fenntartási időszak. Ezen intézkedés célja a támogatási források hatékony és célzott felhasználása, valamint azok hosszú távú társadalmi és gazdasági előnyeinek biztosítása. Az ilyen típusú garanciális intézkedések hozzájárulnak a projekt hosszú távú fenntarthatóságához és eredményességéhez. A fenntartási időszak lejártáig a kedvezményezett a támogatásból szerzett, keletkezett ingó, ingatlan vagyoni eszközökre vonatkozó elidegenítési tilalom és/vagy a támogatott tevékenység végzésére, fenntartására vonatkozó kötelezettség terheli. A kötelező fenntartási időszak a támogatott projekt jellegétől függően változhat. A kedvezményezett nem értékesítheti, nem adhatja el, vagy nem terhelheti meg az ingó vagy ingatlan vagyont a kötelező fenntartási időszak alatt. Egyedi esetekben a támogatott beruházással létrehozott vagyont a záró (projekt fenntartási) jelentés elfogadásáig csak az illetékes (irányító) hatóság előzetes jóváhagyásával és a foglalkoztatási, illetve a szolgáltatási és egyéb kötelezettségek átvállalásával, átruházásával idegeníthető el, adható bérbe, illetve terhelhető meg.

A fenti általános biztosítékokon túl – tekintettel a horgászturisztikai tevékenységekkel érintett ágazati szereplők diverz szerepére, státuszára és az érintettek elengedhetetlen és hatékony együttműködésére – **a horgászturisztikai fejlesztések esetében további, a kötelező standard fenntartási időszakon túl is érvényesíthető, a halgazdálkodási jog gyakorlásának időtartamára (15/20 év) alapuló garanciális elemek beépítésére van szükség.** Ezen elvvel megegyezően a hatályos ágazati jogszabályok már most is támogató jelleggel szabályozzák például a nyilvántartott halgazdálkodási vízterületnek az állam vagy az önkormányzat tulajdonában álló partján a horgászati tevékenység korlátozhatóságát (kizárólag a halgazdálkodásra jogosult hozzájárulásával foganatosítható, ide nem értve a halgazdálkodási hatóság által elrendelt korlátozást), illetve e jogszabályi rendelkezések a nyilvántartott halgazdálkodási vízterületen vagy annak partján a más által, ellenszolgáltatás ellenében szervezett egyes horgászati célú szolgáltatások végzését a halgazdálkodásra jogosult előzetes és írásos hozzájárulásához kötik. E szabályok végrehajthatósága szükséges, de még kérdéses és e kérdéseket döntően nem a horgászturisztika határozza meg.

A horgászturisztikai fejlesztések esetében az érintett terület tulajdonosa, vagyongazdálkodója, egyéb célú vízhasználója, a halgazdálkodásra jogosult és a támogatás kedvezményezettje akár mind eltérő személyek is lehetnek, akiknek jogait, kötelezettségeit a projektek sikeres, fenntartható megvalósításához, működtetéséhez szabályozni, biztosítani szükséges. Az NHTS célkitűzései közé tartozik, hogy ezek a garanciális elemek, területek az egyes fejlesztési projektekhez egyedileg igazodva kerüljenek meghatározásra az egyes támogatások szerződéses feltételei között és/vagy szükség szerint keret- vagy kiegészítő jelleggel jogszabályalkotás útján.

Az NHTS általános elveivel összhangban az önálló fejlesztési elemekből, több szinten és hálózatosan egymásra épülő, egymáshoz kapcsolódó egyedi OHHP projektek sajátosságaira tekintettel kell a fejlesztések egyes elemeihez – építéshez,

korszerűsítéshez, eszközbeszerzéshez, az új, megújuló szolgáltatási és kommunikációs elemekhez – a stratégiai célok megvalósulását leghatékonyabban szolgáló garanciális feltételeket hozzárendelni. A biztosítékok körének ki kell terjednie a kötelező fenntartási időszak alatt és az azt követően esetleg engedélyezetten kiszervezett szolgáltatások esetében a kiszervezés ellenértékének aránytalan megállapításának tilalmára is.

Az NHTS koordinációjához, sikeres megvalósításához és az egyes fejlesztések kötelező fenntartási időszakon túli további sikeres és célirányos fenntartásához, működtetéséhez a MOHOSZ olyan infrastruktúrával rendelkezik, mely alkalmas a fenti garanciális eszközrendszer kialakítására, működtetésére, monitoringjára, ideértve a támogatások jövedelemtermelő képességre gyakorolt hatását, a keletkezett különböző típusú bevételek pontos meghatározását. A beruházások célterületein az érintett halgazdálkodási vízterületek halgazdálkodási joga jellemzően a MOHOSZ szervezeti rendszerén belül hasznosított, így a halgazdálkodásra jogosultak és a horgászturisztikai fejlesztések kedvezményezettjei között a fenti garanciális elemek létrejötte az állam által a(z) (al)haszonbérelőre rótt jogok és kötelezettségek útján is jól realizálható.

„Horgászbarát szállás és szolgáltatóhelyek” védjegy létrehozása

A horgásszervezetek kérdőíves megkérdezésének eredményei egyértelműen rávilágítottak arra, hogy a válaszadók közül 61% nem üzemeltet szálláshelyet, de ez sajnos a vendéglátás vonatkozásában is hasonló tendenciát mutat. A vendéglátás szolgáltatásokat felmérő kérdésre 531 válasz érkezett, melyből 493 nemleges, így elmondható, hogy vendéglátás szolgáltatások terén sem nagy a horgásszervezetek kínálati állománya. A fentiekből megállapíthatjuk, hogy az ágazatban lévő szállás- és vendéglátási tapasztalatok, jó gyakorlatok száma alacsony, így az NHTS előkészítése és megvalósítása során érdemes lehet kitérni egy „*Horgászbarát szállás és szolgáltatóhely*” Nemzeti Tanúsító Védjegy létrehozására és folyamatos működtetésére.

A „*Horgászbarát szállás és szolgáltatóhely*” Nemzeti Tanúsító Védjegy kialakítása során a védjegyek és földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény 101. § (5) bekezdésében foglalt előírásokat kell alkalmazni. A „*Horgászbarát szállás és szolgáltatóhely*” védjegy alapvető célja, hogy – összhangban a szálláshely-szolgáltatási tevékenység folytatásának részletes feltételeiről és a szálláshely-üzemeltetési engedély kiadásáról szóló 210/2009. (IX. 29.) Korm. rendeletben, valamint a kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről 10/2009. (IX. 29.) Korm. rendeletben foglaltakkal – garanciát nyújtson a szolgáltatás-nyújtás minőségének a szakmai elvárásoknak megfelelő színvonalára. A pályázható védjegy tanúsítja, hogy a szolgáltatások minősítése a MOHOSZ által előre meghatározott szempontrendszer alapján történik.

Az OHHP-ből nyújtott támogatási keretek között létrejövő bármely horgászturisztikai szolgáltatási pont köteles a szolgáltatási szintjének megfelelő védjegyet megszerezni és az elnyert támogatás mértékével arányos ideig a védjegy minősítése szerint szolgáltatási szintet fenntartani.

OHHP által biztosított támogatás (Ft)	Védjegy szerinti elvárt működtetési idő(év)
1-200 mFt között	5 év
201-500 mFt között	10 év
500 mFt felett	15 év

A támogatással létre jött horgászturisztikai szolgáltatási helyszínek elsődlegesen nonprofit működési modell szerint működnek és a közjót kell, hogy szolgálják, de nem kizárt az üzemeltetés során a turisztikai létesítmények sikeres működtetéséhez egyes ingatlan részek bérbeadása (pl. szállás, étterem, büfé, ajándékbolt) a védjegy rendszer elvárásainak betartása mellett.

A NHTS célkitűzései között megfogalmazott minőségi turisztikai szolgáltatásfejlesztés egyik alapját jelentheti a tervezett védjegyrendszer, amely álláspontunk szerint a fenti védjegyrendszer tudatos és életszerű elvárásokhoz igazodó megalkotása és működtetése hatékonyabban szolgálja a horgászturisztikai szolgáltatások minőségi sztenderdjeinek érvényesülését, mint bármely már létező minőségirányítási rendszer kereteinek megkövetelése.

A minőségirányítási rendszer megválasztásakor abból kell kiindulni, hogy a szolgáltatási pontok feladata egy komplex élmény előállítása, mely a vendégek közreműködését igényli. Az ISO 9000 szabványok előírásainak megfelelő minőségügyi rendszer a minőség biztosítására törekszik. Létrehozza és a szabványokhoz igazítja a szervezet működtetését. Célja a szabványok által előírt megfelelés elérése. Mivel a szolgáltatást nyújtó munkatársak és a vendégek sem szabványosíthatók, így a sablonként alkalmazható szabványrendszerek nem hoznak olyan jelentős minőség emelkedést, mint a termék-előállítók esetében¹⁸⁷. Az ISO 2003 óta törekszik arra, hogy szabványrendszerét kiterjessze a turisztikai szolgáltatókra, de eddig jelentős eredményekről nem számolhatunk be.

Az előzőekben leírtak miatt a szálláshelyek, vendéglátóhelyek általánosságban inkább a TQM filozófiájával azonosulnak. Igyekeznek a munkakultúrát olyan irányba terelni, amely a vendégigények biztosítását a folyamatos javításfejlesztésben látja. A TQM modell a teljes körű minőség három alapvető elvére – összpontosítás mind a külső, mind a belső vevőkre, összpontosítás a munkafolyamatok javítására azon célból, hogy megbízható és elfogadható szolgáltatások jöjjenek létre, végül összpontosítás arra, hogy hasznosítsuk a velünk együtt dolgozók tehetségét – valamint hat kiegészítő elemre épül¹⁸⁸.

Az összes minőségdíj (védjegy) az amerikai és az európai modelleken alapul, amelyek kiemelten kezelik a vevői elégedettséget, az üzleti eredményeket, a vezetést, a stratégiát, a folyamatok irányítását és a humán erőforrás kezelését. Mindkét modellben jellemző az önértékelés, eltérés mindössze az egyes értékelési szempontok súlyozásában és annak részletes meghatározásában van.

A díjak a TQM vezetési filozófiának megfelelő értékrendet közvetítenek a szervezetek felé, hozzásegítenek a formális, időnként a szervezetekben nehezen értelmezhető előírások definiálásához, tervezéséhez és egyre magasabb szinten

¹⁸⁷Karakasné, 2014.

¹⁸⁸Tenner–DeToro, 1997.

történő megvalósításához¹⁸⁹.

A „*Horgászbarát szállás és szolgáltatóhely*” Nemzeti Tanúsító Védjegy rendszer kidolgozását, a kritériumrendszer meghatározását és az egyes szolgáltatói szintek meghúzását a MOHOSZ OHSZK mellett az NHTS megvalósításába bevont szervezetek (AÖFK, Magyar Turisztikai Ügynökség) felkért szakértői közösen valósíthatják meg.

Szabad partszakaszok, a hasznosítás korlátai, másodlagos jövedelemszerzők

A *horgászatra alkalmas partszakasz* látszólag egyszerű fogalom, azonban a vízparti gyakorlat során mégis nagy szórás tapasztalható ennek megítélésében. A halgazdálkodási hasznosító szemszögéből nézve ide sorolható minden olyan partszakasz, ahol a horgászat gyakorlása nem tiltott, illetve a (nem gyéríthető) vízi növényzet által nem akadályozott, tehát a potenciális területijegy-vásárlók legalább egy része számára horgászati lehetőséget biztosít. Árnyaltabb a kép, ha a horgászok szemszögéből közelítünk a fogalomhoz. Sok horgász eleve nem sorolja ide a korlátozott hozzáférésű, magántulajdonú partszakaszokat, amelyek egy része azonban fontos horgászturisztikai desztináció lehet, ha ott bérelhető, előre foglalható horgászahelyet létesítettek. Szintén vegyes a megítélése a kikötőknek, kijelölt fürdőhelyeknek, illetve vízi sportpályáknak, amelyek egy meghatározott időszávon kívül (hajózási, fürdési szezon) horgászhatók. Ugyanakkor fontos számításba venni olyan szempontokat is, amikor egyes horgászok a terepviszonyok, illetve mozgásszervi problémájuk vagy életkorukból adódó határok miatt kénytelenek lemondani bizonyos horgászahelyekről. Életszerű példával élve egy dunai kőrugany vagy egy balatoni terméskőből épített móló vége egyes horgászoknak az eszményi horgászahelyet jelentheti, míg mások számára szóba sem jöhet. Végül nem szabad elmenni a kényelmi infrastruktúra mellett sem, ugyanis a horgászturisták egy része számára teljesen irreleváns, ha a korábban felsorolt szempontok egyike sem jelent akadályt – tehát objektíven kijelenthető, hogy horgászatra alkalmas partszakaszról van szó –, de ők a horgászahely közvetlen közelében szeretnének parkolni, áramot vételezni, éjszakázni vagy egyéb kényelmi szempontok alapján választanak célterületet.

A „szabad partszakaszok” mennyiségéről tehát ezen okok miatt olvashatunk nagyon eltérő, sokszor ellentmondásos véleményeket a különböző horgász fórumokban.

A továbbiakban a fő példák balatoniak, de a probléma országosan jelen van és megoldást követel.

Tiltott területek – strandok

Egy adott halgazdálkodási vízterület kapcsán fontos feladat megvizsgálni a horgászat korlátozásának hátterét, az enyhítésre kínálkozó lehetőségeket.

A témában nagyon fontos mérföldkövet jelentett a Hhvtv. 23/C. §-a, amely 2018. XII. 31-től hatályos: „A nyilvántartott halgazdálkodási vízterületnek az állam vagy az

¹⁸⁹Kövesi, 2001.

önkormányzat tulajdonában álló partján a horgászati tevékenység végzése csak a halgazdálkodásra jogosult hozzájárulásával korlátozható, ide nem értve a halgazdálkodási hatóság által elrendelt korlátozást.”

A szabad partszakaszok hiánya, szűkossége, időbeli korlátozottsága talán országos viszonylatban is a fókuszált Balatonnál jelent leginkább horgászturizmust korlátozó tényezőt. Ezek megőrzése, illetve bővítése a jövő szempontjából kulcskérdés. Az idézett jogszabályi helynek minden lehetséges jogszerű eszközzel érvényt kell szerezni, mivel a jelenlegi gyakorlat szerint több önkormányzat is figyelmen kívül hagyja ezt a szabályozást. A leggyakrabban hivatkozott ok a 78/2008. (IV. 3.) *a természetes fürdővizek minőségi követelményeiről, valamint a természetes fürdőhelyek kijelöléséről és üzemeltetéséről szóló kormányrendelet*, amelynek 7. mellékletének (7) bekezdése így fogalmaz: „A fürdőhely területén a fürdési szezonban horgászni nem szabad.”

Mégis sok olyan strandot találunk a Balatonnál, de más vizeken is van erre példa, amikor nem csak a fürdési szezonban tilos az érintett partszakaszok használata. Ugyanakkor vannak jó példák is. Több Balaton-parton érintett önkormányzat a vízkezelő közbenjárására egyértelmű időbeli korláttal jelölte meg a horgászatot tiltó táblákat, így a halfogás szempontjából igen eredményes tavaszi és őszi időszakban nem ütközik akadályba ezen strandok használata.

Figyelemre méltó továbbá a szabad vízben való tartózkodás alapvető szabályairól szóló 46/2001. (XII. 27.) BM rendelet „2. § (1) *Tilos fürdeni: h) éjszaka és korlátozott látási viszonyok között, kivéve ha a vízfelület megvilágított, és legfeljebb a mély víz határáig;*” – erre hivatkozva ugyanis sikerült elérni egyes kijelölt fürdőhelyek esetében, hogy az éjszakai időszakban engedélyezzék a horgászatot a nyári fürdőszezonban is.

Több esetben a települési önkormányzatok korlátozó szándékának a hátterében a különböző, konfliktusokat okozó, horgászoknak tulajdonított magatartás állt (pl. személtelés, nem engedélyezett életvitelszerű tartózkodás stb.). Ezeken a helyeken a terület egyedi sajátosságait figyelembe vevő, az adott partszakaszra vonatkozó szigorú területhasználati szabályzatot határozott meg a BHN Zrt., egyidejűleg pedig a helyi horgászrendben kötelezővé tette ezen szabályzatok betartását¹⁹⁰. Így a szabálytalankodó horgász a horgászjegyének bevonását tenné kockára – ez pedig kellő visszatartó erőnek bizonyult és sikerült elejét venni az eredeti szándék szerinti kategorikus horgászati tiltásnak.

Tiltott területek – kikötők

A kikötők elsősorban a Balatonon jelentenek kiemelkedő horgászhelyet, mivel a mederbe benyúlva olyan vízterületek horgászhatóak meg róluk, amelyeket a parti horgász egyébként nem érne el. A kikötők fenntartói általában a helyi kikötőrendben korlátozzák a horgászati tevékenységet. A korábbi kategorikus és általános tiltást már sikerült szelídíteni a BAHART által üzemeltetett kikötők többségében, így a nyílt víz irányába a legtöbb mólóról szabad a horgászat, a kikötőmedencékben azonban továbbra is tiltott. Az elérendő további cél, hogy a tiltás valóban csak azokra a helyszínekre korlátozódjon, ahol a hajók kikötése történik és kizárólag a hajózási

¹⁹⁰<https://archive.balatonihal.hu/Hirek/Helyi-horgaszrend-lepett-eletbe-Tihanyban>

szezonban, ugyanis az utóbbi években tapasztalt enyhe telek esetében a kikötőmedencék jelentős horgászati lehetőséget tartogatnak, miközben a horgászati tevékenység nem gyakorolnak hatást a hajózó forgalomra.

Korlátozott hozzáférés a természetes növényzet által

A vízpartokat szegélyező növényzet fontos építőköve a vízi ökoszisztémának, amelynek védelme, megőrzése a horgászturisztikának is elemi érdeke. Ugyanakkor érdemes megvizsgálni azokat a partszakaszokat, ahol a múltbéli állapotokhoz képest előretörő növényzet foglalt el horgászatra alkalmas partszakaszokat, mert még nemzeti parki védettség alatt álló területeken is nyílhat lehetőség part-rekonstrukcióval újra nyitni egykoron használt horgász helyeket. Erre jó példa az a 2019-ben zárult projekt, amelynek keretében az Agrárminisztérium az „Állami halgazdálkodási feladatok támogatása” című alapból 100%-os intenzitással támogatta a Kis-Balaton horgász helyeinek rekonstrukcióját¹⁹¹.

Magánterületek

A magánterületeken való horgászat esetében a halgazdálkodási hasznosítónak célszerű olyan szabályozást megalkotnia, amely érdekeltté teszi a tulajdonost horgászturisztikai szolgáltatás nyújtására, ugyanakkor szabályozott feltételekkel biztosítja a jogszerű üzemelést és az egyes szolgáltatók közötti korrekt piaci versenyt. A Hhvtv. 23/D. §-a meghatározza, hogy csak a halgazdálkodásra jogosult előzetes és írásos hozzájárulásával végezhető – többek között – a horgász hely-biztosítás is. A Balatonnál a nevezett hozzájáruláshoz köti a hasznosító a szükséges törvényességi feltételeket¹⁹².

Horgászszervezetek által használt területek, másodlagos jövedelemszerzők

Sajnálatos jelenség, hogy olykor a horgászturizmus legjelentősebb akadályá maga a helyi horgász, aki a jól megszokott helyeit félti a messziről jött vendégektől és mindez nem csak információ visszatartásban, de sokszor rémhírek/álhírek terjesztésében érhető tetten. Szintén ide sorolható, hogy sok horgászegyesület nem hajlandó külsősök számára használati lehetőséget biztosítani olyan infrastruktúrákhoz, mint sólyaterek, víziállások, kikötők, horgásztanyák, vagy horgász helyek. Ebben a témában az OHSZK támogatási előírások, a jó példák bemutatása, a régi beidegződések feloldása és a potenciális bevételi lehetőségekre való figyelemfelhívás jelenthet megoldást a jövőben.

A halgazdálkodási vízterületek partján a horgászturisztikai szolgáltatók mellett jelentős másodlagos jövedelemszerzők a különböző horgászversenyek szervezői. Az ország legnagyobb horgászversenyeivé nőtte ki magát a két balatoni behúzósjellegű verseny, az IBCC és az NBBH. 2023-ban előbbi a 250 induló csapattól csapatonként 1650 euro nevezési díjat kért el, utóbbi esetében ugyanezek a mérőszámok: 150 csapat és 550.000 forint. Mindkét rendezvény kiemelkedő marketing erővel bír, emellett a versenyzők területi horgászjegy vásárlásai közvetlen bevételt jelentenek a BHN Zrt. számára. Az induló csapatok tagjainak és a szintén nem kis létszámú kísérőnek a pótlólagos fogyasztása (szálláshelyek a

¹⁹¹<https://www.zaol.hu/helyi-kozelet/2019/07/felujitottak-a-horgaszallasokat-a-kis-balatonnal>

¹⁹²<https://balatonihal.hu/horgaszturisztikai-szolgáltatások-szabályozása>

kísérők esetében, vendéglátóipari egységekben elköltött pénz, helyi idegenforgalmi adóbevételek az önkormányzatoknak stb.) szintén jelentős jövedelemforrás, ráadásul turisztikai holtszezonban, amikor minimális a Balaton más turisztikai tevékenységeivel történő hasznosítása (és így az eltérő hasznosítási módokból adódó konfliktushelyzetek kialakulásának lehetősége is).

Vannak vízterületek, ahol a (túlzott) önkormányzati szigor nehezíti meg vagy teszi lehetetlenné a horgászturizmust: a tipikusan több napra érkező horgászok, például a bojlisok számára akkor sem engedélyezik az éjszakai vízparti tartózkodást, sátor felállítását, ha a horgászok kulturáltan kempingeznek, hulladékgyűjtéssel, mobil vécékkel. Megfelelő kommunikációval, akár terepbejárással az esetek legalább egy részében meggyőzhetők az illetékesek arról, hogy ok nélkül tiltják ki a horgászokat a vízpartról.

Lehetőség szerint általánosan, de **a tervezett fejlesztéseknél különösen törekedni kell arra, hogy a vízpartokhoz történő hozzájutás ne kivételes lehetőség, hanem természetes adottság legyen.** Erre világszerte számos példa adódik akár a törvényi szabályozás módosításával vagy a vízterületek mindenki számára elérhetővé tételének előírásával (az egyik legalkalmasabb átveendő példa talán a svédországi szabályozás a szabad hozzáférésről)¹⁹³.

Vízhasználati sorrendiség

A halgazdálkodási vízterületek vízhasználata, az egyes kapcsolódó vízigények prioritási sorrendje horgászturisztikai szempontból is kiemelt jelentőségű kérdés. Az NHTS tárgyához közvetlenül kapcsolódó vizes életterek nem csak a tárgyi fejlesztések, beruházások helyszínéül szolgálnak, de a jogszabály e vízterületek halállományát nemzeti kincsként, természeti értéként és gazdasági erőforrásként definiálja, amelyet a társadalomnak védenie és természetes megújulását elősegítenie kell, hasznosítását pedig a fenntarthatóság szempontjai szerint kell tervezni és megvalósítani. A halgazdálkodási vízterületek sikeres ökológiai kezeléséhez, fenntartásához, az eredményes gazdálkodáshoz a lehető legstabilabb ökológiai, gazdasági, társadalmi környezetet kell biztosítani, amit az érintett ökoszisztémák érzékenysége, környezeti kitettsége különösen indokol.

A horgászturisztikai fejlesztés beruházója, jellemzően az érintett vízterület haszonbélője és/vagy halgazdálkodásra jogosultja a vízigény kapcsán több szinten is megjelenik, mint érdekelt, illetve kötelezett. Ezen jogi személyek adott esetben horgászati célú haltermelőként, a Magyar Állam tulajdonát képező őshonos halállomány fenntartásáért felelős természetvédelmi célú kezelőként, gazdasági tevékenységet végző személyként vagy egyéb célú, így például sport, rekreációs, üdülési, idegenforgalmi hasznosítóként is beazonosíthatók a tevékenységhez kapcsolódó egyedi felelősségi körökkel. Amennyiben adott vízkészletből a különböző vízigények csak korlátozottan elégíthetők ki, akkor az egyes vízigények kielégítésének sorrendjét jogszabály határozza meg.

¹⁹³Right of Public Access, <https://www.vastsverige.com/fr/experiences-nature/the-freedom-to-roam/>

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 15. § (4) bekezdése értelmében „a vízigények kielégítésének sorrendje az (1)–(3) bekezdésekben foglaltakra is figyelemmel:

- létfenntartási ivó és közegészségügyi, katasztrófaelhárítási,
- gyógyászati, valamint a lakosság ellátását közvetlenül szolgáló termelő- és szolgáltató tevékenységgel járó,
- állattartási, haltermelési,
- természetvédelmi,
- öntözési,
- gazdasági,
- egyéb (így például sport, rekreációs, üdülési, fürdési, idegenforgalmi célú) vízhasználat”.

Magyarország Vízyűjtő-gazdálkodási Terve szerint „a vízgazdálkodási törvényben rögzített, vízhasználatokra vonatkozó, elsőbbségi sorrend, valamint a vízkészlet hiány (mennyiségi, és/vagy minőségi) esetén a vízhasználati korlátozások sorrendjének rugalmatlan alkalmazása a mai vízgazdálkodási szemléletbe nehezen illeszthető be. Ez helyett egy rugalmasabb, és az egyes érdekcsoportok közötti megegyezést előíró szemlélet vált irányadóvá. Az elmúlt 20 évben, a prioritásokban is változás történt a fenntarthatóság, az ökológiai szemlélet irányába, a VKI szemlélete is ezt tükrözi. A fentiek miatt lehetséges, hogy a vízgazdálkodási törvényt módosítani kell”.

Számos, az NHTS szempontjából is jelentős vízterület hasznosítása az elmúlt években, évtizedekben jelentős változáson ment át, ami az eredeti – akár vízjogi engedéllyel érintett – hasznosítási céltól jelentősen eltérő, új gazdálkodási irányt, formát eredményezett. Utóbbira jelentős, például horgászturisztikai célú infrastruktúra épült, melynek védelme a kor követelményei szerint, ökológiai, gazdasági és társadalmi szempontból egyaránt indokolt. **A vízigények ma is folyó igényvezérelt átalakulása a jogszabályi környezet és az alkalmazott hatósági gyakorlat további harmonizációját igényli,** ahol az időközben létrejött – jelentős természetvédelmi és/vagy szocioökonómiai célokat szolgáló – infrastruktúrák védelme prioritás kell, hogy legyen.

A turizmus fejlődése, beleértve a horgászatot is, megköveteli az emberi erőforrások fejlesztését is a szolgáltatói oldalon. Ez azt jelenti, hogy az értékesítésben, a horgásztúra vezetésében és a horgász szervezetek vezetésében résztvevő szakembereknek is fel kell készülniük a turizmus növekvő kihívásaira és lehetőségeire.

Az értékesítés terén az embereknek képesnek kell lenniük az ügyfelek igényeinek megértésére és kielégítésére, valamint hatékonyan kell tudniuk értékesíteni a horgászati szolgáltatásokat az online és offline csatornákon keresztül. Ez magában foglalja az értékesítési stratégiák tervezését és végrehajtását, valamint az ügyfélszolgálati készségek fejlesztését.

A horgásztúra vezetése során fontos a biztonság és a vendéglégedettség biztosítása. Ennek érdekében a turisztikai szakembereknek részt kell venniük az útvonaltervezésben, a vészhelyzeti protokollok kidolgozásában és a vendégek szórakoztatásában és oktatásában. Ez a terület széles körű tudást és tapasztalatot

igényel a horgászat és a turizmus területén, különösen azért, mivel nagyon összetett ismeretre van szükség, mely megköveteli a vízi élővilág ismeretét, a vízi közlekedéssel kapcsolatos ismereteket, nagyon komoly helyismeretet, de a horgászathoz kapcsolódó jogszabályi ismereteket is.

A horgász szervezetek vezetése során fontos a hatékony szervezés és irányítás, valamint a kapcsolatépítés a helyi és nemzetközi partnerekkel. Ehhez az embereknek megfelelő menedzsment- és vezetői készségekre van szükségük, amelyeket középszintű és felsőfokú oktatás segíthet fejleszteni.

Összességében **az emberi erőforrások fejlesztése a horgászati turizmus területén létfontosságú** a szolgáltatói oldalon annak érdekében, hogy a szakemberek megfelelően reagáljanak a változó körülményekre és az igényekre, és maximális vendégelégedettséget biztosítsanak a turisták számára. Ehhez szükség van a középszintű és felsőfokú oktatásra, amely felkészíti a szakembereket a kihívásokra és lehetőségekre a horgászturizmus területén. A gyakorlati vonatkozásokat tekintve az emberi erőforrás fejlesztése a horgászati turizmus területén azt jelenti, hogy a szakembereknek valódi tapasztalatokat kell szerezniük a területen. Ennek érdekében gyakorlati képzéseket és tanulmányutakat kell szervezniük, amelyek során a szolgáltatói oldalon dolgozók részt vehetnek például horgásztúrákon, megismerhetnek jó gyakorlatokat.

Ezen kívül fontos a mentorprogramok és gyakornoki lehetőségek biztosítása a fiatal szakemberek számára, akik így elsajátíthatják a szükséges készségeket és tudást a területen. A gyakorlati tapasztalatok segítenek abban, hogy a horgászturizmus szakemberei hatékonyabban kezeljék a különböző helyzeteket és igényeket, és jobban megértsék a turisták elvárásait és igényeit. Ezenkívül a gyakorlati tapasztalatok lehetővé teszik a szakemberek számára, hogy felismerjék és kiaknázzák a helyi erőforrásokat és lehetőségeket, például különleges horgász helyeket vagy egyedi élményeket, amelyek vonzóvá tehetik az adott területet a horgászturisták számára.

A horgászturizmus a horgászversenyeken keresztül kapcsolódik a sportturizmushoz, mely kiszolgálásához speciális személyzetre van szükség, akik ismerik a versenyek szabályait, a kapcsolódó tevékenységeket gördülékenyen el tudják végezni. A versenyek gördülékeny lebonyolításához szükség lenne vármegyénként egy-egy felkészült csapat felállítására.

A gyakorlati tapasztalatok megszerzése és alkalmazása elengedhetetlen ahhoz, hogy a horgászturizmus szakemberei hatékonyan működjenek a szolgáltatói oldalon és kielégítsék a turisták igényeit és elvárásait. A valóságban szerzett tapasztalatok segítenek abban, hogy a szakemberek rugalmasabban és hatékonyabban reagáljanak a változó körülményekre és a piaci igényekre, és növeljék a turizmus ágazatának versenyképességét.

Fejlesztési koncepció és célkitűzések

Magyarország horgászturizmus fejlesztési koncepciójának egyik alapköve az a természeti erőforrás, melyet a hatályos ágazati jogszabály úgy definiál, mint nemzeti kincs, természeti érték és gazdasági erőforrás. Magyarország vízrajzát meghatározza, hogy az ország a Kárpát-medence közepén fekszik, teljes területe a Duna vízgyűjtőjéhez tartozik. Nagy folyóink mellett a Balaton, mint Közép-Európa legnagyobb tava, a Tisza-tó, számos tó, holtág, kisvízfolyás, rekultivált bányató alkotja a fejlesztés alapját biztosító természeti értéket, erőforrást. Számosságát tekintve a horgászattal hasznosított nyilvántartott halgazdálkodási vízterületek száma mára meghaladta a 2.300-at, összterületükre tekintettel ezek több, mint 85%-a a MOHOSZ szervezeti rendszerében hasznosított. Horgászvizeink halállománya számos horgászati módszer kipróbálását teszi lehetővé akár minden évszakban. A nagyobb vizeinken, folyóinkon koordináltan végzett természetes vízi halgazdálkodás eredményeként **a minőségi őshonos halállomány jelentős vonzerő** a belföldi horgászturizmus és a külföldi vendégforgók számára egyaránt. A horgászturizmus fejlesztése ezen erőforrások átgondolt, fenntartható hasznosításával valósulhat meg, elsősorban a vízparti szolgáltatások kapacitásfejlesztésével.

Szakmai alapon és igényvezérelten kialakított hálózati rendszer

A halgazdálkodási vízterületek halgazdálkodási hasznosítása során a horgászat és a horgászturizmus fejlesztése elsőbbséget élvez más hasznosítási módokkal szemben. A horgászati célú hasznosítás és annak hálózatos, országos szintű szervezettsége lehetőséget biztosít vizeink őshonos halállományának fenntartható hasznosítására, fejlesztésére. Horgászvizeink és a hasznosításukkal érintett szervezeti rendszer komoly potenciállal rendelkeznek a haza horgászturizmus fejlesztésében. **Az elmúlt évek során létrehozott hasznosítási és pályázati rendszer, tapasztalat kiemelt jelentőségű az NHTS és a program eredményes megvalósulása szempontjából.** A hazai horgászturizmus komplex fejlesztésére területileg és a szolgáltatások összetétele, minősége szempontjából is célirányosan kerülhet sor, ehhez pedig az alapot a jelenlegi hasznosítással érintett befogadó szervezeti rendszerben azonosított igények, szakmai know-how kell, hogy biztosítsák.

MOHOSZ kontroll és franchise-logika a fenntarthatóság érdekében

A fenntarthatóság szempontjából koncepcionális elem a horgászturizmus fejlesztésében a befogadó szervezeti rendszer felügyelete, irányítása. A halgazdálkodási vízterületek felett diszponáló civil hasznosítói hálózat élén a MOHOSZ áll, aki szakmai kompetenciáját felhasználva irányítja, koordinálja, fejleszti tagszervezetei szakmai munkáját. **A stratégián belül a célterületek felértékelése, a szolgáltatási szintek meghatározása, a szolgáltatási elemek, portfóliók kialakítása egységes irányítást igényel,** mely döntően a MOHOSZ OHSZK feladatellátásával teljesíthető. Ennek a fajta kontrollnak kell biztosítania az országos hálózat egységes minőségű működését, elkerülendő az egyes szolgáltatók kitérőtől eltérő működését, ami pedig veszélyeztetné a hálózatba szervezett többi egység optimális kapacitáskihasználtságát, a minősítési rendszer hitelességét, végül az NHTS céljainak elérését. Ez a fajta **minőségbiztosítási modell** lehetővé teszi a

rendszer folyamatos felépítését, bővítését, üzemeltetését úgy, hogy az új belépők a követelmények teljesítésével a központi támogatásból származó előnyöket élvezzék, a minősített szolgáltatók összteljesítménye pedig változatlan maradjon, utóbbi védi nemcsak a fogyasztót, hanem a rendszer többi résztvevőjét is.

Minőségi szolgáltatások és szolgáltatási csomagok, szinergiák más szolgáltatásokkal

A horgászturizmus fejlesztésében a természeti környezet, mint erőforrás, illetve a fenntartható hasznosításához elengedhetetlen szakmai potenciál, know-how rendelkezésre áll az ágazatban. Ezeknek az értékeknek, attrakcióknak az elérésére a bel- és külföldi turizmusban egyaránt igény van, utóbbiak kielégítésére a horgászturisztikai szolgáltatások és a hozzájuk kötődő kereskedelmi szálláshelyek szűkössége szab határt. **A jövőbeli fejlesztések szempontjából az egyedi, nem integrált hasznosítások az ágazat fenntarthatóságát veszélyeztetik ökológiai, társadalmi és gazdasági szempontból egyaránt, ezért sarkalatos kérdés a hazai horgászturizmus átfogó, minőségi szolgáltatásokkal támogatott, kontrollált fejlesztése.** A minőségi szolgáltatások egyrészt a célcsoport igényeihez igazodó termékeket kínálnak, ugyanakkor a rendezett vízparti környezet, a vízi és vizes élőhelyek fenntarthatóságát, biodiverzitásuk megtartását is szolgálják.

Az egyes horgászturisztikai szolgáltatások tartalmi, minőségi lehatárolása, a szolgáltatási csomagok összetételének meghatározása garanciális követelmény, mely **előre beazonosítható, garantált élményt biztosít** a látogatóknak. Az egyes szolgáltatási elemek, a kereskedelmi szálláshelyek nemcsak a horgászturizmus keretében hasznosulnak, hanem más (aktív) turisztikai ágazatok igénybevételével is átfednek. A stratégiával érintett halgazdálkodási vízterületek sok esetben jelzett turistaút, vízút-, kerékpáros-, vagy lovastúra-útvonal mentén helyezkednek el, de kiemelt horgászturisztikai szolgáltatási pontként számos lokáció alkalmas a gasztro- vagy borturizmus, az egészségturizmus vendégeinek fogadására vagy akár a MICE szegmens speciális igényeinek eseti kielégítésére.

Ezen **szinergiák keresése, kiaknázása kiemelt szempont**, melyre jelen NHTS alapvető szinten több ponton is kitér. **Találkozási pontokat építünk, mindenki számára!**

A vidék és a vízpart, az elmaradott térségek fokozatos fejlesztése

A turizmus szerepét a vidékfejlesztésben már régen felismerték hazánkban is, ezért különösen fontos eszköznek tekintik azokban a kevésbé fejlett térségekben, ahol egyes más gazdasági tevékenységek fejlesztésére kevés a lehetőség. A fejlesztéseket megalapozza az a tény is, hogy a vidéki térségek – sokszor korábbi elzártságukból adódóan – megőriztek olyan természeti és kulturális értékeket is, amelyek a turizmus alapját képezhetik.

Az ökoturizmusét is, amely jelenleg egyik leggyorsabban növekvő és valószínűleg még komoly növekedési potenciállal rendelkező ágazata a turizmusnak. A horgászturizmus, mint az ökoturizmushoz szorosan kapcsolódó tevékenység elsődleges helyszínei hazánkban is a vidéki, később vagy kisebb mértékben iparosodott területek, amelyek megőrizték természetközeli állapotukat.

Európa egyre több országában már múlt idő a természetes vízi halászat, és mára bizonyított, hogy hazánkban sem ez volt a természetes vizek hasznosításának legcélszerűbb, legnagyobb társadalmi (és környezeti, valamint gazdasági) haszonnal járó formája. Sokkal nagyobb esélyt kínál az ökoturizmus, elsősorban a horgászturizmus.

Bár Magyarország ökoturisztikai potenciálja sokat javult az elmúlt évtizedekben, tudatos intézkedésekkel tovább erősíthető. Az egyik ilyen potenciális fejlesztés lehet az ősi árterületi gazdálkodási módszerek részleges újraélesztése, egy olyan speciális területhasználat, amely látszólag viszonylag kis jelentőségű, de valójában számos társadalmi, gazdasági és környezeti előnnyel járhat az egész ország számára.

A magyarországi folyók menti árterek évszázadokon keresztül képesek voltak viszonylag magas és stabil életszínvonalat biztosítani az ország lakosságának nagy része számára, olyan változatos megélhetési formákat kínálva, mint a halászat, az extenzív állattenyésztés, a méhészet, a gyümölcstermesztés stb. A folyószabályozások, lecsapolások az ősi ártéri gazdálkodási módszerek felszámolását eredményezték. Az utóbbi évtizedekben azonban egyre gyakrabban merült fel, hogy lehetséges-e az eredeti állapotok legalább részbeni rekonstrukciója, az ősi ártéri gazdálkodási technikák és életformák visszaállítása. A folyószabályozások eredeti céljai (szántóterületek nyérése a gabonatermesztéshez, a folyami hajózás feltételeinek javítása) mára sokat veszítettek jelentőségükből, és más célok kerültek előtérbe (a klímaváltozás hatásainak mérséklése, rekreáció – benne a horgászturizmus –, árvíz elleni védelem).

Az **egykori vizes élőhelyek rehabilitációja** nemcsak a (horgász)turizmus, hanem a társadalom egészének hasznára válhat: ez az eredeti adottságoknak leginkább megfelelő hasznosítási forma. Egy decentralizált, több kisebb ártérből álló rendszer fenntarthatóbb és ellenállóbb lehet, mint a magyarországi fejlesztési tervekben előírt, néhány meghatározó. Bár a vizes élőhelyek rehabilitációja és az árterek gazdálkodási módszereinek helyreállítása nem csak a turizmus érdekében történik, az ezeken a területeken kialakuló ökoszisztémák az öko- és horgászturisták számára is vonzerőt jelenthetnek.

Horgászvezető oktatás, mint egyedülálló támogatási felület, többszintű oktatási formák

Horgászvezető szakirányú felsőfokú szakképzettség

Az NHTS előkészítése keretében, több éves munka után a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem és a Debreceni Egyetem közös szervezésében horgászvezető idén szakirányú továbbképzés indult. A képzés célja olyan kiemelt horgászvezetők és horgászati szakértők képzése, akik magasan kvalifikált horgászati, horgásztatási és horgászturisztikai gyakorlati ismeretekkel bírnak majd annak érdekében, hogy a jellemzően állami tulajdonú, MOHOSZ haszonbérletben lévő vízterületek halgazdálkodási hasznosítása a jövőben is szilárd szakmai alapokon történjen. A képzést elvégző hallgatók képessé válnak átlátni a horgásztársadalom problémáit, megismerik a hazai természetes vizeket, azok

halállományát és értékeit, képessé válnak ezen értékek okszerű hasznosítására, valamint törekedni tudnak a természeti erőforrások megőrzése és a hatékony, benne a horgászturisztikai célú felhasználás közötti egyensúly megteremtésére.

Horgászvezető (guide) képzés

A kereskedelmi célú halászat megszűnését követően országszerte teret nyert a horgászat a természetes vizeken, egyúttal megnövekedett az igény a vezetett horgásztúrák iránt is. A keresletet kihasználva egyre többen kezdtek el alkalomszerűen, vagy akár főállásban is horgásztatni, tehát a horgászvendégek kíséretével, kiszolgálásával foglalkozni. Ez a tevékenység többet jelent, mint egyszerű horgász hely vagy vízi jármű bérbeadását. A vezető (guide) a vendéget a teljes horgászat időtartama alatt kíséri, rendelkezésre bocsátja helyismeretét, vízi járművét és igény szerint akár horgászfelszerelését is, mindezt természetesen ellenszolgáltatás ellenében vállalja. Bár előfordulnak parti vezetett horgásztúrák is, hazánkban a különböző vízi járművekből történő vezetett horgászatra mutatkozik nagyobb igény. Egészen speciális a Balaton helyzete, ahol vitorláshajókról is szerveznek vezetett horgásztúrákat, kihasználva az ezen vízi járművek által elérhető nagyobb távolságokban rejlő lehetőségeket.

A tevékenység szabályozására már a halászat megszüntetésétől kezdődően egyre erősebben mutatkozott igény a halgazdálkodási hasznosítók irányából. A horgászvezetők felé támasztott elvárás elsősorban a minden jogszabályra kiterjedő szabályos működés, különös tekintettel a számlaadási kötelezettségre, a vízi közlekedési és a horgászathoz kötődő jogszabályok, helyi horgászrendek betartására. Sajnos ezen a téren gyakran mutatkoztak hiányosságok, a lebukott szolgáltatók esetei pedig szintén a szabályozás fontosságára világítottak rá.^{194,195}

Fontos lépcsőfok volt a Hhvtv. 23/D. § bevezetése, amely többek között azt is kimondja, hogy az ellenszolgáltatás ellenében szervezett horgásztatás, horgászvezetés, csak a halgazdálkodásra jogosult előzetes és írásos hozzájárulásával végezhető. A nevezett hozzájárulás feltételekhez köthető, amely lehetőséggel a BHN Zrt. már élt is.¹⁹⁶

A jövő horgásztúra vezetői

Ha a jövőbe tekintve a minőségi horgászturizmusra gondolunk, nem elégedhetünk meg a szabálytalan horgásztúra-vezetők rendszerből való kizárásával. Olyan vezetőkre van szükség, akik a halfogáson túl képesek:

- hitelesen tájékoztatni a helyi viszonyokat nem ismerő (sok esetben külföldi) vendéget a horgászathoz kapcsolódó szabályokról;
- szakszerű segítséget, vízből mentést és elsősegélyt nyújtani egy esetleges baleset során;
- alapvető ismeretekkel rendelkeznek az adott vízterület halgazdálkodásáról és a helyi bioszféra sajátosságairól;
- ismerik és helyesen alkalmazzák a vízi közlekedési szabályokat;

¹⁹⁴https://archive.balatonihal.hu/Hirek/23-sullovel-bukott-le-harom-vitorlasos-horgasz?fbclid=IwAR25W3Ts1oAdN526k_6wTQl5ysrS0_LyR8SEARgbdSISkVIFnHQ3cGOeE9s

¹⁹⁵<https://archive.balatonihal.hu/Hirek/Ujabb-vitorlasos-sullohorgasz-bukott-meg-a-hetvegen>

¹⁹⁶<https://balatonihal.hu/horgaszturisztikai-szolgáltatások-szabályozása>

- továbbá segítik a halgazdálkodó munkáját a vízen szerzett tapasztalataikkal és információ nyújtásával az esetlegesen észlelt szabálytalanságokról, környezeti változásokról, pusztulásokról stb.

Guide képzés

A felsorolt kompetenciák elsajátításához szükség van egy kétfokozatú képzés elindítására. A minél szélesebb elérhetőség kedvéért előtanulmányt nem szükséges meghatározni (legfeljebb érettségit). Az alapképzést központilag a MOHOSZ szervezi, a megszerezhető oklevél önmagában is elegendő horgászvezetés végzésére a kisebb vizeken, de a Balaton, a Duna (és mellékfolyói) és a Tisza (és mellékfolyói, valamint a Tisza-tó) vonatkozásában egy helyi viszonyokat ismertető továbbképzésre is szükség van. Ezeket a vízkezelők együttműködve szervezik meg, tehát pl. a folyók esetében nem szükséges minden egyes vízkezelőnek tanfolyamot tartania, hanem egy egységes képzéssel kell elérhetővé tenni a teljes hazai folyószakaszon nyújtható horgászvezető szolgáltatást. A képzésben vendéglőadóként alkalmazni érdemes a hazai első, tapasztalt és elismert guide-okat.

Az alapképzés főbb tematikája:

- a horgászat jogi háttere,
- vízi közlekedési ismeretek (hajóvezetői vizsgával kiváltható),
- egészségügyi alapismeretek (vízből mentés és elsősegélynyújtás),
- turisztikai és gazdasági-vállalkozási alapismeretek (értelemszerűen a nyújtandó szolgáltatást támogatva),
- víz- és halbiológiai alapismeretek,
- amit a szótárban nem találni: angol és német horgász szaknyelvi alapok, horgász szótár.

A továbbképzés főbb tematikája a Balaton esetében:

- a balatoni halgazdálkodás alapjai, tévhitek és konteók feloldása,
- helyi horgászrendi szabályozás és horgászjegy-rendszer,
- a Balaton veszélyei és a balesetmegelőzés (meteorológiai és hidrológiai alapismeretek, BVRK-val közösen),
- vízi közlekedési ismeretek speciális helyi vonatkozásai,
- a Balaton természeti környezete, idegenvezetési alapismeretek (BFNPI-vel közösen),
- horgászetika, a fogott hallal való kíméletes bánásmód, halkímélő eszközök.

Az oktatott ismeretanyagban el kell különíteni a csupán ismeretterjesztésre szánt témákat a vizsgán komolyan számonkért ismeretektől (pl.: nem elfogadható egy védett hal fel nem ismerése, de felesleges vizsgatárgyat csinálni az etikai fejezetből).

A képzés kapcsán fontos szempont, hogy a jövőbeli horgászvezetőket ne elrettenteni akarja, hanem érdekeltté tenni annak elvégzésére azáltal, hogy számukra is hasznos és informatív ismereteket ad át. Ezen túlmenően, akik a képzést elvégzik, kapjanak pozitív megkülönböztetést, legyen rangja a horgásztúra vezetői létnek. A képesítéssel szerezzenek jogot viselni a vízi járművön, honlapon egyéb felületeken egy egyedi logóval ellátott védjegyet, pl.: „Official Balaton fishing guide”. Történelmi hasonlattal élve emeljük ki a „mestereket” a „kontárok” közül. Őket a vízkezelők honlapjukon, közösségi média felületeiken is megjeleníthetik, reklámozhatják, mint hivatalos partnereiket, akiket jó szívvvel ajánlanak a horgász turisták számára.

Anyagilag is érdekeltté teheti a vízkezelő a rendszerbe való betagozódást. Érdemes lehet kedvezményes árú vagy ingyenes horgászvezetői területi jegyet kiállítani, amely hal elvitelére nem jogosít, ugyanakkor a szabálykövető felelősségvállalást kiterjesztené a kísért vendégekre is. Ezen túl pedig érdemes lehet jegyértékesítésre is megbízást adni a guide-oknak, így a saját vendégeiket teljeskörűen ki tudnák szolgálni, az értékesítés után járó jutalék pedig egy újabb anyagi ösztönző lehetne.

A virtuális világ helyett vissza a természetbe

A fogyasztói társadalom globális megatrendjei sorába tartozik a digitalizáció, a számítástechnikai megoldások előretörése az élet minden területén. Ez alól a turizmus sem kivétel, a digitális megoldások az utazásszervezés, szálláshelyek üzemeltetése, marketing stb. minden területén előretörték, sőt helyenként csaknem kizárólagossá váltak.

A COVID-19 világjárvány elősegítette a digitális (érintésmentes) technológiák és a turizmus egyes területein (pl. kulturális turizmus – múzeumlátogatások, városi turizmus) a virtuális megoldások térnyerését. A virtuális valóság ugyan a horgászatban nehezen értelmezhető (bár a FeHoVa kiállításon már évekkel ezelőtt kipróbálhatta a közönség a virtuális halfárasztó gépet), de a digitalizáció a horgászatban is megállíthatatlanul terjed (jegyvásárlás, fogásrögzítő és -közzétevő applikációk). **A horgászat és a horgászturizmus visszavezet minket a természet csodálatos világába.**

Egészségnyereség, aktív életévek

Az emberek a szabadidős horgászatból sokféle előnyre tehetnek szert. Vannak, akik barátságokat ápolnak azáltal, hogy horgászni járnak a haverokkal, mások a horgászatot használják a fizikai aktivitás megőrzésére, míg mások azért horgásznak, hogy kikapcsolódjanak és „elmeneküljenek a mindennapokból” (lásd például Birdsong et al. 2021¹⁹⁷, Young et al. 2016¹⁹⁸).

Az egészség és a jóllét területén például egyre több bizonyíték arra, hogy a szabadban, a természetben, természeti területeken töltött idő többszörös előnnyel jár az egyén egészségére és jóllétére nézve, és hatékony

¹⁹⁷Birdsong, M. – Hunt, L.M. – Arlinghaus, R. (2021): Recreational angler satisfaction: What drives it?. *Fish and Fisheries*, 22(4), pp.682-706.

¹⁹⁸Young, M.A. – Foale, S. – Bellwood, D.R. (2016): Why do fishers fish? A cross-cultural examination of the motivations for fishing. *Marine Policy*, 66, pp.114-123.

közegészségügyi befektetés lehet (Britton et al. 2018¹⁹⁹, Gascon et al. 2017²⁰⁰, Lovell 2016²⁰¹, Twohig-Bennett–Jones 2018²⁰²). A szabadban töltött idő bizonyítottan támogatja a kihívást jelentő fizikai és mentális egészségügyi problémákból való felépülést (McManus et al. 2011⁶⁷, Wheeler et al. 2020²⁰³).

Az újonnan felmerülő bizonyítékok pedig arra utalnak, hogy **a szabadban töltött idő** nemcsak az egészségügyi problémákból való felépülés szempontjából kedvező, hanem **megelőző intézkedésként is működhet**, amely csökkenti a rossz egészségi állapot és mentális problémák kockázatát. A természet alapú tevékenységek közé tartozik a „zöld térben” (szárazföldi természetben) és a „kék térben” (vízben és óceáni területeken és azok közelében) eltöltött idő (lásd például Barton et al. 2016²⁰⁴, Britton et al. 2018²⁰⁵, Gascon et al. 2017²⁰⁶, Lovell 2016²⁰⁷, Markevych et al. 2017²⁰⁸, Twohig-Bennett–Jones 2018²⁰⁹, Van den Berg et al. 2015²¹⁰).

Angliában a kormány új sportstratégiája, a Sporting Futures öt eredményterületet határoz meg, valamint olyan intézkedéseket, amelyek alapján a stratégia megvalósítását értékelni fogják. Ezek a következők:

- fizikai egészség,
- mentális jóllét,
- egyéni fejlesztés,
- szociális és közösségi fejlesztés,
- gazdasági fejlődés.

Fizikai egészség: a hangsúly az aktív életmódra helyeződik át, a szabadban történő rekreációra. A horgászat nagyobb számban vonzza a fogyatékkal élőket, ezért fontosak az infrastrukturális fejlesztések, az akadálymentesítés, a közelebbi parkolás megoldása, mosdók létesítése, mert ezek az intézkedések

¹⁹⁹Britton, E. – Kindermann, G. – Domegan, C. – Carlin, C. (2020): Blue care: A systematic review of blue space interventions for health and wellbeing. *Health Promotion International*, 35(1), pp.50-69.

²⁰⁰Gascon, M. – Zijlema, W. – Vert, C. – White, M.P. – Nieuwenhuijsen, M.J. (2017): Outdoor blue spaces, human health and well-being: A systematic review of quantitative studies. *International journal of hygiene and environmental health*, 220(8), pp.1207-1221.

²⁰¹Lovell, R. (2016): Natural England access to evidence information note EIN016-EIN020. Methods, natural England, methods, glossary and evaluation resources: Evidence briefing. URL: <http://publications.naturalengland.org.uk/publication/5206598725664768>

²⁰²Twohig-Bennett, C. – Jones, A. (2018): The health benefits of the great outdoors: A systematic review and meta-analysis of greenspace exposure and health outcomes. *Environmental research*, 166, pp.628-637.

²⁰³Wheeler, M. – Cooper, N.R. – Andrews, L. – Hacker Hughes, J. – Juanchich, M. – Rakow, T. – Orbell, S. (2020): Outdoor recreational activity experiences improve psychological wellbeing of military veterans with post-traumatic stress disorder: Positive findings from a pilot study and a randomised controlled trial. *PloS one*, 15(11), p.e0241763.

²⁰⁴Barton, J. – Bragg, R. – Wood, C. – Pretty, J. eds. (2016): Green exercise: Linking nature, health and well-being. Routledge, London.

²⁰⁵Britton, E. – Kindermann, G. – Domegan, C. – Carlin, C. (2020): Blue care: A systematic review of blue space interventions for health and wellbeing. *Health Promotion International*, 35(1), pp.50-69.

²⁰⁶Gascon, M. – Zijlema, W. – Vert, C. – White, M.P. – Nieuwenhuijsen, M.J. (2017): Outdoor blue spaces, human health and well-being: A systematic review of quantitative studies. *International journal of hygiene and environmental health*, 220(8), pp.1207-1221.

²⁰⁷Lovell, R. (2016): Natural England access to evidence information note EIN016-EIN020. Methods, natural England, methods, glossary and evaluation resources: Evidence briefing. URL: <http://publications.naturalengland.org.uk/publication/5206598725664768>

²⁰⁸Markevych, I. – Schoierer, J. – Hartig, T. – Chudnovsky, A. – Hystad, P. – Dzhambov, A.M. – De Vries, S. – Triguero-Mas, M. – Brauer, M. – Nieuwenhuijsen, M.J. – Lupp, G. (2017): Exploring pathways linking greenspace to health: Theoretical and methodological guidance. *Environmental research*, 158, pp.301-317.

²⁰⁹Twohig-Bennett, C. – Jones, A. (2018): The health benefits of the great outdoors: A systematic review and meta-analysis of greenspace exposure and health outcomes. *Environmental research*, 166, pp.628-637.

²¹⁰Van den Berg, M. – Wendel-Vos, W. – Poppel, M. – Kemper, H. – van Mechelen, W. – Maas, J. (2015): Health benefits of green spaces in the living environment: A systematic review of epidemiological studies. *Urban forestry & urban greening*, 14(4), pp.806-816.

segítik a fogyatékossgal élők minél nagyobb számban való bevonását (Angliában a jelenlegi horgászok 13,8%-a fogyatékossgal élő).

Mentális jóllét: A horgászat motivációi tükrözik a mentális jóllét javítására irányuló új stratégia eredményével kapcsolatos néhány kulcsfontosságú prioritást:

- A jelenlegi horgászok körében a „kikapcsolódás és stresszoldás, illetve a modern életből való kiszakadás” volt a legfontosabb motiváció, 40,5%-uk szerint ez volt a legfontosabb ok, amiért horgászni mentek.
- Ezt követte a táj és a természet élvezete (32,2% számára a legfontosabb). Ezek az eredmények különösen fontosak a stratégiában a zöld-kék (szárazföldi és vízi természeti) területekhez való hozzáférés további egészségügyi előnyeinek elismerése szempontjából, és tükrözik a horgászásban való részvétellel kapcsolatos számos korábbi kutatási projekt megállapításait²¹¹.

Egy háromórás horgásztúra során átlagosan körülbelül 100 perc mérsékelt fizikai aktivitást végeztek. Ez több mint a fele a 18-64 éves felnőttek számára ajánlott heti minimális fizikai aktivitásnak (ha hetente horgásznak). A horgászat különösen fontos szerepet játszhat a 65 év feletti szabadidős horgászok fizikai aktivitási szintjében, mivel ez a csoport kisebb valószínűséggel vesz részt a szabadidő fizikailag aktív eltöltésének számos formájában. **A fizikailag aktív életmód elősegíti mind a fizikai, mind a mentális egészséget, javítja a jóllétet és az életminőséget.** A rendszeres testmozgás kritikus fontosságú az egészség és a jóllét megőrzése szempontjából, és az egész élet során a fizikai és mentális egészségi állapotok széles körének alacsonyabb kockázatával jár együtt (AIHW 2018)²¹². A fizikai aktivitás gyógyszernek tekinthető, és számos krónikus betegség kezelésére és megelőzésére is alkalmazzák.

A horgászat segíthet megvédeni a mentális egészséget stresszes időszakokban, például egy szeretett elvesztése, párkapcsolati zavarok, munkahely elvesztése vagy egészségügyi kihívások esetén: a jóllét szignifikánsan magasabb volt azok körében, akik stresszes eseményeket éltek át és folytatták a horgászatot, mint azoknál, akik stresszt éltek át és nem horgásztak.

Összességében az eredmények arra utalnak, hogy a horgászat egyike azon szabadtéri, természetközeli tevékenységeknek, amelyek támogatják az azokban résztvevők jóllétét. A horgászás jó és rossz időkben egyaránt támogathatja a jóllétet, de különösen fontosnak tűnik a stresszes életeseményeken átesettek jóllétéhez, és a rossz egészségi állapotú vagy mozgáskorlátozott emberek számára is könnyebben elérhető, mint más szabadtéri tevékenységek. **Míg számos szabadtéri, természetközeli tevékenységben való részvétel csökken az életkorral vagy a fizikai mobilitás korlátozottságával, a horgászatban való részvétel nagyobb valószínűséggel megmarad.**

Az egészségügyi kiadások – a rossz egészségi állapotból eredő költségek – csökkentésének egyik módja, mind a betegséget elszenvedő emberek, mind a társadalom számára, hogy **olyan intézkedésekbe fektessünk be, amelyek segítik**

²¹¹Brown, A. – Djohari, N. – Stolk, P. (2012): Fishing for Answers, Manchester: Substance pp. 28-39.

²¹²AIHW (Australian Institute of Health and Welfare). 2020. Australia's health 2020. AIHW, Canberra. URL <https://www.aihw.gov.au/reports-data/australias-health>

az embereket abban, hogy hosszú távon megőrizték jóllétüket. Kutatások igazolják azt is, hogy azok, akiknek jobb a közérzetük, átlagosan hét-tíz évvel tovább élnek – alacsonyabb egészségügyi kiadásokkal az életük során –, mint a rosszabb közérzettel rendelkezők (Veenhoven 2008²¹³, Xu és Roberts 2010²¹⁴, Diener–Chan 2011²¹⁵, McDaid–Cooper 2014²¹⁶, Diener et al. 2018²¹⁷).

A horgászat során kialakított társadalmi kapcsolatok is fontosak, de azok nagyrészt a közeli barátokra és családtagokra koncentrálódnak, ami arra utal, hogy **a horgászat elsősorban a szoros társadalmi kapcsolatok fenntartására szolgál**, nem pedig az ismeretségi körök bővítésére.

Pozitív és mérhető nemzetgazdasági hatások

A horgászati vertikum kedvező piaci pozícióira világít rá annak válságálló jellege: a 2008 októberében kirobbanó globális pénzügyi krízist követő években a többi szolgáltató ágazathoz viszonyítva sokkal kisebb mértékben esett vissza a szegmens összforgalma, a 2020. évi COVID 19 világjárvány hatására pedig egy ugrásszerű létszámnövekedés volt tapasztalható a horgászok esetében. 2008-ban inkább a horgászati eszközvásárlásokat halasztották el a horgászati szereplők, de az egyéb irányú ágazatspecifikus költségeik korábbi szintjét megközelítőleg fenntartották, míg 2020-ban a horgászat volt az egyike a szabadterben csak csekély mértékben korlátozott tevékenységeknek. Ez utóbbi megmutatta azt is, hogy **az emberekben a természetben végezhető tevékenységek iránti vágy még mindig erős motivációval van jelen.**

Európában a horgászok száma meghaladja a 29 millió főt.

Az Európai Unió horgászciikk-kereskedelme meghaladja a 2 milliárd eurót. A hazai horgászciikk-gyártás és kereskedelem 20 milliárd forintra tehető, mely a teljes vertikumnak a harmadát teszi ki. Európában a gyártók számát 2.000-re (ebből 525 vállalkozás szerepel az EFTA adatbázisban), a horgászboltok számát 14.000-re becsülik, míg Magyarországon nagyságrendileg ezer horgászbolttal/értékesítési ponttal kalkulálnak, a gyártók számát (olyan vállalkozások, ahol az árbevétel legalább felét a horgászpiac adja) 300-ra becsülik (Pál, I. 2023)²¹⁸. Hazánkban az összes árbevétel 20 milliárd Ft-ra tehető, további nagyságrendileg 10 milliárd Ft exportértékesítéssel. A gyártásban megközelítőleg 1.000 fő, a horgászciikk-kereskedelemben 3-4.000 fő dolgozik, az ágazat pedig összességében megközelítőleg 12.000 embernek ad munkát.

²¹³Veenhoven, R. (2008): Healthy happiness: Effects of happiness on physical health and the consequences for preventive health care. *Journal of happiness studies*, 9(3), 449-469.

²¹⁴Xu, J. – Roberts, R.E. (2010): The power of positive emotions: It's a matter of life or death—Subjective well-being and longevity over 28 years in a general population. *Health Psychology*, 29(1), p.9.

²¹⁵Diener, E. – Chan, M. Y. (2011): Happy people live longer: Subjective well-being contributes to health and longevity. *Applied Psychology: Health and Well-Being*, 3(1), 1-43.

²¹⁶McDaid, D. – Cooper, C. (eds.). (2014): *Wellbeing: A complete reference guide, economics of wellbeing* (Vol. 5). John Wiley & Sons.

²¹⁷Diener, E. – Lucas, R.E. – Oishi, S. – Hall, N. – Donnellan, M.B. (2018): Advances and open questions in the science of subjective well-being. *Collabra: Psychology*, 4(1).

²¹⁸Pál I. (2023): European Fishing Tackle Trade Association Board member, CEO of EnergofishLtd. Hungary.

A szabadidős horgászat az idegenforgalmi ágazat fontos eleme és világszerte a regionális gazdaságok fontos alkotóeleme. Ezt a népszerű tevékenységet gyakran úgy írják le, mint ami számos potenciális társadalmi és gazdasági előnnyel jár, kezdve a horgászatot folytató területek gazdasági tevékenységének támogatásától a horgászatot folytató személyek egészségére és jóllétére gyakorolt pozitív hatásokig (McManus et al. 2011²¹⁹, Potts et al. 2022²²⁰). Amikor azonban a horgászturisták elérik a veszélyeztetett édesvízi ökoszisztémákat, fennáll a veszélye, hogy az éppen őket vonzó horgászati lehetőségek és a táj károsodik, ami megghiúsítja a hosszú távú gazdasági kilátásokat és csökkenti a biológiai sokféleséget. A „catch and release” szabadidős horgászat megjelenését követően a horgászat joggal tekinthető az ökoturizmus egy olyan formájának, amely pozitívan járul hozzá a természetvédelemhez, a tudományhoz és a helyi vagy regionális gazdasági fejlődéshez.

A horgászat Észak-Amerika egyik legnépszerűbb szabadidős tevékenysége, már a 2000-es évek elején több mint 34 millió ember vett részt benne (American Sportfishing Association, 2004)²²¹. Az USA-ban jelenleg körülbelül 74 millió horgász van, akik közül több mint 50 millióan horgásznak egy adott évben. A horgászok 51,2 milliárd USA dollárt költenek felszerelésekre, engedélyekre, kirándulásokra és egyéb, a horgászattal kapcsolatos cikkekre vagy eseményekre, így az amerikai horgászok átlagköltsége 1.037 USA dollár évente. A rekreációs horgászat évi 129 milliárd USA dollár multiplikátorhatást gyakorol az ország gazdaságára és 16,4 milliárd USA dolláros állami és szövetségi adóbevételt generál. 2020-ban csak a sporthorgászati kiadásokból származó jövedéki adó 650 millió USA dollárt tett ki. Ehhez hozzáadva az állami horgászjegyek értékesítéséből származó 752 millió USA dollárt és a magánadományokból származó 283 millió dollárt, a szabadidős horgászok évente összesen 1,7 milliárd USA dollárt fordítanak a horgászvizek védelmére és javítására. Ez a támogatás tisztább vízhez és jobb horgászati lehetőségekhez vezet, ami viszont még több embert ösztönöz arra, hogy botot és orsót ragadjon.

A fentiekből is látszik, hogy a horgászat több, mint a fogás izgalma Amerikában is. Ez az alapja egy olyan iparágaknak, amely több mint 826.000 munkahelyet tart fenn a horgásztermékek és -szolgáltatások gyártásával, értékesítésével vagy nyújtásával kapcsolatban, mint például a szállodák, horgász-kiskereskedők, csónaképítők, éttermek és mások. Összességében a horgászat 39,5 milliárd USA dolláros bért biztosít. Egyes vidéki területeken a szabadidős horgászatból származó dollár egész közösségeket támogat.

Az Egyesült Királyságban a The Angling Trust kulcsszereplője volt a Sea Angling 2012 projektnek, amely 980 millió font bruttó hozzáadott értékre becsülte a horgászat hozzájárulását az angol gazdasághoz.²²² A Sport and Recreation Alliance nemrégiben készült jelentése – Reconomics – kiemelte a horgászat hozzájárulását a

²¹⁹McManus, A. – Hunt, W. – Storey, J. – White, J. (2011): Identifying the health and well-being benefits of recreational fishing. FRDC Report No. 2011/217. Fisheries Research and Development Corporation, Canberra.

²²⁰Potts, W.M. – Saayman, M. – Saayman, A. – Mann, B.Q. – Van der Merwe, P. – Britz, P. – Bova, C.S. (2022): Understanding the economic activity generated by recreational fishing in South Africa provides insights on the role of recreational fisheries for social development. *Fisheries Management and Ecology*, 29(1), pp.29-43.

²²¹American Sportfishing Association (2004) Fishing Statistics: Participation: Fishing License Data. On WWW at http://www.asafishing.org/asa/statistics/participation/fishlicense_2001.html. Accessed 24.9.04.

²²²Armstrong, M. et al. (2012): Sea Angling 2012; London

szabadidőre szabandidős tevékenységek gazdasághoz való szélesebb körű hozzájárulásának részeként^{223;224}.

Az Ernst and Young (2009²²⁵, 2015²²⁶, 2020²²⁷), valamint McIlgorm and Pepperell (2013)²²⁸ vizsgálta a szabadidős horgászat gazdasági hozzájárulását az egyes államokban.

Az elmúlt két évtizedben megerősödött az online értékesítés, melynek a használata azt jelenti, hogy a horgász az ország számos más pontjáról vásárolhat felszerelést, így olyan helyeken is hozzájárulhat a gazdasági tevékenységhez, amelyek jelentős távolságra lehetnek lakóhelyétől vagy horgászahelyétől²²⁹.

A szabadidős horgászat Ausztráliában 2018–19-ben a becslések szerint 11,5 milliárd ausztrál dollárral járult hozzá a bruttó hazai termékhez (GDP), és több mint 100.000 teljes munkaidős egyenértékű munkahelyet támogatott 1,392 mrd USD értékben.

A szabadidős horgászat olyan tételekre és tevékenységekre fordított közvetlen kiadásokkal jár, amelyek több gazdasági ágazatot is érintenek, többek között:

- a szabadidős horgászatban közvetlenül használt felszerelések, például horgászfelszerelések,
- a szabadidős horgászok által használt felszerelések, amelyeket néha horgászatra, néha pedig nem horgászati célokra használnak, mint például csónakok, kajakok és jetskik,
- a szabadidős horgászatra jellemző szolgáltatások, mint például a szabadidős horgászati charterutak és a horgászvezetők és
- a szabadidős horgászat miatt végzett, de nem kifejezetten a szabadidős horgászathoz kapcsolódó tevékenységek, például a horgásztúra részeként a regionális szállás, a hajóüzemanyag, az autóüzemanyag, valamint az ételek és italok költségei.

2018–19-ben a horgászat 11,5 milliárd ausztrál dollár GDP-vel járult hozzá az ausztrál gazdasághoz, ebből a közvetlen hozzájárulás 3,4 milliárd ausztrál dollár volt a GDP-hez, a tovaágyűrűző hozzájárulás pedig 8,1 milliárd ausztrál dollár. A tanulmány azt mutatja, hogy a teljes becsült GDP-ből 3,3 milliárd ausztrál dollárt fordítottak (28%) a horgászszerszözökre és horgászfelszerelésekre, 2,5 milliárd ausztrál dollárt (21%) a többnapos horgászati utakra, 2,2 milliárd ausztrál dollárt (20%) a hajó költségeire (pl. üzemeltetési költségek, nyilvántartás, karbantartás, kikötési díjak), 1,9 milliárd ausztrál dollárt (16%) a tőkekiadásokra, pl. hajóvásárlás,

²²³Butler, S. – Comley, V. (2014): Reconomics: The Economic impact of outdoor recreation, Sport and Recreation Alliance

²²⁴Sport England Stratégiai konzultáció, 2016. február 7American Sportfishing Society (2015): U.S. Angler Population: Who Comes and Who Goes

http://asafishing.org/uploads/Report_1_Executive_Summary_-_U.S_Angler_Population-Who_Comes_and_Who_Goes.pdf

²²⁵Ernst and Young (EY). (2009): Economic study of recreational fishing in Victoria, Melbourne, Australia.

²²⁶Ernst and Young (EY). (2015): Economic Study of Recreational Fishing in Victoria. Report prepared for Victorian Recreational Fishing Peak Body.

²²⁷Ernst and Young (EY). (2020): The economic value of recreational fishing in Victoria. Final Report for Better Boating Victoria and the Victorian Fisheries Authority.

²²⁸McIlgorm, A. – Pepperell, J. (2013): Developing a cost effective state wide expenditure survey method to measure the economic contribution of the recreational fishing sector in NSW in 2012. A report to the NSW Recreational Fishing Trust, NSW Department of Primary Industries, November 2013. Produced by the Australian National Centre for Ocean Resources and Security (ANCORS), University of Wollongong, Wollongong.

²²⁹Moore, A. – Schirmer, J. – Magnusson, A. – Keller, K. – Hinten, G. – Galeano, D. – Woodhams, J. – Wright, D. – Maloney, L. – Dix, A. (2023): National Social and Economic Survey of Recreational Fishers 2018-2021; FRDC Project No 2018-161; Fisheries Research and Development Corporation

1,7 milliárd ausztrál dollárt (15%) pedig az egynapos utazásokkal kapcsolatos kiadásokra.

A kutatás szerint a szabadidős horgászat nagyobb mértékben járul hozzá a gazdasági tevékenységhez, mint a kerékpározás, a szabadidős vadászat és sportlövészet, a havas sportok, a hegyi kerékpározás és a lovas tevékenységek.

A stratégia átfogó célja és célrendszere

Az NHTS fő célja az, hogy Magyarország horgászturisztikai szolgáltatásai megfelelő mennyiségben és minőségben, a szolgáltatásvásárlói igények szerint kialakított, hálózatos szemléletű lokalizációban fokozatosan mindenki részére **rendelkezésre álljanak** és egységes elvek szerint, környezeti és gazdasági oldalról egyaránt **fenntartható módon működhessenek** 2030 után is.

A fejlesztési pontok szolgáltatásai nyitottak, a létrejövő infrastruktúra, az attrakciók és élményelemek mindenki számára elérhetők. **Nem elkülönült elemeket, hanem valódi vízparti, közösségi találkozási pontokat építünk**, ahol a horgászat mellett a turizmus egyéb, az adott célterület szerint helyben funkcionáló (pl. vízi-, kerékpáros-túra) elemei és a helyi lakosság igényei is szervesen összekapcsolódnak.

Fejlesztési célok:

- horgászathoz kapcsolódó attrakciók fejlesztése,
- vízparti és vízi infrastruktúra fejlesztése,
- horgászturisztikai szolgáltatások komplex fejlesztése,
- információ, marketing, promóció, kommunikáció fejlesztése,
- koordináció és menedzsment fejlesztése.

A horgászati célú halgazdálkodási vízterületen kiegészítő programok szervezésére is alkalmas attrakciók fejlesztése a fenntarthatósági szempontok figyelembevételével		
Indikátorok		
OUTPUT	EREDMÉNY	HATÁS
<ul style="list-style-type: none"> • Szolgáltatási pontok, látogatóközpontok, értékesítési pontok • Vízi és vízparti tanösvények • Horgászati és halászati kiállítóhelyek • Vízpartok, vizek egyéb pontszerű attrakciói 	<ul style="list-style-type: none"> • Szolgáltatási pontok, látogatóközpontok, kiállítóhelyek, tanösvények látogatóinak száma • A rekreáció támogatása • Az egészség megőrzése • A mentális problémák kockázatának csökkenése • Egészséges életmód előtérbe kerülése • Fizikai aktivitás növekedése 	<ul style="list-style-type: none"> • Szolgáltatási pontokon, a látogatóközpontokban foglalkoztatottak száma nő • Aktív turisták számának növekedése • Egészségesen eltöltött életévek növekedése
Tevékenységek		
<ul style="list-style-type: none"> • A meglévő attrakciók, látogatóközpontok korszerűsítése, tematizálása, horgászturisztikai szolgáltatási központok, horgászati/halászati bemutatóhelyek létrehozása • Új szolgáltatási központok, attrakciók, látogatóközpontok létrehozása • Tanösvények, élményelemek karbantartása, kialakítása 		

A horgászati célú halgazdálkodási vízterületen a horgászat kulturált körülményeinek megteremtése a fenntarthatósági szempontok figyelembevételével		
Indikátorok		
OUTPUT	EREDMÉNY	HATÁS
<ul style="list-style-type: none"> Élménypontok elérhetősége, rendezettsége, környezete Családbarát fejlesztések Horgász kikötők, sólyák Stégek, kiépített parti helyek Esőbeállók, tűzrakóhelyek Vizesblokkok Szemégyűjtők Parkolóhelyek Megközelíthető partszakaszok hossza Komplex akadálymentesítés 	<ul style="list-style-type: none"> Látogatók, horgászok száma Vízparti és vízi infrastruktúra elemek számának növekedése Parkolóhelyek számának növekedése A megközelíthetővé tett vízparton a horgászok száma nő Akadálymentesített horgász helyek, vizesblokkok létesítése 	<ul style="list-style-type: none"> Barátságosabb vízpartok Aktív turisták száma, elégedettsége Csökken a gépjárművek okozta környezetterhelés Több horgász a természetes vizeknél Fogyatékosokkal élők életminőségének javítása, rekreációja
Tevékenységek		
<ul style="list-style-type: none"> Meglévő vízparti és vízi infrastruktúra felmérése, megújítása, fejlesztése Családbarát fejlesztések Új parkolóhelyek kijelölése, kialakítása, meglévő parkolók karbantartása, fejlesztése 		

A horgászati célú halgazdálkodási vízterületen a horgászoknak nyújtott szolgáltatások színvonalának javítása a fenntarthatósági szempontok figyelembevételével		
Indikátorok		
OUTPUT	EREDMÉNY	HATÁS
<ul style="list-style-type: none"> Kiemelt és standard szolgáltatási pontok Online szolgáltatások Szálláshelyek létesítése, energetikai fejlesztése, megújuló energia Vendéglátás fejlesztése Horgászcsónak bérlet Horgász eszköz kölcsönzés Horgászvezetés (guide) 	<ul style="list-style-type: none"> Szolgáltatások komplex megjelenése fejlesztése a vízparton Horgászok és aktív turisták magasabb szintű kiszolgálása Szálláshelyek/vendéglátóhelyek száma, bevételei A hátrányos helyzetű térségekben munkahelyek teremtése és megtartása Szálláshelyek/vendéglátóhelyek száma, bevételei Sólyahelyek és kikötők számának növekedése, minőségének javulása 	<ul style="list-style-type: none"> Magasabb szintű helyszíni szolgáltatás Online szolgáltatások bővülése Nő az elérhető szálláshely-kínálat és a vendéglátás kapacitása Nő a térségben dolgozók száma és így a népességmegtartás javul Nő a horgászturisztikai szolgáltatók száma Vidékfejlesztés Szálláshelyek fenntarthatósága Aktív turisták száma, elégedettsége
Tevékenységek		
<ul style="list-style-type: none"> Kiemelt és standard szolgáltatási pontok helyének meghatározása, létrehozása, fejlesztése Online szolgáltatások kiterjesztése A meglévő szálláshelyek és vendéglátóhelyek korszerűsítése, energetikai felújítása, kapacitás bővítése Új szálláshelyek és vendéglátóhelyek létesítése Az üzemeltetők ösztönzése horgászbarát szálláshelyek kialakítására A csónakok vízre bocsátásához, elhelyezéséhez szükséges infrastruktúra fejlesztése Fenntartás, karbantartás 		

A horgászok, a horgászszervezetek és az egyéb szolgáltatók közötti információáramlás fejlesztése		
Indikátorok		
OUTPUT	EREDMÉNY	HATÁS
<ul style="list-style-type: none"> Márkázás, brandépítés Arculatfejlesztés Kampányok Direkt kommunikáció fejlesztése (HORINFO) Rendezvények, események Horgászsport versenyek Bemutató rendezvények Iskolai szakkörök Gyermektáborok 	<ul style="list-style-type: none"> Egységes megjelenés Információval ellátottság javulása Ismeretterjesztés A horgászatot népszerűsítő eseményeken résztvevők száma A horgászat népszerűségének további növekedése Környezettudatosságra nevelés Gyermekek bevonása a horgászatba, más aktív turisztikai tevékenységbe 	<ul style="list-style-type: none"> Turisztikai attrakciók megismerése A horgászati lehetőségek ismertsége Aktív turisták száma, elégedettsége Környezettudatosság kialakulása Valós idejű információval való ellátás
Tevékenységek		
<ul style="list-style-type: none"> A horgászat szervezeti rendszerének egységes arculatfejlesztése, márkázás, brandépítés Direkt kommunikáció fejlesztése a HORINFO-n belül, valós idejű információkkal való ellátás Ismeretterjesztő előadások, bemutató rendezvények szervezése Horgászsport versenyek szervezése Gyermekek környezeti nevelése 		

A szervezeti rendszer erősödése, a területi lefedettség javulása, a feladatok, felelősség meghatározása, a meglévő kapacitások felmérése és kiszámítható finanszírozása, a fejlesztések megvalósulásának, fenntartásának monitorozása		
Indikátorok		
OUTPUT	EREDMÉNY	HATÁS
<ul style="list-style-type: none"> Szolgáltatási ponti munkatársak oktatása Horgászati, horgászturisztikai vezetők és munkatársak oktatása Horgászvezetők (guide) oktatása Monitoring és értékelés fejlesztése Aktív turisztikai hálózatfejlesztés 	<ul style="list-style-type: none"> Felkészült személyzet Átlátható, követhető folyamatok Horgászturizmus mérhetősége Adatokkal való ellátottság javulása 	<ul style="list-style-type: none"> Kiszolgálás minősége javul A horgászturizmus és annak hatásainak mérhetősége
Tevékenységek		
<ul style="list-style-type: none"> A monitoringhoz szükséges mutatók meghatározása A hatások méréséhez szükséges adatokhoz való hozzáférés javítása Időszakonkénti kvantitatív adatgyűjtés és elemzés Rendszeres kvalitatív, átfogó elemzések készítése a horgászturizmusról A szükséges szakemberek képzési feltételeinek megteremtése Együttműködés képzési helyekkel A feladatok és a felelősségi körök kijelölése az aktív turisztikai hálózatban 		

Információ, marketing, promóció és kommunikáció

Nem kérdés, hogy az információ, marketing, promóció és kommunikáció terén pozitív változást kell elérni a stratégia és a program megvalósítása során. **A márkázás, brandépítés elengedhetetlen alappillére a későbbi egységes és hatékony marketingkommunikációnak**, továbbá megkerülhetetlen a modern közösségi platformok aktív használata országos és térségi szinten is.

Az általános horgászati és horgászturisztikai információk szerteágazóak a horgászvizek nagy száma és a hozzájuk kapcsolódó helyi szabályozások miatt, valamint a horgászmodszerek specializációja miatt is. Ezen információ tömeget országosan kezelni és ebből magas színvonalon gyors, pontos tájékoztatást adni rendkívül emberi erőforrás igényes feladat. Álláspontunk szerint a mesterséges intelligencia (a továbbiakban: MI) használatát be kell vezetni horgászturizmussal kapcsolatos tájékoztatás országos kiszolgálása érdekében.

Az MI stratégiai alkalmazása nemcsak a munkaerő, valamint horgászszervezeti önkéntesek hiányából eredő kihívásokat oldhatja meg, hanem lehetővé teszi a horgászturisztikai vállalkozások számára, hogy a turisztikai piacon előnyre tegyenek szert, illetve olyan célcsoportokat is elérjenek, melyekre eddig idegen nyelvi ismeretek vagy egyéb kompetenciák hiánya miatt nem volt mód.

Az MI a teljesség igénye nélkül az alábbi munkakörökben biztosíthat segítséget a horgászturisztikai központoknak, szolgáltatóknak:

- Foglalási ügynök: a mesterséges intelligenciával működő chatbotok és virtuális asszisztensek képesek kezelni a foglalási kérelmeket, segítik az utazó választását, kiváltva ezzel az emberi erőforrást.
- Ügyfélszolgálati képviselő: a chatbotok képesek kezelni az ügyfelek gyakori kérdéseit és problémáit, csökkentve ezzel az ügyfélszolgálatok terhelését.
- Utazási ügynök: az MI által vezérelt ajánlómotorok és utazástervező platformok személyre szabott útvonalakat, élményeket javasolhatnak.
- Nyelvi tolmács: az MI nyelvi fordítóeszközök áthidalhatják a horgászturisták és a jegyértékesítési pontok, horgászati szolgáltatók (túravezetők, halőrök stb.) közötti kommunikációs hiányosságokat.
- Horgásztúra vezető (guide): a mesterséges intelligencia által vezérelt, hangos idegenvezetők vagy a kiterjesztett valóság (AR) alkalmazások önvezető horgásztúrákat kínálhatnak.
- Adatelemző: az MI gyorsan és hatékonyan képes hatalmas mennyiségű adatot elemezni, a piaci kereslet és a versenytársak elemzése alapján optimalizálni tudja az árképzési stratégiát.

A pr, marketingkommunikációs tevékenységeknek is azon stratégiai célt kell szolgálniuk, hogy **a horgászturisztikai kereslet és kínálat kritikus tömege találkozzon** és fenntartható módon biztosítható legyen térségenként, és **hazánk a nemzetközi horgászturisztikai piacon vezető helyet érhesse el**.

Koordináció és menedzsment

A stratégiában megfogalmazásra került fejlesztési célok elérése területileg elkülönülő, de mégis egy hálózatba tartozó sikeres projektek összességéként valósulhat meg egy előzetesen meghatározott minőségbiztosítási standardokon alapuló rendszer szerint.

A minőségbiztosítási keretrendszer kidolgozása elsődlegesen, a MOHOSZ OHSZK hatáskörébe tartozna. Ha a célok és a minőségbiztosítási elvárások tisztázottak, akkor a fejlesztési programok, projektekre vonatkozóan a megvalósítási módszertanok közül többféle széles körben elfogadott kategória létezik, de álláspontunk szerint a horgászturisztikai projektek esetében a projekt ciklus menedzsment (PCM) módszerét javasoljuk alkalmazni.

A PCM-et az Európai Bizottság vezette be az 1990-es évek kezdetén azzal a céllal, hogy a projekttervezés és projektirányítás minőségének javításával növelje az általa finanszírozott támogatási programok eredményességét. A Bizottság által végzett felmérések kiemelték, hogy a fejlesztési projektek jelentős része gyenge teljesítménnyel működik, amit jelen stratégia megvalósítása során javasolunk elkerülni.

A fejlesztési beruházások gyengeségeit az alábbi okokra vezette vissza a Bizottság, amelyek sajnos napjainkban is jellemző hibák a projektek megvalósítása során:

- alacsony színvonalú projekttervezés és előkészítés;
- gyakran irreális projektek születnek;
- kockázatokat nem megfelelő hangsúllyal veszik figyelembe;
- a fenntarthatóság kérdéseire adott válaszok nem elég megalapozottak;
- a múltban szerzett tapasztalatokat ritkán építik be az új gyakorlatba.

A PCM alapja a jó definiált projekt ciklus modell.

45. sz. ábra: A projekt ciklus elvi modellje

Valamennyi projekt folyamata jól definiált, előre meghatározott lépésekből áll, amelyeknek sorrendisége kötött, és a hozzájuk kapcsolható feladatokat az adott projekt típusától függetlenül célszerű elvégezni. A projektek tervezésének és végrehajtásának folyamata projektciklus néven is ismert. A projektciklus

menedzsment (PCM) a projektcikluson belüli különböző fázisok koherens és hatékony módon történő kezelésének képessége és folyamata.

A modell megértéséhez a projektciklus egyes szakaszainak tartalma az alábbiakban foglalható össze röviden²³⁰:

1. Programozás: A végcélja e modellemnek, hogy a fejlesztési együttműködések általános céljainak számbavételével és ágazati prioritások meghatározása és egyeztetése révén olyan releváns és megvalósítható keretprogram kerüljön létrehozásra, amelynek keretében konkrét projekteket lehet meghatározni és előkészíteni. Mindig olyan stratégiákat kell kidolgozni, amelyek figyelembe veszik és felhasználják a múltbeli tapasztalatokból leszárt tanulságokat. A programozási modellem szerepét tölti be jelen stratégia megalkotása.

2. Azonosítás: A projektötletek és az egyéb fejlesztési elképzelések meghatározására az azonosítás (vagy identifikáció) során kerül sor. Ehhez a részhez tartoznak az egyes intézkedések, amelyben benne foglaltatnak a jövőben támogatni kívánt célcsoporttal történő egyeztetések, valamint a kedvezményezettek probléma analízise. A felismert problémák lehetséges kezelési módjának definiálása is e szakaszban kerül meghatározásra.

Kizárólag az előzőekben leírtak után lehet döntést hozni az egyes projekttervek jelentőségéről és megalapozottságáról. A relevancia meghatározása után már könnyebb eldönteni, hogy melyik terveken érdemes tovább munkálkodni, vagy áttenni azokat a kidolgozási szakaszra. A jelen stratégiában megfogalmazott stratégiai célokkal összhangban lévő projektötletek gyűjtése és értékelése a MOHOSZ-AÖFK, illetve a Nemzeti Horgászturisztikai Stratégiai és Fejlesztési Munkacsoport koordinációjában történhet.

3. Kidolgozás: A kidolgozási szakaszba átkerülő releváns projekttervekből kiindulva megkezdődik az operatív projekttervek kidolgozása. A projektterv részletes kidolgozása a kedvezményezettek és minden egyéb érintett érdekcsoport bevonásával történik. Majd ezt követően a projektterv megvalósíthatóságának és fenntarthatóságának vizsgálatára kerül sor. A vizsgálatot rövid és hosszú távú szempontok szerint is el kell végezni. Az így létrejövő értékelés alapján döntés születik arról, hogy érdemes-e formális projektjavaslatot készíteni, valamint a javaslathoz támogatási forrásokat biztosítani.

4. Finanszírozás: A finanszírozási szakasz során történik az adott projektjavaslat érdemi bírálata a támogatást biztosító intézmények által, akik döntenek arról, hogy finanszírozzák-e a projektet vagy sem. A támogatott projektek finanszírozására és végrehajtására vonatkozóan szigorú formai és tartalmi szempontoknak megfelelő jogi megállapodások kerülnek megkötésre.

5. Megvalósítás: Az adott projekt elindítása és teljes körű lebonyolítása ezen pontban történik. Ekkor kerülnek kiírásra a projekthez kapcsolódó szükségépítési, eszközbeszerzési, illetve szolgáltatási tenderek.

²³⁰MEGAKOM Stratégiai Tanácsadó Iroda: Projekt Ciklus Menedzsment kézikönyv. Budapest: VATI Kht, 2003. p. 7-8

A kiírásokra érkező ajánlatok bírálata után a nyertesekkel a szerződéskötés is ekkor történik. A megvalósítás során, a kedvezményezettekkel és az érdekcsoportokkal konzultálva, a projekt irányítói értékelik, hogy a tervekhez viszonyítva milyen előrelépés tapasztalható, a tervezett célok elérésének irányába történő haladás dinamikusan-e, vagy nem. Egyes esetekben előfordul, hogy a projekt kidolgozása és megvalósítása között rengeteg idő telik el, ezért módosítani kell az eredeti elképzelésen. Az ilyen beavatkozásokat is a megvalósítási szakaszban kell megtenni.

6. Értékelés: Az értékelési szakaszban a támogató szervezet és a kedvezményezett is értékeli, hogy a létrejött projekt milyen eredményeket ért el. Az értékelés után minden esetben le kell vonni a tanulságokat. A tanulságok alapján szerzett új ismereteket a jövőbeni programokban és projektek tervezésében lehetőség szerint fel kell használni. Az általános ciklusban az értékelési szakasz a végrehajtási szakaszt követi, de elterjedt gyakorlat az is, hogy középtávú értékelés történik már a megvalósítási szakaszban. Így még a hátralévő időben hasznosítható tapasztalatok kerülhetnek beépítésre a projektvégrehajtásba. Az értékelések alapján létrejött új ismeretek továbbadásáról történő gondoskodás kötelessége minden érintettnek.

A fenti módszertan eredményes alkalmazásához **elengedhetetlenül szükséges a jól megválasztott projektcsapat (team), ez a projektek sikeres megvalósításának záloga.** Az NHTS-OHHP projektjeinek megvalósítása során kizárólag horgászszervezeti tapasztalatokkal rendelkező és EU-s, valamint hazai projektek menedzselésében jártas szakemberek vehetnek részt, mert a horgászturisztikai programban leírt célok maradéktalan elérése kizárólag így biztosítható.

A projektekben dolgozó személyek kiválasztásánál a projekt zökkenőmentes megvalósításához szükséges készségek mellett a csapattagoknak képesnek kell lenniük együttműködni. A projektcsapat kialakításakor törekedni kell arra, hogy a projektben felmerülő összes kérdésnek legyen szakértője. A jól tervezett feladatmegosztással elérhető, hogy se több, se kevesebb ember ne foglalkozzon a projekttel, mint amennyi szükséges²³¹.

A projektmenedzsment sikertényezői tehát a következők:

- a megfelelő koordináció és kommunikáció a projektcsapaton belül, a projektcsapat és a szervezet között, a szervezet és a külső környezet között,
- a projekt során alkalmazott módszerek, technikák, szervezeti keretek mennyire felelnek meg a projekt céljainak,
- legyenek olyan pénzügyi mutatók, szakmai teljesítmények, határidők, amelyekkel az eredmények követhetők, mérhetők,
- a projektre irányuló figyelem, és ezzel összefüggésben a team tagjainak lelkesedése, elhivatottsága ugyancsak fontos sikertényező.

A fenti kritériumnak megfelelő eseti projektcsapatok kialakítását és koordinációját a MOHOSZ OHSZK végzi a projekthelyszínek sajátosságainak figyelembevételével. A projektcsapatok állandó tagja kell, hogy legyen a fejlesztés által létrejövő turisztikai

²³¹Nyikos Györgyi: Operatív Programok végrehajtása, projektciklus-menedzsment, Nemzeti Köszolgálati Egyetem, Budapest, 2014.

létesítmény, szolgáltatás üzemeltető szervezetének a vezetője és/vagy az általa kijelölt munkatársa(k). Így biztosítható, hogy a projektek az általános menedzsment területén professzionális szaktudással és a hasznosítói oldalról is tulajdonosi szemlélettel a legjobb színvonalon valósulnak meg.

Javasolt projekt team összetétel a horgászturisztikai projekteknél:

- projektmenedzser,
- szakmai vezető (horgászturisztikai szakértő),
- pénzügyi menedzser,
- projekt asszisztens,
- pr munkatárs,
- projektgazda képviselője,
- (ha vannak) konzorciumi partnerek 1-1 képviselője,
- tanácskozási jogú meghívottként: a megvalósításba bevont (al)vállalkozók képviselői.

További szakértők bevonása a projektmenedzser által irányítottan szükség szerint.

Országosan több projekt együttes megvalósítása esetén a költséghatékonyság és a projekt tapasztalatok központi szintetizálása érdekében megfontolandó a MOHOSZ OHSZK keretein belül kialakítani az előzőekben felsorolt szakértőkből egy csoportot, akik az ország különböző pontjain lévő projekteken esetleg részt tudnak venni a projektmenedzserek felkérésére. Az előzőekben ismertetett projekttervezési és irányítási módszerek mellett a projektek megvalósításának egy nagyon jelentős szakasza a projekt(ek) értékelése. A PCM ismertetésénél már említést tettünk az értékelés fontosságáról, amelynek mindig a tapasztalatok továbbadása lenne a legfőbb célja. A szakirodalomban számos álláspont létezik a projektértékelés módszertanára, melyet inkább a projektsikeresség méréseként szoktak definiálni.

A projektek szakmai értékelését az AÖFK, mint a horgászturisztika fejlesztésére kijelölt állami közreműködő szervezet által meghatározott keretek között az OHSZK végzi el. A projektsikeresség három alappilléren nyugszik Görög Mihály szerint, melyet mi is alkalmazni kívánunk a projekt komplex értékelése során²³²:

- A projektet leíró karakterisztikák: A projektet leíró karakterisztika nem foglalkozik semmi más tényezővel a sikeresség mérésekor, csak hogy az adott projekt az előre definiált eredmény meghatározott idő- és költség korlátai között jött létre.
- Az érvényes szervezeti stratégia: Egy projekt attól még nem biztos, hogy sikeres, mert időre és a tervezett költségek betartása mellett jött létre. A második alappillér létjogosultsága ezen nézőpont szerint érthető meg igazán. Ha egy adott projekt befejezésekor döbbenünk rá, hogy nem illeszkedik a létrejött eredmény a szervezeti stratégiába, mert rossz célkitűzéseket fogalmaztunk meg a tervezéskor, akkor nem mondhatjuk egy projektre, hogy sikeres. Nagyon fontos a határidők és a tervek tartása mellett, hogy szervezeti stratégiához illeszkedő célt tűzzünk ki és valósítsunk meg, mert csak így érhető el az NHTS célja.
- A projektben érintettek csoportja: Ha a két bemutatott szempont elvárásainak megfeleltünk, attól még korántsem biztos, hogy sikeresnek mondhatjuk a projektet. Nagyon fontos, hogy az érdekeltek hogyan viszonyulnak a projektünk által létrejött eredményekhez. Akár az is előfordulhat, hogy az érdekeltek

²³²Görög Mihály: Általános Projektmenedzsment Bp.: Aula Kiadó 1999, p 148-150.

elemzésekor mindent helyesen felmértünk, de a projekt megvalósítás ideje alatt megváltoztak a társadalmi, vagy gazdasági normák az érintettek körében.

Zárásul egy idézettel mutatnánk be elhivatottságunkat a jó cél érdekében:

„Nem a pénz, nem a stratégia, nem a technológia, hanem a csapatmunka a versenyképesség legmeghatározóbb tényezője. (...) Az igazi csapatmunka kulcsa, hogy képesek vagyunk-e legyőzni azokat a tulajdonságainkat, amelyek gátolják a másokkal való együttműködést, rombolják a közösséget és széthúzást szülnek.”

(Patrick Leoni)

Impresszum

Készítette a Nemzeti Horgászturisztikai Stratégiai és Fejlesztési Munkacsoport, 2023 júliusa és 2024 márciusa között.

A munkacsoport tagjai:

1. **Dr. Dérer István:** MOHOSZ OHSZK főigazgató, MOHOSZ elnökhelyettes, címzetes egyetemi tanár (MATE) – *munkacsoport vezetője*
2. **Csizmár Erika:** MOHOSZ OHSZK gazdasági igazgató, Horgászjegy Kft. ügyvezető igazgató
3. **Ivancsóné Dr. Horváth Zsuzsanna:** Sporthorgász Egyesületek Győr-Moson-Sopron Megyei Szövetsége ügyvezető elnök, Széchenyi István Egyetem Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar Turizmus tanszék egyetemi docens
4. **Puskás Norbert:** MOHOSZ alelnök, Sporthorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége ügyvezető elnök, pályázati forrásallokációs és koordinációs szakember, cégvezető
5. **Udvari Zsolt:** Ráckevei Dunaági Horgász Szövetség ügyvezető igazgató, volt FM horgászati és halgazdálkodási főosztályvezető
6. **Dr. Raffay Zoltán:** Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar egyetemi docens, turisztikai szakember
7. **Gál Balázs:** Miniszterelnöki Kabinetiroda Kiemelt Társadalompolitikai Ügyek kabinetfőnök-helyettes, politikai főtanácsadó – *társadalmi kapcsolatok*
8. **Poór Csaba:** Agrárminisztérium kiemelt referens, kormányközi turisztikai munkacsoport tag – *közfeladat-ellátás*
9. **Vörös Máté:** Miniszterelnökség, szakreferens – *aktív turisztika*
10. **Nagy Gábor:** Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt., horgászati ágazatvezető – *balatoni hálózatfejlesztés*

A munkacsoport tagjai ezúton is köszönetet mondanak mindazoknak, akik részt vettek az NHTS előkészítésében, elkészítésében, majd véglegesítésében.

Jegyzetek